

Bloem-tuyntje : bestaande in twee deelen: het eerste in innerlijke bedenkingen en gelykenissen. Het tweede in eenige sang en lees-rymen

<https://hdl.handle.net/1874/40149>

BLOEM-TUYNTJE.

92
BLOEM-
TUYNTJE,

Bestaande in twee deelen :

Het eerste in

I N N E R L Y K E
BEDENKINGEN,

En

G E L Y K E N I S S E N .

Het tweede in eenige

SANG en LEES-RYMEN.

Te samen gestelt door

JAN CLAESZ SCHAEF.

Verziert met koperen Platen.

Desen vierden Druk noch vermeerderd met een Aanhangsel.

t' A M S T E R D A M ,

By JAN RIEUWERTSZ. Stads-drukker en Boekver-
koper in de Beurs-straat, in 't Martelaersboek 1697.

Proverb. 24. 30.

Ik ging voorby den Acker des Lupen / en voorby
den Wijnberg des Sotten / ende siet / daer waren
enkel netelen op / ende stonde vol distelen / ende de
muur was ingeballen ; doen ik dat sag / doe nam
ik 't ter harten / ende aenschoudet / en nam onder-
wijs daer upt.

't B O E K.

D At ik de tijtel draeg van TUYNTJE , dat geschiedt
Om dat men juyst in my als in een Tuyntje siet
Verscheyde dingen , die niet even al te samen
En zijn in kracht en aert , in schoonheyt ende namen ;
Maer seer verscheydentlik van stof , fatsoen , en kleur,
En zijn ook alle juyst niet even soet van geur.
Die weten wil hoe ik inwendig ben gelegen ,
Die plukt een Bloempjen af , en oordeelt dan te degen.

GODT DE PRYE.

T O E - E Y G E N I N G

Aen mijn Kinderen

JAN en DIRK JANSZ. SCHAEF.

Lieve en waerde Kinderen,

T Sfoo dat ik merk, dat'er veel Ouders zyn, die haer Kinderen of anderen by Testament eenige goederen maken of opdragen, om die selve haer te doen besitten en eygen te zijn na haer afscheyt; ende dewijl ik u l. twacke Vader (op wiens huys of Lichaem dikwils sware stormwinden en toevallen komen aendringen, dreygende 't selve te verpletten) u garen mede yet nutteliks soude doen erven; en dewijl ik, soo my de Heere tegenwoordig quam te halen, u by dese toefant geen bysondere, doch misschien wel genoeg tijdelijke middelen soude nalaten: Soo is 't dat ik u als by Testament dit Boeksken (getitultcert Bloem-tuyntje) wil toe-eygenen en opdragen; ja soo opdragen dat gy 't niet alleen na mijn leven, maer ook in mijn leven, soo haest gy maer bequaem heyt hebr, sult mogen gebruyken en eygen zijn, gelijk ook mijn raet en beede is, dat gy 't gelieft te gebruyken, en dese mijn arbeyt tot uwen voordeel te laten dienen. Veel rijke laten hun kinderen Tuynen en Hoven na, om haer na den vlesche in te verlustigen: maer dese Tuyn geef' ik u, om u na den Geest in te vermaken en te oefnen. Doorwandelt dit Tuyntje staeg met u

T O E - E Y G E N I N G .

gedachten. Plukt, proeft, riekt en smaekt het vry alles, 't kan sonder gevaer geschieden. Dese kruyden en bloemen en zijn niet van aert als die men dikwils in andere Hoven vindt, die men om haer schadelijke kragt heel matelik moet plucken en smaken, en dat met groote voorfichtigheyt: maer dese zijn bequaem voor alle, en voornamelik voor jonge teere hersenen, die 't meeste niet kunnen begrijpen noch vatten; voor Kinderen die noch Melk behoeven, en geen sterke spijs. En dewijl gy ook Kinderen zijt, en in sulke gestalte noch eerst staet te worden, dat gy na den Geest Melk behoeft, en hier beneffens mijn naeste vrienden, ja mijn eygen vlees en bloedt zijt: Soo is 't dat ik niemant beter weet, en liever wil dit erfgoed opdragen als u; ik heb ook geen erfgoed, dat beter is, u te maken als dit: Want gy hier door meer gevoordeelt soud' kunnen worden, als door al de scharten van dese Werelt; 't welk geschieden sal soo gy u l. van der jeugt aen hier in soekt te oefnen, en wilt laten brengen tot de kennis die tot der Godtsaligheyt leydt. Dit doende soo sult gy bequaem worden tot sterker spijs, daer by gy u in u Mannelicke jaren moogt onderhouden, en die soekende sult gy in ware deugt en heyligheyt gedurig hooger en vaster opwassen, en alsoo heylig levende suldy in u gevoelen de beginselen van 't eeuwig salig leven, en alsoo afftervende dat selve hier na in der volmaektheyt genieten. Voorwaer hier toe van trap tot trap komende, so hebdy onuytsprekelyk meer of gy al de schatten van dese werelt gewon-

T O E - E Y G E N I N G .

wonnen hadt. Een faek van groote aengelegent-
 heyt. Och! mijn lieve Kinderen, neemtse ter
 herten, en wilt doch u jonge tijt niet ydelik door-
 brengen met de gemeene fleur der werelt te volgen:
 maer weet dat het een kostelik dink is het jok des
 Heeren van der jeugt aen op te nemen. Och! neemt
 u gemoet en Conscientie van der jeugt aen wel
 waer, en doet in u jonkheyt niet dat gy tot in u out-
 heyt ('t welk soo licht gebeuren kan) u gedurig
 hebt te beklagen, en waer van de gedachtenisse u
 als een Adder mach komen te bijten; 't welk als de
 sonden begaen zijn noch op sijn best is; want elke
 sonde moet haer straffe dragen, en beter hier als hier
 na. Maer alder best is sich van der jeugt aen hier
 voor te wagten en te hoeden. En daerom begeeft
 u van uwer jeugt tot oeffenen, tot lesen, tot
 schrijven en yets goets te leeren. Veel dingen
 zijnder waer uyt men kan leeren, soo men maer
 opmerkelijk is, en soekt te leeren. Men behoeft
 sich niet, om in Godt geleert te worden, in hooge
 Scholente begeven: Want Godt ons buyten de-
 selve soo veel leer stoffe gegeven heeft, datse on-
 eyndig zijn, en soo datse voor alle dienstig zijn,
 daer rest maer dat men gewillig en begeerig is om
 in Godt geleert te worden: Gelijk mijn raet en
 bede aen u myn lieve Kinderen is dat gy gelieft te
 zijn. Oeffent u selven in de Godtsaligheyt.
 Neemt ook u lichamelijke oeffening na vereys van
 tijt en sake waer, niet al te traeg, noch ook niet
 al te seer woelende; voor al niet so de groote neer-
 stigheyt u hinderlik is in Gods dienstigheyt, en

T O E E Y G E N I N G.

alleene strekt om Aertsche schatten by een te verzamelen. En wilt niet alleen u Ouders, maer alle Menschen bekeefdelyk bejegenen, en soekt te doen wat eerlyk is en wel luydt.

Verscheyden regalen waren u hier meer voor te schryven, hoe gy u in dese en die tijt, staet en voorval sult hebben te dragen, maer ik wisse u tot de volgende lesse, mien daer stof genoeg te zijn voor u om te leeren wat noodig is soo gy maer begerig zijt om te leeren en te doen dat noodig is. En als gy hier in uytgeleert zijt, en noch verder soekt te leren, soo salder buyten het gene, en beter als het gene dat ik u hier soude kunnen voorschrijven, noch altijt stof genoeg zijn om te leeren: zijt maer begerig om te leeren, en leert het gene dat u tot de Godtsaligheyt kan leyden. Neemt de lichamelijke oefening waer als een saek die weynig nut is: Maer tracht na de Godtsaligheyt, als na een saek die belofte heeft van wat ongemeen heerliks, niet alleen hier in dit leven, maer hier na in 't altijt en eeuwigdurend' leven by Godt en allen Heyligen. Tot welke gelukzaligheyt ik van herten bid en wensche, dat Godt u, mijn lieve en waerde Kinderen wil helpen, om de Liefde sijns Soons, en door de werking sijns Geest. Amen.

Tot wormerveer,
den 12 May, 1672.

U L. swakke Vader

J. C. SCHAEP.

Aen

Aan den

L E S E R,

Bemide Leser, 't is kennelik dat wy over eenige jaren in 't licht hebben laten komen een Boekken genaamt Bloem-tuyntje, en dewijl dat schijnt uyt verkocht te zijn, soo heeft den Drukker deses voorgenomen 't selve weder te herdrukken, en my versocht (of 't u l. alsoo te gevallen mochte zijn) om 't selve wat te verrijken: Ende schoon ik aen 't voorgaende wel met beschaemtheyt gedacht hebbe, uyt oorsake van de geringheyt des selfs: dewijl ik merk dat in dese onse eeuwe (die van curieusheyt overvloeyt) de Boeken en Leer-stoffe soo puntelik en geleerdelik dienen te zijn, eer sy de Lesers gevallen zijn, datse naeuliks soo zijn te maken; Soo heb ik evenwel (dewijl 't nu alreede in 't licht is) 't selve by der handt genomen, en dit werk wat verandert, en met verscheyde Lees en Sang rijmen vermeerdert; my selfs troostende, en onderwijlen hier op verlatende, dat schoon 't niet na de geleertheyt gestelt is, maar hier wat las, en daer lam, en gints met te veel bast en woorden belemmert, dat het echter in slichtelikeyt (daar 't al om te doen behoorden te zijn) voor veel andere Rym-en Lied-boekjes niet behoeft te wijken; ik meene sulken daer de Roosen en Doornen onder malkander gevonden worden, en somtijts wel wat slichteliks door loopt, maer doorgaens met minne-streeken en ydele propooften beset zijn, soo dat men naeu een Bloem kan raken, of men wordt van de Doornen gesteecken; en daer de Jonkheyt tot aendacht en zedigheyt behoorde opgewekt te worden, veel eer tot geylheyte en ydelheyt stoffe en aenleydinge krijgen. Voorwaert Boeken die niet dan met prijkel kunnen, en met voorlichtigheyt moeten gelesen worden; welk prijkel ik niet en weet dat in 't

lefen van dit ons Boek fleekt. Indien ik yets fulks wifte, soude het terftont daar uyt doen; want de noodt vereyfcht dat 'et alles tot flichting en betering onder malkander aengeleyt wordt. Questicuse en disputable faken (die felden veel in 't Christelijke leven vorderen) heb ik derhalven hier ook niet foeken in te brengen; maer alleene gefocht om my en andere hier door in de Christelijke Zedigheyt te doen vorderen.

Ook trooft ik my daar mede; al is 't dat de Geleerden dit ons werk licht niet seer gevallig mach zijn, datter veel Kinderen zijn, en ook bejaarde Liedn, die niet seer fcherp van oordeel en zijn, en meer door een klare, en niet diep gaende reden gesticht konnen werden, als door contrarie. Hoop dat dit werk de fulke dient en dienen sal tot een eerste trap, om daer door tot een tweede die ten Hemel leyt op te klimmen.

Ook heb ik in de manier van leeren gevolgt het voorbeeldt van onse Saligmaker, die veel tot de Volken (en voornamelijk van sijn Rijk) door gelijkenissen gesproken heeft, om alsoo den Volke 't geen hy wilde seggen te klaarder te doen verstaen, en socht het meerder by het minder uyt te beelden, op dat sy alsoo met haar verstant van 't minder tot het meerder mochten gaen, en dat van verscheyde neeringen, hanteeringen en ambachten; op dat een yder door 't geen daar hy in geoeffent was mocht geleert worden. En om noch klaarder te toonen wat gelijkheyt dat onse vaersen met de heylige Schrifture hebben, soo heb ik eenige korte Sin-spreuken uyt de selve gefocht, en die neffens onse vaerten gestelt. In de voorgaende druk hadde ik die daer boven aen gestelt; maer dewijl onse vaersen geen uytbreiding noch verklaring der Schriftuurplaetsen zijn, maar de Schriftuurplaetsen alleen dienen tot bekrachtiging van onse meening, soo heeft het my gevoegelijker gedacht de selve nu daer onder te stellen. Ik beken garen (alsoo ik weynig ervartheit in de Schriftuur hebbe, soo door kortheyt van memorie als ook misschien door te weynig my daar in te oefenen)

fenen) dat ik niet juist die Schriftuurplaetsen daer by gestelt hebbe, die daer best toe passen en dienen; maer die ik voor die tijd dan gereetste konde vinden. Derhalven versoek ik dat de Leser, soo hy daerandere beter en dienstiger toe acht, de selve daar toe applicere.

En hoewel ik in 't voorgaande werk wel veele sie tot betering te veranderen, soo heb ik 't nochtans maer soo hier en daer wat verandert; hier wat uytgenomen en daer weer wat in gevoegt: Want soude ik 't al verandert hebben, dat my wel docht verbeterd te kunnen worden, soo mocht de verandering wel oneyndig, en dit een ander boek geworden hebben. Dat ik van daeg verandert hadde, soude my morgen misschien wel weer anders beter dunken; gelijk ik alreede wel bevonden hebbe: want dat ik nu onlangs geschreven, en misschien wel meer als eens verandert hebbe, komt naeuliks van onder de Persse, of ik sie al weer verandering te doen, waer door 't my beter soude dunken; Maer 't waer onwis of ik 't al tienmael veranderden, dat het de Leser daerom een hayr beter soude dunken. Derhalven wil ik u l. dit niet hooger als voor stuk-werk aen presentereen. Wel mocht den hoog verlichten Apostel seggen: Onse weten is stuk-werk, en onse propheteeren is stuk-werk; en soo sal 't hier ook blijven: 't Volmaekte hebben wy niet hier, maer hier na by Godt in 't Hemelsche wesen te verwachten. Ontfangt dan, gunstige Lesers, in dese tijd der onvolmaektheyt dit werk, voor 't geen dat de tijts gelegenthey en Autheur mede brenge; 't welk is onvolmaektheyt en stuk-werk; onderwijlen u selve beneestigende, om van 't stuk-werk; en door 't stuk-werk tot het volmaekte te komen. Welke volmaektheyt u en sich selven van herte soude gunnen

U. L. swakke Dienaer.

J. C. SCHAEF.

't Boek

't Boek tot den

L E S E R.

IK en ben niet komen dwalen
Van Athenen, door Parijs;
Maer gelijk de blixem stralen,
Of gelijk het jarig rijs,
Door de geest van Godt gegeven,
Juyft in 't herte van de geen,
Die my heeft met lust geschreven,
Doch hy kreeg 'et maer te leen.

'k Pronke met geen duyst're letters,
Uyt Ovidius geraept,
Noch met gloosen uyt de Kettters,
Door gebrek hier in geschraept:
Maer 't zijn eygen-teelde woorden,
Die den Huysman kan verstaen,
Eerst gerijmt omtrent de boorden
Van de zegen-rijke Zaen.

Ben ik te gering te lesē
Voor een hoog-geleerde Geest;
'k Sal dan voor de Leeken wesen,
Sulke zijnder aldermeest.

Willig, willig wil ik buygen
Voor Æneas of Homer,
't Seggen is sy overtuigen
My aen alle kanten veer.

Dies ik reden heb te schroomen,
O mijn Schrijver (door de lust)
Wou niet ledig sittē droomen,
Als hy had een uurtje rust;

Liever maekt hy ondertusschen
Duytsche Rijmpjes (op syn wijs)
Van de Spreeuwen, van de Musfchen,
En hy seyde: **GODT DE PRYS.**

C. J.

't Boek

L E S E R.

Op den vierden Druk.

L Eser hebt gy wel onthouwen
Hoe ik eertijds ben geweest /
Echter my byz noch eens leest :
Want ik ben nu wat herbroutwen.
't Scheen mijn Schryber in sijn mondt
My al wat verschael bevondt.
Soo dat hy schier is verlegen /
Dat hy druk soo dun en laf
Eertijds aen de Vrienden gaf :
Nu sou hy wel sijn genegen
Beter dzank te schaffen op /
Maer 't valt vast weer 't oude soep.
Als het Bier wat is verflagen /
Of te sner word en te out /
Wordt het wel weer wat herbroutwt /
En wat water toe gedzagen
Waer dooz 't wel wat beter smaekt /
Als men eerst aen 't dzinken raekt.
Soo sal u misschien ook 't Lesen /
Als gy in my hier en daer
Wat verand'ring wordt gelwaer /
Des te aengenameer wesen :
Schoon ik in der daedt al meest
Ben van eene kracht en Geest.
Dat mijn Schryber seer eenbuldig
Eertijds schreef / en hoog noch diep /
Hy sich op sijn Jeugt beriep ;
Maer nu dunkt hem is hy schuldig /
Dat hy niet en heeft geleert /
Na de jaren zijn vermeert.

Godt de Prijs.

R E.

R E G I S T E R.

der

INNERLYKE BEDENKINGEN.

1.	Bedenking op de nietigheyt van de Mensch, mitsgaders sijn heerlikheyt.	Pag. 3
2.	Op een Man aen de kant van de Haerlemmer-meer staande.	8
3.	Op een Schip, dat diep geladen een Rievier op-seilen moer.	10
4.	Op 't singen van sobere Liedn.	11
5.	Op weeldige Arweten.	11
6.	Op het gesichte van goede en quade Fruyten.	13
7.	Op een Man die de Aerde om-wroed.	14
8.	Op 't gesichte van 't schijnen van de Son op verscheide Moolen-zeyleylen, mitsgaders op een swarte Wolk.	15
9.	Op de vermaninge van ymandt aen een ander.	16
10.	Op de vijfde Beede in 't Vader Ons.	17
11.	Op 't gesichte van 't hoog-gewossen Zaedt, en 't nederige Gras, daer de wint in blies.	17
12.	Op ymand die in ongestuymig weder reyft.	19
13.	Op een Dief, die pronkt met den strop die hy om de keel heeft.	21
14.	De Mensch ende sijn Godtsdienst vergeleken by een Boot met Volk.	22
15.	Op ongenoegelik Wagen-ryen.	23
16.	Op ymandt die met een Knecht besneeude wegen reyft.	24
17.	Op 't gesichte van 't Graf der Princen.	26
18.	Op 't verlangen, ofte genegentheyt na mijn Woonplaets.	26
19.	Op ymandt die in 't water springt, om sich te verkoelen.	28
20.	Op 't gesichte van een hovaerdige Meyt, en een sober Man, in regen-achtig weder.	29
21.	Op ymandt die dapper sweet, en sich verkoelt.	30
22.	Op ymandt die verkeerde wegen of een dool-weg reyft.	31
23.	Op de gelegentheydt van een Vat.	32
24.	Op de dankbaerheydt van een Hontje.	33
25.	Op de gelegentheydt van de Son.	34
26.	Op 't dageliks klagen der Menichen.	35
27.	Op 't gemeene Spreek-woort, dat van de Hont en de Sog gaet.	36
28.	Op 't gesichte van een Man die hem reinigt.	37
29.	Op de gelegentheydt van een Snijder.	39
30.	Op 't gesichte van een Toneel-spel.	40
31.	Op 't Hangelen.	41
32.	Op de gelegentheydt van een Bankrottier.	42
33.	Op ymandt die onbekende wegen reysen wil.	43
34.	Op 't gesichte van het jeugdig Groen.	44
35.	Op 't gesichte van de Sterren.	45
36.	Op 't besichtigten van een Huys, 'twijl ik een Brug af ging, 't welk my by na vallen veroorsaecte.	46
	37. Op	

R E G I S T E R.

37.	Op 't vangen van een Snoek.	47
38.	Op 't verhuysen van 't gemeene Volk; in 't begin van Mey.	40
39.	Op 't beschouwen van de Sny-kamer tot Leyden.	40
40.	Op ymandt die sijn tijdt verluuert heeft.	52
41.	Op 't gesichte van een Vogel die swom.	55
42.	Op ymandt die met sijn Schip van de wal drijft.	57
43.	Op sich te Spiegelen.	58
44.	Op 't gesichte van een Smit.	59
45.	Op 't gesichte van een Knecht die werkt.	60
46.	Op de gelegentheyf van een Visscher.	64
47.	Op het treden langs een smal padtje.	65
48.	Op een Jongen met een broetsche Hen.	67
49.	Op 't gesichte van een Eend, met Pulpen.	68
50.	Op 't handelen met een Swavel-stok.	70
51.	Op 't blasen in een Vyer.	71
52.	Op 't Spreuwen vangen.	73
53.	Des Menschen leven vergeleeken by een Kaers.	75
54.	Op 't kijken door een Vetre kijker.	77
55.	Op 't vischen met den Elleger.	78
56.	Op de gelegentheyf van ymandt die een doolweg in treedt.	80
57.	Op een gesonde of vervuylde Maeg.	86
58.	Op ymandt die voor sijn Schatten waect.	89
59.	Op 't leven en lijden der vrome Martelaren.	90
60.	Op de gelegentheyf van een Man die een distelige Weg pafseert.	93
61.	Op 't gesichte van een Kalfje.	95
62.	Op de gelegentheyf van Savonts te rusten, of slapen te gaen.	97
63.	Op 't handelen met Mussche-kotten.	98
64.	Op een Swemmer.	99
65.	Op ymandt die reyft.	100
66.	Op 't ondericheyf van 't geluyf, wanneer men smijt op eenig Vat.	101
67.	Op 't gesichte van een Schaep met Lammeren.	103
68.	Op 't bedrijf van een Hen.	104
69.	Op de gelegendheyf van een klomp Aerde in de Lucht te werpen.	106
70.	Op een onverhoeds ongeval, my in de swarte nacht overkomende.	107
71.	Op 't kakelen der Hennen.	109
72.	Op de reuk van Mostert die bloemt.	110
73.	Op 't gesichte van een Koe, die herkaeude.	112
74.	Op de gelegentheyf van goede of quade Reekening te houden.	113
75.	Op 't vangen van een Snoek, en weder te verliezen.	116
76.	Op de gelegentheyf van een Spijker in 't Hout te smijten.	117
77.	Op 't koopen van een Kaes.	118
78.	Op de gelegentheyf van een Bruydegom die Gasten nood.	119
79.	Op de gelegentheyf van een Kind dat praten leert.	121
80.	Op 't ongelijk bewegen der Moolens door eene Windt.	123
	81. Op	

R E G I S T E R,

81.	Op een seekere daedt van den Keyser Maximilianus.	126
82.	Op Slapetighejdt.	129
83.	Op Slapen en Droomen.	131
84.	Op de gestaltenisse van vriendtschap tusschen twee lieve Vrienden.	133
85.	Op een ongeval, my door onvoorsichtigheyt overkomende.	134
86.	Op Arbeyden en rusten.	137
87.	Op Abrams Offerhande.	140
88.	Op de Geboorte Christi.	142
89.	Op een Kat die beslooten was.	145
90.	Op 't handelen met een Kan.	146
91.	Op de oeffening van een Hovenier.	147
92.	Op 't Lijden Christi.	149
93.	Op 't gien in goet en ook in regenachtig weder.	152
94.	Op 't onverhoets sterven van een swaarljvig Man.	153
95.	Op 't sluyten van Poorten of Deuren.	155
96.	Op sekere voorvallen my ontmoetende, onder 't varen in een Veerschuyt.	157
97.	Op de Hemelvaert Christi.	160
98.	Op 't Inoeyen en enten in de Lente.	161
99.	Op versaegtheyt en kloekmoedigheyt der Honden.	162
100.	Op 't Zeylen met een 'chuytje.	163
101.	Op 't ryen over 't Ys elk om 't snelste.	164
102.	Op een ongeval my overkomende door stontelik op 't Ys te ryen.	166
103.	Op de sendinge des Heyligen Geestes tot de Apostelen, op den Pinxter-dag.	168
104.	Op de gelegentheyt van een Schipper.	170
105.	Op de gemeene sorgvuldigheyt der Ouders, om haer Kinders voor ongeluk te bewaren.	171
106.	Op de gewilligheyt eens Kindts om tot sijn rust-plaets geleyt te worden, door ontneming van sijn Specktuyg.	174
107.	Op 't pijn stillen door <i>Opium</i> .	177
108.	Op de Gelykenis van de vijf wijse en dwase Maegden.	179
109.	Op wenschen in pijn om verlichting.	182
110.	Op Kebes Tafereel.	184

x

Innerlijcke BEDENKINGEN

Op
Verscheyde Dingen en Gelegheden.

INLE Y D I N G.

1 Theff. 5. 21. *Proeft alle ding/ende dat goede behoudt.*

Ndien men socht den aerd van alle ding
t'ontbinden,
Men sou in alle ding schier leering voor
sich vinden;
Want ja het minste kruyt dat leert ons dit,
of dat,

Wat dat'er dient gemijt, of anders aengevat,
Wy leerde alle daeg (indien wy anders wouden)
Soo wy maer recht den aerd van alle ding beschouden.
Ick doe dit somtijts al, en let met diep gemerk
Wat leeringh dat'er steekt in 't een of 't ander werk,
In 't een of 't ander ding, in d' een of d' and're boecken,
Javan den Hemel af daer ga ik leering soeken,
Tot onder op der Aerd, ja 't alderminste kruyt
Daer trek ik menigmael al goede leering uyt.
Ik ga al met myn geest de kracht der dingen smaken,
En ga als dan daer van ook wel een rijmpje maken
Met overgroote lust, doch 't vlees dat doet 'et traeg,
De geest gewilliglik. Dus doe ick 't nood' en graeg.
Ik voel gedurig yet; dat port my tot 'et schryven,
'k En kan daer dag noch nacht niet van geruſtig blijven,
Ik word als een kompas getrokken waer ik ben:
Schoon dat ik sta en werk, mijn lust is tot de pen,

Innerlijke Bedenkingen,

Of dat ik somtijts my begeef om wat te rusten ;
Soo voel ik noch in my gedurig dichtens lusten ;
Of dat ik ben aldaer men spel en sang bemint ,
Soo ben ik echter noch tot schrijven seer gesint ;
En als ik hier of daer yet anders ga aenmerken ,
Soo laet ik daer op dan mijn sinnen somtijts werken ;
En trekker leering uyt (gelijk ik heb geseydt)
En overweeg het staeg , en dat in stilligheyt.
Mijn geest die port my staeg om yet van sulks te dichten ,
Of ik daer door my selfs en yder mensch kond' stichten.
Doch om op 't stichtlikst dat te doen voor ons al t' saem ,
Daer toe acht ik my selfs al vry te onbequaem.
Doch echter wil ik my na mijn vermoogen quijten ,
Die sijn vermoogen doet en heeft men niet te wijten ,
Dit spreek-woord is gemeen , dies hoop ik dat men 't my
In 't goed' sal nemen af , schoon of 't wat boltjes zy.
Ik wil dan nu voor-eerst mijn pen een weynig snoeyen ,
En sien dan wat 'er goeds uyt mijne pen wil vloeyen.
En sien wat gave Godt my daer toe geven sal ,
Van wien het ware goedt moet komen al , en al.
O Godt, ô Wijsheyt selfs ! wilt my doch wijsheyt geven ;
Op dat na rechten eys van my yet wort geschreven ;
Tot u Naems lof en eer , ô Godt ! geef dat ik schrijf
Dat ik daer door my selfs , en elk tot deugden drijf.
Ten eynde om daer door gelukkig af te sterven ,
En daer na eenwelik de soetste vreugt te erven ;
Op uw' gena , ô Godt ! (daer 't al op rusten moet)
Soo vat ik mijne pen , en schrijf op dese voet :

I. Bedenking op de Nietigheyt van de mensch , mitsgaders sijn Heerlijckheyt

WAer op verheft gy u ? seg arme as en aerde
Seg mensch , seg nietig mensch , maer stof van geender waerde ?

Waer is 'er doch een ding daer gy u op verlaet,
't Welk niet verganklik is , ja haestelik vergaet ?
Is 't op u rijkdom ? mensch , of schoonheyt uytgelesen ?
Of op u sterrikkheyt ? of wysheyt hoog gepresen ?
Indien gy hier op roemt , u roem is enkel niet,
En haelt vergankelik , gelijk men daegliks siet :
U rijkdom , aersche schat , en is niet op te bouwen ,
Want na een quaed fortuyn soo baert sy druk en rouwen ;
Indien maer het fortuyn u tegen komt te gaen ;
Soo wort u koopmanschap licht sonder winst gedaen ;
Ja dikwijls met verlies , en groote quade slagen
Waer uyt in u als dan bestaet een droevig klagen :
Dan laet ghy uwe gelt aen d' een , of d' andere man ,
Die sijne schult aen u niet wel betalen kan .
Of hebt gy uwe schat aen huysen en kastelen ?
De brandt , de felle brand die kan s' u licht afdeelen ;
Of anders , leyt u schat aen gelt in u kantoor ,
Een Dief , een loofe Dief daer spaert gy 't lichtlik voor ;
Die komt licht in u huys , door snoffelt alle hoeken ,
En vint ook wel u schat , waer na dat hy komt soeken :
Daer zijt gy dan u schat en ronde schijven quijt ,
En gy behout dan van u schat maer enkel spijt ,
Of leyt u schat aen landt , wat roem kan het u geven ?
Gy word door 's vyands hand daer lichtlik van gedreven ;
Soo dat gy swerven moet van 't een in 't ander landt ,
Ja daer een vreemdeeling nau droog broot voor hem vant ;
Ofschoon noch alles dit u niet en komt te treffen ,
Soo meugt gy echter u niet op u schat verheffen ,
Want als de bleeke doot u eens besoeken sal
Soo sult gy uwe schat hier laten al end' al ;

Ja alles, al u schat, wat groots gy daer op bouden,
 Gy sult'er dan naeu van voor u een kleedt behouden
 U woonhuys dat sal zijn van weynig voeten lank,
 Van planken twee-mael drie, en gy sult zijn een stank.
 U schoonhey, lieve mensch, is ook niet op te roemen,
 Want sy seer licht verdwijnt; gelijk de schoone bloemen,
 Die heeden staen op 't veldt heel lieffelik ten toon,
 Ja in een yders oog heel çierelik en schoon,
 Maer let hoe haest dat haer haer schoonhey wert beno-
 men,

Laet maer een kouden rijm eens op haer neder komen,
 Of soo de gulde Son te heet en vinnigh steekt,
 Soo dat het haer aen vocht, en nattighey ontbreekt,
 Of dat Godt wederom geeft al te harde regen,
 Ey let eens hoe 't dan met de bloemen is gelegen;
 Haer glans haer schoone glans die word dan haest te niet,
 Haer glans haer schoone glans men dan niet meerder siet,
 Of schoon de bloemen ook dit kregen geen van allen,
 Soo komt door ouderdom haer schoonhey afte vallen;
 De Winter fel en kout die maekt de steeltjes kael,
 Soo dat de glans, en bloem, haest weg is altermael.
 De Winter komt ook veel de bloemen niet te vinden,
 Want siet de Beeften haer al dikmael eer verflinden:
 Ook wort'er meen'gen bloem gepluk'et met de handt,
 En dikwils door de Seyngerukt uyt haren stant,
 Soo dat haer schoonhey komt heel vaerdig afte sijgen,
 Waer van sy nimmer weer een glans, of kleurtje krijgen.
 Soo even lieve mensch is 't ook met u gestelt,
 U schoonhey die is juyft gelijk een bloem op 't veldt,
 Het schijnt met u wel wat 't wijl gy zijt in u groeyen,
 En als gy op u schoonst en lieflikst staet te bloeyen,
 Maer let eens, lieve let hoe haest het is gedaen,
 Laet maer een puyft of roof in uwen aensicht staen,
 Of dat een heete koorts u somtijts komt bestrijden,
 Of dat gy in u tant, of kies hebt pijn te lijden,
 Of dat een kleene siekt u in het bedde jaegt,
 Of dat'er yet wat is dat u gedurig knaegt,

Of dat des Somers u de Son te heet komt steeken,
 Of dat door felle koud' u vel komt door te breeken,
 Ey seg eens waer men dan u glans, en schoonheyt liet?
 U schoonheyt, en u glans, die is dan haest te niet.
 Of schoon u schoonheyt dus ook niet wert afgedreven,
 Soo moet door ouderdom u schoonheyt u begeven;
 Door koude ouderdom sijgt uwe schoonheyt af,
 De rimpel ploegt u vel, u mondt lijkt wel een graf.
 Ook komen lichtelik u hoog-geklomme dagen
 U schoonheyt ende glans van u niet af te vaegen,
 Maer 't is licht dat de dood u eer bezoeken koomt,
 En maekt u lichaem dat een yder voor u schroomt,
 En smijt u in het graf, tot spijs en aes der pieren,
 Hoe schoon dat gy ook waert gy zijt dan voor de dieren.
 Dus uwe schoonheyt, mensch, hoe cierlijk sy ook schijnt,
 Gelijk de rook en damp, en als de mist verdwijnt.
 Ook meugje, lieve mensch, u nimmermeer verlaten
 Op uwe sterrikheyt en krachten boven maten,
 Dat 's meê geen gront daer gy wat groots op bouwen kent,
 Want van de kleinste stoot gy wel de swakste bent;
 Indien u maer een wijl komt spijs en drank t'ontbreeken
 Soo is u uwe kracht en sterkheyt haest ontweeken;
 Of is'er in de weg een steen niet net gemaekt,
 Soo valdy lichtelik dat u de lenden kraekt.
 Of anders dat u Godt laet siekt' of pijn toekomen,
 Soo wordt u straks uw' kracht, en sterrikheyt benomen:
 't Zy dat een heete koorts u door de leden woelt,
 Of dat gy in uw' maeg een ongestelheyt voelt,
 Of dat het sleresijn u leeden komt bestryden,
 Of dat het vuyle bloet komt schieten in u sijden,
 Of dat de roode loop by u vernomen wert,
 Of dat een heete pest omsingelt uwe hert,
 Of anders dat gy in een teering komt te raken,
 Soo dat geen medeciyn u weer gesont kan maken,
 Waer is dan uwe kracht, en groote sterrikheyt?
 Gewis gy hebtse dan haest alles afgeleyt,
 Ook moet u uwe kracht, en groote sterkheyt vlieden,

Als maer de felle doot u komt sijn pijlen bieden,
 En smijt u in het graf, ja sonder groot geweld,
 Hoe sterrik gy ook zijt, noch wint'et dese helt.
 Of schoon gy ook de doot soo ras niet moet besuren,
 Soo kan noch evenwel u kracht niet lange duren,
 De koude ouderdom die maekt uw' krachten niet,
 Gelijk wy daeglijks sien dat het soo veel geschiet.
 U wijsheyt, lieve mensch, hoe hoog die is gekoemen
 Is echter meê geen sack voor u om op te roemen;
 Hoc kloek je wesen meugt, en watje ook al weet
 Door ik en weet niet wat het alles u vergeet.
 Pleegt gy u oefening niet dik en menig-malen,
 U wijsheyt, en verstant komt veerdig af te dalen;
 Of datje somtijts zijt verlaen met spijs en drank,
 U wijsheyt, en verstant dat moet dan werden krank:
 Of datje bent gesint om veel te legge slapen,
 Of dik wijs leedig sit te geenwen, en te gapen,
 Of anders dat 'er vocht uyt uwe mage schiet,
 Tot boven in de kop, ja door het breyn u vliet,
 Soo dat een suyseling komt door u breyn te doolen,
 Straks is u uw' verstant, en wijsheyt meest ontschoolen;
 Of anders dat gy ook te weynig slaect en rust,
 Gewis u groot verstant dat wert daer door geblust;
 Of dit gaet seekerlik dat u verstant moet kleene,
 Wanneer door ouderdom u krachten zijn daer heene,
 Soo dat door ouderdom u hooft duykt na het graf,
 Gewis u groot verstant dat neemt dan veerdig af;
 Ja komt u lichtelik schier alles te verlaten,
 Soo dat een sneedig kindt met meer verstant kan praten,
 Of anders dit gaet vast, dat u verstant wort niet
 Wanneer de felle doot u in het harte schiet.
 De doot, de felle doot, die yder komt begroeten
 Die sal u voor gewis ook haestelik ontmoeten,
 Ja lichtelik al eer de koude ouderdom
 U eens besoeken komt, en maekt u leeden loom.
 Wel mensch wat is'er doch daer g'u op meugt verheffen?
 Daer 't minste ongeluk u kan soo yinnig treffen

Dat gy ter neder stort, ja van een kleene floot
 Soo valdy lichtelik te midden in de doodr.
 Ey mensch bout doch niet meer op sulke losse gronden,
 Op 't geen dat ydel is, en nietig wordt gevonden.
 Bout op een vaste gront, bout op des Heeren Woord,
 Dat is een vaste gront, een gront die u behoort.
 Dat is een vaste gront die u niet sal ontgliden,
 Daer gy op roemen meugt, en 't sal u ook verblijden.
 Soo gy daer recht op bout, soo hebby grooter schat
 Als Croesus machtig rijk, of Salomon oyt hadt;
 Soo gy daer recht op bout, soo sult gy schoonder weesen
 Als wel Helena was, in schoonheyt uytgelesen:
 Soo gy daer recht op bout, soo sal gewis u kracht
 Vry meer als Miloos zijn, of Samsons groote macht.
 Soo gy daer recht op bout, soo sal u wijsheyt rijfen
 Veel hooger als Solons, of diergelijke Wijsen.
 Wel mensch bout dan daer op, 't welk u sal blijven by;
 Ja niet een ding hoe sterk, het zy ook wat het zy,
 Ja selver ook de Doodt sal niet soo veel vermogen,
 Dat u door al sijn kracht yet worden sal ontogen,
 Maer 't sal u blijven by altyt en eeuwelijk
 In Godts volmaekt Palleys, en soete Hemelrijk.

Zierach. 10. 11. **Wat verheft haer de arme aerde en asse:**
 hy is doch schandelyk slyck ter wylen dat hy noch leeft.

1 Petr. 1. 25. **Alle vleys is als gras / ende alle heerlijck-**
heyt des menschen als een bloeme des gras / dat gras ver-
dort / de bloem valt af / maer 't Woord Gods blijft eeuwig-
lijck.

II. Op een Man, aen de kant van de Haerlemmer-meer
staende, spreeckt als volgt:

IK sta hier vast en kijk aen dese vlakke Oever,
Maer too ik langer blijf gewis soo word ik droeyer,
Mits ik nu treurig word terwijl ik sta en kijk,
Om dat dees' holle Meer schier is een Zee gelijk;
My is wel eer verhaelt: dat dese Meer voor desen
Plach nut en vruchtbaer landt, en niet als nu te wesen.
Hy was ook niet aldus doen ik hem eertijts sach,
Mits ik hier 't andere end nu niet beoogen mach.
Hy schijnt noch daegliks meer, en meerder lant te eten,
Doch wort noch niet versaed door al sijn hong'rig vreten,
Maer hoe hy meerder eet, hoe dat hy grager wort,
Hoe dat hy grooter is, hoe dat hem meerder schort;

Het

Het schijnt dat dese winst hem moet seer wel gevallen,
 Mits hy gedurig stormt op veel verscheyde wallen,
 En sal (na dat my dunkt) niet eerder zijn verlaet
 Voor hy eens wort bepaelt, of dat 'et al vergaet.
 Maer laet my dese saek wat dieper overwegen,
 Mijn dunkt 't is even soo met menig mensch gelegen.
 Een mensch is somtijts slecht van staet, en van geslacht,
 En komt door goê fortuyn tot hooge staet, en macht.
 Maer hier een groot gebrek by veele rijke menschen:
 Hoe grooter hare schat hoe dat sy meerder wenschen:
 't Blijkt dat in menig mensch gedurig de begeert
 Al vry wat harder wast als wel haer schat vermeert
 Sy zijn somtijts in 't eerst maar ongeachte lieden,
 Seer weynig van ont sach, die ook niet veel gebieden,
 Maer door een goê fortuyn, dat Godt haer heeft gejont,
 En vint men niet haer staet gelijk hy eertijts stont,
 Sy hebben nu haer schat aen Landen ende Steeden,
 Aen Scheepen in der Zee, waer aen sy dapper Reeden.
 Hoe rijker dat sy zijn, hoe grooter hare schat,
 Hoe dat 'er meer van haer kan werden omgevat:
 Maer laes! de goede Godt wort dan seer licht vergeeten,
 Door al te groote smaek in 't Aerdsehe goete eeten;
 Ja 't schijnt dat menig mensch niet eer sal zijn verlaet
 Voor dat de felle doot hem eens ter neder slaet,
 't Blijkt hier aen naekt en klaer: hoe hooger in de jaren,
 Hoe ouder dat men is, hoe meer men soekt te sparen.
 Verscheyde dingen wert een mensch door outheyt quijt,
 Maer 't blijkt dat dese Aert in veele noyt verslijt.
 Voorwaer een mal gebrek, en buyten alle reden;
 Dat yemandt die haest moet uyt dese werelt treden,
 Noch dapper is besorgt, (schoon hy wel voorraet heeft)
 Wat dat hy hebben sal, soo hy noch lange leeft.
 En spaert, en gaert daer toe vast meerder by malkander
 En heeft heel min, of niet te over voor een ander,
 Voorwaer die soo bestaet, sijn sottigheyt is groot,
 Een echter siet m'er veel alsoo tot in de doot.

Predik. Salo. 5.9 Die gelt bemint en wort geen gelt sat.

III. *Op een Schip , dat diep geladen een Rivier op-
seylen moet.*

EEn Schip dat een Rivier moet tegen wint op-varen ,
 Als 't diep geladen is met kostelijke Waren ,
 En dat een harde stroom hem komt gedurig voor ,
 En moet ook tussen 't droog een nauw' passaedje door ,
 Dat word seer licht verseylt op d'een of d'andre droogte ,
 Indien de Stuurman niet heel naeu let op de hoogte ;
 Want stuurt hy wat te laeg , of anders wat te hoog ,
 Soo blijft het kostlik Schip daer sitten op het droog :
 Maer soo 't waer ongelaen , 't sou lichter kunnen komen
 Daer dan de Schipper had te seylen voorgenomen ;
 Maer 't wil seer qualik voort als 't is soo diep gelaen ,
 De kiel sleept door de gront en 't blijft ten lesten staen .
 Siet hier u rechte be eeld , gy diepgelade menschen
 Met rijkdom , aerdsche schat , na u belieft en wenschen :
 Soo qualijk als het Schip kan komen aen de Stadt ,
 Soo gy , ô rijke Mensch , by God door uwe schat :
 Gy maekt soo veel te doen met dese aerdsche dingen
 Dat gy u Schepper (God) geen vruchten komt te brengen ;
 Gy drijft al menigmaal u koopmanschap niet recht :
 Als gy wat koopen sult noemt gy de Ware slecht ,
 En prijstse dikwils weêr als gyse wilt verkoopen ,
 Om daer door uwe schat te meerder op te hoopen :
 Ook soekje dikmael wat u schat te brengen by
 Door aen u arbeyds-man te geven kleen soldy :
 Gy vrees (gelijk 'et schynt) dat hy wat meer sal winnen
 Als hy wel dageliks behoeft met sijn gesinnen ,
 Ook benje over hem een ongenadig heer ,
 Het welke alles strijdt recht tegen Godes Leer .
 Indien jy 't alsoo stuurt , ik vrees van uwent-weegen ,
 Dat het elendig is met uwe staet gelegen :
 Ik vrees dat gy dan niet sult komen in Gods Rijk ,
 Maer dat gy , die gy dient , sult namaels sijn gelijk .
 O schat , ô aerdsche schat ! veel hinder kunje geven

Om hier na rechten eys Gods Leere te belevē :
 Als 't Schip is ongelaen soo wil het lichter voort ,
 So kan een mensch ook doen veel lichter na Gods Woort,
 Als hy hier heeft geen schat ; noch gaetse niet begeeren,
 Maer hout sich vergenoegt met sijne spijs en kleeren ,
 Wel soekt dan nimmermeer , wie datje wesen meugt ,
 Narijkdom , aerdsche schat : maer na de ware deugt.

Jacob. 5. 1. *Wel aen ghy Rijke / weent ende huylt over u
 elendigheyt die u toe komen sal : u rijksdommen zijn ver-
 vult / ende u kleederen zijn van de motte gegeeten.*

Matth. 19. 24. *Het is lichter een kermel door een nael-
 den-oogh te gaen / dan een Rijke in dat Rijke Gods te
 komen.*

I V. Op't singen van sobere Liedē.

IK ging eens op een plaets , alwaer ik by de wegen
 Een blijde sang vernam , en vrecugde hoorde plegen ,
 En waar het quam vandaen ik daet'lik ook vernam :
 Het was een oolick huys van daer het singen quam :
 En 't scheen 'et in het huys seer soberlik gestelt was ,
 En 'k denk dat by die Liens ook weynig goet en gelt was ,
 En echter waren sy soo vrolik ende bly ,
 Dat licht de rijkste niet soo vrolik was als sy .
 Hier aen soo blijkt 'et klaer , dat die met 't sijn te vreēn is ,
 Is rijk , en wel gestelt ; schoon dat sijn staet ook klein is .
 Maer die is onvernoegt met 't gene dat hy heeft ,
 Is arm , al schijnt hy rijk , want hy bekommert leeft .

Prov. 13. 7. *Meenig is arm by groote goeden : en meenig
 is rijck by sijn armoede.*

V. Op weeldige Arweten.

MYn Vader sayd dan d'een , en dan weer d'and're sa-
 den ,
 Sulks hem dunkt goet te zijn , en best voor hem geraden .
 In 'c

In 't voorlikft van dit jaer maekt' hy fijn veldt bereydt,
 En heeft'er doen ter tijdt Arweten in gefaeydt,
 Die na een kort verloop een goede opgang kregen,
 En wiefen weeldig op, door Godes milde zegen.
 Sy ftonde aen de weg, fchier in een yders oog,
 En wiefen inder haest te uyter maten hoog.
 Schier yder diefe fag fo weelig opwaerts rijfen,
 Die fey: Dat 's fchoon gewas, en wou de aerde prijfen.
 Ook liens (met meer verftant) zijn daer voorby gegaen,
 Die meenden dat'er niet veel vrucht fou waffen aen.
 Gelijk'et is gefchiet doen d' Oogft eens is gekomen,
 Want doen fo werdt daer aen feer weynig vrucht vernomen,

Ja, maer een kleen getal van Peulen wieffer an,
 Dies lafen wy daer ook maer weynig Peulen van:
 Want mis dat het gewas ftont wonder hoog verheven,
 Soo is'et van de wint weêr vaerdig neêr gedreven;
 Ja, wert fchier van de wint ter aerde neêr geweyt,
 Om dat'et ftont fo hoog door groote weeligheyd.
 Dit is het evenbeeldt (dunkt my) van veele menfchen,
 Van menfchen die 't fchier al verkrijgen, na haer wenschen;

Gefont, rijk, edel, out; waer door 't gemeen haer heel
 Wat heerlijks acht te zijn, en prijfen hare deel.
 Maer die met kennis gaet een oordeel van haer vellen,
 Die kan haer heyl, en luk, fo hoog en groot niet stellen;
 Maer meent dat hare vrucht (die 't heet dat elk beoogt)
 Of niet (of weynig is) of niet met al en doogt.
 De boomen fonder ent, de wijngaerts fonder snoeyen,
 Daer fietmen felden aen veel foete vruchten groeyen.
 Een mensch in groote weeld, en felden tegenfpoet,
 Ook felde rechte dienft aen fijnen Schepper doet.
 Dit heeft Godt klaer gefien in Adam, en fijn Vrouwe,
 Dies bracht hy haer tot tucht, om vruchtbaer haer te houden.

Soo is'et heden noch, een matelijke tucht,
 Maekt dikwils dat een mensch tot fijne Schepper fucht.

Maer

Maer door de weeldigheyt wert licht de deugt verloren,
 En selden wert so'n mensch het hert weêr heel herboren.
 Dies laet ons onse Godt van herten seggen dank,
 Wanneer hy ons hier tucht, en snoeyt gelijk een rank,
 En dat alleen niet, maer ons na sijn wil heel stellen,
 Op dat hy ons hier na niet komt ter neêr te vellen,
 Wanneer sijn toorn als wint de Werelt overweyt,
 En stort de hoogste neêr, dat hy in 't laegste leyt.

Rom. 12. 16. **En acht niet dat'er hooge is/maer maecht u de nederige gelijkt.**

VI. *Op het gesichte van goede en quade Fruyten,*

IK gink eens door een Thuyn daer goede Fruyten stonden,
 Ik heb ook by dit Fruyt veel vuyl onkruyt gevonden,
 Dat wies veel harder op als wel het goede Fruyt;
 Maer na een wijl gewas soo pluktmer 't onkruyt uyt,
 En hebben 't saem geknelt, en vaerdig weg gesmeten.
 Maer 't ander goede Fruyt vergaerd' men om te eten,
 Dat heeft men (met voordacht) te saem by een gesocht,
 En hebben 't elders doe voor gelt of waer' verkocht,
 Maer hoort eens wat ik wil met dese kruyden seggen,
 Men kan 't (na dat my dunkt) op dese wijs uytleggen:
 De goede menschen zijn wel ver het kleinste deel,
 't Onkruyt, het werelts Volk, dat is'er over veel,
 Die wassen in de weeld', en in de aerdsche vreugde
 Al vry wat harder op, als die niet soekt als deugde.
 Maer God sal haer gewis, dien grooten Hovenier,
 Hier na eens knellen t' saem en smijten in het vier.
 Maer anders 't goede kruyt dat zijn de goede menschen,
 Die sal hy geven al dat men sou kunnen wenschen,
 En sal haer t' saem by een vergad' ren, (soo men leeft)
 En leyden in sijn Rijk haer tot een soete Feeft.

Matth. 13. 40. **Gelijkt dat onkruyt vergadert en verbrandt wort met den vyere / alsoo sal 't ook toegaen in 't eynde van deser werelt.**

VII. Op een Man die de Aerde om-wroet, ende aldus spreekt:

IK doe beswaerlik werk met spitten, en met delven,
Doch 'k hoop dat het sal zijn tot voordeel van mijn sel-
ven,

Want hier dient eerst geploegt, den Akker dient bereyt,
Eer dat het goede zaet hier dient te zijn gezaeyt;
Het onkruyt moet'er uyt, ik diender op te passen,
Want of ik nu al zaeyd', ten sou niet wille wassen,
Het veit dient wel bereyt, dan mach ik saeyen gaen,
En heb dan goede hoop om vruchten te ontfaen.
Maer hoort wat voor een leer ik hier nu heb gekreegen!
't Is innerlik met my als uytterlik gelegen:
Mijn Akker is vervult, inwendig na den geest,
Vermis hy nu in lang niet is bebout geweest,
Maer nu soo dient die ook van my bebout te wesen.

Op dat ik namaels mach by God daer vrucht van lesen.
 Maer hy moet eerst geploegt eer dat ik zayen kan :
 Want of ik nu al zaeyd' ik kreeg geen vrucht daer van ;
 Ik dien de sonden eerst uyt mijne hart te roeyen ,
 Eer 't goede zaet , des deugts , daer in sou willen groeyen ;
 Eerst dient het onkruyt uyt , en dan het velt bereydt ,
 En dan het zaet des deugts , dat dient'er in gesaeyt :
 Dan moet ik (waer ik kan) na alle deugde trachten ,
 Soo heb ik goede hoop , en sal dan vrucht verwachten.
 Ik neem nu by my voor de Akker mijns gemoet
 Te spitten om en om , gelijk ik hier nu wroet ,
 En dan meen ik mijn hart tot deugde te bereyen ,
 En dan daer 't goede zaedt veelvuldig in te zeyen.
 Ik wil (soo veel ik kan) Gods leere nemen aen ,
 Dit neem ik heden voor , en meen alsoo te gaen.

Syrach. 20. 30. *Wie sijn Akker neersijgh bout / die maekt sijn hoop groot.* Coloss. 3. 10.

VIII. *Op 't gesichte van 't schijnen van de Son op verscheyde Meulen-zeylen, misgaders op een swarte Wolk.*

IK sach de gulde Son in 't Zuyd' eens helder stralen.
 Mits sach ik in 'et Noord verscheyde Moolens malen ,
 Diens zeylen waren wit. Waer achter ik ook sag
 Een buy , of swarte wolk , te midden op den dag :
 Hoe dat de gulde Son te klaerder van om hoog schein ,
 Hoe dat 'et witte doek te witter in mijn oog schein ;
 En hoe het witter schein , door klare Sonne-schijn ,
 Hoe dat de swarte Wolk te swarter schein te zijn.
 Ik ging in mijn gemoet dit nader over-merken ,
 En liet op dit gesicht mijn geest van binnen werken :
 Ik dacht , Godt is de Son , het doek sijn eygen Volk ,
 Des werelts woeste hoop dat is de swarte Wolk.
 Hoe dat Godt op sijn Volk (die na sijn woorden leven)
 Te heeter straelt en schijnt , te meerder licht komt geven ,
 (Soo

(Soo dat sy lichten klaer, met leven na sijn Wet)
 Hoe dat 'et werelts Volk te meerder schynt besinet:
 Ik wenschten dat Gods Volk (door Godes helder stralen)
 Hier lichten klaer, en licht, ja lichten sonder dwalen,
 En lichten in de deugt, dat 's Werelts woefte Volk
 Uyt haer te kennen waer gelijk een swarte Wolk.

Matth. 5. 16. Laet uw' licht alsoo lichten voor de menschen / dat sy uwre goede wercken sien / ende uwre Vader prijfen die in den Hemel is.

IX. Op de vermaeninge van iemandt aen een ander.

't **G**edenkt my wat ik van een Man eens hoorde spreken,

Tot eender, die somtijts in tooren was ontfleken,
 Hy sprak: laet ons te saem verduelig leeren zijn,
 Want dat te kunnen is veel beter als Latijn.
 Ik achte dit voor goet, en waerlik soo te wesen,
 Dies heb ik dese Man sijn reden seer gepresen,
 Want ons verdueligheyt soo veele komt te pas,
 Ja meer als eenig mensch Latijnsche tael oyt was:
 Een Christen Mensch wordt licht verdrukt, ja ook verdreven,

Dies dient hy dan gedult in sich wel plaets te geven,
 Want soo hy dan sich niet geduldelyk geliet,
 Soo soud' hy dan niet zijn een Christen, als hy hiet,
 Ook merkt' ik wijder noch uyt dese Man sijn reden,
 Hoe dat sich menig mensch ter Schoolen gaet besteden,
 Om daer Latijnsche tael, of wel een vreemder spraek,
 Te leeren na de konst, tot dienst of uyt vermaek,
 Maer laes! in tegendeel soo siet men weynig menschen
 In Christus schoole gaen, 't welk anders waer te wenschen,
 't Getal is wonder kleen dat in Godts ware Boek
 Eens leest met soet vermaek, en naerstig onderzoek,
 Het welk ons (voor gewis) veel meer sou kunnen baten

Als

Als al de aerdsche konst, die 'k echter niet wil haten.
De oeffening in 't aerdsch ons weynig voordeel doet;
Maer in het Geestelik is sy ons altijd goed.

Proverb. 16. 22. **Een verduldigh Man is beter als een sterck Man: ende die sijn gemoet een heere is/ is stercker als die Steden winnen.**

1 Timot. 4. 8. **De lichamelijke oeffeninge is weynig nut/ maer de Godsaligheyt is tot alle dingen nut.**

X. *Op de vyfde Beede in 't Vader Ons.*

Matth. 6. 12 **Vergeeft ons onse schulden / gelyck wy vergeben onse schuldenaren.**

NA dat ik in Gods Boek had hier en daer gelescn,
So vand ik dese spreuk, die my docht swaer te wesen;
Te seggen, als men bidt, *o Heer! vergeef mijn quaet,*
Gelyk als ik vergeef een ander sijn misdaet.
Gaf Godt de mensch als dan 't geen dat hy gaet begeeren;
Daer sou soo menig mensch hier na niet triumpheren;
Want ymant die soo bidt, en niet vergeven wil
De geen waer meê hy is gekomen in geschil,
Die bidt dan dat hem Godt sijn schult niet wil vergeven:
Om dat hy niet vergeeft met die hy heeft gekeven,
Maer draegt noch haet en nijt tot sijnen even-ménich,
Ja wenscht uyt 's herten gront hem wel een quade wenscht.
Dacrom wanneer men bidt, soo dient men dit te weten:
Dat men eens anders quaedt vergeeft, en wil vergeten,
Want soo de mensch niet wil vergeven weynig quaedt,
Hoe soude Godt hem dan vergeven veel misdaet?

XI. *Op 't gesichte van 't hoog-gewossen Zaedt, en 't nederige Gras, daer de windt in bles.*

ALs eens een guure wint quam door de Velden woelen,
Sloeg ik mijn oog op 't kruyt, dat scheen 'et wel te
voelen,

Noch aldermeest het zaedt dat hoog gewoffen was,
 Dat leed veel meer aenstoofs als wel het nedrig gras,
 Mits 't gras veel lager stondt, dies had 'et min te lijden,
 Het werde nacuw' gewaeyt na d' een of d' ander zijde,
 Maer op 't gewallen zaedt, dat op de Akker wies,
 De wind al vry wat meer als op de graskens blies:
 Want dat werd van de wind gellingert en gedreven;
 Doch doen de windt weêr is van 't weelig zaedt geble-
 ven

Soo stondt 'et haestelik (schier) als 'et certijds plach,
 Vry hooger als men 't gras doen wel verheven sag.
 Ik ging in mijn gemoed dit dieper overwegen,
 Ik dacht, of 't niet alsoo meê even is gelegen
 Met 't menschelik geslacht, als met 't gewas op 't veldt?
 Ik vant 'et (na mijn docht) ook even soo gestelt:
 Want een die nedrig is, en nedrig soekt te wesen,
 En soekt niet (als 'et zaedt) om hoog te zijn geresen,
 En in dien eygen staet sich wel te vreden stelt,
 Die word in sijn gemoet niet alsoo seer gequelt,
 Als wel een rijker mensch, die in een yders oogen
 Als hoog verheven staet, door schatten opgetoogen,
 Want die heeft stage sorg, en vreest voor ongeval,
 Dat hy, of hier, of daer, of ginder lijden sal;
 Hem komen dikmael voor seer ongeltuyme vlagen,
 Hy vindt in sijn bedrijf al dikwils quade slagen:
 Dan laet hy hier een Schip, of daer noch meerder goet,
 't Welk hem gedurig knaegt, en dapper smerte doet;
 Ja als 'et ongeluk met hem bestaet te mallen,
 Soo komt hy lichtelik wel gants ter neêr te vallen;
 Soo dat hy door sijn schat gevoelt al meerder smart
 Als wel een arm Mensch doet, die nedrig is van hart.
 Doch met de rijke Mensch schijnt het wel wat te wesen,
 Wanneer hy op sijn hoogst, in weeld' is opgeresen;
 Maer let, ey lieve let! hoe licht hy nederstort,
 Want die verheven staet licht neergestooten wordt.
 Maer die sich hier altijd soekt nederig te dragen,
 En soekt met nedrigheyt sijn Schepper te behagen,

Die sal Godt namaels eens verheffen boven al ;
 Als hy d' hoogmoed'ge mensch ter neder slooten sal.

Pfalm. 20. 8. *Sp verlaten haer op Hios ende Wagen; maer
 wy dencken op de Naem des Heeren onses Godts: si zijn
 neder gestort en gevallen; maer wy staen op-gerecht.*

Luc. 18. 14. *Wie hem selven verheft die sal vernedert
 worden / ende wie hem selven vernedert die sal verheven
 worden.*

XII. *Op ymandt die in ongestuymig weder reyst, en
 aldus spreekt.*

DOen ik eerst ging van huys was 't goet en reed'lik
 weder,
 Maer nu soo valt'er slaeg veel regen-water neder,
 Och! of de reegen nu een weynig sachter viel,
 Of dat hy altermael voor dese tijdt op hiel,

Het was my groot gemak, om tot de plaets te komen
 Daer ik op ditmael heb te reysen voorgenomen.
 En soo ik wat verblijf, en schuyt hier maer een wijl,
 Soo is't dat ik verlies (seer haest) een gantsche mijl;
 Dan kom ik licht te laet mijn saken te verrichten,
 En kan licht niet voldoen mijn aengenomen plichten;
 Soo ik die niet voldoe soo staen mijn saken slecht,
 Ik waer dan liever doot als meer een levend' knecht.
 Maer ik moet dit geval wat nader over-peysen,
 (Mijn dunkt)'t is geestelik ook even dus te reysen.
 Die in een vrye tijdt sich tot Gods Leer begeeft,
 En is gefint te doen soo Godt bevolen heeft,
 Soo die dan op de weg komt ongeval t'ontmoeten,
 En dat veel kruys, en druk komt drijven voor sijn voeten,
 Gelijk'et veel gebeurt, dat die hier Godt bemint.
 Moet lijdten spot, en smaed, van dese werelt blindt.
 Indien de mensch sich dan tot rusten wil begeben,
 Dat is: om noch een wijl wat werelts heen te levett,
 Tot dat'et werelts Volk hem minder plagen sal;
 En meent alsoo te gaen met minder ongeval:
 Soo komt hy licht te laet om Godes Rijk te erven;
 Wantt' wijle dat hy schuyt soo komt hy licht te sterven,
 En soo hy sondig sterft hy is in snoode schijn;
 Sijn aenkomst sal hier na dan inder Helle zijn.
 Hierom so moet een mensch, die Godes Rijk wil vinden,
 Gedurig trekken voort, door regen ende winden,
 En houden nimmer op te doen na Godes Leer,
 Al plaegt'et werelts Volk hem ook te byster seer.

Matth. 10. 22. Om mijnen Naem suldy van alle menschen
 gehaet worden / maer wie volstandig blijft totten
 eynden toe die sal saligh worden.

XIII. Op een Dief, die pronkt met den strop die hy om de keel heeft.

WAt fiet men menig mensch (gantsch buyten alle reden)

Met kleders kostelik, verçieren hare leden.

Ja trotsen daer noch op, recht of 't haer eere waer,

Daer 't niet als enkel schand' en on-eer is voor haer:

Ja 't past haer juyst gelijk een Dief een schoone bast doet,

Die daer meê pronken wil wanneer hy daer aen vast moet;

Voorwaer een slechte prael, die hy gekregen heeft

Om dat hy eertijts seer boos-dadig heeft geleest.

Soo even komt 'et ook dat haer de menschen kleden,

Om d' Adam Gods gebodt heeft schand'lik overtreden.

Voorwaer een groote schand dat Adam d' Appel nam,

En dat men nu soo pronkt met 't geen door sonde quam.

'k En weet niet hoe men durft begeerig na de pracht zijn,

Daer wy door Adams schult tot kleding eerst gebracht,
zijn.

't Is even of men Godt verwijten wild' met schant

Dat hy niet moy genoeg ons schiep door onverstant,

'k En weet niet hoe de mensch sijn hart so seer verblint is,

Dat hy tot hoovaerdy, tot on-eer dus gefint is.

Doch soo hy pralen wil, ik weet een schoone pracht,

Dat is de need'righeyt, by Godt seer hoog geacht:

Geen mensch is soo verçiert, het zy wie 't zy hoe mach-
tig,

Hoe çierlik hy ook gaet, en hoe uytneiment prachtig,

Als die de ware deugt sijn hert verwonnen heeft;

Soo dat hy niet na sijn, maer Godes wille leeft.

Doch dese pracht en schijnt niet veel te zijn uytwendig,

Maer sy is na den Geest een cieraet seer behendig,

Ik wou dat yder mensch (het zy ook wie 'et zy)

Inwendig was verçiert met dese pronkery,

Want dan soud' door die pracht de pracht uytwendig niet
zijn,

Ja maer een schijn van pracht soud' dan de mensch verdriet zijn,
 Dan souden zijn een pronk, en lichting in de mensch,
 Niet soo'et heden is, en Godt hadt dan sijn wensch,

2 Machab. 8. 18. *Sy verlaten haer (sprack hy) op hare harnasch / en zijn vol hoogmoets.*

Syr. 10. 9. *Den Heu aerdigen is bende Godt ende de Werelt byandt / want sy handelen vooz bende onrecht.*

XIV. *De mensch ende sijn Godtsdienst vergeleken by een Boot met Volk.*

IS even met de mensch sijn Godtsdienst hier gelegen,
 Als met een Boot die vaert, en stroom en wint heeft tegen :

Het Volk (daer in) die doen gedurig hare vlijt
 Met roeyen, dat de stroom en wint in stukken splijt;
 Ja doen haer gantsche best om tot de plaets te komen,
 Daer dan van haer mach zijn te reysen voorgenomen;
 Ja elk doet wat hy mach, om aen de hooger-wal
 Te raken, daer men haer wel dubbelt loonen sal,
 Schoon 't al is in de wint, en tegen stroom te varen;
 Soo dese Roey-luy dan, in 't midden van de baren,
 Haer riemen tilden op, en lieten stille staen,
 Soo souden sy gewis weêr gantsch te rugge gaen;
 En 't sou dan voor dat Volk niet weynig arrebeyt zijn
 Eer sy weêr waren daer sy eerst van daen geweyt zijn,
 Gewisselik haer reys wert nimmermeer volbracht,
 Indien sy altemet eens roeyden dapper sacht;
 Of soo sy matigheyt gebruyken in het roeyen,
 Soo sal de harde stroom haer achterwaerts doen vloeyen;
 De wint die waeyt te sel, de baren gaen te stijf,
 Soo dat geen matigheyt en dient in haer bedrijf.
 Maer ymant denkt nu licht, wat of dit is te seggen,
 En hoe ik dit te pas kan op de Godts-dienst leggen,

Hoort

Hoort vrienden hier een woord van dees gelijkenis,
 Wy menschen zijn het Volk, de riem' ons Gods-dienst is,
 De stroom en tegen wint ons vleys-lust en begeren,
 Die ons al menigmael in onse Godts-dienst keeren.
 De plaets en Hooger wal dat is den Hemel soet,
 Waer toe geen mensch en komt als die hem dapper spoet.
 De wilde baren zijn de wereltlike qualen.
 De Zee de werelt selfs, waer in wy menschen dwalen.
 De Lager-wal dat is de Hel met hare pijn,
 Daer wis niet eenig mensch sou gaern in willen zijn.
 Wy menschen moeten hier een woeste Zee passeere,
 Al eer wy komen tot de alderhoogste eere;
 Hier is veel tegen-stroom, hier is veel inde-wint,
 Al eer men Godes Rijk in sijn volmaektheyt vint:
 Ons vleys-lust en begeer dat zijn al harde stroomen,
 Die niet heel selden ons als voor de boege komen.
 Des werelts mooy, en eer is ons seer hinderlijk,
 Het is al tegen wint te varen na Godts Rijk.
 Dies moet elk wie'et zy, sijn macht in't werrik stellen,
 Ja elk moet (waer hy kan) sich tot den Hemel snellen:
 De riem van Godes dienst moet nimmer stille staen,
 Of anders sal men weêr geheel te rugge gaen.

Godes. 19. 17, 21. De Engel sprak tot Lot/verloft uw'
 ziele; en siet niet te rugge / Ec. Haest u ende behoud u
 aldaer.

Matth. 10. 22. Wie volstandigh blijft totten eynde toe
 die sal saligh worden.

XV. Op ongenoegelik Wagen-ryen.

Het is my eens gebeurt dat ik my van een Wagen
 (Daer Paerden renden voor) een wijl heb laten dra-
 gen:

Het welk by menig mensch wordt voor playsier geacht,
 Maer 't heeft my niet als druk en droefheyd aengebracht;
 Want ik wiert so ontroert door't sning'ren heen en weder,
 Door't stooten hier en daer, en 't hossen op en neder,

Dat ik daer door seer haest gevoelden smert en pijn ;
 Ja 't ingewant schein my daer van ontroert te zijn ;
 Ik dacht is dit voorwaer de vreugt die soo bemint is ,
 Daer schier een yder mensch op 't hoogste toe gesint is ?
 Is dit voorwaer de vreugt die 't rennen geven kan ?
 De naem van soet vermaek is daer niet eygen an.
 Hier by soo meet ik af wat al des werelts vreugt is , (is ,
 Hoe dat 't welk vreugt schijnt , maer druk en ongenuegt
 Wanneer men recht besiet wat dat de werelt heeft ,
 Soo schijnt 'et nimmer vreemt dat sy geen vreugde geeft ;
 Want als men recht besiet haer kamers ende hoeken ,
 Ja gaen 'et binnenste haers woonings ondersoeken ,
 Soo vint men anders niet als druk en ongeval ;
 Ja niet een kist of kas daer vreugt uyt komen sal ;
 Doch buyten schynt 'et huys in schoonheyt uyt te steken ,
 Maer het is met bedrog en valsheyt schoon bestreken :
 Want als men binnen komt , en in de kamers kijkt ,
 Soo vint men 't niet aldaer als 't wel van buyten lijkt :
 Want men daer niet en siet als poelen , modder-kuylen ,
 En veel onguur gebroet , dat klaeg'lik leyt te huylen .
 Ja 't is soo decrelik daer in , daer om , daer an ,
 Dat ik d'elendigheyt niet recht uyt-roepen kan .

Syr. 40. 26, 27. Het is een elendigh jammerlick dingh niet
 alle menschen's leven / van s' Moeders lichaem aen / &c.
 Daer is altydt sozge / vzeese / hoop / ende ten laesten de doodt .

XVI. Op ymandt die met een Knecht besneede
 wegen reyft :

WOrd van mijn selfs geslaeg tot dit , ofdat geraden ,
 Nu , om te beelden uyt Gods loutere genaden ,
 En barremhartigheyt , d'welk ongrondeerlik is .
 Waer toe niet qualik past (dunkt my) dees g'lijkenis :
 Ik neem dat ymandt sich tot reyfen wilde poogen ,
 Wanneer den gantschen wegh met Snee was overtogen ,
 Hy

Hy huurden eenen knecht om staeg met hem te gaen,
 Die, als hy deê sijn wil, sou rijklik loon ontfaen.
 Hy gaf de knecht bevel, en sprak: gy sult maer leiten,
 Om uwe voeten in mijn stappen wel te setten,
 En volgen my altijd waer dat ik heene ga.
 De Knecht die nam't aen, en trat sijn Meester na;
 Maer na een kort verloop, de Knecht mist in sijn treden,
 Waerom hy word bedroeft, en gaet niet verder mede.
 De Meester die dat sag die sprak, en staet niet stil,
 Volgt my maer soo gy kunt, soo doedy mijnen wil;
 Doet maer alleen u best, soo hebby niet te vresen,
 Ik geef dan volle loon, en sal genadig wesen;
 'k En eysch niet meer van u als dat gy altoos sult
 Na uw' vermogen doen, soo is mijn eys vervult.
 Soo even wil ons Godt ook huuren tot sijn Knechten,
 Om voor een groote schat sijn wille uyt te rechten:
 Sijn Soon is even selfs ook mede voor gegaen,
 Soo dat men wel kan sien wat dat 'er dient gedaen.
 Of soo men 't niet en weet, men kan't ondersoeken
 Wat dat 'er dient gedaen, in veele wijse Boeken
 Daer wert 'et ons geseyt, daer wert 'et ons geleert,
 Wat Godts voetstappen zijn, wat Godt van ons begeert,
 En hoe men dient altijd te doen na Godes Leere,
 En noyt noch nimmer ons uyt sijn voetstappen keeren;
 Maer letten alletijt waer dat hy heene gaet,
 Dat is: te sien met ernst wat daer geschreven staet:
 En soeken, waer men kan, daer willig na te leven,
 Dan sal ons Godt gewis wel goê belooning geven;
 God eyscht (na mijn begriip) niet meerder van de mensch
 Als hy vermach te doen, en dat 's sijn wil en wensch.

Hebr. 5. 2. **Wy en hebben geen Overste-priester die geen medelijden met onse swackheit en kan hebben.**

Psal. 135. 14. **De Heere sal sijn Volck rechten / en sijn Knechten genadig zijn.**

XVII. Op't gesichte van 't Graf der Princen.

Tot Delft daer sag ik eens een Graf, dat opgebout is
 Van steenen kostelik, waer door't van my beschout is.
 De Princen, die wel eer voor onse Vaderlandt
 Haer stelden vroom ter weer, en vochten met verstant,
 Ja die ook meenigmael verwonnen sterke Steden,
 Door dien sy met beleydt furieuselijke streden,
 Waer door dat Hollandts naem en eere is vergroot,
 Die leggen in dat Graf verwonnen van de Doodt;
 Die leggen (merkt doch eens) daer van de Doodt ver-
 wonnen,
 De Doodt, de felle Doodt die heeft'er al verslonnen,
 Hoe sterk en machtig sy ook mogen zijn geweest,
 De doodt, de felle Doodt die heeft'er niet gevreesst.
 Waer aen te merken is hoe klein dat wy van macht zijn,
 Hoe dat wy buyten Godt gantsch doodt en sonder kracht
 zijn,
 Hoe dat niet eenig mensch, hoe wel gesont hy is,
 Hoe rijk, hoe arm, hoe oudt, hoe jeugdig, en hoe fris,
 Sijn handt verroeren mach, of eenig lit doen leven,
 Ten zy dat Godt hem helpt, en wil vermogen geven;
 Als Godt ons niet en helpt (wy menschen zijn soo teer)
 Dat in een oogenblik de Doodt is onse Heer.
 In d' aldergrootste Vorst die is, of oyt sal komen,
 Kan in een oogenblik het leven zijn benomen.
 Schoon men nu heden is een Konink sterk en groot,
 Soo is men evenwel eer 't morgen is wel doodt.

Syrach. 10. 12. *Huyden Koning / morgen doodt.*

XVIII. Op't verlangen, ofte genegenheit na myn
Woonplaets.

En wijle-tijts geleên ben ik van huys getoogen,
 Om hier en daer wat nieuws t'aenschouwen met mijn
 oogen,

Gelijk ik dede : maer wat nieuws ik al vernam,
 Mijn trek was vaerdig weêr na huys, van daer ik quam.
 Mits ik haest moede was soo hier en daer te fwerven,
 Ik wou soo haest ik kond' mijn pelgrummaedje derven,
 Want ik heb seer verlangt mijn Ouders weêr te sien,
 Ik dacht, sy sullen my wel vriend'lik wel'kom sien,
 Gelijk'et is geschiet, en 't scheen haer te behagen,
 Ja scheenen seer verblijdt dat sy my weder sagen,
 En ik was ook verheugt dat ik quam by haer aen,
 En dat ik niet meer soo soud' pelgrummaedje gaen.
 Soo even gaet'er ook met die na Godt verlangen,
 Geiooven dat haer Godt sal vriendelijck ontfangen,
 Die wenschen dat hier haest haer pelgrummaedje tel
 Ten eynde zijn gebracht, en sy voor eeuwig wel.
 Die wenschen om haest in haer Vaderlandt te komen,
 En daer als kinderen te werden aengenomen.
 Om daer met ware rust te smaken 's Hemels soet,
 En van haer Vader Godt alrijdt te zijn behoed.
 O ware Vaderlandt! ô Vader Godt hier boven!
 Wanneer sal ik daer zijn dat ik u recht mach loven?
 Wanneer sal doch, ô Godt! by u mijn aenkomst zijn?
 O Godt! wanneer sal ik eens sien u soet aenschijn?
 Wanneer sal ik, ô God! myn pelgrummaedje enden?
 Wanneer sal ik mijn reys doch eens na huys toe wenden?
 Wanneer sal ik eens zijn daer my geen siekte quelt?
 Wanneer sal ik eens zijn in 't Paradijs gestelt?
 Wanneer sal ik doch eens, ô Godt! uyt dese strijdt zijn?
 Wanneer sal ik, ô Godt! van 's wereldts druck bevrijd
 zijn?
 Wanneer sal ik eens zijn daer 't alles is volmaect?
 Daer niemant nimmermeer de minste druk genaect.
 O Godt! wanneer sal ik uyt dese nare kluyt zijn?
 Wanneer sal ik doch eens by u (mijn Vader) t' huys zijn?
 O Godt! ô Vader Godt! siet my genadig aen,
 En wilt my als een Kindt in uwe Rijk ontfaen.
 Gedenkt niet Vader Godt dat ik u veel bedroeft heb,
 En om u smact te doen dikmael niet veel getoeft heb.

Gedenkt dat niet, O Godt! maer schelt 'et my doch quijt,
Op dat ik eenmael koom daer vreugde zy altijdt.

Pfal. 42. 1. Gelyk dat Herte krijfcht na versch water / soo
krijfcht mijn ziele / o God! tot u; mijn ziele dorst na Gode /
na den levendige Godt! och waanneer sal ick daer henen ko-
men / dat ik Godts Aensicht aenschouwe?

XIX. *Op ymandt die in 't water springt, om sich te verkoelen.*

EEn mensch die 's Somers sich een weynig wil verkoelen,
En in 'et water springt, die sal in 't eerst wel voelen
Dat hy door 't water sich al eenigfins verkoelt;
Maer na een kort verloop hy niet meer koude voelt,
Vermis dat hy seer haest tot sulke koud' gewendt is,
Soo dat hy door gewoont de koud' haest niet bekendt is,
Het water acht hy laenw: want rijft hy ceamael wat,
Soo voelt hy dat de lucht is koelder als 'et nat;
Doch 't water is niet warm, al voelt hy ook geen koude,
Want door langdurigheyt van sich daer in te houden,
Soo word hy 't soo gewent dat hy mist in 't gevoel,
Doch 't water, hoe hy 't acht, dat is noch echter koel.
Soo even komt een mensch ook tot 'et quaedt te wennen,
En kan ook door gewoont het quaedt uyt 't goedt niet kennen,
Hy acht door veel gebruyk het quaedt niet soo 'et is:
Want hy acht door gewoont het licht voor duyfternis,
De duyfterheyt voor licht, mits hy 'et quaedt niet weer-
hiel,
Wanneer de scheemering op hem al sachjes neêr viel;
Soo dat vast door gewoont van hem de swarte nacht
Niet als voor enkel licht, en goet en word geacht.
Soo dat men door gewoont de sonden vast voor goedt kent;

Doch

Doch sy en zijn niet goedt, schoon men 't op sulken voet
went,

Want 't quaed is nimmer goedt, al word'et veel begeert,
Het quaedt blijft altijd quaedt, hoe datmen 't wendt of
keert.

Sapient. 14. 16. Hier na als een tijdt hier tusschen ver-
liep/ en de oude gewoonte de overhand nemende/ soo is de
doolinge als een wet bewaert/ en men diende de gemack-
te Beelden.

XX. Op 't Gesicht van een hovaerdige Meyt, en een
sober Man, in regen achtigh weder

Ens voer ik in een schuyt, daer doen een Vryster in
was,
Gekleet met hoofd-gewaet, ('t welk soo 'et schein haer
sin was)

Mits viel een waterplas, of regen op ons neer,
Doen knorden dese Meyt, en morden wonder seer,
Ja schelden seer op die, die haer had ingenomen,
Want sy de regen noð liet op haer kleeders komen.
Sy had veel ongemak (soo 't schijnen mocht) daer van;
Maer daer was in de schuyt ook vry een sober Man,
Sijn kleet was dapper slecht, en sober om te dragen,
Ja het gemeene Volk en sou'et niet behagen.
Die Man had (soo 't schein) geen sorgen voor sijn kleed,
Want hy niet eens en seyde de regen doet my leet.
Waer aen ik klaerlik merk dat hovaerdy een last is,
En dat'er niet als sorg, en ongemak aen vast is,
Dat eender diese mint niet mint als ongemak:
Ja heeft aen hovaerdy een swaer en lastig pak,
En maekt ook dat daer door sijn ziele in de noodt is,
Dies baerts s' hem ongemak, en hier, en als hy doot is.
Maer die sich ned'rig draegt, heeft hier, en ook hier na,
Daer van gemak en rust, en 't is hem nimmer scha.
Och! of de luyheyt doch de mensch in 't pralen quelden,
Gelijk sy menig mensch in 't werken doet niet selden,

Het

Het waer te wonder goet : de mensch die had dan rust ,
In plaets van nu in sich gestaeg een quel'ge lust.

Prov. 19. 23. *De hoobaerdigheyt des menschen sal hem nederwerpen*

Syr 20. 11. *Wie seer praelt die verderft daer over : maer wie hem dzukt die komt op.*

XXI. *Op ymand die dapper sweet , en sich verkoelt.*

EEn mensch die 't heete sweet voelt rollen langs sijn kaken ,

Die dunkt een koele lucht hem dapper soet te smaken :

'k Geloof ook 't smaekt hem soet dat hy een luchje voelt ,

Maer 't is hem bitt're saus dat hy sich soo verkoelt :

Want hy een slim gebrek daer door dan komt te gaeren ,

Doch dat en komt sich juylt niet daet'lik openbaren

Dat hy op 't swaerste voelt , want klein is sijn begin ,

Maer 't kruypt al sachjes voort , en 't rot al verder in.

Maer na het in de mensch een wijl heeft sitten groeyen ,

Soo berst'et end'lik uyt , en 't moet eens overvloeyen ,

Waer door de mensch dan eerst seer vinnig word gequelt ,

En voelt dat het met hem heel qualik is gestelt.

Soo even (na ik merk) is 't met de geen gelegen ,

Die Godts-dienst eenigins , doch niet te recht , en plegen :

Als die dat moede zijn , en geven hare vleys

De smaek van sonden eens , na haer begeerten eys ,

Dat schijnt'er aengenaem ; sy voelen geene qualen

Daer door oogsehijnelik straks op haer nederdalen :

Maer dan soo leggen sy haer iel's een quade grondt :

Want daer door wordt haer ziel ja doodelik gewondt ,

Mits 't quaedt gedurig wast , en verder komt te knagen ,

Doch 't schynt voor hare vleys noch lichtelik te dragen.

En als men 't bloot besiet hoe 't in de werelt gaer ,

(De sonden zijn gemeen) soo lijkt haer doen niet quaet ;

Haer dunkt dat het voor haer vermaek , en ook gemak is ,

Daer 't echter voor haer ziel een swaer , en lastig pak is ,

Het

Het quaedt wast stadig aen, en 't wordt ten lesten groot,
En 't sal eens bersten uyt, of hier, of na haer doot.

Jacob. 1. 15. Daer na als de begeerlijshend ontfangen
heeft / soo haert sy de sonde / en als de sonden volbracht zijn /
soo haert sy de doot.

Syr. 21. 4. Een ygelijche sonde is gelijk een scherp swaert
en wont dat 'et niemandt geheelen kan. Joh. 5. 14.

XXII. *Op ymandt die verkeerde wegen of een dool-weg
reyst, en spreekt als volgt:*

NU sie ik dat ik ben al doolend' voortgereden.
Nu sie ik dat ik ben 't verkeerde padt getreden.
Waer ik de and're weg, die ginder leyd, gegaen,
Ik was nu daer ik wou; myn reys waer al gedaen.
Maer nu moet ik noch al een wijtje gaen met vreesen,
Eer dat ik komen kan daer ik noch dien te weesen.
Had ik gesocht met ernst, doen ik noch ginder was,
Ik had de rechte weg gevonden wonder ras;
Maer soo 'et weêr gebeurt ik sal 'et anders maken,
En sal gewis terstont op 't rechte padt wel raken:
Want ik ben dese weg, en d' ander nu wel vroet,
Ik weet nu wonder wel hoe dat men reysen moet.
Maer daer komt in mijn sin: hoe haestig ik kan sterven,
Hoe licht het vuyl gebroet mijn lichaem kan verwerven,
En heb ik dan mijn tijdt niet na Godts wil besteedt,
Soo is voor my bereydt een eeuwig hertenleet;
Ik kan, soo 't weêr gebeurt, een beter weg hier wand'len:
Maer als de selle doot komt met mijn leven hand'len,
En ik mijns levens weg ten eynd' gekomen ben,
Soo is 't dat ik niet weêr een ander kies en ken;
Soo dan de rechte weg niet tot 'et end betreên is,
Soo sal ik komen daer niet anders dan geweest is.
Maer soo ik 't rechte padt des levens hier passeer,
Soo sal mijn aenkornst zijn by God, mijn Opper-Heer.
Wel groot, en veel is dan aen dese saek gelegen,
Wat weg dat ik betree van beyde dese wegen.

Hier

Hier dient dan naeu gelet wat 't rechte Padjen is,
 Ik weet dan (na mijn dunkt) een teeken seer gewis:
 Het rechte padt is eng, en naeu om in te treden;
 't Verkeerde padt is ruym, en dapper breet van schreden.
 Op 't rechte padt word God gelieft, gedient, ge-eert,
 Op 't ander padt het vlees gegeven sijn begeert.
 Ook weet ik dat ik moet een van de twee verkiezen,
 Doch die daer niemant doolt, daer ik niet sal verliezen.
 Mijn Ziel, mijn waerste pant: maer daer ik door sal gaen
 In 't soere Hemelrijk, daer Godt my sal ontsaen.
 Ik wil dan henen gaen, en op mijn wegen letten,
 Ik wil mijn voeten noch op 't ware padt gaen setten,
 En doen, waer dat ik kan, na Godes wijze raet,
 En treden op de weg daer niemant doolen gaet.

Matth. 7. 13. Gaet in door de enge Poozte: want die Poozte is wijd / ende de wegh is breedt / die ter Verdoemisse leyd / en veele zijnder die door dese ingaen: Ende die Poozte is enge / ende de wegh is smal / die tot den leuen leyd / ende wepnigh zijnder die hem vinden.

XXIII. Op de gelegentheydt van een Vat.

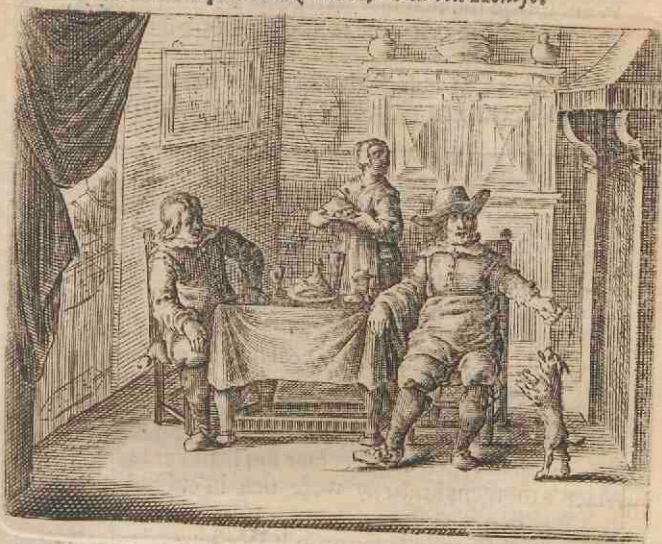
WAnneerder eenig Vat vol water wort gegooten,
 Soo geeft 'et water uyt, wanneer 'et wort ontsloten;
 Of anders, is 't vol wijn, of wel een soeter nat,
 Soo tapt men wederom de soete wijn uyt 't Vat;
 Het Vat geeft altyt uyt van 't geene dat 'er in is,
 Een Mensch doet evensoo na dat sijn hert en sin is;
 Indien sijn hert is boos, soo spreekt sijn tonge quaet;
 Maer soo sijn hert is goet, sijn tong geeft hoonigraet;
 Diens hert is aerds gefint die spreekt van aerdsche saken,
 Hoe men tot hooge staet en eer sal konnen raken.
 Diens hert is Goddelik, die is altydt gefint
 Te spreken van Godts Woord, daer hy vermaek in vindt.

Matth. 6. 34. Waer het herte vol af is daer spreekt de mont af.

Svt. 27. 24 De Sotten hebben haer herte in haer mond / maer de Wijzen hebben hare mond in haer herte.

XXIV. Op de dankbaerheyt van een Hondtje.

EY siet het Hondtjen aen, wat vreugt het gaet betoonen,
 En met wat vriend'likheyt 't sijn Meester gaet beloonen,
 Wanneer het maergeniet een beetje van sijn dis;
 Het zy een stukje vlees, of anders beentjes vis,
 Ey siet hoe 't wimpelstaert, wat van hem wordt bedreyen,
 Wat dank, en eer het wil aen sijnen Meester geven:
 Al is de gift maer kleen die hem sijn Meester geeft.
 Noch geeft 'et echter dank die 't hem gegeven heeft.
 Dit sien wy in een beest, maer wy (veel sneeger menschen)
 Die hebben schier van Godt wat men sou kunnen wenschen;

Maer waer is onse dank die elk Godt daer voor doet?
 Ik vrees dat ons een beest noch overtreffen moet:
 Want daer is menig Mensch, na dat ik kan bemerken,

Die Godt geen dank en geeft, uytwijfend' sijne werken;
Want soo de mensch niet leeft gelijk als Godt gebiedt,
Soo geeft hy sijne Godt de rechte dank ook niet.

Syr. 35. 11. *Wie Godt dankt/dat is een recht Meel-offer.*
Wie barmhertigheyt doet, dat is een recht Dank offer.

XXV. *Op de gelegenthey van de Son.*

DE Son die rijft in 't Ooft, en gaet in 't Westen dalen,
Dit sien wy dag aen dag, dit sien wy menigmalen,
Hy moet in weynig tijd veel duysent mijlen gaen,
En als men na hem kijkt, soo schijnt hy stil te staen;
Doch gaet noch echter voort veel snelder als de pijlen,
Die uyt een Schutters boog daer vaerdig heenen ylen,
Hy rijft naeu in 'et Ooft of daelt in 't Westen neer,
En na een korte stondt en siet men hem niet meer,
En voor dien eygen dag gaet hier sijn licht verdwijnen;
Maer 's morgens komt hy weer sich in 'et Ooft verschij-
nen.

Wanneer hy 's avonds mooy in 't Westen onderdaelt,
Soo seydt men dat hy weer des morgens helder straelt.
Siet hier het evenbeelt: hoe dat de mensch gaet heenen
Seer vaerdig na de doot, soo haest hy is vercheenen,
Al schijnt 'et dat hy hier somtijds wat stille staet,
Soo is 't noch even wel dat hy seer vaerdig gaet:
Waer dat wy heene treên, hoe seer wy ons verkloeken,
't Is altijd na de doot, of wy hem gingen soeken:
Elk tredje dat men treedt dat kort van 't padtjen af,
En 't ander tot de doot, en tot 'et duyster graf:
Wanneer wy gaen te Feest om soete vreugt te plegen,
Soo gaen wy vaerdelik het wreede monster tegen,
't Zy dat men sit in druk, of vreugde overgroot,
Ous reys spoet alletijd seer vaerdig na de doot,
Ja gaen ook snel daer heen wanneer wy leggen slapen,
Of dat men leedig sit te geeuwen en te gapen,

't Zy hoe het wesen mach, waer men sich henen wendt,
 't Is altyd na de dood, die vind men noch in 't endt.
 Wel hem die in 'et graf met deugde neêr mach dalen,
 Die sal in 't Oordeel Gods weêr helder komen stralen,
 En blinken als de Son in Godes Koninkryk,
 Ja zyn daer eeuwiglik de ware Son gelyk.

Sapient. 5. 13. 14. *Gelyk een pijl wpt-geschoten word de locht deylt/ ende de locht weder te samen valt dat men niet en siet waer hy door gebaren is/ alsoo hebben wy/ na dat wy gebooren zijn/ ook op-gehouden meer te zijn/ ende en hebben geen teekenen der deugd getoont / maer wy zijn in onse boosheyd verteert.*

XXVI. *Op 't daezliks klagen der Menschen.*

Wat hoor ik voor gerucht? wat hoor ik alle dagen?
 Ik hoor een yder schier van flappe Neering klagen,
 Een yder knoft en mort, en schynt niet wel te pas,
 Recht of God tegen ons niet milt genoeg en was.
 Maer soo men onse staet eens ging te recht af-beelden,
 Gewis, men sou dan sien dat menig klaegt van weelden:
 Ey siet eens hoe men pronkt, hoe gierlik dat men gaet,
 Gekleed seer prachtelik, met kostelik gewaedt:
 In plaets dat men een kleed voor weynig geld kan koopen,
 Soo geeft men menigmael daer voor by groote hoopen:
 De tafel werd gedekt niet veelderleye spys,
 De spys wert kostelyk bereyd, op meen'gen wys.
 De Kaes (als 't spreek-woord seyde) werd dapper dik ge-
 sneeden,
 Dus gaet m'om overdaet al veel het geld besteeden.
 In plaets dat ook de drank kond' wey of dun bier zyn,
 Soo drinkt nu meenig mensch veel eer de soete wyn,
 En soo na ad'enant, in veelderleye saken
 Heeft men het heden wel, en gaen noch klachten maken;
 Maer als men eens bedenkt, wat spys Joannes at,
 En in wat arremood dat Christus certyds sat,

Soo schijnen wy gewis daer weelig by te leven;
 Dies hoorden wy God dank, in plaets van klaecht, te geven.
 Siet, dus is 't niet Godts schult dat meenig dapper klaegt,
 Maer 't komt dat meenig mensch sich niet vernoegt en
 draegt

Klaegl. Jerem. 3. 39. *Hoe moxren dan de Liedem alsoo
 in desen leven: een negelyk moxre tegen sijn sonden.*

XXVII. *Op 't gemeene spreekwoord, dat van de Hondt
 en de Sogb gaet.*

WAt baet'et of een Hondt sijn krop heeft leeg gespo-
 gen,
 En dat de vuyligheyt is uyt sijn maeg getoogen,
 En veel onguure drek de aerde overgeeft,
 Wanneer hy weder eet dat hy gespogen heeft,
 Wat baet'et of de Sog is reyn en net gewreven,
 En dat'er slijk en drek is van sijn huyt gedreven,
 Wanneer hy wederom gelijk als vooren doet,
 Hem wentelt in het slijk, en in de aerde wroet.
 Wat baet'et of een mensch berou heeft van sijn sonden,
 Van 't quaedt, het welk men heeft wel eer in hem gevon-
 den,
 En bidt Godt om gena voor sijn voorleede quaet,
 Wanneer hy wederom het oude padtje gaet,
 En gaet van nieuwen aen de sonde weêr hervaten,
 Gewis het sal de mensch in 't alderminst niet baten.
 Hy doet gelijk de Hondt, of als 'et gnorrig Swijn,
 Want siet, hy eet dan dat hy achte drek te zijn.

Syr. 35. 8. *Wie hem wascht als hy een Doodde aenge-
 roert heeft/en roert hem weder aen / wat helpt dien sijn
 wasschen? alsoo is de mensch die voor sijn sonden vast /
 ende sondicht altoos wederom. Wie sal diens gebedt ver-
 hooren / en wat helpt hem sijn vasten?*

XXVIII. Op 't gesichte van een Man die hem reynigt.

KOrts op een Sabbath-tijd, na mijn gelegentheden,
 So ben ik uyt ons Dorp eens na een buurt getreden,
 Alwaer ik doen ter tijdt yet te verrichten hadt;
 Maer hoort, wat les ik kreeg terwijl ik heene tradt:
 De gulde Son die rees, de klok die hadt acht uren,
 Mits vant ik op de wal een oudt Man van ons bureu,
 Die stont daer op de wal en wiesch sijn smetten af,
 Het welke my oorfaek om hem te vragen gaf.
 't Is 's morgens seer gewoon by ons (wy Boere menschen)
 Dat wy malkander dan een goeden morgen wenschen,
 Ik deê in plaets een vrag, en seyde: Beitevaer,
 Wascht gy u smetten af? maekt gy u aensicht klaer?
 Waer op hy seyde, Ja, een weynigje van buyten:
 Dit woordtje ging ik vast in myn hert opsluyten;
 My docht dat woordt was waerdt van my te zyn geacht,
 Dies heb ik 't naderhandt ook nader overdacht;
 Ik ging in mijn gemoet dit wichtig overleggen,
 Ik ging op des: wijs al tot mijn selver seggen:
 Hoe beefich is de mensch, wat doet hy stage vlijt,
 Om het uytwendig vuyl (aen sich) te worden quijt;
 Wat gaet men menigmael al vlogge tijdt besteden,
 Om drek te wasschen van sijn drek en aerdsche leden;
 Des morgens als hy rijft soo wascht hy sijn aentschijn,
 Op dat hy voor het Volk mach reyn en suyver zyn;
 Maer wat baet (lieve doch) het wasschen soo uytwendig,
 Als 't hert noch is vervuylt, de Ziel noch is elendig?
 Hoe laeuw is doch de mensch om sijne waerste pand,
 Te maken rijen en net, te redd' ren uyt de schand,
 Men wascht wel; maer eylaes! een weynigje van buyten;
 De sonden, die voor schand' de wereldt selfs sou uytten,
 Die maekt men sich wat quijt; dus wort men in 't gemeen
 Een goet en borg'lik Man, en hier meê gaet men heen;
 Houdt Doop, en Avontmael: maer 't geen naest maekt
 een Christen,

Dat 's 't recht vernieuwde hert: Wat is 't? eylaes! dat
mistmen.

't Hert wort naeu eens geraekt, men wrijft wat om de
huyt,

Men plukt wel hoven-lof, maer felden wortel uyt.

Hier door geschiet 'et dat die al gereynigt heeten,

En Leden van Gods Kerk, soo s' anders niet en weten,

Soo licht ontfeken zijn tot hoogmoet, toorn en wraek,

Tot achterklap, tot spot, tot ydelik vermaek.

Och! laten fulke weër haer keeren tot de plassen,

En soeken hare smet wat dieper af te wassen.

't En is doch niet genoeg al fiet een ander niet

Dat wy besmetlik zijn; want Godt het alles fiet;

Voor hem en is geen smet (hoe diep) bedekt te houwen,

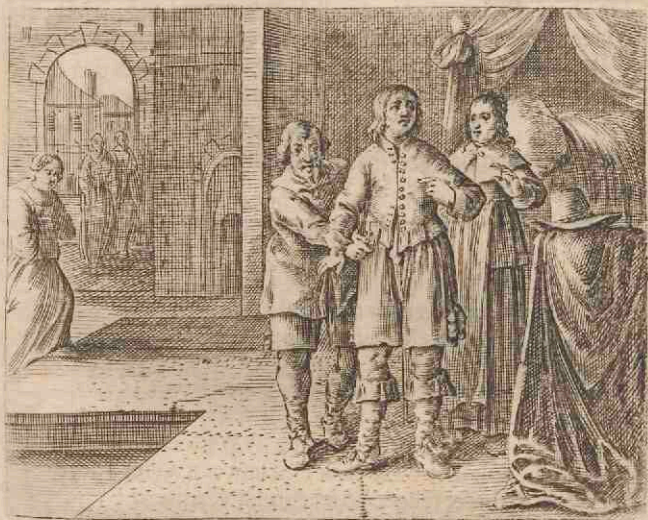
Hy is 't die hert en nier op 't naeuſte gaet beschouwen;

Dies laet ons 's morgens het inwendig maken net,

Eer dat wy uyerlik af wasschen onse smet.

Esai. I. 16. Wascht u / reynigt u / doet u boose wesen van
u booz mijn oogen. Laet af van 't quade / leert wat goedts
doen / dencht op 't gene dat recht is.

XXIX. Op de gelegenthey van een Snijder, die aldus spreekt.

IK sou gewis dit kleedt veel eerder konnen maken,
 Indien dat yder mensch de hoovaerdy ging laken;
 Dit kleedt was dan haest wel, maer nu (door hoovaerdy)
 Soo schorter altydt yet, aen d'een of d'ander zy:
 Een yder sou (by kans) sijn kleeders konnen nayen,
 Indien de hoovaerdy het stuk niet quam verdrayen;
 Maer nu (door hoovaerdy) soo is'er veel aen vast,
 Een Snijder maekt nu nae u dat het de lieden past.
 Och! of een yder mensch sich vergenoegt kon houden,
 Ik meen het groot gemak aen veele geven souden.
 De mensch klaegt niet altydt door druk en tegenpoet,
 Maer dikwils om dat hy wil hebben overvloet.

Ook vind' ik by de pracht noch dit gebrek te wesen,
 Dat sy veel schade doet van diese word gepresen,
 My moeyten in het werk, een ander diese draegt,
 Noch fiet men evenwel dat menig pracht behaegt.
 De Duyvel, loos en boos, die vind veel loofse gronden;
 Maer noyt en heeft hy dit soo listelik gevonden,
 Dat ymandt prachtig is, en dat met goedt gemak,
 Maer pracht is (diese mint) een swaer en lastig pak.

Tob. 4. 10. En laet de hoobaerdigheyt noch in u herte /
 noch in u woorden heerschappye / want sy is een begin van
 alle verderffenis

XXX. Op't gesichte van een Tonneel-spel.

IK ben eens op een tijdt na Amsterdam gevaren,
 Om op 't Tonneel aldaer een Spel te sien verklaren:
 Daer worde doen ter tijdt een wonder spel gespeelt,
 Daer worde meer gedaen als maer alleen geveelt:
 Een quam'er op 't Toneel, en stont een wijl te kijken,
 Doch na een kort gesprek soo ging hy weder strijken,
 Ik sag hem ook niet weér. Daer quaem een ander voort
 Die worde (soo'er schein) daer datelik vermoort;
 Veel quamen op 't Toneel die naeu de Lieden sagen,
 Of wierden op 't Toneel daer daetlik neergeslagen:
 Een wierd'er afgekapt (soo 't schein) sijn rechter-handt:
 Een ander (soo'et schein) gesmeten in de brandt:
 Een ander aen een boom gebonden, valt met banden,
 Een ander (soo men sey) verloor haer tong en handen.
 Ja van al't machtig Volk dat op 't Toneel verscheen
 (Gelijk het schijnen mocht) en bleef naeu levend' een;
 Doch 't was maer enkel schijn, sy zijn haest weer verresen
 En yder was terstont gelijk hy plach te wesen;
 Maer doen soo moesten sy, of prijs, of spot ontfaen,
 Elk na dat hy sijn woordt had op 't Toneel gedaen.
 Siet hier het rechte Beelt van 't menschelijke leven,
 My dunkt dit waerdig is om eens te zijn beschreven.

De Werelt is 't Toneel, waer op een yder woont,
 Waer op een yder sich maer naeuwelijks vertoont:
 De mensch siet naeuwelijks wat God hier heeft geschapen,
 Of valt al weder neêr, en moet een wijtje slapen;
 Den een gaet na het Graf, den ander komt weêr voort,
 Den eenen wort aldus, den ander soo versmoort:
 Den een die wort verbrandt, den ander doodt geslagen:
 Een ander die verstikt door Godes handt en plagen;
 Maer die daer op 't Toneel noch bleven, dit bediet,
 Elias, en Enoch, en storven mede niet:
 Maer wy (die heden) zijn die moeten alle sterven,
 En sullen prijs, of schand, hier na van Godt verwerven,
 Elk na dat hier sijn werk is goedt, of quaedt geweest.
 O! groot is het verscheel wie men op aerde vreeft.

Syr. 14. 16. *Gelijc de groene bladeren op een schone
 Boom / sommige vallen af / sommige komen weder:
 alsoo gaet et met de Liederen ook toe / sommige sterben /
 sommige worden gebooren / &c.*

XXXI. *Op 't hangelen.*

DAer komen door mijn hoofd staeg veel gedachten
 vliegen;
 Nu, hoe dat ik eens ging een goede Vis bedriegen,
 Ik was eens in het veldt en sneedt mijn hangel uyt,
 Mits quaem een graege Vis en hapte na de buyt,
 Het aes scheen wonder schoon, en lieffelik te hangen,
 Maer binnen was een haek, daer werd hy aen gevangen,
 De Vis beet happig toe, als met een volle mondt,
 En proefde niet (too 't scheen) of 't aes was ongefondt.
 De Werelt noem ik 't aes, die schijnt wel wat voor ooggen,
 Dies meenig hem bemint, en meenig word bedrogen.
 De lust baert veel onrust, en moeyten over-al,
 En namaels sal het zijn een meerder ongeval.

Predik. 9. 12. *Gelijc de Disschen gevangen worden aen
 eenen hoosen haek / ende gelijc de Vogelen met eenen strik
 gevangen worden / alsoo worden ook de Menschen / &c.*

XXXII. *Op de gelegentheydt van een Bankrottier,
die aldus spreekt:*

IK heb wat achteloos mijn Koopmanschap gedreven,
 Ik wilde lekkerlik, en seer wellustig leven,
 Waer door ik soo te met in schulden ben geraect,
 Het welk niet weêr van my kond' effen zijn gemaakt.
 Een, die ik schuldig was, nam my daerom gevangen,
 En ik most niet weêr los, of hy most gelt ontfangen,
 En ik en had geen gelt, doch raecten echter vry.
 Maer lieve, hoort hier eens hoe 't is gekomen by:
 Daer quame een goede vriend die over my ontfarmden,
 En mijn gevangen, en droeve staet erbarmden,
 Hy heeft my vry gekocht, en heeft voor my getelt,
 Aen die ik schuldig was, een groote somme gelt.
 Doen was ik weder vry, maer had hy 't niet gegeven,
 Ik hadde voor gewis daer altijd in gebleven,
 En daer altijd geleest in armoed' overgroot;
 Ja hadde eyndelik vervallen in de doot.
 Nu kan ik desen Heer niet eers genoeg bewyfen,
 Niet danken na behoor, en na waerdye prijfen,
 Hy kan sijn leven noyt van my weêr zijn betaelt,
 Hoe lief ik hem ook heb, aen my 't noch altijd faelt;
 Maer daer valt my nu in, dat Adam eertijds dede
 Gelijk ik heb gedaen, doen hy ging overtreden
 't Gebodt van Godt, en at van 't geen hem Godt verbood,
 Waer door wy allen zijn vervallen in de doot,
 Ja souden mogelijk ook eeuwig moeten branden,
 En voelen in het hert gewiss'es scherpe tanden,
 Indien dat Godt voor ons de schult niet had betaelt,
 En had ons vry gekocht, en uyt'et gat gehaelt;
 Maer Godt erbarmden ons en liet van boven dalen
 Sijn Soon, die als een vriendt ons schulden ging betalen,
 Ja heeft voor onse schuldt een bittere doot gelmaekt,
 Want fiet, 't en kond' met gelt niet effen zijn gemaakt.
 O overgroot'e liefd'! die Godt ons heeft bewesen,

Dat

Dat hy ſijn Soone ſand , die ſturf, en is verreeſen ,
 Voor ons , wy aerd' en as, voor ons , maer ſchand'lik ſijk,
 Om ons daer waerdig door te maken tot ſijn Rijk .
 Maer waer is nu de liefd' die wy hem weder dragen ?
 Waer loeken wy met vlijt hem weder te behagen
 Ik vrees dat nu de menſch Godt al te veel vergeet ,
 En hem de weldaet nu niet danks genoeg en weet.
 Och ! of een yder ſocht ſijn ſchulden te betalen
 Soo veel hy immer mach ; want, al en altemalen
 Kan men betalen niet , dus yder doe ſijn beſt ,
 Godt ſal quijtſchelden dan wat dat'er meerder reſt.
 Wy kunnen nimmermeer ; ſoo lang wy zijn op aerden ,
 Godt danken na behoor , noch dienſten doen na waerden ,
 Ja niemant ſal het doen hoe deugdig hy ſich voert ;
 Doch ſoo wel dat hy Godt ten vollen vergenoegt.

Rom. 5. 18. *Gelijck als door eens ſonde de verdoemeniſſe
 over alle menſchen gekomen is / alſoa is ook door eens ge-
 rechtigheyt / etc.*

Rom. 5. 8. *Daerom prijft Godt ſyn liefde tegen ons / dat
 Chriſtus voor ons geſtorven is / doen wy noch Sondaren
 waren.*

XXXIII. *Op ymandt die onbekende wegen reysen wil.*

WAnneerder eenig menſch tot reysen is genegen,
 (Maer daer hy reysen wil zijn 't ongebaende wegen,
 Die hy ſijn leven noyt eens meer betreden heeft,
 Maer nu voor d' eerſtemael ſich op de weg begeeft,)
 Die is 't een groote trooſt, dat hy (terwijl hy wandelt)
 Een goede leydsman heeft, die 't alles hem verhandelt
 Hoe dat hy reysen moet, ja treedt hem ſelver voor,
 Voorwaer, 't is trooſtelik te volgen ſulk een ſpoor.
 Soo even ook een menſch die wil ten Hemel komen,
 En na Gods hooge Troon ſijn reys heeft voorgenomen,
 Die heeft tot ſijnen trooſt een Leydsman, dat is Godt,
 Die leydt ons met ſijn Woordt, en heylige Gebodt,

Ja zelfs sijn Soon, die is de weg ons voor getreden,
 In ootmoed, needrigheyt, in liefd' en ware vreedem.
 Voorwaer 't is troostelik, dat hy is voorgegaen,
 En heeft voor ons gemaekt een wel-bebaende baen.
 Wel laet ons lieve doch hem volgen in sijn stapen,
 En soeken (waer men kan) te wesen sijne knapen,
 Op dat de weg toch niet (die Godt ons heeft bereydt)
 Onnut en te vergeefs voor ons en is geleydt;
 Maer dat hy doch van ons mach vroom betreden werden,
 Dat's, ware deugt te doen, en daer in te volherden,
 Soo sal ons aenkomst zijn, ten eynde van de reys,
 By Godt in 't Hemelrijk; dat overschoon Palleys.

2 Petr. 2. 21. *Chyistus heeft voor ons geleden / ende een
 exempel gelaten / dat gy soud na volgen sijn voetstappen.*

XXXIV. Op't gesichte van het jeugdig Groen.

Ens ging ik door het veldt, omtrent de Lente tijden,
 Wat voor de soete Mey die menig komt verblijden,
 Het weêr had koudgeweest een wijl voor dese dag,
 Soo dat men nu ter tijdt noch Ys in 't water sag;
 Maer nu soo quam een warmt ons door de leden woelen;
 Ik sloeg mijn oog op 't kruyt dat scheen 'et wel te voelen,
 Want het met dese warmt' quam schieten uytter aerdt,
 En 't heeft aen alle kant sich groen geopenbaert;
 Maer ik ging naderhandt dit dieper overwegen,
 En sag eens hoe het was met onsen staet gelegen.
 Ik dacht hoe dat ons Godt veelvuldig warmte sendt,
 Dat's, dat hy ons sijn Woordt veelvuldig maekt bekent,
 Maer lieve, of dit kraydt ons niet moet overtreffen,
 Of wy ons wel soo dra tot Godt ten Hemel heffen,
 Als wel het jeugdig Groen, dat uyt ter aerde stijgt,
 Seer vaerdig naer om hoog, wanneer het warmte krijgt.
 Wy die nu staeg van Godt veelvuldig warmte krijgen.
 Ey laet ons dan (als 't kraydt) tot Godt naboven itygen,
 Seer

Seer vlijtig uyt ter aerdt, dat is: uyt sonde boos.
O Godt! bedouwt ons toch dat wy soo doen altoos.

Sapient. 1. 6. **Dat licht der gerechticheyt en heeft ons niet bescheenen / de Sonne en is ons niet opgegaen / wy hebben enkel onrecht en schandelijke wegen gegaen.**

Prov. 11. 18. **De Gerechtige sullen groenen gelijck een bladt.**

XXXV. *Op 't gesicht van de Sterren.*

L Aest op een Avontstont soo schiep ik groote vreugden;

Maer hoort eens wat 'et was daer in ik my verheugden,
Ik ging ter deuren uyt, doch ik ging niet aldaer,
Daer veel geselschap was, en maekten bly gebaer;
Maer ik ging eenfaem staen, en kijken na de Sterren,
Die ik sag wonder schoon al tintlend' staen van verren;
t' Wijl dat ik stont en keek kreeg ik een diep gemerk,
En dacht aen Godes macht en groote wonderwerk,
Ik dacht, is 's Hemels-vloer soo schoon en uytgelesen,
Hoe mach de wooning selfs van binnen dan wel wesen,
Is maer het onder-deel gemaekt soo çierelijk,
Hoe çierlijk mach 't dan zijn daer binnen in Godts Rijk;
Ik kreeg een groote lust om het eens aen te schouwen,
Hoe Godt dat schoon Palleys van binnen heeft gaeu bouwen.

Terwijl ik stond en keek, soo scheen 'et of ik sag
Wat voor een helder licht dat by Godt wesen mach,
Maer heb wis niet gesien die çierelijke Wooning,
Waer in dat heden woont den aldergrootsten Koning.
Mijn hert dat vloog om hoog, mits keek ik na beneen,
Doen was 't dat ik noch vast aen deser aerde scheen.
Doen quaem in mijn gepeys, hoe dat 'er veele menschen,
Om in Godts Koninckrijk hier nate wesen, wenschen,
Maer dat sy zijn, als ik, noch aen der Aerde vast,
Dat is, de sonden zijn haer noch een sware last.

Wel

Wel aen, ik wil my dan van nu aen vaerdig maken,
 Op dat ik namaels mach in 't schoon Palleys geraken;
 Ik wil dan henen gaen, en schudden van my af
 Al wat na sonden lykt, het welk my hinder gaf.
 't En is noch niet myn tyd om Godes Ryk te erven,
 Ik moet noch, als het zaed eerst in der Aerde sterven,
 Want noyt en wass'er zaed eer 't in der Aerde daelt,
 Dus moet ik in het grafeer Godt my opwaerts haelt.

*Pfal. 122. 1. Ik verheuge my des dat my geseyd is dat
 top in 't Huys des Heeren sullen gaen. Luc. 1. 43. Pfal.
 100. 2. Ester. 5. 6.*

*XXXVI. Op 't besichtigen van een Huys, i' wyl ik een
 Brug afging, 't welk my by-na vallen veroorsaecte.*

IK ben eens op een tyd in seker Dorp gekomen,
 Alwaer ik by een Sluys een leering heb genomen:
 Ik vant aldaer een Brug, gemackt omtrent een Sluys,
 Waer by dat ik ook sag een fraey en lustig Huys,
 Dat deÿ myn oogen tot nieusgierigheyd bekooren,
 Dies keek ik 't Huys vast aan van achter en van vooren,
 Ik keek het van ter zy, van boven tot beneën,
 En dit al t'wyl dat ik de Brug ben afgetreën:
 Al t'wyl ik henen ging soo sloeg ik myne oogen
 Vast op dat schoon gebou, 't welk my ook heeft bedrogen:
 Want eer dat ik de Brug geheel ten eynde was
 Soo heb ik daar byna gedaan een quade pas.
 Hier op soo viel my in, hoe dat haer vele menschen
 Vergapen aen het aerdsch dat sy hier garen wenschen,
 Hier wroeten in het aerdsch; ja bykans dag en nacht,
 Waer door op Gods gebod naeu eens en word geacht.
 Maer Godt die sal hier na haer eens ter neder velle,
 In d'Afgrond, in de Poel en schrikkelyke Helle,
 Om dat sy hier niet op het ware padt en treën:
 Maer gaen vast in het aerdsch haer levens tyd besteën.

Luc. 17. 32. Gedenkt Loths Huysvrouwe.

Luc 9. 22. Wie sijn hand aen de ploeg slaet/en siet achterwaerts/ die is niet bequaem/ &c.

XXXVII. Op

XXXVII. Op't vangen van een Snoek.

Ens op een seekre tijdt soo voer ik door de Slooten,
 Om dobberen te vaen, aldaer van ons geschoten:
 Ik haeld' een dobber op, en siet ik ving een Snoek;
 Doch echter wierd hy niet gevangen aen de hoek:
 Maer aen de and're draet daer wy de stenen maken,
 Die was, gelijk'et schein geheftet aen sijn kaken,
 Doch hoe het is geweest ik niet naeu seggen kan,
 Want ik hem naeuwliks sag of hy viel daeral van;
 Doch hy viel binnen 't boordt, en ik heb hem gekregen,
 En na een korten stondt heb ik hem doot geslegen.
 Voorwaer een vreemt bedryf, dat ik de Snoek daer ving
 Aen sulken steen of draet, daer 't aesje voor hem hing,
 Dit was een vreemt geval, ik schein hier schier te wesen
 Een Polycrates maet, daer vreems is van te lesen:
 't Geluk, hoe dat'et ging, wou hem schier altydt meê:
 Hy sineet eens (soo men seydt) een gouwe Ring in Zee,
 En siet, daer quam een Vis die heeft de Ring gevonden,
 En heeft hem door sijn keel tot in sijn krop gesonden:
 Doch Polycrates kreeg noch weder sijne schat,
 Want siet men ving de Vis die 'tingeswolgen had;
 Men is met dese Vis doen na de merkt geloopt,
 Daer Polycrates juyft hem weder quam te koopent;
 En doen men dese Vis toen eens ontweyen ging,
 Soo vant men in de Vis den kostelijke Ring.
 Voorwaer een vreemt geluk: 't schijnt somtijts te geschie-
 den

Dat het Fortuyn seer vreemt komt springen by de Liedert,
 Ja daer men het Fortuyn in 't minst niet had gedacht
 Daer vint men 't somtijts wel, en dat seer onverwacht:
 Doch sooder ymandt waer die 't werken ging verveelen,
 En dacht op goed' fortuyn, en ging de luyaert speelen;
 Die mocht in plaes van luk, wel krijgen lijfs gebrek;
 En speuren aen't gevolg dat hy doet als een gek.
 Soo ook, die traeg tot deugt, noch saligheyt wil hoopen,
 En

En denkt 't en leyt doch niet aen ymands wil, of lopen,
 Dat hy sal salig zijn; en leeft dies na sijn lust.
 Die sal ook eynd'lik sien 't gebrek door sulke rust.
 Men vangt de Vissen meest als men de fuyk gaet setten,
 De Snoeken aen het aes, de vogels in de netten,
 Seer selden komen sy van selfs ons in de handt;
 Dies soo men Visbegeert, de fuyk dient uytgespant.

Prov. 10. 4. *Een traeghe handt maekt arm/maer een neer-
 stige handt maekt rijk.*

XXXVIII. *Op't verhuysen van't gemeene Volk,
 in't begin van Mey.*

NA dat de soete Mey sich quam aen ons vertoonen,
 Soo woonden meenich mensch daer hy niet plach te
 woonen;

Daer was een groot gewoel in dese maents begin,
 Den een ging uyt sijn huys, en d'ander quam'er in:
 Maer wel haer die dan in wat beter huys varen,
 Als d'ander zijn geweest daer sy al moede waren.
 Maer wee hem, die als dan een slimmer wooning vindt,
 Als eerst sijn wooning was, die hy heeft seer bemindt.
 Wy moeten even soo (wy menschen die nu leven)
 Verhuysen door de Doodt, en dese hut begeven;
 Maer wel gelukkig die dan beter wooning krijgt,
 En uyt dit slim vertrek tot in den Hemel stijgt.
 Gelijk sy sullen doen die Godt van herten vreesen,
 En soeken naerstiglik omgoê Huurluy te wesen:
 Die hier alsoo bestaen dat sy goê Huurluy zijn,
 Die sullen blincken klaer hier na voor Godts Aenschijn:
 Maer wee hem die hier na in slimmer huys moet treden,
 Een huys daer 't eeuwigh brandt, en altijd wordt geleden,
 Gelijk de geen ook sal die hier in sonden leeft,
 En sich geheelijk de Werelt overgeeft.
 Wee hem, die 't alsoo maekt, dat hy hier wort gevonden
 Een quade knecht te zijn, een dienaer van de sonden,

Sijn Woonhuys dat sal zijn in 't schrikkelik vertrek ,
Alwaer hy hebben sal aen alle dink gebrek.

2 Cor. 5. 1. *Wp weten is 't dat onse aerdsche huys deser
wooninge gebrooken word/ dat wy een timmering hebben
van Godt/ een huys dat niet met handen gemaekt is / etc.*

XXXIX. *Op 't beschouwen van de Sny-kamer
tot Leyden.*

IK sag tot Leyden eens , 't welk my misschien sal dienen
Tot leering , eenig Huys verçiert met doode bienen ,
Het welk , dunkt my , te recht een School mach zijn ge-
naemt ,
Waer in ik heb gesien schier alderley Geraemt' ,
Van Viisschen , Vogelen , van Menschen ende Beesten ,
Die stonden daer gelijk verschrikkelijke Geesten :
Een Moorse Koning , die wel darthien hondert jaer
Verstorven is geweest , die lag gebalsemt daer ;
't Geraemte van een Mensch 't welk schrik'lik om te sien
was , (was ,
Dat sat daer op een Paerdt , 't welk meê geraemt en bien
Met veel geraemten meer , en lang verstorven bien ,
't Welk altemalen was verschrik'lik om te sien.
Een die wat haest verschrikt , en lichtlik souw beswijken ,
En dient op sulken plaets niet veel te komen kijken :
Maer 't is een nutte School , dunkt my om in te gaen ,
Want men daer leeren kan , schoon 't weynig wordt ge-
daen.
De leering die ik kreeg uyt dat gesicht is desen :
Wat monsters dat wy haest na desen sullen wesen ,
Hoe yder haest sal zijn een romp en vuyle romp ,
Maer lacy ! 't is bedroeft dat men dees aerden-klomp
Dus alle dagen soekt met kleeders te verçieren ,
Met hoofs en vreemt gewaet op veelderley manieren ;
Daer 't lichaem haest sal zijn der wormen spijs en aes
En houden niet met al van al'et schoone waes :

't En is doch nimmer nut der wormen aes en spijfen
 Soo veele çierste doen en weldaets gaen bewijfen.
 Ey laet ons leeren doch de pracht te leggen af,
 Wanneer wy dooden sien, of gaen omtrent een graf,
 En seggen alle-tijd', ik wil de swarte aerde
 Niet soo veel çiers aen doen, want s'is van geender waer-
 den ;
 Ik wil alleen mijn Ziel bewaren voor 't gequel,
 Als die is schoon verçiert soo staen mijn saken wel.

Syr. 10. 11. **Wat verheft haer de arme as en aerde/ sp
 is doch schandelick slijck / etc.**

*XL. Op ymands die sijn tijdt verluyert heeft, en
 aldus spreekt :*

IK heb laest van mijn Heer een werrik aengenomen,
 Het welk most sijn volmaect eer dat hy weër sou komen
 Het

Het most van desen dag zijn opgemaakt en klaer,
 Of anders most ik slaeg, soo 't niet gedaen en waer;
 Maer nu ben ik verbaest, en sie het slecht geschapen,
 Want ik de gansche dag heel luy heb leggen slapen.
 Had ik mijn best gewrocht het waer al lang gedaen;
 Maer nu is my alrêe te veele tijdt ontgaen,
 Waat fiet, de Son is wech, en ging in 't Westen dalen,
 En sal hier nu (gewis) niet weder komen stralen,
 Wel aen, ik wil noch doen al wat ik heden kan:
 Maer! laes het is te laet, de nacht komt vaerdig an;
 En morgen sal mijn Heer (in 't krieken van den dagen)
 Hier komen, en besien hoe ik my heb gedragen,
 En vind hy dan mijn werk noch alles ongedaen,
 Soo sal hy my met toorn seer ongenadig slaen.
 Siet hier het rechte Beeldt hoe dat veel menschen leven,
 Die niet en doen het werk dat Godt haer heeft gegeven;
 Maer slapen al den dag, en leggen luy en sacht,
 En sterven naeu op Godt noch sijn gebooden acht,
 Maer wroeten al haer tijdt in dese aerdsche saken,
 Dan hier een lustig Huys, of gins een Slot te maken:
 Ook anders zijnder veel die niet aldus en doen;
 Maer van een anders sweet en bloet haer bykans voen,
 En lusten (als men seydt) geen handen schier te roeren,
 Maer leggen al den dag heel slaperig te loeren,
 En pleegen niet het aerdsch, noch ook des Heeren werk,
 Maer nemen op dees bey al vry te weynig merk.
 Dus soekt d'een dus Godts werk, en d'ander 't soo te laten,
 En soeken onder dies het geen haer minst kan baten.
 Het schijnt men naeu eens denkt, dat eenmael dese dag
 Ten eynde komen sal, dat men niet werken mach;
 Dat eens de gulde Son in 't West sal onderdalen,
 Dat ons dees' gulde tijdt niet meer en sal bestralen;
 Maer denken, soo 'et schijnt, dat hier geen eynd' sal zijn,
 Maer dat de Son altijd sal geven helle schijn,
 En slapen daer op luy, en leven in veel sonden,
 Ja wroeten in het aerdsch als Mollen in de gronden,
 Tot dat de swarte nacht haer eenmael overvalt,

Dat is, tot dat de Doodt eens met haer leven malt;
 Dan wil men metter haest Gods werken noch uytrechten
 Maer 't is dan licht te laet, de Doodt komt dapper vechten
 En hakt al meenigmael de mensch sijn leven af,
 Ja dikmael eer de mensch een steen of sutchjen gaf,
 Dan is den dag voorby, sy kunnen niet meer werken,
 En God sal 's andren daegs weêr komen, en aenmerken
 Hoe dat haer werken zijn, vint hysse ongedaen
 Soo sal hy haer gewis seer ongenadig slaen.

Gy Luyaert gaet eens tot de Mier,
 En leert van 't klein, maer naerlig Diet,
 Hoe dat 'et in de Somer-tijt
 Sijn kosje garen gaet met vlijt,
 Op dat 'et 's Winters, als het vrieft,
 Sijn leven niet door noodt verliest.

Prov. 6. 6. Gaet tot de Miere en Luyaert/ siet haer we-
 gen aen / en leert.

Prov. 10. 5. Wie in den Oogst slaept die wordt te schande.

Joan. 9. 4. De nacht komt dat niemandt gewerken kan.

XLL. Op 't gesichte van een Vogel die swom.

SLa ik mijn oog op alle ding,
 Soo sie ik met verwondering.
 Laetlt blies de windt te wonder seer,
 En dreef het water op en neêr,
 Men sag veel holle baren gaen:
 En mits soo sag ik in de Zaen,
 Een vogel die op 't water lag,
 Daer ik tot leering yet aen sag.
 Hoe seer de windt de baren dreef,
 De Vogel seer verduidig bleef;
 Dan was hy boven dan beneên,
 En bleef noch echter wel te vreên:
 Maer had de windt sich niet verheft,

En

En soo de baren niet getroeft,
 Met meer gemak de Vogel sou
 Geswommen hebben daer hy wou;
 Maer had de Vogel (met geweld)
 Sich dapper in de weer gestelt,
 En hadde door de baren wreedt
 Gewilt, hy had sich sellets leedt
 Gedaen, en ging ook sachter voort;
 Alleen om dat hy waer verstoort:

Maer nu soo ging hy laeg en hoog,
 En bleef gedurig even droog,
 En had gemak, gelijk ik loof,
 Om dat hy dreef daer men hem schoof.

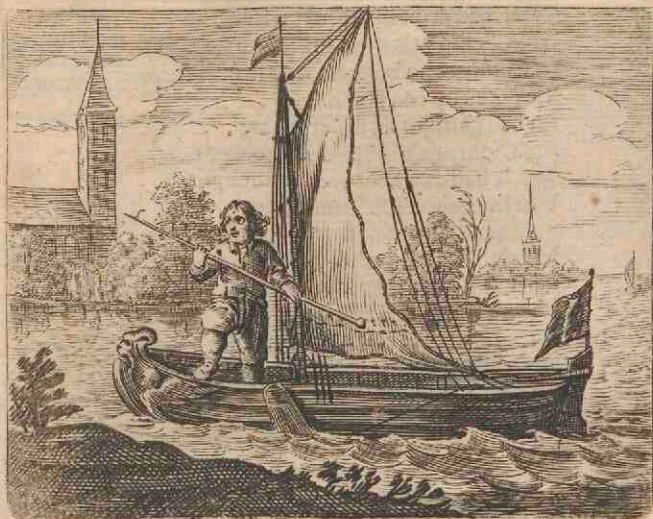
Och! dat wy menschen deden meê
 Gelijk als desen Vogel deê:
 Dat wy in druk en tegenspoet
 Geduldig bleven van gemoet,
 En dreven met verduldigheyt
 Daer ons 't Fortuyn dan henen leydt.
 't Gaet hoog en laeg hier met de mensch,
 Maer selden gaet 'er na sijn wensch,
 Sijn tijdt is meest met druk vervult,
 Dies dient hem altijd seer gedult,
 En dient sich hier (met alle vlijt)
 Altijdt te schikken na den tijdt.
 Ook als men van de Werelt sot
 Moet zijn versmaet, en ook bespot,
 En om de waerheyt zijn veracht,
 En om ons' deugde zijn belacht,
 Ja dat men ons bykans verdreef,
 Och dat men dan geduldig bleef,
 Gewis het soude voor ons zijn
 Een groot belet van meerder pijn;
 Want of men dan al knort en mort,
 En dikmael gram van sinnen wort,
 't En is gewis tot voordeel niet,
 Maer 't vordert tot een meer verdriet.

„Dedruk is hier gelijk de windt,
 „Die men wel haest niet meerder vindt.
 De Vogel dreef ook op en neer,
 En maekte naeu een natte veer.

Wy menschen moeten even soo,
 Van dese Werelt boos en snoó,
 Hoe hoog of laeg men komt te gaen,
 Niet yet wat van sijn smet ontfaen;
 Hoe seer dat het Fortuyn ons treft,
 Hoe hoog dat ons 't geluk verheft,
 Ja hoe men ook verheven wert,
 Soo moet noch evenwel elks hert
 Alleen genegen zijn tot Godt,
 En om te doen na sijn gebodt,
 En houden sich van 's werelts drek
 Altijt reyn, suyer, sonder vlek,
 En leven hier soo onbesmet,
 Gelijk als 't Armelijntje net.

Prov. 14 29 **Wie verduidig is die is wijs: Maer wie
 onberduidigh is die openbaert sijn sothept.**

XLII. Op ymande die met sijn Schip van de wal drijft,
en aldus klaeght:

HElaes! de klem die ben ik quijt,
Het welk mijn nu wel dapper spijt;
Mijn Schip drijft na de lager wal,
Dies vrees ik seer voor ongeval.
Eerst dreef mijn Schip al sachtjes af,
Maer nu soo valt de windt mijn straf:
Had ik mijn saek wel aengegaen,
De windt had my geen schaë gedaen:
Mijn Schip dat dreef eerst dapper sacht,
Dies sloeg ik het ook weynig acht;
Maer doen het dreef met meerder haest,
Doen riep ik luyd', en greep verbaest
Een haek, en sloeg hem na de kant,

Maer laes ! ik was te ver van Landt ;
 Te keeren 't Schip sijn harde gank
 Daer toe was ik al vry te krank.
 Maer had ik dit in 't eerst gedaen,
 Mijn Schip was niet van Landt gegaen ;
 Ik stond geen vrees om met mijn Schip
 Te raken op een sant of klip,
 En had gemijdt dit droet gek lag,
 En 't Schip gehouden daer het lag,
 Ja, 't had dan licht, en sonder pijn
 Van my gehouden kunnen zijn.

Maer dit dient nader voorgestelt,
 My dunkt dit meer als Schippers gelt :
 Daer zijn veel menschen in mijn staet,
 Die niet en letten hoe het gaet,
 Die niet haer leven nemen acht,
 Maer leven al te onverdacht ;
 Soo dat te met het quaedt by haer
 Al woont, eer dat sy 't zijn gewaer,
 Om dat 'et klein was in 't begin ;
 Maer 't kruypt te met wat verder in,
 En krijgt ook wel een ruyme steê,
 Om dat 'et eerst maer sachjes deê ;
 Als dan de mensch sijn staet besiet,
 Soo vindt hy sich in groot verdriet,
 Soo vindt hy 't quaedt in hem seer groot,
 Soo voelt hy van de sonden noot,
 En wil de sonden gaen te keer,
 En stelt sich dapper in de weer ;
 Maer laes ! de sonden zijn soo sterk
 Dat hy licht doet verlooren werk.

Maer had hy haer soo eerst gekeert,
 Gewis sy waren niet vermeert ;
 Het quaedt had hem geen scha gedaen,
 Mits hy 't licht tegen had gestaen,
 Ja sonder moeyten ofte druk
 Had hy gekeert het ongeluk,

En hadde nu een groot gemak,
In plaetse van een lastig pak,
En raekte nimmer op een klip,
Met sijne Ziel, dat kost'lik Schip.

Prov. 12. 27. *Een versumpelijcke en gelucht sijns
hantering niet / &c.*

XLIII. Op sich te Spiegelen.

DE mensch en kent sijn wesen niet,
Voor dat hy in de spiegel fiet;
Maer als hy in de spiegel kijkt,
Soo fiet hy eerst hoe dat hy lijkt,
Gelijk men 't van de jonge Lien,
En ouden, veele fiet geschien:
Het is de mensch hier een gewoont'
Dat hy hem somtijts eens vertoont,
En fiet daer of hy is besinet,
Dan of hy suyver is en net.
Vint hy sich dan besinet te zijn,
Soo gaet hy wasschen sijn aenschijn,
En doet sijn best, en gantsche vlijt,
Om sich het vuyl te maken quijt,
En soekt om haest te worden schoon.

Ook stelt sich ymandt wel ten toon,
En spiegelt hem eens in het glas,
En gaet daer heen; doch hoe hy was
Vergeet terstont, na dat hy gaet,
Mits hy de saek geen acht en laet.

Een mensch die nimmer leest noch schrijft
Maer als in 't wilt sijn tijdt verdrijft,
En in het aerdtich sijn lusten heeft,
Die mensch weet niet hoe dat hy leeft.
Die mensch kan Gods Boek (na den Geest)
Een spiegel zijn wanneer hy leeft:
Want als hy leeft in Godes Boek,

En doet wel naerstig onderzoek,
 Soo fiet hy wat'er dient gedaen;
 Soo vindt hy hoe hy dient te gaen;
 En als hy dan eens overslaet,
 Hoe dat hy neffens Godt bestaet,
 Soo is 'et dat hy daetlik fiet
 Of hy besmet is ofte niet.

Maer hier, eylaes! een groot gebrek:
 De mensch die fiet wel veel sijn vlek,
 Wanneer hy leest of lesen hoort,
 Maer 't gaet met hem niet verder voort,
 Hy fluyt 'et Boek, en denkt niet meer,
 Om sijn gedaent', noch Godes Leer.
 Och! of de mensch sich dan begaf
 Te wasschen sijne sonden af,
 Wanneer hy fiet dat hy se heeft,
 Daer worde niet als nu geleest.

Maer dit gebrek is by de mensch:
 Om schoon te zijn waer wel sijn wensch,
 Maer 't wasschen dunkt hem al te veel,
 De werelt schijnt hem noch te eel,
 Hy slacht (gelijk men seydt) de Kat,
 Die wou wel Vis, maer wou niet nat;
 De luyheyt is noch al te sterk,
 Hy lust niet aen soo grooten werk,
 Hy wil het quaedt wat steeken schuyl,
 Dus blijft er menig wetend' vuyl.

Maer Godt (die alle ding beschout)
 Het nochtans fiet, hoe schuyl men 't houdt.

Jacob. 1. 22. *Is 't dat ymandt van u een hoorder des Woords is/ en geen doender/ die is gelijk een man die sijn lichamelijke aensiet aensicht in een spiegel, ende als hy hem gesien heeft soo gaet hy wech/ en vergeet hoedanigh hy gestelt is/ etc.*

XLIV. Op 't gesichte van een Smit.

EEn Smit, na dat ik kan verstaen,
 Die moet in tijts het Yser slaen,
 Terwijl het gloeyend' is, en heet,
 Dient het van hem te zijn gesmeet;
 Want fiet, het Yser word te hart,
 En stijf, wanneer het kouder wart;
 Soo dat de Smit daer dan niet van
 Na sijnen wil yet maken kan.

De Mensch dient even too, met vlijt,
 Terwijl hy leven heeft en tijt,
 En als hy noch is in sijn jeugt,
 Te leven vroom in ware deugt;
 En t' wijl hy noch is in sijn fleur
 Moet hy Godt nemen voor de keur;
 Want als de koude ouderdoom
 Eens komt, en maekt sijn leeden loom,
 En maekt sijn krachten gantsch te niet,
 En maekt dat hy niet meerder fiet,
 En maekt dat hy niet hooren kan,
 En jaegt ook het verstant'er van,
 Dan is 'et met die mensch te laet
 Te doen na Godes wijse ract;
 Hy is dan niet meer als een kindt,
 Dat niet als pap en melk bemint.

Dies dienen wy met alle vlijt,
 Wel waer te nemen onsen tijt,
 Eer dat het fleurtyen is gegaen
 Soo dient Godt dienst te zijn gedaen.

Een Boom die vruchten dragen sal,
 En dat ook vry een goetd getal)
 Die dient te wassen in de Lent',
 Soo haest Godt sijnen zegen sendt;
 Want stijgt hy dan niet in de lucht,
 Soo krijgt hy licht geen rijpe vrucht.

Soo moet een mensch ook, van der jeugt,
 Opwassen in de ware deugt,
 En doen in tijts na Godes raedt,
 Terwijl hy in sijn bloeyen staet,
 Of sijne vrucht rijpt lichtlik niet.
 Dies yder een wel voor hem siet,
 En maekt hem vroeg tot Godt gereet;
 Het Yser dient in tijts gesmeet.

Klaegl. Jerem. 3. 27. *o! hoe goedt is 't een mensch dat hy het jock van der jeught aen op hem neeme.*

Eccl. 6. 18. *Mijn kindt / van uwer jonckheyt op ontfangt de leeringe tot grijsen outheyt toe / soo sult ghy wijsheyt vinden.*

XLV. Op 't gesicht van een Knecht die werkt.

't **G**edenkt my wat ik lestmael sag,
 't Welk hier nu leering geven mach:
 Ik was eens daer ik sag een Knecht,
 Die wrocht, maer 't was al vry wat slecht.
 Mitsquam sijn Meester daer op 't perk,
 Doen maekt' hy vry wat beter werk,
 En t'wijl de Meester stont en keek,
 Soo had sijn werk een goede streck.

Maer hoort eens wat ik hier uyt leer,
 En waer toe dat ik dit nu keer:
 Godt is alleen ons Opper-Heer,
 Geen Heer als hy en isler meer,
 Geen Heer en is soo groot van macht,
 Geen Heer en heeft alsulke kracht,
 Ja al de Heeren op der Aerdt
 Zijn niet soo groot, wijs, sterk, vermaerdt.
 Hoe, doet men dan na Godts bevel,
 Soo veel te meer en liever wel?
 Soo veel ik merk my dunkt van niet;
 Want het nu menigmael geschiedt,

Dat ymandt sulke dingen doet
 Die Godt gebiedt dat niemandt moet,
 Ja doet al dikmael recht verkeert
 Als Godt ons in Sijn Woorden leert.

Maer seg my eens hoe dat 'et kooimt,
 Dat nu de mensch God niet meer schroomt?
 Indien Godt voor sijn ooggen quam,
 En acht op al sijn handel nam,
 En dat de mensch 't geloofden klaer
 Dat Godt het was, die by hem waer,
 Of hy dan 't quaedt wel sou bestaen,
 Dat nu soo lichtlik word gedaen?

Dit antwoordt dient op sulken vraeg,
 Indien de mensch Godt altijd saeg,
 En het ook valt gelooven wou
 Dat Godt het was, gewis hy sou
 Dan menigmael niet doen het quaet,
 Dat hy nu dikwils wel bestaet.

Wel dan, om met een woordt geseyt,
 Soo moet een wangelovigheyt
 De mensch staeg hebben aen Godts macht,
 En Godt moet weynig zijn geacht;
 Want dan moet hy gelooven niet
 Dat Godt sijn werken alles fiet,
 En niet gelooven vast en wis
 Dat Godt is Godt, gelijk hy is!
 Ja dat een mensch is min als Hy;
 Want waerder dikwils mensche by,
 Wanneer het quaedt staet in geboort,
 Men ging niet met het quaet doen voort;
 De schaemt', en vreesse voor oneer,
 Die kan de driest straks houden weêr,
 Ja soo dat 't quaet niet uyt en breekt,
 Schoon dat 'et vast in 't herte steekt.

Noch gaet 't besluyt op dese voet
 Men kan niet beter als men doet.
 Dit is een quade trage aert,

De sloffigheyt, en sonden baert,
 En maect dat men gelijk de knecht,
 Sijn werk voor Godt maect dapper slecht,
 Maer soo de Heer dan opter daedt,
 Terwijl men besig is in 't quaet,
 Ons in Sijn Heerlikheyt verscheen,
 Hoe soud' het hert en al de leên,
 Door schrik, en vreesse zijn ontroert?
 Als wiert men totter dootd gevoert.
 Dit sal geschien: maer in dien dag
 Wanneer men 't niet verdoen en mach.
 't Werk moet nu door 't geloof geschien,
 Als quamen wy hier Godt te sien.
 En die een sulc geloove heeft,
 Geloofst dat Godt (hoe dat hy leeft)
 't Op 't naeuſte siet, en 't alles weet,
 Wat dat hy denkt, waer dat hy treet,
 Gewisselik soo'n mensch die moet
 Sijn werken maken alsoo goet,
 Als of hy wist dat Godt het sag,
 En voor hem stont de gantsche dag.

Maer laes! de wangeloovigheyt,
 De mensch heel diep in 't herte leyt,
 Sijn werk getuygt het klaer, en wis,
 Want anders sou 't niet zijn als 't is.

Of anders moet het komen by,
 Dat men dus traeg en achtloos zy,
 Door dat men denkt: Godt is soo goet,
 Schoon of men juyst soo stijf niet doet,
 En gaen soo eng als somm'ge Lien,
 Hy sal 't wel door de ving'ren sien;
Hy is soo streng niet, als hy heet,
 Wat dient hem onse druk en leet?
 Hy heeft den Hemel niet gebouwt
 Voor wilde Dieren uyt 'et wout.

Die Godt alsoo voor goet bekennt,
 Die sal bedrogen zijn in 't endt.

Doch ik bekennt Godt is heel goet,
Want hy veel weldaet deed' en doet;
Hy wenscht na ons behoudenis,
Maer hy ook gantsch rechtvaerdig is,
En heeft na sijn rechtvaerdigheyt,
Elk na sijn werk loon toegeleyt,
En sal eenstot die Knecht die staeg
Sijn werk of niet en doet, of traeg,
Uytroepen: ô gy trage knecht,
Gy hebt mijn wil niet uytgerecht,
Gy hebt my niet getrougeweelt,
Noch door 't geloof niet recht gevreeft,
Dies gaet nu in de duyternis,
Daer uwe deel voor eeuwig is.

Colloff 3. 22. Gy knechten weest gehoorzaem in alle din-
gen u bleeschelijcke Heeren / etc. Vers 24. Weet dat ghy
van den Heere ontfangen sult den loon der erffenissen /
want ghy dient den Heere Jesum Christum / etc.

XLVI. Op de gelegentbeyt van een Visscher die
 spreekt als volgt:

NU fie ik dit is niet al mis,
 Want fiet, mijn net is schier vol Vis,
 Maer dat het slimst nu is van al,
 De grooten zijn een klein getal,
 De kleenen is 't getal heel groot,
 En die smijt ik weër in de sloot.
 Maer fiet de grooten ik bewaer,
 En brengse vaerdig in mijn kaer.

Maer daer soo valt my in de fin,
 Dat hier voor my steekt leering in:
 Godt sal de menschen soo by een
 Hier na eensvisschen in 't gemeen,
 En sal, gelijk als ik nu doe,

De quaden scheidt uyt de goê.
 Maer groot sal dan zijn het verscheel
 Van d' een, of van des anders deel,
 Te sitten aen Godts Rechter-handt,
 Of dan te gaen in d' helsche brandt.

Wel die dan is een goede mensch,
 Die sal Godt geven al sijn wensch;
 Maer die Godt vindt onreyn te zijn,
 Sal moeten in de helsche pijn.

Maer of dan ook het goê getal
 Niet wel het kleenste wesen sal?
 Ik meen gewisselk van ja,
 Na dat ik uyt Godts Woordt versta.
 Wel dan, soo wil ik nu voorttaen.
 My voegen op de smalle baen,
 En dringen door de enge poort,
 Op dat ik niet raeck buyten boort.
 Hoewel daer weynig selschap is,
 Men gaet'er veylig en gewis.
 'k En sal daer meê niet komen deur,
 Te volgen de gemeene seur.
 't Sou wel vermaeklikst zijn voor 't vleys,
 Maer 'k maekte licht een quade reys.
 Dus wil ik nu soo veel ik kan,
 Godts ware Leere nemen an,
 En hoop dat ik uyt dit geval,
 My voegen sal by 't kleen getal.

Matth. 13. 48. *Sy bergaderen de goede in haer baten;
 maer de quade werpen sy wech; alsoo sal 't in 't eynde der
 werelt ook toe-gaen / etc.*

XLVII. *Op het treden langs een smal padtje.*

DAn doe ik dit, dan sie ik dat,
 Waer uyt ik yet tot leering vat;
 Hoort eens wat ik nu seggen sal:
 Ik ging laetst eens een padtje smal,
 't Welk was (na dat my is bekend)

Gemaekt van planken endt.aen endt.
 Terwijl ik naerftig heb gelet
 Waer ik mijn voeten heb gefet,
 Ik lichtelijk op 't padtje bleef,
 En raekte nimmer uyt de fchreef.

Maer doen ik ging met onverdacht,
 En nam niet op mijn treden acht,
 En al te vreemde ftappen gaf,
 Soo rackten ik van 't padtjen af.

Maer hoort eens hoe ik dit uytleg,
 En wat ik meen met defe weg:
 Godt heeft ons hier een weg geleyd,
 Waer door men gaet ter faligheyd,
 En is ook smal om op te gaen,
 Maer foo men naerftig acht gaet slaen
 Hoe dat men leeft, wat dat men doet
 Van 'tgeen men weet, hoe dat men moet,
 En dat de mensch fyn levens tydt
 Oprecht in deugden vroom verflyt,
 En let wel naerftig al den dag,
 Of 'tgeen hy doet wel wesen mach,
 Of het met hem foo wel mach heen,
 Soo is 'et padtje wel te treên;
 Maer foo hy leeft wat onverdacht,
 En neemt niet naeu fyn leven acht,
 En fich vergaept aen 's werelts mooy,
 ('t Welk ydel is, en dor als hooy,
 Schoon 't menig mensch bekooring gaf,)
 Soo rackt hy van het padtjen af;
 Dies dient'er wel, en naeu gelet,
 Waer men fyn voeten henen fet;
 Hoe dat het met ons leven gaet,
 Of men al in Godts vreefe staet.

O Godt! ð Leydsman op de baen,
 Waer door men kan ten Hemel gaen;
 Myn Godt, myn alderlieftte Schar,
 Weest doch myn Leydsman op dat padt.

Nau, ô Godt! is't dat ik oog,
Trekt my, ô Heer! na u om hoog.

Ephes. 5. 15. *Siet toe / hoe ghy voorzigtelikt meught
wandelen/niet als de onwijse/maer als de wijse Menschen*

XLVIII. *Op een Jongen met een broetsche Hen.*

En Jonge dien ik seer wel ken,
(Seyd' eender my) die had een Hen,
Die Hen werdt broetsch, en sat op 't nest,
En broede daer sijn gantsche best;
Maer doen de Jonge dit bevant,
Soo wou hy plegen goet verstant,
En doene raed, dat hy niet meer
Sou broeden, als hy deê wel eer.
Maer hoort wat middel hy gebruykt,
Sijn hoofd hy in het water duykt,
En hiel'et soo lang in de sloot
Tot dat de Hen daer door bleef doot;
Maer doen de Jonge dit nu sag,
Soo maekt' hy straks een droef geklag,
Gelijk als men wel denken ken,
Want siet, het was sijn beste Hen.

Veel menschen doen ook onbedacht
Een saek, daer naeu dient op geacht,
Daer men dient matig in te gaen
Word dik wils overdaet gedaen.

Een Schipper mijt de lager wal,
Op dat hy 't Schip behouden sal;
Maer zeylt dan licht wel weêr soo hoog
Dat hy blijft sitten op'et droog;
Maer had hy matig heen gezeylt,
Gewis't en had hem niet gefeylt.

Een mensch de suynigheyt wel lackt,
Tot hy in artemoed' geraekt,
Hy leeft soo lang in weelden breet
Dat hy eens vindt het droëvig leet,

Van dat men sijnen goedt verkoopt,
 En voor de schuldt meê heenen loopt,
 Daer staet hy dan bedrukt en siet,
 En heeft van gelt noch goeden niet.

Maer soo hy had geleest in maet,
 Soo waer hy noch in goeden staet,
 Gelijk hy nu wel wenschen sou;
 Doch 't is nu niet gelijk hy wou.
 Dus, eerst gedaen, en nabedacht,
 Heeft menig man in nootd gebracht.

Prov. 19. 2. *Waer geen bescheidenheyt en is daer en gaet 'et niet wel toe / etc.* Prov. 15. 14.

XLIX. Op 't gesichte van een Eend, met Pulpen.

²**G**edenkt my dat ik lestmael sag
Geen Eend, die op 'et water lag,

En soo vast heen en weder swom ,
 En had veel Piepels om en om ,
 Doch waren alle niet by hem :
 Mits quaecten hy met luyder stem ,
 't Welk yder heeft terstondt gehoort ,
 En quamen daer op daet'lik voort ,
 En quamen hare Moeder by ,
 Die sy doen dreven onder 't zy.

Ik nam op al de handel acht :
 En hebbet naerder overdacht :
 Ik dacht , dat soo meê deê de Mens ,
 Gelijk als dese Piepelkens ,
 En quam terstont wanneer Godt riep ,
 Ja dan als vaerdig heene liep ,
 Dat is 't wanneer hem wort geleert
 Wat dat Godt hier van hem begeert ,
 Dat hy dan straks trat vaerdig toe ,
 En liet 'et quaedt , en deê het goê ,
 En nam sijn toevlucht , loop en keer ,
 Terstondt tot Godt , en Godes Leer ,
 Gelijk als Godt ons leeren doet ,
 En soo de mensch noodtwendig moet ,
 Indien hy Godt wil tot sijn Godt ,
 En namaels niet wil zijn bespot.

Maer laes ! de Mensch Godts stem wel hoort ,
 Dat is , hy weet wel Godes Woordt ,
 Maer acht Godts stem niet (soo het blijkt)
 Want hy daer niet na om en kijkt ;
 Hoe Godt hem roept , en noodt hem an ,
 Hy swemter noch al verder van .
 „ Maer soo de piepel alsoo doet ,
 „ Soo is 'et dat hy doolen moet .
 De Mensch die sal ook voor gewis ,
 Dan dwalen in de duysternis ,
 Wanneer hy hier soo niet en leeft .
 Gelijk als Godt bevoolen heeft .

Och ! of de mensch gehoorsæmheyt

(Als van de Piepels is geseyt)

Bewees aen Godt, wanneer Godts stem

Komt in sijn ooren dringen hem,

(En geeft gelijk de Eend een quak)

Dat dan de mensch quam vaerdig itrak,

En deê terstont al wat Godt wou,

De mensch en leefde niet als nou;

En 't waer de mensch een groote rust,

En Godt gewis een groote lust.

Esai. 1. 3. **Een osse kent sijn Heere / ende een Ezzel de krebbe sijns Heeren: maer Israael en bekent my niet / en mijn Volk is sonder verstant. O wee des sondigen Volks!**

L. *Op 't handelen met een Swavel-stocq.*

Een Solfer-priem (soo men bevindt)

Die is tot branden seer gesint,

Want als hy 't vyer noch naeu genaect

Soo is 't dat hy aen 't branden raect:

Ik hebber eertijts op gelet,

En hem dicht by een kool gelet,

Doch 't raecten niet (gelijk het scheen)

En fiet, de priem die branden heen.

En als men dese priem dan doet

In wat krul-spaenders droog en goet,

(Die leggen elders aen de wandt)

Soo maect hy wel een groote brandt;

Ja 't gantsche huys dat kan als dan

Daer lichtelik verbranden van,

Met wel veel and're huysen meê,

Soo men de brandt niet lesschen deê.

Soo even is een Klappaerts tong,

(Dunkt my) als ik die priem bevong;

Een Klappact soekt eens anders daet

Ruchtbaer te maken over stract,

Al weet hy het bescheyt ook niet,

Hoe dat 'et is, of was geschiet,

Soo kakelt hy het nochtans voort
 Dat het een yder bykans hoort ;
 En in diens oor hy 't eerst laet gaen
 Die seydt 'et weër een ander aen :
 Ja 't schijnt hem staeg te wesen leet
 Dat het niet yder mensch en weet.

Een Klappaert rok kent dikwils twist
 Om dat hy in sijn woorden mist ;
 Hy roept in volle monde uyt
 Dat niet en is gelijk hy 't duyt ;
 En brengt , om maer een leut en seur ,
 De lieden dikmael in getreur.

Ook praet een Klappaert dikwils 't geen
 Dat by de lieden niet en scheen ,
 En dat ook niet is inder daet
 Daer van maekt hy by yder praet :
 Daer hy maer een kleyn vonkje vant
 Daer sticht hy wel een groote brant ;
 Een ding dat eerstmael niet en was
 Dat maekt hy groot , en dat seer ras.
 Dus is een Klappaerts tong (dunkt my)
 Gelijk het Solfer-priempje zv.

Prov. 16. 26, 27, 28. Meenigh komt tot groot onge-
 luk door sijn eygen mondt : Een loos mensche graeft na
 ongeluk/ende in sijn monde brandt vyer: Een verkeert
 mensche recht twist aen/ ende een achterklapper maekt
 Woysten on eens. Psalm 120.

LI. Op 't blasen in een Vyer.

LAest heb ik eens een Vyer gebout
 (Gelijk men doet) van turf en hout,
 't Welk niet heel vaerdig branden heen,
 Mits 't pit, het Vyer, was al te klein.
 Ik nam een blaesbalg in de handt,
 En blies daer in, waer door de brandt
 Na boven steeg, en wert seer ras
 Veel grooter als sy eerst wel was,

En 'k sag gedurig dat sy wies,
Alleen om dat ik daer in blies.

Wanneer een Klappaert hoort of siet
Dat ergens menschen twisten yet,
Soo gaet hy straks en blaest daer in,
En seydt tot d'een: 't is u gewin,
Het twisten mag soo licht geen quaet,
Maer licht is het u groote baet,
Dies doet u best al meer, en meer,
Want sooj'et wint soo krijgje eer.

Tot d'ander seydt hy, houdt u endt,
Vermits gy wel de sterkste bent,
Soo sal'et heel wel met u gaen,
Blijft maer vast op u stukken staen;
Soo ik was in een staet als gy,
'k En gaf niet yet toe mijn party,
'k En sou (waer ik als u) soo mal
Niet zijn, dat ik gaf yet met al,
Want soo gy toe-geeft in de strijt,
Soo raekj' u naem en eere quijt;
Endan sal u party u vriendt
Uytlacchen, voor 't geen u niet dient:
Een jool, een kluts, een soete vaer,
Sal men u noemen met malkaer.

Dus blaest een sot, wanneer hy merkt
Dat twist omtrent de menschen werkt,
Waer door de twist al hooger rijft,
Vermits hy elk 't volharden prijft,
De twist die word wel haest soo groot
Dat sy naeu weêr kan zijn gedoodt,
Mits sy schier onder yder raest,
Alleen om dat hy daer in blaest.

Syrach 28. 18. **Blaest ghy in t bonkshien soo komt daer
een groot byer af / etc.**

2 Timot. 2. 16. **Des sotten onnut geklap ontslaet u /
want het helpt heel tot een ongoddelijk wesen**

Prov. 18. 6. **De lippen der sotten brenget in twist / etc.**

LII. Op 't Spreeuwen vangen.

IK wilden eenskens Spreeuwen vaen,
 Gelijk als ik ook heb gedaen;
 Maer hoort hier eens hoe ikse ving,
 't Was met geen roer, of staele kling,
 O neen! maer het was met een Fuyk,
 Gelijk 't hier wel is een gebruyk:
 Ik nam wat Vlaerde-beyen schoon,
 En hingse in de Fuyk ten toon,
 En heb de Fuyk doen uytgespant,
 En valt gebonden met een bandt
 Aen 't topjen van een moolen-roe,
 En draeyden hem na boven toe.
 Daer hing de Fuyk toen wonder hoog.
 De Spreeuwen kregen hem in 't oog,
 En vloegen vaerdig na het net,
 En hebben haer daer op geset;
 Maer 't aes (soo 't scheen) was haer bekeer,
 Dies hipten sy vast heen en weër,
 Dan achter, en dan weder voor;
 Een stak sijn bek van buyten door,
 Doch kreeg het aes niet in de mondt,
 Waer na hy vast te kijken stondt,
 Dies by sijn vlucht vast elders nam,
 Tot dat hy in het inkel quam,
 Doen hipt hy vaerdig na het gat,
 Waer in hy wat te kijken sat,
 En 't aes (soo 't scheen) dat docht hem frey,
 Dies haptten hy eens na een Bey,
 En mits soo viel hy van de kant,
 En was gevangen in het want,
 Ik liet de Fuyk doen dalen neër,
 Doen kreet de Vogel wonder seer,
 Doch of hy leelyk kreet en luyt,
 Hy mochter doen heel qualik uyt.
 Dit is (dunkt my) het evenbelt,

Hoe dat de Duyvel heden speelt,
 Het is sijn dageliks gebruyk
 De mensch te lokken in de Fuyk.
 Hy pronkt sijn waren voor den mensch,
 Als of sy waer na vollen wensch;
 Hy nocint'et quaedt geen quaedt te zijn,
 Maer geeft'et quaedt een valsche schijn,
 En prijft de mensch het quaedt soo aen,
 Gelijk hy Eva heeft gedaen,
 Doen hy met valsheyt 't quaedt betoog,
 En soo de goede Vrou bedroog,
 Eerst nam sy 't Fruyt maer in de handt,
 Doen beet sy daer in met haer tandt;
 Maer laes! sy sag doen straks met leedt
 Dat sy was naekt en ongekleedt.

De Satan is nu noch soo suod,
 Hy doet met ons noch even soo;
 De rijkdom, gulsigheyt, en pracht,
 Die maekt hy by de mensch geacht.
 De mensch die siet de vruchten an,
 Hem dunkt hy lust'er wel wat van,
 Doch hapt met volle monde niet
 Soo haest als hy de vruchten siet;
 Hy staet in 't eerst de hovaerdy
 Niet alles toe, en alles vry;
 Maer hengelt eerst wat om de kant,
 Tot hy valt midden in het want,
 Tot dat hy wel gevangen is,
 Dan daelt hy in de dylsteris,
 En geeft dan meê, gelijk de Spreeuw,
 Een droef geklag, een naer geschreeuw:
 Doch of hy dan al krijt, en huylt,
 De Helsche brandt hy niet ontschuylt.

Genes. 3. 6. Ende het Wijf sag dat den Boom goedt en lustig was om daer af te eten / ende lieffelijck / &c.

Prov. 23. 30. En siet de wijn niet aen dat hy rootachtig is / en geeft in 't glas een gedaente / hy gaet sacht inne / maer ten laetsten bijt hy gelijk de slangen / etc. LIII. Des

LIII. Des Menschen leven vergeleeken by een Kaers.

DE Kaerssen branden altijd niet
 Tot in de pijpen, (soo men siet)
 Tot dat haer sineer is alles voort,
 Maer worden dikwils eer verstoort
 Als men een Kaers aen 't branden maect,
 En dat de brandt het sineer naeu raect,
 Soo gaet de Kaers licht daetlik uyt,
 Of gaet licht uyt als men hem snuyt,
 (Om 't sineer te vaerdig neder liep)
 Soo men hem dan snuyt al te diep:
 Of licht soo komter ymandt by,
 Die blaest hem uyt van gekkery;
 Of licht soo blaest een dwatrel-windt
 Dat men sijn licht niet meerder vindt:
 Of anders valt hy in een plas,
 Sijn glans verdwijnt te wonder ras;
 Of anders als men slapen gaet
 Blaest men hem uyt, hoe schoon hy staet:
 Of laet men hem al stille staen,
 Soo moet hy echter haest uytgaen:
 Want siet, sijn sineer is haest verbrant,
 Dies raect sijn licht ook haest van kant,
 Hoe lieffelik, hoe fraey, hoe schoon
 Hy heeft gebrandt, en stont ten toon
 Ten baet niet meer, mits men nu niet
 Als maer wat as en stoffe siet.

Des Menschen leven kan, met schijn,
 Wel by een Kaers geleken zijn:
 De mensch heeft dikwils naeu ontfaen
 Sijn leven, of 't is weêr gedaen;
 Ja hy is meenigmael al doodt
 Eer hy is uyt sijns Moeders schoot,
 Eer hy ter werelt is gebracht
 Soo is hy dikwils al verfinacht.

Ook soo de mensch al verder gaet,
 En klimt te met tot hooger staet,
 Soo komter weër veel tegenspoet,
 Waer door hy licht ter neder moet,
 Waer door de Doodt hem rukt na 't graf,
 En snijd de draet des levens af:
 't Zy dat hy sieklik wordt en krank,
 Waer door de Medecijn een drank
 Hem maekt, tot lichting van syn pijn;
 Maer hier kan somtijts hinder zijn,
 Dat hy de dranken maekt te sterk,
 Soo dat sy doen te grooten werk,
 De Kranke mach het niet bestaen,
 Maer moet daer door ten grave gaen,
 En gaet gelijk het kaersjen uyt,
 Dat men te diep, en harde snuyt.

Ook raekt'er menig 't leven quijt
 Door Krijg, door Oorelog en Strijt;
 En worden 't leven uytgebluft
 Door een die heeft in 't moorden lust.

Ook anders rackter menig doodt,
 Door harde windt, en waters noodt,
 Wanneer sy zeylen in de Zee,
 Endreyven na de goede Reë,
 Als dan een Noorde windt verheft,
 Soo wort'et Schip licht soo getrest,
 Dat het raekt met de boom om hoog,
 Of op een klip of op 'et droog;
 Soo dat de Schipper met sijn maets
 Daer moeten blijven op die plaets,
 Door dat de wint te vinnig blaest,
 En dat de Zee te bijster raest,
 Soo zijn sy na een korte tijt
 Haer glans, haer licht, haer leven quijt.

Ook anders: menig mensch die wordt
 Door Pestelenti neêrgestort;
 Hoc schoon, hoe jeugdig men ook is,

Hoe wel gefont, hoe fluks, en fris,
Men is dan na een korte tijt
Sijn brandt, sijn licht en leven quijt.

Door noch veel ongelukken meer
Verdwijnt de mensch, en valt ter neêr.

Of schoon dit geen van allen quam
En hier de mensch uyt 't leven nam,
Soo is 't noch evenwel dat hy
In 't kort niet meerder hier en zy,
Wanneer dat sijne temperment
Eens is verlopen, en ten end,
Soo gaet hy uyt, soo is hy doot;
Ja dat ook van een kleene stoot;
Hoe rijk, hoe weelig hy eerst sat,
Hoe groote vreugt hy somtijts had,
't Vergaet dan al, men siet dan niet
Als dat men 't Rif alleenig siet,
't Welk dan haest word verschrikkelijk,
En niet als as, en stof, en slijk,
Dat overblijft is vuylenis,
Gelijk als d'as van kaerlsen is.

Syr. 10. 12. *Al is 't dat de Maederijn daer lange aen
plenstert / soo gaet 'et doch ten laetsten alsoo toe : heden
een koninck / en morgen doot.*

LIV. *Op 't kijken door een Verre-kijker.*

ALs men door een Verkijker kijkt,
Een ding dat ver is hende lijkt;
Hoewel een ding al verre zy
Soo schijnt 'et nochtans dichte by;
Maer hier dient dan wel op gelet,
Wat endt dat men na 't oog toe set,
Soo 't geen ver is sal zijn bekent
Soo moet 'et zijn het naeuste endt.

Ofsoo men eens de Kijker swaeyt,
 En 't wijde endt na 't oog toe draeyt,
 En setten 't oog voor 't grootste glas,
 Soo schijnt een ding niet soo het was;
 't Geen dichte by is men naeu siet,
 't Geen groot is lijkt dan bykans niet.

Een mensch die 't naeuwe padtje gaet,
 En leeft na Godes wijse Raet,
 En doct gelijk als Godt hem leert,
 En door 't Geloof sijn Schepper eert,
 Die siet Godt door 't geloove klaer
 Als of hy dichte by hem waer,
 Gods Rijk dat schijnt hem hend' in 't oog,
 Schoon het is wonder ver en hoog.

Maer een die 't ruyme padt intreedt,
 En in het aerdt'sch sijn tijdt besteedt,
 En denkt bykans niet eens om Godt,
 Ja weet ook naeu van Godts gebot;
 Voor die schijnt Godt (sijn Opper-Heer)
 Te wesen wonder hoog, en veer,
 Om dat hy treedt op 't ruyme padt,
 En kijkt als door het wijde gat.

Hebr. II. 1, 2, 3, 4. &c. Het geloove is een sekier betrouwen des geene dat men hoopt/ en 't schijkt sich na het gene dat niet en schijnt / &c.

L V. *Op 't visschen met den Elleger*

't **G**Edenkt my dat ik met mijn Broër
 eens door de groene velden voer,
 Om daer de gladde Ael te vaen,
 Gelijk'er van ons wiert gedaen:
 Wy waren met den Elger uyt,
 Daer meé wy sloegen na de buyt:
 Mijn Broeder sloeg een Ael op 't lijf,
 Maer 't schein al vry een vrecint bedrijf:

Hy was niet aen de tanden vast,
 En echter ging w'er op te gast,
 Hy lag maer op de tanden bloot,
 En echter raakt' hy in de Boot.
 Maer soo myn Broeder onbedacht
 Syn slag niet had genomen acht,
 Gewis hy had hem niet gevaan;
 Maer licht vergeefse moeyt gedaen.
 Dat bleek daer wel op 't selide pas,
 Want ik, die onbedreven was,
 Nam meê den Elger by de stael,
 En smeet hem vaerdig na den Ael,
 Ja smeet een Ael ook in syn huyt,
 Doch echter kreeg ik niet de buyt,
 Want ik gevoelden niet dat hy
 Was aen de tand', dies raekt' hy vry.
 Indien ik maar had opgepast,
 (Hy was wel aen de tanden vast)
 Ik had gewisselijk hem strak
 Gevangen voor myn ongemak;
 Maer nu raekt' hy niet in de pan,
 Doch ik hielt noch het leet daer van.

Maer vrienden staet een weynig stil,
 En hoort eens wat ik seggen wil:
 't Gaet, dunkt my, even mede toe
 Met menig mensch, als met ons doe:
 d'een mensch wort ryk en wel gestelt,
 En wint een groote somme geldt,
 Alleen om dat hy (met voordacht)
 Neemt naeu op alle dingen acht,
 En let hoe 't met syn handel gaet,
 En over-al gaeu acht op slaet.

Een ander die wint dikwils niet,
 Om dat hy niet wel voor hem siet,
 Om dat hy niet neemt goetd gemerk
 Op syn bedryf, en staet, en werk;
 Hoewel 't Fortuyn sich somtyds schoon

Voor sijne oogen stelt ten toon,
 Soo heeft hy echter geen geluk,
 Omdat hy niet let op sijn stuk:
 Hy vist gedurig sonder vang,
 Ja dikmael gantsche jaren lang,
 En't gaet hem even als 't my ging:
 Ik vilsten, schoon ik niet en ving.

Prov. 16. 20. **Wie een sackete kloekelick voert die bindet geluck.**

LVI. *Op de gelegentheyte van ymandt die een dool-weg in treedt, en spreekt als volghet:*

DUs ver ben ik nu heen gegaen,
 Maer nu soo blijf ik stille staen,

En

En sie eens of ik niet en mis ;
 My dunkt dit 't rechte padt niet is :
 't Gaet hier al wat gemaklik heen ;
 Men sey my dat ik moeste treên
 Een weg heel smal, en eng te gaen ,
 En dees en schijnt my soo niet aen.
 Maer ginder sien ik ander Liên ,
 Die schijnen op , en om te sien ,
 En sijn heel naerftig in haer gang ,
 Als gingen sy met groot verlang.
 Ik wenschte dat ik by haer waer ;
 Want siet mijn bootschap ende haer
 Die zijn op eene plaets te doen ,
 Dies wil ik my nu tot haer spoên ,
 En lopen eerst noch soo ik ken ,
 Daer ik van daen gekomen ben ;
 En kieser dan een beter padt ,
 Als doen ik dese weg intradt :
 Ik mach hier dus niet blijven staen ,
 Sal eens mijn reys wel zijn gedaen ,
 Daer toe ik uytgesonden wiert ,
 En van mijn Meester ben gestiert :
 Dus wil ik vaerdig keeren weêr ,
 Al schijnt 'et padt voor my nu veer ;
 Op dat ik 't hier niet slimmer mack ,
 En verder heen verdoolt geraek :
 O ! wat gemak sou 't zijn voor my ;
 Ja nu soo soud ik wesen bly ,
 Indien dat ik de rechte baen
 In 't eerst waer vaerdig ingegaen.

Voorwaer een saek waer uyt ik leer ,
 Hoe dat ons van ons Opper-Heer
 Een groote bootschap is belast ,
 Daer dapper op moet zijn gepast ;
 Dat is , om hier door ons verklaert
 Te werden Godes Beelt , en aert.
 Ten eynde op dat Godt de Heer

Ons daer door dan hier na te meer
 Zijn wesen maken wil gelijk,
 En stellen in zijn Koningrijk.
 En op dat ons niet onbekent
 Sou zijn waer meê, en hoe omtrent
 Hy door ons worden wil verklaert,
 Soo heeft hy ons geopenbaert
 Zijn wil, in het beschreeven Woort,
 Waer in van ons kan zijn gehoort,
 Wat wegen dat wy moeten gaen,
 En welk ons ook te mijden staen,
 d' Een is een kruys-weg, eng en smal,
 Dees feyt 'et Woort bewandelt al;
 De ander lustig ruym en breed,
 Waer van ons 't Woort afkeeren heet.
 Nu sietmen hoe 'et veele gaet,
 Dat elke breede weg in slaet.
 De Jeugt is dertel en onvroet,
 De enge weg dunkt haer onsoet;
 De breede staet haer lustig aen,
 Daer sien s'haer makkers vast op gaen;
 Sy gaen meê toe en maken daer
 Gelijk haer maets veel mal gebaer:
 Sy drinken van de sotheyt in,
 En noemen haer vermaek de min:
 Sy pronken haer als gekken op,
 Ja drinken van des Werelts top
 Soo vol en dronken haer dat sy
 Te saem gaen dansen aen een ry.

Nu, na verloop soo trout men wel,
 En hier door hout 'et ydel spel
 Dan veel wat op, met Man en Vrou,
 Mits sulck nu schandlik wesen sou:
 Dan dunkt men 't heeft wat breed gegaen,
 't En mach alsoo nu niet bestaen;
 Men sou ook garen wesen een
 Van Christi Kerk, en sijne Leên:
 Men laet sich doopen met wat nat,

En doen een mondt belijding, dat
 De sonden zijn van herten leet:
 En ook ('t welk in' een geloove heet)
 Dat Vader, Soon, en Heyl'gen Geest
 Van alle eeuwen zijn geweest:
 En dat in waerheyt gantsch bestaet,
 Al't geen 't geschreven Woort vervaet.
 Men hoort wat hier uyt wert geleert,
 En hier mee acht men sich bekeert.

Dus verre komt men in 't gemeen,
 Maer verder gaet men selden heen:
 't Geen door verand'ring schand'lik schijnt,
 Soo metter tijdt van selfs verdwijnt;
 Maer dat de oude mensch sijn aert
 Noch blijft, wort vaek geopenbaert.
 Want aen de kleeders en gebaer,
 En wortmen anders niet gewaer,
 Als dat de oude mensch noch leeft,
 Die 't hert al lang beseeten heeft.
 Waer blijkt verand'ring aen'et kleet
 Van die nu al boetvaerdig heet:
 't Geen dat men heeft dat houdt men at;
 Het schijnt men niet verand'ren kan,
 Vermits dat waer te groote scha,
 Dies houdt men d' oude dracht en na.
 't Kan somtijts wel de reden zijn,
 Maer 't is al meest een valsche schijn;
 Want als de mode anders wort,
 Soo sietmen hoe men in'et kort
 't Kleet van fatsoen verand'ren kati;
 Men setter wel een stopster an,
 Die 't gantsche kleet aen stukken snijt,
 En dan weer netjes t' samen vleyt;
 Op dat men 't dan, na 't nieuw fatsoen,
 De Snyder weer kan maken doen:
 Mijn dunkt een sack waer aen men merkt,
 Dat d' oude mensch noch leeft en werkt,

Het wesen en gebaer bewijst,
 Ook dat men 't ydele noch prijst.
 Men doet als d'algemeene Liên,
 Men schaemt sich 't licht te laten sien;
 Men klapt en snapt meest dat ontsicht,
 Men doet van and're quaet bericht:
 En fietmen dat 't een ander doet,
 Soo krijtmen straks een quaet gemoet.
 Men spot en boert ook vaek om best;
 Men rookt, men smookt, gelijk de rest;
 Men gast, men brast, schoon weynig winst;
 Men is in aensien nood' de minst:
 Men stelt sich als de geen waer by
 Men ommeget, en is: 't en zy.
 Het al te ongeregelt gaet;
 En dat men doet een schand'lik quaet.
 Het schijnt dat elk op ander fiet,
 En dat elk denkt, ik hoefmy niet
 Veel enger hier te stellen aen,
 Als dees' en die my voore gaen:
 Want selfs de stijnen van ons' Kerk,
 Die plegen sulck en sulken werk:
 Sy voeren wel een breede staet,
 En sijn oplichtig in gewaet;
 Sy leven gaern op haer gemak,
 En drinken Wijn, en wel Tobak:
 En ik een van de slechte Le'en,
 Die ben by haer noch wel gemeen:
 Ja als ik my en haer bekijk,
 Soo vind' ik my haer ongelijk.

Dus fietmen dat sich menig trooft,
 En dat de sonde wort verglooft:
 En dat 's veel d'oorfaek, en waerom,
 Waer door cylaes! het Christendom,
 Al daegliks meer en meer vervloeyt,
 En vast in veele sonden groeyt:
 En waer door veele maer in schijn,
 En niet te recht bekeerden zijn.

Och!

Och! of een yder sag om hoog,
 Gelijk ik doe: en sloeg sijn oog
 Op Christi voorbeeld ende Leer;
 Hoe die in ootmoedt ons wel eer
 Is voorgegaen: en was terecht
 Gesint, te worden Christi Knecht.
 Gewis men ging een ander baen,
 Als daerder veele nu op gaen.

Wel aen hebt gy gedooft als ik,
 Neemt noch van uwe dooling schrik;
 Is u bekeerings vrucht wat stecht,
 Bekeert, bekeert u noch terecht,
 Roeyt, roeyt het quaet met wortel uyt,
 Op dat'et niet soo licht en spruyt.
 Bekeert, vernieuwt, set-om u hert;
 Ja soo dat't yder kenlik wert.
 Godt, Godt is niet gedient met schijn,
 Maer 't hert moet recht verandert zijn:
 En waer dat sulks komt te geschiën,
 Daer moet men 't aen de vruchten sien.
 't Gaet vast een goede Boom daer kan
 Geen quade vruchten wassen an:
 Dies als gy quade vruchten siet,
 Denkt vry de Boom en deugt ook niet.

Nu gy die dus lang hebt gedwaelt,
 Siet dat g' u boete eens herhaelt;
 En kies als ik een beter padt,
 Of gy en raekt niet in Godts Stadt.

Hosea 7. 15. *Sy bekeeren haer / maer niet recht.*

1 Sam. 7. 3. *Is't dat ghy u met geheelder herte bekeert tot den Heere / so doet dan u de byzemde Goden / en Assaroth: en rechtet u herte tot den Heere / ende dient hem alleen.*

Apoç. 3. 15. *Ick weet u wercken / dat ghy noch kout noch warm en zijt. Och of ghy kout of warm waert! maer want ghy laet u zij / en noch kout noch warm / soo sal ik u uyt mijne mont beginnen te spouwen. Ghy segt ick ben rijk / en heb genoeg / en behoeve geens diucks / ende ghy en weet niet dat ghy elendig / arm / blind en naecht zijt / &c.*

Matth. 3. 7. *Doet oprechte vruchten der boete.*

LVII. *Op een gefonde of vervuylde Maegh,*

ALs ymandt eet met goede fmaek,
 En in het eten heeft vermack,
 Bekent daer aen, als of hy 't faeg,
 Dat hy heeft een gefonde maeg;
 En foo fijn maeg is wel gefelt,
 Soo laet hy hem niet ongequelt,
 Of hy al eenmael is verlaedt,
 Want dat de leden weynig baet;
 De menfch die wil gedurig meer,
 Al eet hy eens hem lust noch weêr.

Ook die heeft foo gefonde maeg,
 Is fchier na alle fpijfen graeg,
 Ja raeuwe boonen zijn hem foet,
 En fmaekt hem wel indien 't maer voed.

Maer dien fijn maeg is gantsch vervuylt,
 En dat 'er veel gebrek in fchuylt,
 Die krijgt na eten felden graegt,
 Ook weynig fpijs die hem behaegt;
 Hy proeft, hy fmaekt 'et bykans al,
 Maer felden heeft 'et eren val?
 Hy heeft 'er eer een walging van,
 Mits hys niet verdragen kan.

Het is inwendig meê (dunkt my)
 Gelijk 'et uyerlijke zy:
 Een menfch die Godt van herten vreeft,
 En heeft een recht vernieuwde geest,
 Die doet gedurig onderfoek
 (Met groot vermaek) in Godes Boek;
 Of 't zy in eenig ander blat,
 Waer uyt hy yet tot leering vat;
 Of als hy fomtijts fpreken hoort
 Van Godts gebenedijde Woort,
 Al zijn 't eenvuldelijke reên,
 Hy is noch echter wel te vreên,
 Vermits het hem tot deugt verwekt,

Al is 'et vry wat onperfect.

Ook is de mensch noch niet verslaedt,
Of men eens van Godts Woorden praet,
Of hy eens hoort hoe datmen preekt,
En hoe en wat de Preeker spreekt.
Hy wil gedurig meer en meer,
Al eet hy eens, hem lust noch weêr.

Maer een die in de sonden leeft,
Seer weynig lust tot Gode heeft;
Of hy al hoort wat Godt gebiedt,
Hy eert Godt evenwel noch niet,
Hy doet daerom niet na Godts Leer,
Maer neemt vast elders sijnen keer,
Dan loopt hy hier, dan weder daer,
Dan in d' een Kerk, dan weêr in d'aer;
Maer waer hy loopt, en hoe hy jaegt,
Geen Leer (hoe goet) die hem behaegt;
Sy kan sijn hert noch ziel niet voên,
Vermits 't hem walgt daer na te doen.

Ook als hy in een Boekje kijkt,
Dat niet heel scherripsinnig lijkt,
En dat de woorden altemet
Niet na de kunst en zijn geset,
Hoewel het steekt vol Leering goet,
En leert hoe datmen leven moet,
Soo 't maer eenvuldig is gemaekt
Soo wort 'et straks van hem gelaekt;
Hy siet daer in seer veel mits-stal;
Ja seydt, ik acht 'et niet met al;
Alleen om dat hy is vervuylt,
En dat yet sondigs in hem schuylt.

Maer wel gelukkig is de Man,
Die sulke herte hebben kan,
Gelijk als een gefonde maeg;
Want daer door leeft hy alle daeg
In rust, en vreugt, en soetigheyt;
Ja al 't geen maer wort aengeleyt

Tot deugt, tot weldoen, en Godts eer,
 Verheugt gemoet, en herte seer.
 Al is 't middel onperfect,
 Hy wert nochtans tot deugt verwekt.
 Want even als een vyer, dat rookt,
 En brant-reê leyt, wanneer men stookt,
 Of daer in blaest, licht brandt daer heen;
 Soo is 't gemoet ook van sulck' een.
 Maer, och eylaes! het valt beswaert,
 Te worden van foo'n goeden aert:
 Want als een maeg die ongesondt,
 En swak, en vuyl is, niet terstont,
 Ja dikwils in geen lange tijt,
 Is dat gebrek te maken quijt?
 Alfoo is ook een traeg gemoet,
 Niet licht te maken, dat 't goet,
 Soo soet, en lustig aen hem smaect;
 Dat het sijn hert en Ziel vermaect.
 Dies om te komen tot dien staet,
 Behoeft men wel een goede ract.
 Een kruyt heel bitter in de mondt,
 Is voor de mage seer gesont.
 Soo wort ook Ziel en geest versterkt,
 Met 't geen op 's vlees begeerte werkt;
 Dat 's eygen-wil aen 't zy gehackt,
 En al 't geen daer aen hangt versackt.
 Diedit staeg met gebeden doet,
 Die sal sijn lust, tot Godt, en goet,
 Wel meerder worden als hy plag,
 En nemen toe van dag tot dag;
 En sal de geestelijke spijs,
 (Bereyt op dees of geene wijs)
 Wel smakend' zijn; doch hem noch meest
 Tot voetsel dienen voor de geest.

Prov. 27.7. *Een volle Ziel treedt op honichseem / maer
 een hongerige Ziel is alle bitter soet.*

LVIII. Op ymandt die voor sijn Schatten waekt,
en spreekt.

IK heb veel gelt in mijn Kantoer,
 Daer draeg ik groote forge voor;
 Ik heb hier nu al op de wacht
 Gestaeu bykans de gantsche nacht,
 Uyt vrees, wanneer ik leg en slaep,
 Dat dan een dief, een loofse knaep,
 Hier komen sal dat ik 't niet hoor,
 En gaen met al mijn schatten door;
 En soo ik raeck mijn schatten quijt,
 Soo sterf ik schier van enkel spijt.

Maer holla, hier niet om ontstelt,
 Ik voel yet anders dat my quelt,
 Een vrees is my daer aengejaegt,

Die my tot in het herte knaegt ;
 Ik weet , ik heb geen groote schat ,
 Daer ik geen vrees heb voor gehad ,
 En soo ik daer niet voor en vrees
 Soo sal ik daer van worden Wees ;
 Het is mijn Ziel , mijn waerste Goet ,
 Waer na soo menig soeken doet :
 Veel dieven komen alle daeg ,
 Veel dieven komen even-staeg ,
 En soeken na dit waerde pant ,
 Maer wee my ! soo het ymandt vant ;
 Gelijk 't ook ymandt vinden sal ,
 Soo 'k my niet hoed' voor 't ongeval ,
 En dat ik niet , ja dag en nacht ,
 Voor mijne Ziel sta op de wacht :
 Dat is , soo hier niet wort geleest
 Gelijk als Godt bevolen heeft ,
 En dat ik sta de sonden toe ,
 En na mijn eygen lusten doe.
 Maer neen , 'k en wil alsoo niet doen ,
 Maer my tot alle deugden spoên ,
 Op dat geen dief , of loose knaep
 Mijn schat en steelt , terwijl ik slaep.

Matth. 24. 43. *Waer 't dat de Vader des Hupsgeflus
 wiste in wat ure de dief komen soude / soo soude hy wa-
 ken / Ec. Apoc. 16. 15.*

LIX. *Op 't leven en lijden der vroomen Martelaren.*

WAnneer ik lees in 't Martel-boek ,
 Endoe daer naerstig ondersoek
 Hoe 't met veel Vromen is gegaen ,
 Wat sy al hebben uytgestaen ;
 Soo vind' ik dat'er veele zijn
 Geweest , die leden groote pijn ;

Ja onverdragelijke groot,
 Endat ook dikwils tot'er doodt;
 Daer worde door het gantsche Landt
 Soo menig om 't Geloof verbrandt,
 Als meê gehangen en onthooft,
 Om dat sy hebben Godt geloofst,
 Ook veel verdronken, lees ik klaer,
 In poelen, grachten, hier en daer,
 En noch veel meerder ongeval,
 Te veel om hier te schrijven al.
 En 't wijlder veele soo gedrukt
 Uyt't leven worden weg gerukt,
 Soo quamen daer weêr alle daeg,
 Soo quamen daer noch even staeg;
 Gedurig meer en meerder aen,
 Die 't selfde padje mochten gaen,
 En leden al wat men haer deê,
 Ja waren noch al wel te vreê;
 Sy sagen op het loon en lot
 Dat haer was toe-geseydt van Godt.

Maer wy beleven nu een tijdt,
 Daer in men niet alsoo en lijdt,
 Dat niemant om sijn deugden goet
 Soo lijden, en soo sterven moet;
 Maer waer is nu den yver meer
 Tot Godes Woordt, en ware Leer?
 Als doen in die benaede tijdt,
 Daer voor wy heden zijn bevrijdt.

My dunkt wy menschen zijn nu (meest)
 Al vry wat laeuwer na den Geest,
 Want die den naem van Christen heeft,
 En meent dat hy al Christelik leeft,
 Is dikwils dapper haest verstoort,
 Als hy maer hoort een bitfig woort,
 Als ymandt maer yet van hem pract
 Dat min na goedt schijnt als na quaedt,
 Al zijnder dikmael noppou aen,

En dat hy heeft alsoo gedaen .

Soo wort hy echter seer ontstelt ,

Als of hy dapper werdt gequelt .

O laeuwigheyt ! dat nu de mensck

(Nu hy de tijdt heeft na sijn wensch ,

En dat Gods Woordt hem wort geleert ,

En dat hy 't hoort soo hy 't begeert)

Dat hy nu doet noch minder vlijt

Als in die seer benaeude tijt .

O Godr ! ó Heer ! ó Oppermacht !

Weest doch mijn hulpe dag en nacht ,

Op dat ik mach van mijnder jeugt

Op wassen in de ware deugt .

Matth. 24. 12. Want de ongerechtigheyt de oberhandt
sal nemen / soo sal de liefde in veele verkoelen : Maer wie
tot den eynde toe volstandig blijft / die sal saligh wesen .

LX. Op de gelegentheyte van een Man die een distelige Weg passeert, en aldus spreekt:

IK ga hier treden door het groen,
 En sonder kous', en sonder schoen',
 En hier staen, in een groot getal,
 Veel distels, doorens over-al,
 Die my niet weynig hinder zijn,
 Want raek ik s' aen sy doen my pijn,
 En soo ik nu niet naeu en let
 Waer heen ik mijne voeten set,
 Soo voel ik daer'lik in mijn vel
 De doorens steeken wonder fel;
 Maer soo ik let waer dat ik ga,
 En acht op al mijn treden sla,
 Soo kan het wel wat zijn gemijt,

Dies

Dies wil ik dit nu doen al tijt.
 Maer daer valt my nu in den sin,
 Dat hier steekt dese Leering in:
 De werelt is als dese pa'en
 Van sonden slood, en quaedt te gaen;
 Waer dat wy gaen zijn overal,
 Veel strikken tot des menschen val;
 Geen Dorp, noch Stadt, geen Buert, noch Straet,
 Daer voer de mensch geen strik en staet.
 't Is vreemt wat datter huysen zijn,
 Daer men Tobak en Brandewijn,
 Verkoopt en drinkt in 't openbaer,
 Als of 'et soud' noch schand' en waer.
 Men koopt 'et by de kleyne maet,
 Maer drinkent veel in overdaet.
 Dit quaedt wort laes! hier soo gemeen,
 Dat men schier fiet dat yder een
 Verkoopt, en koopt, Tobak en Wijn,
 Van wat Religie hy mach zijn.
 Wat wort 'er meenig kot gesien,
 Dat 's morgens krielt van fulke liên?
 Als of 't een nest vol Byen waer,
 Die haer alsoo vermaken daer,
 Daer valt in praet, en doet misbruyk,
 Soo dat soo 'n huys is als een Fuyk,
 En strik daer by de Satan loert,
 En licht de mensch tot sonden voert:
 Ja om te krijgen totter doot,
 Is hier sijn kans geweldig groot.
 Daer zijn sijn strikken niet alleen,
 Maer overal waer dat wy treên.
 Wy gaense swaer en qualik mis,
 't En zy men heel voorsichtig is,
 Want sooder ymant wand'len gaet,
 Dieniet sich selis naeu acht op slaet,
 Noch let wat dat hy laet en doet,
 Die treet een dooren in sijn voet,

En door het quaedt daer hy in viel,
 Krijgt hy een prikkel in sijn Ziel.
 Och! of 't de mensch noch voelen kond',
 Wanneer sijn Ziele wort gewondt,
 Door dien hy eenig quaet hantéert,
 Daer hy sijn Schepper meê onteert;
 Dat hy gevoelde dan, als ik,
 Als ik krijg in mijn voet een prik.
 Soo waerder noch wat kans en raet,
 Om hem te beet'ren van sijn quaet.
 Maer laes! veel menschen, na ik merk,
 Die zijn van ongerechtig werk
 Seer vol, doch tien het niet gewis,
 Door achtloosheyt, gelijk het is.

Coloff. 4. 4. Wandelt wijsfelick tegen de gene die daer
 bapten zijn / en schickt u na den tijdt.

LXI. Op 't gesichte van een Kalfje.

't **G**Edenkt my dat ik lefmael vondt,
 Een Kalfje dat gebonden stondt,
 Het stont gebonden aen een tou,
 Op dat 'et niet verlopen sou;
 Doch echter (na dat my doe docht)
 Soo wou 't wel verder als 'et mocht:
 Het wou seer garen an der heyd',
 Het wou wel in een and're Weyd',
 Want het seer stijf daer henen drong,
 En gaf ook wel een hooge sprong;
 Ja 't sprong misschien wel duysent-mael,
 Maer door het seeltjen aen de pael,
 Soo wert het Kalfje daetlik weêr
 Getrokken, dat 'et viel ter neêr:
 Het was hem leet (gelijk het scheen)

Dat

Dat het niet mocht wat verder heen.

Hier op soo viel in mijn gepeys,
 (En dat vry meer als eene reys)
 Dat veele menschen zijn van aerdt
 Als sich dit Kalfje heeft verklaert;
 Te weten, dat'er in de mensch
 Is een begeert' en harten-wensch,
 En dat hy meê als 't Kalfje haekt
 Na 't gene dat hy niet en smaect;
 Maer wort (als door een tou) gekeert,
 Om sulks te doen als hy begeert:
 Een mensch sou dik wils leven breedt,
 En gaen seer prachtelik gekleedt,
 Met kleeders' wonder hoofs, en sijn,
 Die van een vreemde stoffe zijn,
 En na de mode fraey en net,
 Indien het hem niet wert belet;
 Te weten, van sijn weynig gelt,
 Want dat is 't dat hem neder-stelt.

Ook anders zijnder menschen meê;
 Die leven soo'et schijnt in vreê,
 Maer dragén in haer hert de haet,
 En gunnen die, en die veel quaet;
 Ja soo het stont aen hare macht,
 En soo haer wille werdt volbracht,
 Daer lieper menig groot gevaer;
 Maer aen de macht ontbreekt'et haer.

Met diergelijke dingen meer,
 Daer toe de mensch wel heeft begeer,
 Maer klene macht doet dat sijn lust
 Niet alle tijdt wordt uytgeblust.

O groote boosheyt in de mensch!
 Schoon of hy niet en doet sijn wensch,
 Gelijk hy sou indien hy mocht
 Eens springen in de ruyme bocht.

O wee de mensch! die soo bestaet,
 Dat hy begeerte heeft tot quaet,

't Is door sijns harts begeerte, siet,
Een grouwlik quaet, al doet hy 't niet.

Matth. 5. 28. *Soo wie een Vrouwe aensiet om haer te be-
geeren/die heeft alreede Overspel gedaen in zijnder herten.*

LXII. *Op de gelegentheyte van Savonts te rusten,
of slapen te gaen.*

WAnneer de Son is schuyl gegaen,
En dat de swarte nacht valt aen,
Soo gaet'er menig mensch, met lust,
Sich voegen tot de soete rust;
Maer rust, voor die sijn arrebeydt
Is af, eer hy sich nederleydt,
En heeft eerst afgedaen sijn taek,
Die slaept en rust dan met vermaek.

Maer die dan niet en heeft gewrocht
't Geen dat hy most, en dat hy mocht,
Die rust dan niet gelijk hy sou,
Had hy gedaen soo hy maer wou.

Soo even, die hier heeft geleest
Gelijk als Godt bevolen heeft,
Ja heeft'et al gesponnen af
Dat Godt hem hier te spinnen gaf;
Die, als de Doodt hem overvalt,
En met sijn leven staet en malt,
En vrees niet, maer hy hoopt veel eer,
Om dat hy heeft geen werrik meer,
Geen knaging daer hy voor ontset,
Maer gaet met groote lust te bedt.

Maer een die heeft geleest altoos
In veele sonden goddeloos,
Die heeft een knaging in 't gemoet,
Wanneer de Doodt hem pijn'gen doet;
Hy voelt een wroeging in sijn hert,
Daer van hy staeg gepynigt wert;

Ja 't baert hem dikwils meerder pijn
 Als hem de siekt' sou selver zijn,
 Indien hy had geleest, als Godt
 Bevolen heeft in sijn Gebodt.

O swaer' benaetheyt over-groot!
 Die soo bestaet, als hem de Doodt
 Komt vaerdig rukken na het graf,
 En snijdt de draet sijns levens af.

Och! of de mensch te recht bedacht,
 Eer dat hy siet de swarte nacht,
 Of 't geen hy doet wel mach bestaen,
 En deê 't geen dat'er dient gedaen,
 Het sou gewis hem 's avonts laet
 Zijn rust, wanneer hy slapen gaet.

Apoc. 14. 13. *Salig zijn de dooden die in den Heere sieden / van nu an: ja de Geest seyd / dat sy van haer werken rusten / want haer werken volgen haer na.*

LXIII. Op 't bandelen met Mussche-kotten.

HEt is gebeurt (na mijn onthoudt)
 Doen ik was weynig jaren oudt,
 Dat ik van hout heb oppgerecht
 Een Musschen huysje, doch seer slecht,
 En siet, mijn Broeder maekten meê
 Een Musschen-kotje, als ik deê.
 Wy hingen dese hutkens doe
 Aen een wint want na boven toe.
 Na dit een wijltje was geleên,
 In Broeders kot een Musch verscheen,
 En bracht daer in ook (metter tijdt)
 Wat ruygt, en eyertjes (met vlijt.)
 Maer siet, mijn hokje quam niet in,
 Het welk my qualik was van 't sin
 Ik nam uyt Broeders kot wat hoy,
 En leydet in mijn eygen koy;

Maer

Maer fiet een Musch (die rechte sot)
 En wou niet komen in mijn kot,
 En bleef uyt Broeders kot ook, fiet,
 Dies kreeg ik en mijn Broeder niet.

Soo even gaet 'et (na ik merk)
 Met veele menschen ook te werk:
 d' Een wort door koopmanichap verrijkt,
 En wint veel gelt en goedt soo 't blijkt,
 Mits hem 't h'ortuyn schijnt meê te gaen;
 Ja seer getrouwlik by te staen.

Een ander, die in tegendeel
 Meê koopmanschapt, en wint niet veel;
 En fiet dat d' ander soo veel wint,
 Die wort 'er mede toe gelint;
 Hy raept, hy schraept soo veel hy kan,
 Om daer meê wat te krijgen van,
 Hy vist dan op de waters meê
 Daer d' ander goede winste deê,
 Hy soekt hy plokt sijn gantsche best,
 En wil het hoy uyt d' anders nest,
 Maer onder dit (soo 't wel geschiet)
 Soo krijgen sy licht beyde niet.

Syrach 35. 5. Wie een sijn ueeringe beneemt die dooDET
 sijn naesten.

LXIV. Op een swemmer.

EEn Swemmer die sich heeft ontkleet,
 En tot 'et swemmen staet gereet,
 En dan sijn voet in 't water set,
 En gaet wat verder in te met,
 En soo al schrillend' sich verfstout,
 Die dunkt 'et water wonder kout:

Maer een die in 'et water sprinkt,
 En daetlik onder water sinkt,
 Die dunkt de koude niet soo groot;
 Ja heeft ook van de koud' geen noot.

Soo even ook: een mensch die heeft
 In snoodde sonden staeg geleest,
 En nu wil uyt het quaedt opstaen,
 En meent een beter weg te gaen,
 Soo die dan van sijn eerste quaet
 By kleene stukjes vallen laet,
 En raetslaegt vast in dit verdriet,
 Of hy wil verder gaen of niet;
 Die mensch doet seer beswaerlik 't goet,
 Dat hy van Godt nootwendig moet.
 Maer een die straks treed vaerdig toe,
 En laet 'et quaedt en doet 'et goê,
 En raedslaegt niet hoe dat hy wil,
 Maer houdt in 't quaedt sich vaerdig stil,
 Die mensch die kan met minder pijn
 In vry een beter wesen zijn.

Gelat. 1. 16. *Terstont voer ick toe / en beriedt my niet
 daer af met blesch ende bloedt.*

LXV. *Op ymandt die reyft.*

Wanneerder een (door lust verwekt)
 Na d'een of d'andre Stadt toe trekt,
 Al moet die treên een lange baen,
 En niet voorspoedig henen gaen,
 Soo heeft hy echter geen verdriet,
 Want hy op sijne aenkomst fiet;
 Hy overleyt staeg (op 'et padt)
 Wat schoon, wat heerlijke Stadt,
 Wat soete vreugt hy vinden sal,
 Als hy eens is door 't ongeval:
 Hier op soo treedt hy seer verheugt,
 En fiet op sijn gewenschte vreugt.
 Soo even die, door lust gevoedt,
 Na Godes ware Leere doet,
 (Waer door hy wil ten Hemel gaen)

Altreedt die vry een lange baen,
 Al krijgt die somtijts op de reys
 Een stoot, een prikkel in sijn vleys,
 En wert van yder schier gehaet,
 En lijdt al dikwils spot en smaet,
 En hier niet hebben mach sijn lust,
 Soo is hy echter wel gerust;
 Hy heeft in sich een soete hoop,
 Dat (als hy eyndigt sijnen loop)
 Hy komen sal in Godes Rijk,
 En daer sijn Schepper zijn gelijk.
 Dit speelt hem staeg in sijn gedacht,
 En dat hy soete vreugt verwacht.
 Hier op soo reyst hy willig heen,
 En gaet met vreugt het padt betreên.

Och! of een yder mensch alsoo
 Niet achten dese werelt snoô;
 Maer deê gewillig na Godts Woordt,
 En ging daer in gedurig voort,
 Ik had mijn hertelijke wensch,
 En Godt sijn wil van yder mensch.

Rom. 12. 13. Weest vrolick in der hoope / verduydg in den dzukt.

Psaltn 42. 5. Ick wilde gaerne heenen gaen met den hoope / ende met hen wandelen tot den Huisse Godts / met vrolickheyt en dancken.

LXVI. Op 't onderscheyt van 't geluyt, wanneer men smijt op eenig Vat.

WAnneer men slaet op eenig Vat,
 Dat ydel is, en sonder nat,
 Soo bomt en rommelt het soo seer
 Dat men het hoort om wijd en veer;
 Het maekt een dapper groot mitsbaer,
 Als of 'et schier een trommel waer.

Maer soo men 't Vat vol water giet,
 (Gelijk 'et menigmael geschiet)
 Soo hoort men naeuweliks geluyt,
 Al finijt men dapper op sijn huyt.

Soo even dunkt my dat 'et gaet
 Met wijsens, en met dwafens pract:
 Een sot die heeft veel sot gek lap,
 En brengt niet voort als bot geslap,
 Al geeft 'et dik wils weynig stal,
 En dat 'et niet en past met al,
 Soo brengt hy echter nochtans voort
 Soo menig onnut ydel woordt,
 Dat beter waer dat hy 'et sweeg,
 Want hy dan meerder eere kreeg.
 Maer neen, een sot en tiet niet an
 De tijd, gelegenthey, noch man,
 Maer ratelt, rammelt, kalt en ralt,
 Na het sijn dwaeshey, wel gevalt.

Hy mackt dat een, die dik wils swijgt,
 Door hem beschaemde kaken krijgt,
 En geeft een ander dikmael naer
 Dat veel meer leugen is als waer,
 En kakelt even als een Hen,
 Dat yder hem schier hooren ken,
 En bomt, en rammelt als een vat,
 Dat ydel is en sonder nat.

Maer een die 't hert vol wijshey, steekt
 Die swijgt wanneer de dwaie spreekt,
 En spreekt niet of ten zy het dient
 Voor hem, en voor een lieve vrient,
 En let wel naeu op yder woort
 Dat immer van hem wort gehoort,
 En wacht sich dat hy niet en liegt,
 Of dat hem eenig woort ontvliegt,
 Hy spreekt niet anders als 't betaemt;
 Hy mackt een ander niet beschaemt,
 Hoewel sy slechter zijn als hy,

Noch houdt hy sich van 't spotten vry:
Maer onderwijft haer eer in 't geen
Dat voor haer eerst noch duyster scheen,
En leert haer met veel soete praet,
Ja rammelt noyt hoe dat 'et gaet.

Prov. 12. 23. Een boozsichtig Man verberghet de kloek-
heyt: maer dat herte der Sotten roept syne soetheyt up.

LXVII. Op 't gesicht van een Schaep met Lammeren.

IK sag eens (als ik quam gegaen)
Een Schaep met jonge Lamm'ren staen:
Het Schaep dat wierd gejaegt (soo 't scheen)
Dies liep 'et vaerdig ginder heen;
De Lamm'ren scheenen meê verbaeft,
En volgen 't Schaep (haer moeder) haest,
Doch liepen noch (in dat verdriet)
Soo vaerdig als haer moeder niet,
Maer yder liep (na dat my docht)
Soo vaerdig als 'et immer mocht,
En liepen alsoo lang, tot sy
Het Schaep (haer moeder) quamen by.

Op dit gesicht viel in mijn sin,
Dat daer stak dese Leering in:
Godts Soon die is ons voor gegaen,
Als 't Schaep de Lammers heeft gedaen,
Doen hy hier in dit Jammerdal
Verkeert heeft, met veel ongeval:
Hy wert veracht, bespot, versinaet,
Ja sehier van yder een gehaet,
Ja heeft ter doot voor ons gestreên,
't Welk hy al duldig heeft geleên,
Uyt liefd', die hy gedragen heeft
Tot die na sijnen wille leeft.

Och! dat wy hem nu volgden na,
Gelijk de Lamm'ren 't Schaep (ieer dra)

In ootmoedt, liefde, ware vree,
 In needrigheyt, en sachtmoedt meê,
 En noch veel and're deugden meer,
 Gedaen van onsen Opper-Heer.

Doch niemandt kan oyt soo bestaen,
 En doen, als Christus heeft gedaen.

Maer och! of yder deê altijd
 Sijn best, sijn naerstigheyt en vlijt,
 En trachte waer hy immer mach
 Te doen, gelijk als Christus plach.
 Als so de mensch sich altijd voegt,
 Gewis, soo sal Godt zijn vernoegt.

Maer laes! hier schort'et dikwils an,
 De mensch lust niet soo veel hy kan,
 Alhoewel dat hy dikwils seydt:
 Ik doe mijn best en naerstigheyt.

De mensch weet dikwils niet wat goet
 Hy doen kan, meerder als hy doet.

Maer och! of doch meê deê de Mens,
 Gelijk als dese Lammerkens,
 In 't volgen van sijn Opper-Heer,
 En in 't beleven van Godts Leer,
 Daer wiert gewis (na dat ik merk)
 Gedaen al meer Godtsdienstig werk.

Joan. 10. 5. Ende als hy sijn eygen Schapen uytge-
 laten heeft / soo gaet hy voor haer / ende de Schapen vol-
 gen hem na / want sy kennen sijn stemme.

Ephes. 5. 1. Soo weest nu Godts na-bolgers als lieve
 Kinderen. Matt. 16. 21.

LXVIII. *Op 't bedrijf van een Hen,*

WY hebben in ons Hoenderkot
 Een Hen, die iste byster sot,
 Want hy niet leggen wil in 't nest

Dat

Dat voor hem neder is gevelt.
 Wy maken hem een nest van stroo,
 En siet, hy leyter even noô:
 Hy soekt te raken uyt de kou,
 En loopt dan daer hy liever wou,
 Doch niet daer hy 'et beter vint,
 Want dese Hen (als ongesint)
 Loopt in een schuur, daer hy sijn ey
 Leydt op de turf, daer niemant ley;
 Of op wat spaenders in een mandt,
 Of hier of elders aen een kant,
 Daer 't is heel hart, swart, kael en naekt,
 En noyt een nesjen is gemaekt.

Maer soo de Hen bleef in sijn koy,
 En leyd' daer op wat stroo of hoy,
 Hy ley sijn eytjes sachter neêr,
 En had 't ichier al na sijn begeer;
 Daer hy nu ('t schijnt met groot verdriet)
 Gedurig na een ander vliet.

Dit 's 't evenbeelt (dunkt my) seer sijn,
 Van menschen die stijf-sinnig zijn;
 Want of haer ymandt somtijts raet
 Tot goedt, en tot haer eygen baet,
 En tot haer eygen groot gemak,
 En tot verlichting van haer pak,
 Soo achten s' door stijf-sinnigheyt
 Niet wat een ander raedt of leydt;
 Maer werken na haer eygen aerdt,
 Het welk haer dik wijs onrust baert,
 En veele swarigheyt, en druk,
 En tegenspoet, en ongeluk;
 Het welk wel wat kond' zijn gemijt,
 En sy voor konnen zijn bevrijt,
 Soo sy de raedt maer namen aen
 Die haer wert van een vrint gedaen.

Maer neen, veel slachten onse Hoen,
 Dat wil ons goede raedt niet doen,

Maer soekt een nest, door stijve sin,
Daer sijn gemak is vry wat min.

Prov. 11. 14. Waer geen en raedt en is daer gaet 'et Volck
onder: maer waer veel Raedt-gebers sijn daer gaet 'et wel
toe.

Prov. 12. 15. Wie goede raedt gehoor geeft die is wijs.

LXIX. *Op de gelegentheit van een klomp Aerde in de
Lucht te werpen.*

ALs ymandt uyt'er Aerde spit
Een klomp, die inder Aerde sit,
En wil hem werpen (metter vlucht)
Tot boven in de blaeuwe Lucht,
Die valt 'et groote moeyt' en pijn
Eer hy kan hoog verheven sijn;
En of hy schoon al hooge rijft,
't Is d' Aerde die hy weder prijft;
Want hy valt van sich selven weêr
Seer vaerdig op der Aerde neêr,
Ja bykans in een oogenblik
Leydt hy al weder in het slijk.
Hy wil weêr daer hy quam van daen,
Hy wil soo hoog niet blijven staen;
Hy wil na d' Aerd, sijn eygen gront,
Daer hy eerst in gewortelt stont.

't Is even met de mensch gestelt,
Die altijd na 'et aerdsche helt,
En daer sijn hert en sin op vest,
En acht daer voor sijn schat, en best;
Als die eens sal met sijn gedacht,
En sinnen, boven by Godts macht
Opstijgen, en met diep gemerk
Eens denken op Godts wonderwerk,
Die heeft daer groote moeyte van
Eer dat hy daer toe komen kan,

Dat hy sijn hert en innig oog,
 Kan brengen by sijn Godt om hoog,
 Om dat het aerdsch hem beter lust;
 Want daer sijn hert, en sin op rust,
 Dies zijn sijn sinnen vaerdig weêr
 Op 't aerdsch gewoel, en lusten neêr,
 't Welk hem is ongemak, noch pijn,
 Want sy niet boven konnen zijn;
 Ja eer hy daer van heeft gevoel
 Zijn sy al op 'et aerdsch gewoel:
 Sy vlieden als by Godt van daen,
 En zijn straks weêr op 't aerdsch gegaen,
 Alleen om dat hy is gesint
 Dat hy meer 't aerdsch als Godt bemint.

Maer die Godt meer als 't aerdsche goet
 Bemint, als ook Godts vreugde soet,
 Die is seer haest met sijn gemoet
 By Godt, en denkt wat men daer doet,
 Ja 't vliegt ook dikwils vaerdig heen,
 En 't wil weêr qualik na beneên.

Wel hem, waer meê het soo bestaet,
 Dat hy de Wereldt varen laet,
 En houdt sich aen het grootste lot,
 En dikwils sich verschijnt voor Godt
 Met sijn gedachten, hart en sin,
 't Is een voorsmaek van 't groot gewin
 Dat men hier na be erven sal,
 Soo men is van het goê getal.

Joan. 4. 5. *Sy zijn b in der Werelt/daerom spreken sy
 van de Werelt / ende de Werelt hoortte.*

LXX. *Op een onverhoeds ongeval, my in de swarte
 nacht overkomende.*

IK ging eens treden na mijn werk
 En hadde by my eenen Klerk,

Wy

Wy gingen in de swarte nacht,
 Die duyfterheyt had voortgebracht,
 Soo groot dat men naeu eenig ding
 Kond' sien, dat stondt of boven hing;
 Waer door dat ik als doen vernam
 Een ongeval, eer dat ik quam
 By mijnen werk, vermits ik tradt
 In 't open veldt, een open padt:
 Ik tradt een Akkertje seer smal,
 Waer by ik vant mijn ongeval;
 Want fiet, ik tradt van 't endjen af,
 Het welk my schrik en vreesse gaf,
 Vermits ik viel in een moeras,
 Eer dat ik wist dat ik noch was,
 Ten eynde van die smalle baen,
 Doch ik ben weder opgestaen.
 'k Had een lantaren in mijn handt,
 Daer licht uyt scheen, door 't kaersjes brandt;
 Doch even wel wiert ik het endt
 Noch vry al wat te laet bekennt;
 Want ik al in de modder lag
 Eer ik het eynd' van 't padtje sag:
 Vermits de kaers niet scheen soo klaer
 Dat ik kond' sien waer dat ik waer.
 't Is even met de mensch gestelt,
 Als met my doe in 't open velt;
 De mensch verstaet, en hoort, en fiet,
 En weet 'et eynd' sijns levens niet;
 Elk treedtje dat hy treedt, of tradt,
 Kort vaerdig van sijns levens padt,
 En nadert vaerdig tot de Doodt,
 Die 't al verslint, 't zy kleen of groot.
 De mensch die leeft als in der nacht,
 Tot hem de Doodt eens onverdacht
 Komt vaerdig rukken na het graf,
 En snijdt de draet sijns levens af,
 En hem ten grav en dragen doet

Als hy daer minst is op verhoedt,
 Den mensch die valt dan meê (als ik)
 In eenen kuyl van aerd' en slik,
 Maer sal hier na noch eenmael weêr
 Verrijfen, en voor Godt den Heer
 Verschijnen, en van hem ontfaen
 Na hy heeft goedt, of quaedt gedaen,
 Na hy sijn weg bewandelt heeft
 Doen hy op aerden heeft geleeft.

Sapient. 2. 2. *Onverschens zijn wy gebooren / en baren
 weder heenen / &c.*

Job 8. 9. *Ons leven is een schadutwe op der aerden.*

LXXI. *Op 't kakelen der Hennen.*

ONs Hoenders hadden op een tijt
 Een groot gekakel en gekrijt,
 Recht of een yder daer meê sey,
 Ik wil gaen leggen menig ey;
 Ik wil nu noch van dese dag
 Meer leggen als oyt ymandt mach.

Wy dochten (door dat groot graes)
 Dat savonts voor ons vry een aes
 Gekomen wesen sou in 't nest,
 Dies keken wy ook eens (ten leff)
 Maer vonden daer doen vry wat min
 Goê eyers, als wy wilden, in:
 Want daer was maer een kleen getal
 In 't nest gebrachtet van haer al;
 Want na het kaek'len was gedaen
 Zijn sy al weder heen gegaen.

Soo even gaet'et (na ik merkt)
 Met veele menschen ook te werk;
 Veel roepen luyd' van haer bedrijf,
 Als of'et vry wat had om 't lijf;

Sy spreken van Godts heylig Woordt,
 En hoe een mensch te leven hoort.
 Sy willen noch veel wonders doen,
 En hier en daer haer noch toe spoen;
 Sy roepen dat sy dit of dat
 Ook konuen doen, 't welk niemandt vat,
 Dat niemandt oyt en kond' verstaen,
 Dat niemandt oyt en heeft gedaen;
 Maer anders komter van haer niet,
 Want men 't soo niet geschieden fiet;
 En na het kaeklen is ten endt,
 Soo wordt de daet voort niet bekendt.
 't Is veel gerucht, en weynig wol,
 Vandaden leeg, van roemen vol.

Syr. 6. 5. *Sy roemen veel van de wijsheyt / maer sy weten weynigh daer af.*

Psal. 57. 4. *Ik sprack tot de groot-spreekers / en roemt niet alsoo seer.*

LXXII. *Op de reuk van Mostert die bloemt.*

IK quam eens op een Dijk gegaen,
 Daer my een soete reuk quam aen,
 Een reukje dat my docht seer goet,
 Want het geviel my wonder soet:
 Mits keek ik op, en sag haest klaer
 Een Landt met Mostert-zaet aldaer,
 't Welk my de soete lucht aenbracht;
 En mits soo viel in mijn gedacht,
 Hoe dat dat zaet de geen, die 't proeft,
 Doet sien als waer hy seer bedroeft,
 Want het hem in de neuse quelt,
 Dat hy wel dapper word ontstelt.
 My dunkt het met veel menschen gact
 Gelijk als met het Mostert-zaet:

Veel

Veel geven wel van deugt een schijn ,
 En schijnen heyliglik te zijn ;
 't Lijkt aen de kleeders , en gebaer ,
 Als of men heel Godtsdienftig waer ;
 M' is dapper aen Religi vast ,
 Doop , Avontmael men wel op paf :
 Men wil een ander juyft doen gaen ,
 Gelijk men 't selfs meent te verftaen ,
 (Hoe wel men 't selfs niet naeu verftaet ,
 Maer op een ander meeft aengaet ;)
 Ja gaet men juyft soo niet te werk ,
 Men haet de Leer , en fchout de Kerk .
 Waer aen men klaer befpeuren kan ,
 Wat liefd' er is in fulken man .
 Doch 'k wil niet seggen dat men 't al ,
 Hoe 't wesen mach verdragen fal ;
 Maer daer Godts Woort geen Wet en ftelt ,
 Geen menfche wet ook soo veel gelt ,
 Dat men daerom mach rechten aen ,
 Verfchil , en twift , en buyten gaen ,
 En seggen 't quaetste van die Leer ,
 Die men soo dapper prees wel eer .
 Die alfoo handelt , en beftaet ,
 Die lijkt wel na het Mostert-zaet ;
 Want als men fijn Opini lackt ,
 Hy bijt als 't Zaet , wanneer men 't rackt .
 Veel toonen ook een foet gelaet ,
 En zijn wel minnelik van praet ,
 En fchijnen niet tot quaet gefint ,
 't Welk duurt soo lang als 't gaet voorwint :
 Maer soo men haer te veele quelt ,
 En eens als op de toetsteen ftelt ,
 Soo fiet men wat in 't herte leyt ,
 Men braekt niet uyt als vuyligheyt ;
 Die eerst soo dapper heylig fcheen ,
 Doet dan veel onbescheyde re'en ,
 Hy vocit'et wonder naeu , en teer ,

Als ymandt eens trapt op sijn feer.
 Dan blijkt dat sijn Godts-dienstigheyt,
 Meest in 't uytwendig hand'le leyt;
 En niet siet diep in sijn gemoet,
 Schoon hy eerst rook als Mostert soet.

Matth. 7. 15. **Wacht u voor de valsche Propheeten / die in
 Schaep's klederen tot u komen / maer inwendigh sijn
 sy grypemde wolven.**

LXXIII. *Op 't gesichte van een Koe, die herkaeude.*

IK ging eens door het groene velt,
 Daer Beesten waren in gestelt;
 Ik sag'er onder al een Koe,
 Die ging sijn mondt vast op en toe,
 Terwijl dat hy daer neder sat,
 En kaeuden even of hy at.
 Maer at niet (soo het schijnen mocht)
 Van 't geen hy daetlik had gesocht;
 Maer kaeuden wederom de spijs
 (Gelijk 't de Koeyen is haer wijs)
 Die hy te vooren had geplokt;
 En grof, en raeu had ingeschokt;
 Het welk de Boer herkaeuwen heet,
 Want het de Koe dan twee-mael eet.
 Hier uyt greep ik een nutte Leer,
 Die ik tot yder aldus keer:
 Een Mensch moet doen gelijk dat Beest,
 Wanneer hy Godes woorden leest,
 Of anders als hy leesen hoort,
 Ofspreken van des Heeren Woordt,
 En dat'er deugt bedreven wart,
 Soo moet hy binnen in sijn hart
 Opfluyten wat dat hy verstaet;
 En dragen 't meê waer dat hy gaet,

En

En denken 't na in ſijn gepeys,
 Ja dat vry meer als eene reys,
 En ſien of 't geen daer is geſeydt
 Hem dienen kan ter ſaligheyt;
 Is het dan goet, en na ſijn ſin,
 Soo kaeuw't hy 't weêr en ſwelgt het in.

Maer 't is bedroeft! dat veel niet doen
 Gelijk de Beelten in het groen:
 Sy hooren wel wat Godt begeert,
 En dat men haer veel deugden leert,
 En nemen 't (doch wat boltjes) aen,
 Maer laes! 't is haer ſtrak weêr ontgaen;
 Mits het niet meer word na-gedacht,
 Als t'wijl het haer wort voortgebracht.

Act. 17. 11. *Sp namen dat Woorde gantsch gewillig-
 lick op/ ende doozochten dagelijcks de Schrift/ of het
 alſoo ware.*

LXXIV. *Op de gelegentheyde van goede, of quade
 Reekening te houden.*

EEN Koopman die doet onderſoek,
 En kijkt in ſijnen Reeken-boek
 Hoe dat 'et met ſijn handel gaet,
 Of 't wel dan of 'et qualik ſtaet,
 Of hy wat veel of weynig wint,
 Tot hy ſijn reekening eens vint:
 Soo hy dan vint dat ſijn gewin
 Is vry een quade miſlag in,
 Soo kan hy op een ander tijt
 Dan lichter daer voor zijn bevrijt;
 Hy ſiet dan dat hy beter doet,
 Want hy dan weet hoe dat hy moet.

Maer een die nimmer reek'ning houd,
 Noch van het nieu, noch van 'et oud,

En niet en neemt sijn handel acht,
 Maer koopmanschap al onverdacht,
 En selden rekent, weynig schrijft,
 't Is vreemt soo hy een koopman blijft;
 Want of hy schoon sich somtijts al
 Wil hoeden voor het ongeval,
 Soo kan hy niet, mits hy 'et vint
 Eer dat hy weet wat hy begint;
 Om dat hy 't nimmer reekent na
 Wat dat hem dient tot winst, of scha,
 Want t'wijl hy denkt het gaet al wel,
 Ik voel in 't minst noch geen gequel,
 Het is met my noch wel gestelt,
 Soo bijt de kanker in sijn gelt;
 Soo dat hy (door onachtsaemheyd)
 Ten lesten sich vint seer bekeyt,
 Al wat hy had dat raekt hy quijt,
 Deur dien hy in een lange tijt
 Geen reekening gehouden heeft,
 Maer onbekommert heen geleest.

My dunkt het Geestelik bestaet,
 Als 't met natuerlik reek'nen gaet;
 Die Geestlik goede reck'ning houd,
 En altijd naerstelik beschout
 Hoe hy bestaet voor Godt den Heer,
 Hoe hy hem draegt na Godes Leer,
 Hoe dat hy sijne wand'ling leyt,
 Wat dat'er van hem word gefeydt,
 Of hy niet mist of hier of daer,
 En doet dat beter niet en waer,
 En spiegelt hem in Godes Woort,
 Hoe dat hy hier altijd behoort
 Te leven, en hoe dat hy doet,
 Of hy al leeft gelijk hy moet.

Vindt hy dan dat hy ergens mist,
 In hoogmoet, pracht, in haet, oftwist,
 Soo soekt hy straks dat groey saem quaet

Te wieden nyt, eer 't verder gaet,
 En plukt 'et noch terwijl 't is kort;
 Op dat 'et niet sijn meester wort.

Maer 't beurt seer veel ('t welk is bedroeft)

Dat menig mensch te lang vertoelt
 Met reek'nen, hoe 'et na den geest
 Met hem bestaet, of is geweest,
 En siet naeu eens hoe dat hy malt,
 Maer leeft na het hem wel gevalt.
 Ook schoon of hy noch niet altoos
 Wil leven in de sonde boos,
 Soo siet men echter dat hy 't doet,
 Want hy het quaedt niet kent nyt 't goet;
 Vermits hy niet doet onderzoek
 Wat sonden zijn, in Godes Boek;
 Maer leeft als in het wilde heen,
 En denkt naeu eenskens om het geen
 Dat Godt beveelt, en ook verbiet,
 Wat dat hy wil en weder niet,
 En denkt naeu om een quade slag,
 En denkt naeu om den Jongsten dag,
 En denkt naeu om het ongeval
 Dat hem eens overkomen sal,
 Soo haest en vaerdig als een strik,
 Ja schielik in een oogenblik.
 In welke tijdt dat hy sal zijn
 In arremoen en snoode schijn,
 Om dat hy (r'wijl hy heeft geleest)
 Geen reekening gehouden heeft.

Och! of een yder reek'ning hiel,
 En sorgden voor sijn waerde Ziel,
 Gelijk hy voor sijn Lichaem doet,
 Het waer te wonder nut en goet;
 Hy vondt dan in den Jongsten dag
 In sijn bedrijf geen quade slag.

2 Cor. 13. 5. Ondersoeckit u selven / etc

Galat. 6. 6. Een pegeltick proebe sijns selfs werck

LXXV. Op 't vangen van een Snoek en weder te
verliezen.

IK voer eens uyt om Viste vaên,
 Gelijk als ik ook heb gedaen;
 Ik heb mijn netten uytgeset,
 En fiet daer quam een Snoek in 't net;
 Waer om ik dapper wiert verblijdt,
 Maer laes ik rackt' hem weder quijt;
 Want hy uyt een sijn handen spronk,
 En daet'lik onder water souk;
 Waer om dat doen terstont mijn hert,
 Vry meer met druk besloedelt wert,
 Als het wel was met vreugt belaên
 Doen ik de Snoek eerst had gevaên.

Dus even ging'et (na ik merk)
 Ook met d' Apostelen te werk:
 Als die in 't Geestelijke Wandt,
 Of Euangelisch reyne bandt
 Eens kregen ymandt, die tot deugt
 Sich voegd', soo waren sy verheugt.
 Maer als die haer dan weêr ontsprong,
 En na de sotte werelt drong,
 Ja die voor 't beste heeft gekeurt,
 Soo hebben sy daer om getreurt;
 Ja hare droef heyt was niet kleen,
 Als ymandt soo ging van haer treên.

Och! wat al droef heyt drukt en pijn,
 Of 't wel voor haer geweest mach zijn?
 Als ymandt van het rechte padt,
 Soo na de sotte Werelt tradt.

Maer wat een smert mach 't zijn voor Godt,
 Als ymandt (die na sijn Gebodt
 Geleest heeft) sich weêr van hem wendt,
 En hem niet meer voor Godt en kent.

't Lijkt (in Godts Woordt) wel eer gebeurt,
Dat Godt daerom wel heeft gerreurt.

Matth. 4. 19. *Volgt my na / ick sal u Diffschers der
menschen maken.*

Eesai. 19. 8. *De Diffschers sullen treuren.*

Eesai. 30. 1. *Wee de afvallige kinderen.*

LXXVI. *Op de gelegentheyde van een Spijker in 't Hout
te smijten.*

WAnneer men op een spijker slaet,
Die boven op een houje staet,
De spijker sachjes inne glijt,
Soo lang men recht op 't hoofje smijt;
Maer geeft men eens een slimme klop,
En juyft niet recht daer boven op,
Soo wort hy datelik soo krom
Dat hy seer qualik wil weêr om;
Hoe dat men slaet daer blijft een bocht,
't Welk ik wel somtijts heb besocht.

Soo even dunkt my dat 'et gaet,
Wanneer men heeft een vriendt of maet:
Hy blijft (soo 't schijnt) soo lang een vriendt,
Als men in all's hem willig dient,
Soo lang als men hem vriendschap doet,
En dat hem niet als goedt ontmoet.
Maer geeft men eens een slimme slag,
(Het zy dan hoe het komen mach)
En dat men juyft de Spijker niet
Smijt recht op 't hooft, soo 't wel geschiet,
En doen niet altijd dat hem last,
Soo wordt de vriendschap uytgeblust,
Ja hy wort daerom soo ontselt,
(Schoon dat men hem seer weynig quelt)
Dat hy (hoe dat men smeekt en vleyt)

Weét qualik komt tot vriend³likheyt,
 Daer blijft in hem (hoe dat men praet)
 Een wrok, en 't worteltje van 't quaedt.

Syr. 6.9. *Daer is meenig vziendt die haestelijck vbandt wort.*

Syr. 37. 12. *Als vzienden malkander vbandt worden soo blijft de haet tot in de doodt.*

LXXVII. *Op 't kopen van een Kaes.*

MYn Vader kocht eens eene Kaes,
 En socht ook va een keurig aes,
 Hy wou 'er een wat vet en eel;
 Hy vant 'er een die was vry geel,
 Die meend' hy vet te zijn daer deur;
 Dies seyde hy: weeg my die ik keur.
 De Vrouw (die hem verkoopen sou)
 Hem wel een ander geven wou,
 Die beter was (na dat haer docht)
 Als die hy selver had gesocht.
 Maer neen, hy wou het geele vet,
 Dies nam hy 't geele Kaesje met,
 En bracht 'et t'huys. Maer doen men 't at
 Doen seyde men: wel wat kaes is dat?
 Die Kaes is byster droog, en sout,
 En hebben hem niet goet geschout.

De Werelt met haer bly geraes
 Is even als die geele Kaes;
 Hy geeft van sich een bloote schijn,
 Als of hy vol vermack mocht zijn,
 Dies wort hy ook van veel bemint,
 Veel zijn op 't hoogst tot hem gesint.

Doch haer wort menigmael geraen
 Om 's Werelts vreugde af te slaen,
 En na een beter vreugt te staen
 Die nimmermeer en sal vergaen.

Dat is de vreugt het bly geschal
Dat namaels by Godt wesen sal.
En om te treden tot die vreugt,
En eeuwelik te zijn verheugt,
Wort haer van meenig dettig man
Soo menigmael geraden an.
Maer neen, die vreugt en wil men niet,
Want die niet schoon voor oogen liet;
Te doengelijk als Godt gebiedt
En dunkt haer niet als maer verdriect.
Dies wort die vreugde niet geacht,
Maer nades Werelts vreugt getracht,
Die dunkt haer schoonder in het oog,
Maer is, als 't Kaesje sout en droog;
Want die met goedt verstant haer smaect
En wort'er nimmer door vermaect,
En 's Werelts vreugt, en soet vermaect,
Sal namaels geven wranger smaect.

2 Tim. 3. 4. Die meer de welluste beminnen dan God / etc.
Jerem. 9. 13. Sy volgen haers harten goetduncken / etc.
Jerem. 7. 13. Ick laet u gestadelijk predicken / etc.

LX XVIII. Op de gelezentheyde van een Bruydegom
die Gasten noodt.

EEn Bruydegom, die d' Echte-staet
Met sijn Beminde inne-gaet,
Die houdt gemeenelik een Feest,
Daer hy veel Gasten (bly van geest)
Toe noodigt, ja hy bidt dat sy
Hem trouw'lik sullen komen by;
Doch echter beurt'et wel (gewis)
Dat ymand die gebeten is
Niet komt, door dien hy yet wat heeft
Dat hem t'huys blijvens oorfsack geeft;

Want hy dat liever acht wil slaen,
 Als dat hy sou ter Feeste gaen.
 Als sulken Gast de Feest niet smaekt,
 En daer niet meê wort door vermaekt
 Dat doet hy selfs, en niet die geen
 Die hem ter Bruyloft heeft gebeên.
 Want als de Gast alsoo vertoest,
 Soo wort de Bruydegom bedroeft,
 Hy soekt de Gast met soet gebiedt
 Te krijgen meê, doch dwingt hem niet.

Godt noodt ons op alsulke wijs,
 Tot 's Hemels vreugt en soete spijs:
 Hy bidt, hy smeekt waer dat hy kan,
 Hy roept, hy noodt de menschen an,
 Haer komst ter Feest is sijnen wensch.
 Maer laes! daer is soo menig mensch
 Die niet ter Feest sal gaen by Godt,
 Om dat hy hier niet sijn Gebodt
 Slaet acht, noch daer ook na en doet;
 Maer liever in het aertsche wroet,
 En mint van herten 's Werelts spel,
 Ja acht dat meer als Godts bevel.
 Maer dat alsulken mensch niet sal
 Hier namaels hooren 't bly geschal,
 Dat doet hy selfs, en niet den Heer,
 Die 't dan niet gaet na sijn begeer:
 Want hy 't veel liever anders saeg;
 Hy noodt, hy bidt de mensch gestaeg,
 Hy roept hem met sijn Woordt en Leer,
 Doch dwingt de mensch niet tot bekeer;
 Maer soekt met woorden lieffelijk
 De mensch te trekken tot sijn Rijk.

Ey! laet ons doch, terwijl Godt bidt,
 En noch met liefden is verhit,
 En 't wijl wy hooren sijne stem,
 Ons harten open doen voor hem;
 Want doen wy nu de deur niet op

Terwijl en Godt geeft klop op klop,
 Soo sullen wy 't licht doen te pa;
 En doen 't wanneer dat Godts genâ
 (Door het langdurig wederstaen)
 Van ons sal wesen atgegaen.

Want als een Minnaer lange staet
 Voor sijn Bemindens deur en praet,
 En sy hem niet wil laten in,
 Soo word hy wel met tegen-min
 Ontsteken, ende gaet van daer;
 Maer dan soo komt'er liefd' in haer,
 Dies gaet sy haer dan vaerdig spoên,
 En wil de deur noch open doen,
 Voor die, waer toe sy is gesint;
 Maer vindt dan niet die sy bemint:
 Daer staet sy dan bedrukt en liet,
 En vindt haer alderlieftste niet.

Wee hem! die Godts genâ en raedt
 Soo lang verwerpt en tegen staet,
 Tot hem de Doodt daer eens van scheidt,
 En hem die goê genâ ontsceydt.

Apoc. 3: 20. *Siet ick sta vooz de deure en klopp: / wie
 mijn / etc.*

Cantica 5: 3, 4, 5, 6. *Ik heb mijn voeten gewasschen hoz
 salichse weder wyl inaecken etc. Myn vriendt steecht sijn
 handt door dat hol / etc. Doen stonde ick op dat ick mijn
 vriendt op doen soude / etc. Ende doen ick mijn vriendt
 open gedaen hadde / was hy wech en heeren gegaen / doe
 gingh mijn Ziele wyl / etc.*

Hebr. 12: 15 *Siet toe dat niemandt Godts genade en
 versumpne / etc.*

LXXIX. *Op de gelegentheydt van een Kinde dat
 praten leert.*

WAnneer een fris en jeugdig Kint
 Her praten leeren eerst begint,

Soo heeft sijn praten weynig val,
 Sijn woorden geven weynig stal;
 Het drolt, en praet, men weet niet wat,
 Ja 't praet dat naeuw' sijn Moeder vat,
 En spreekt dat dik wils weynig sluyt;
 Doch 't kan ten besten zijn geduyt,
 Vermits het Kindt is jonk en teer
 Soo eyscht men van het kindt niet meer.

Maer als 'et Kindt wat hooger slijgt,
 En mer de jaren wijsheyt krijgt,
 Soo leert 'et Kindt van handt tot handt,
 En praet wel haest met goet verstaant.

Als ik mijn selven eens bekijk,
 Soo vind' ik my een Kindt gelijk,
 Ja 'tis 'et evenbeelt van my,
 Want ik ben in de Rymery
 En in 't verstant noch jonk en teer,
 Een Kindt, een Leerling, en niet meer,
 Want 't is noch weynig tijdt geleen
 Dat ik wat Rijmpjes bracht by een,
 Ja dese zijn meest allegaer
 Gemaekt in 't laetste hallef-jaer,
 Dies of ik al wat drollig schrijf,
 En juyft niet in de maet en blijf,
 En hou al vry een Boersche stijl,
 En somtijts mis een lange wijl,
 En dat 'et niet met klaer betcheyt
 Van my wort alles uytgeleydt,
 Als menig' oude Rijmer doet,
 Soo neemt 'et echter in het goed',
 En denk dat ik noch ben een Kindt,
 In woorden swak, in wijsheyt blindt.

Maer och! of ik (onweetig mensch)
 Nu meê op-wies (na Godes wensch)
 In wijsheyt, deugt, als Kinders doen,
 Die haer noch met een papje voên,
 Gelijk ik hoop dat ik voortaan

Daer in sal ver en verder gaen,
 Op dat ik namaels in Godts Rijk
 Mijn Vader Godt mach zijngelijk.
 O Vader Godt! van wien het goedt,
 En alle wijsheyt dalen moet,
 Ik bid bedouwt my doch, ô Heer!
 Op dat ik toe-neem meer en meer
 In deugt, en wijsheyt, dat elk't sie;
 Doch, Godt! alleen u wil geschië.

1 Cor. 13. 10. *Doen ick een kindt was / doen sprack
 ick als een kindt / ende oordeelde als een kindt / etc.*

1 Petr. 2. 2. *Zijt begeerlick na de verstandige en onge-
 valste Melck / als eerste gebooren kinderen / op dat ghy
 daer door opwasset / etc.*

LXXX. *Op 't ongelijk bewegen der Moolens door
 eene Wint.*

WY sien wanneer de Windt ons Neêrlandt komt be-
 waeyen,
 Dat dan veel Moolens (doch niet even snel) om-draeyen.
 Ja schoon al blies de Windt by yder even sel,
 Soo souden sy nochtans niet draeyen even snel:
 De oorsâek hier van is, of buyten of in binnen,
 Aen yet dat is gestelt tot malen of om-winnen:
 Van buyten kan een wîek of twee niet drachtig staen,
 Waer door de Windt (hoe sterk) haer niet doet snel om-
 gaen:
 Van binnen kan een rat des Moolens loop verstrammen,
 Door al te groot of klein, en ook door niet wel kammea.
 Daer is ook somtijds wel een Moolen soo verlaen,
 Met werk, dat hy naen kan (als sachjes ommegeaen.
 Ook wordender somtijds die stille staengevonden,
 Door dien de vang haer dwingt, en dat sy zijn gebonden.
 Soo dat d'een somtijds sacht, een ander snelder draeyt,
 Ecu

Een ander stille staet, schoon dat het dapper waeyt.
 Dus even gaet het ook, wanneer men komt te hooren
 De Windt van Godes Woordt met d' uyerlijke ooren;
 En dat wanneer der een Godts Woorden openbaert,
 En in het algemeen tot stichting die verklaert.
 Dan fiet men hoe het gaet; d' een wordt heel licht bewo-
 gen,

Een ander weder traeg, en dient wel om getoogen:
 De derde rept naeu eens, schoon dat men byster raest,
 En dat de Predikant als op trompetten blaest;
 De vierde hoort gantsch niet, al krijtmen als de donder,
 En schietter met Kanons van veertig ponden onder.
 Soo dat seer ongelijk 't bewegen is, hoewel
 De Predikant tot elk spreekt even scherp en fel.
 Waer uyt het blijkt dat niet des menschen herts bewegen
 Is altydaen de Leer des Predikants gelegen;
 Maer waer's dan d' oorfaek van beweegenis verscheel?
 Maer in 't hert van die hoort, is d'oorfaek meest of veel.
 Een van een goeden aerdt, licht tot de deugt geleyt wort,
 Ja 't maelt al watter is, soo haest hy maer beweyt wort,
 Al wort hem Godes Woort eenvoudig uytgeleyt,
 't Dringt nochtans hem tot deugt, en 't is hem soetigheyt.
 Maer weynig vindt m'er dus, meest elk dient scherpe re-
 den,

Door dien het hert is traeg, en loom tot goede zeden:
 De aerdsche woeldery is al te veel in 't tin;
 Ja 't herte wort soo vol Godts Woordt mach daer naeu in,
 't En zy 't aendringend' is, en krachtig in de ooren,
 Dan voelt men 't somtijdt noch, doch hout men op van
 hooren:
 Soo is 't eylaes! weêr stil, men spreekt van aerdsch bedrieff,
 En 't hooren van Godts Woordt, heeft niet veel meer
 om 't lijf.

Sulk' zijuder veel, die noch al goede Christ'nen heeten,
 En Leden van Godts Kerk, soo s' anders niet en weten.
 Ook zijnder die het hert naeu eens en wort geruert,
 't En zy de Predikant heel vreeselik afschuert,

En roept: hoe Godt het quaedt hier namaels sal beloonen,
 Hoe haer de duyvel dan veel wreerheyt sal betoonen:
 Ja smijten in het vyer, en trekken by het haer;
 Dan voelt men 't somtijts noch, door sulken groot gebaer.
 Doch 't dringt heel weynig in; dies als men weêr gaet
 wand'len, (d'len
 't Is straks weêr van het aerdtich, van 't oud' is al het hau-
 Noch sijns'er die al min bewegen van het Woordt,
 Ja hoe men roept, en raest, het wort als niet gehoort,
 Het hert is gantsch verhart, door 't plegen van de sonden,
 Soo dat sy zijn gelijk een Moolen die gebonden,
 En vast gevangen is, die niet en rept hoe 't waeyt,
 Ja hoe het stormt, en raest, niet eenen slag en draeyt.
 Soo weten sy ook niet van bliksem noch van donders,
 Van teek'nen in de lucht, of and're vreemde wonders,
 't En rackt noch hert, noch gront, sy wijfen 't van haer of;
 Waer door het hert noch staeg krijgt meer verherdens
 stof.

Dus is seer ongelijk 't bewegen van die hooren;
 Al brengt de Predikant een stem in alle ooren.
 Waer van d' oorfaek (gelijk verhaelt is) veel is by
 Die hoort: want die vaek niet bequaem tot hooren zy.
 Noch wil men 't altijt schier op Prekers preken leggen.
 Dat 's dus en soo geweest, daer valt veel op te seggen.
 't Is waer 't is somtijts laf, maer 't is eylaes bedroeft,
 Dat men staeg harde windt, ja groote stormen hoeft:
 Want licht'lik mist men die; daer staet men dan heel ledig
 En vord'ren niet in 't goet, ja worden schier min seedig.
 Wel aen gy traeghe dan, die prekers leer verwerpt,
 Siet of g'al zyt bereyt te worden ingescherpt,
 De kracht van Godes Woordt; 't is dunkt my klaer t'aen-
 schouwen,

Dat gy hebt lust noch moedt, om dat te onderhouden.
 Gy wilt dat men u staeg Godts Woorden klaer bediedt,
 Maer 't noodigst een, het doen (too't schijnt) en soekt gy
 niet.

Maer wee u, soo gy staeg van 't beste komt te smaken,

Ja spijs, die hert en Ziel kan voeden en vermaken,
 Engy en wafst niet op, maer blijft vast na als voor:
 Tot swaerder oordeel sai dan dienen u 't gehoor.

Al weet g' op 't naeuwit Gods Woordt, en gaet na 't doen
 niet trachten,

g'Hebt dies (na Christi Woord) te grooter straf te wachten.
 Diestrooft u daer mee niet, dat gy een Precker hoort,
 Die u op 't alderscherpst kan spreken van Gods Woordt.
 't En is de saek doch niet, al is 't wel schatten waerdig,
 Maet staeg met hert en sin, te zijn tot goet wilvaerdig,
 Dat is de saek, en geeft de smaek van Prekers Leer;
 Dies tracht na 't weten seer: maer na het doen veel meer.

Actor. 2. 37. *Doen sy dat hoorden ontsack haer herte.*
 Hebr. 5. 11. *Om dat gy traeg geworden zyt om te hooren.*

Efai. 42. 20. *Men predickt hen veel maer sy en houden
 't niet: Men seyt haer genoeg / maer sy en willen 't niet
 hooren.*

Jacob. 1. 22. *Maer gy sult zijn doenders des Woordts /
 en niet hoorders alleen.*

Luc. 11. 28. *Saligh zijn sy die Godts Woordt hooren
 en dat bewaren.*

LXXXI. *Op een zekere daed, gedaen van den Keyser Ma-
 ximilianus, na 't getuygenis van de Historie-schrijvers.*

DE Keyser Maximiliaen,
 Die deé eens (na men teekent aen)
 Als vry een treffelijke daedt,
 Die ons nu meê te plegen staet.
 Hy sprak eens (als hy heeft beschoudt
 Een lustig Huys dat wiert gebouwt)
 'k Heb geen behagen aen dit werk,
 Al is het lustig, schoon, en sterk.
 'k Wil my een ander huys (sprak hy)
 Op bouwen laten, 't welke my
 Sal beter aenstaen als 't gebou,
 Dat ik nu heden hier aenschou.

t' Huys

t'Huys komend' sprak hy : maekt gereet ,
 Een doot-kist , ende spreyt een kleet
 Daer op ; 't welk (na hy 't heeft gefeyt)
 Soo altemalen wiert bereyt.
 De Keyser deê dat schoon Palleys ,
 De wooning voor sijn doode vleys ,
 Gedurig setten voor sijn oog ,
 Ja waer hy reysde , reed , of toog ,
 Daer voerde hy ook meê (ontrent
 Vijf Jaren lang) die kleyne tent.

Licht denkt nu ymant kond die pijn ,
 En last , hem immer dienstig zijn ?
 Was dat de loffelijke daedt
 Die ons nu meê te plegen staet ?
 O Ja ; Want dese groote Heer
 Die deed' dat , om daer door te meer
 De doot te hebben in de sin ,
 En 't sterven sich te beelden in.
 't Welk altijd , waer wy gaen of staen ,
 Van ons behoort te zijn gedaen ;
 Wy moeten voor ons' oogen meê ,
 Een doot-kist stellen als hy deê.
 Maer ymant denkt nu licht ; 't en past
 Niet yder soo te zijn belast :

't Is waer 't past soo een yder niet ;
 Maer daer is echter nochtans yet ,
 't Welk ons niet min komt wijzen aen ,
 Dat wy ten grave moeten gaen :
 Want aen de schoenen diemen draegt ,
 En schuyers daer men mede vaegt ,
 En aen het hout , dat men verbrandt ,
 En aen de oesters van de strandt ,
 En aen de visschen die men eet ,
 En kleeders , daer men sich meê kleedt ,
 En aen het smeer , dat veerdig stijft
 En penne daer men mede schrijft ,
 En aen het vleesch , 't welk 't lichaem voedt ,

Is klaer te merken dat men moet
 Eens van het leven scheidt af;
 Ja dat wy moeten na het graf,
 Dat wyft ons mede naekt en klaer,
 't Gerimpelt vel, en 'tgrijfe haer:
 Ja veel gebreken die men krijgt,
 Die leeren dat men neder sijt;
 En d' Aerdkloot die wy slaeg betreên,
 Dat is een kist voor yder een;
 Een kist die men beschouwen mach,
 Op yder uurtje van den dag;
 Ja soo men 't grondig alles wift,
 Men sag veel meerder als een kist.
 Maer waerom dieper ondersocht,
 En meerder tekens by gebrocht?
 Hier is nu stof in overvloedt
 't Welk leert hoe dat men sterven moet.
 Die nu maer leeren wil die kan,
 Geen stof en sal 't hem scheelen an.
 Maer och eylaes! hoe laeu, en traeg,
 Zijn veel in 't leeren alle daeg?
 De Son die rijft, en schuyt, en schijnt,
 Hy daelt weêr neêr, sijn licht verdwijnt;
 De Kaerflen worden uytgebluft,
 Men voegt sich 's avonds tot de rust;
 Men schiet de pijlen uyt de boog,
 De Vogels vliegen snel om hoog;
 De boomen worden afgehakt,
 Deter we worden t'saem gebakt;
 De Wever schiet seer snel sijn spoel,
 De Winter maekt de dagen koel;
 De bloemkens worden afgeplukt,
 De graskens schielik weg gerukt,
 En niemant leert'er bykans yet,
 Uyt alles wat men hoort of liet:
 Ja die al lange heeft geleest,
 En veele onderwonden heeft,

En in veel boeken gestudeert ,
 Heeft veeltijt dan noch naeu geleert ,
 Hoe dat hy eenmael sterven moet ;
 Want veel tijt schijnt noch onverhoet ,
 De doodt de mensch te komen by ;
 Als of de mensch niet wist dat hy
 Soud' moeten scheyden uyt dit vleys ;
 En eenmael doen een lange reys.
 Och ! of de mensch doch socht met vlijt
 Te leeren al sijn levens tijt
 Om wel sijn reyse aen te vaen ,
 Hy deed' een meester-stuk daer aen,

Pfal. 90. 12. *Leert ons bedenken dat wy sterben moeten / op dat wy verstandig worden.*

Pfal. 39. 5. *Heere leert my doch dat het een eynde met my hebben moet / en dat mijn leven een treken heeft / dat ik daer af moet. Siet / mijn dagen zijn eender handt breedt by u ; en mijn leven is als niet voor u : Hoe gaantsch niet zijn alle menschen / die doch soo seker leven.*

LXXXII. *Op Slaperigheydt.*

WAnneer de Slaep my seer bestrijdt ,
 Soo raek ik mijne kennis quijt ,
 Soo 'k hem niet tegen soek te staen ,
 Maer laet hem altemael begaen ,
 En my gerustig leg ter neêr ;
 Ja dan soo wordt hy wel mijn heer.
 Maer soo 'k dan wil dat hy my niet
 Heel overwint , maer van my vliedt ;
 Soo moet ik my wat gaen vertreên ,
 En staeg verreppen mijne Leên ,
 En nimmer stil of leedig zijn ,
 Maer werk 'lik schoon al is 't met pijn :
 Als ik de slaep dus ga te keer ,
 Soo wordt hy niet heel licht mijn heer.

De slaep der sonden is (dunkt my)
 Gelijk 't natuurlijk slapen zy :
 Van dese slaep der sonden wordt
 De mensch gedurig aengeport :
 Die raet om van Godt af te gaen ,
 En 't ydel spel te vatten aen :
 Ja dese slaep valt hem soo soet ,
 En listig aen , als of 't al goet
 Mocht zijn , wat hem te plegen lust :
 En of in 't quaet waer volle rust.
 Soo dan de mensch het sondig quaedt ,
 Al sachjes in hem wick'len laet :
 En 't pralen (door vermomden schijn)
 Niet quaedt maer eerlik acht te zijn ,
 En seydt het kleedt dat maekt de Man ,
 Diens staet 't vermach trekt 't vrylik an ;
 En beelt sich in dat Godt de pracht
 (Gelijk als hy) niet sondig acht.
 En acht ook a' overdaet niet quaedt ,
 Als hy 't maer doen mach van sijn staet ,
 En meent soo 't is hem geen ondeugt ,
 Dat hy met ymandt sich verheugt :
 Als is 't soo veel ook dat sijn hoofd ,
 Daer door wordt van verstandt berooft.
 En denkt , al doet hy juyst geen goet ,
 Dat hy nochtans geen quaedt en doet
 En veele sonden dus verschoont ,
 En 't quaed niet soo het is verthoont ,
 En soo hem selven sachjes vleyt ,
 En sich gerustig neder leyt ,
 En hem soo niet , of weynig weert ,
 Wordt haest van sonden overheert ;
 Het quaedt heeft wel een kleen begin ,
 Maer 't kruypt gedurig verder in ;
 Ja wordt ten lesten wel soo groot ,
 Dat hy al levende is doot.

Nu soo de mensch niet slapen wil ;

Soo moet hy nimmer wesen stil ;
 Maer tot 't oefnenen sich spoen ;
 En d' een of d' ander deugden doen ,
 Het zy dan dat hy ernstig bidt ,
 Oft tot het lesen neder sit ;
 Of deugt bewijst aen eenig vriendt ;
 Of 't zy waer meê hy Godt dan dient :
 Veel deugden worden hem geleert ,
 Daer meê het quaedt kan sijn geweer ;
 En is de deugt in hem te recht ,
 Soo wordt hy noyt der sonden knecht ;
 Maer sal schoon hem de slaep bestrijdt ;
 Wel voor het slapen zijn bevrijdt .

Psalm. 134. 4. *Ich wil mijn oogen niet laten slapen /
 noch mijn ooghscheele laten slumneren.*

LXXXIII. *Op Slapen en Droomen.*

Als my de Slaep heeft ingenoomen ,
 En ik in 't bedde leg gevelt ;
 Soo droom ik dikwils vijfse droomen ;
 Daer van mijn herte seer ontstelt .
 Som wijlen schijn ik vreugt te smaken ;
 En in een goede staet te zijni ,
 Soms tijts schijn ik in noodt te raken ,
 En overstelpt met druk en pijn .
 Doch hoe ik schijn in vreugt of vreesse ,
 Wat ik verwerp , waer na ik haek ;
 Noyt kom ik tot het ware wesen :
 Want als ik wederom ontwaek ,
 Soo vind ik 't ydel altemalen ;
 Niets vind ik , 't schijnt al weg gestoomt ;
 Ik kan seer selden yet verhalen ,
 Van 't geene dat ik heb gedroomt .
 Dus even dunkt my is 't gelegen ;
 Met ymandt die in sonden leeft ,

En 's Werelts vreugde soekt te plegen,
 Ja daer sijn hert toe overgeeft:
 Sijn doen, sijn handel, en geneugde,
 Is als een droom, die niet en is:
 Hy tiet (soo 't schijnt) wel somtijds vreugde,
 Maer grijpt hy daer eens na, 't is mis.
 Sijn doen dat gaet hem seer ontroeren,
 Gelijk my 't droomen in der nacht;
 't Ontstelt hem, soekt hy 't uyt te voeren,
 Al daer sijn hert en oog na tracht:
 De ware vreugt is hem verborgen,
 Al smackt hy yet dat vreugde schijnt;
 Sijn blijdschap is vermengt met sorgen;
 Sijn soetste soet eer lang verdwijnt;
 Sijn vijfse droomen zijn meest treurig;
 Sijn heyl is ramp, en ongeluk:
 Want als men sijn bedrijf naeukeurig
 Na speurt, men vindt geen vreugt, maer druk.
 Noyt komt hy tot 'et ware weesen;
 Noyt heeft hy meer als schijn van vreugt:
 Want dwong men hem hy soude vreesen
 Voor 't geen daer in hy sich verheugt.
 d'Inbeelding moet sijn vreugde maken,
 Sijn soet hangt alles aen de waen,
 Want sonder waen sou 't bitter smaken
 't Geen hem sijn vreugt moet brengen aen.
 Niet beter als by vijfse droomen
 Kan ik afbeelden sijn bedrijf;
 Wat heerliks hem schijnt voor te komen,
 Noyt heeft sijn heerlikheit om 't lijf.

Syr. 34. 2. Wie op droomen acht / die grijpt na de schaduw / en wil de windt vangen : Droomen zijn niet anders dan beelden sonder weesen.

LXXXIV. Op de gestaltenisse van vriendschap tusschen
twee lieve vrienden.

ALs twee eendrachtelik vergadert zijn by een,
 Uyt liefde die haer heeft omvaen,
 En in haer herte straelt; soo doen sy (in 't gemeen)
 Malkander groote vrintdschap aen:
 Ja eer het scheidt komt ('t welk eenmael komen
 moet)
 Soo gaet'er naen een uur voorby
 Dat d' eene d' ander niet uyt gunste vriendschap doet;
 Maer zijn tot in het scheidt bly.
 Dan worden sy bedrukt, doch als sy zijn gewis,
 Dat sy daer na weer lange tijt
 Te samen sullen zijn, dan houdt de droeffenis
 Wat op: mits dat haer weer verolijdt.
 Mijn Ziel, mijn liefste vriendt, ons gaet dees' reden
 an,
 Wy zijn te saem soo vast gepaert,
 Dat niemandt dan de doot ons nimmer scheidt kan.
 Wy zijn al overlang vergaert.
 Mijn Ziel eer 't scheidt komt ('t welk eenmael komen
 sal)
 Soo wil ik u mijn gunst en min
 Betoonen waer ik mach, en dienen u voor al,
 Mijn waerdste vriendt, nauwe sin.
 Gy sult my haest ontgaen, helaes! mijn lieve vriendt;
 Maer dit vertroost my weer, dat wy
 Hier na in vreugden lang (soo 'k u hier heb gedient)
 Malkanderen sullen wesen by.
 Soo 'k u, beminde Ziel, mijn gunst hier techt betoon,
 Soo is 'et scheidt ons geen pijn:
 Mits wy voor eeuwiglik, hier na dan op Godts Throon,
 Te saem vergadert sullen zijn.
 Mijn Ziele dese saek daer word ik in verheugt,
 Ik vrees voor 't scheidt niet, indien

Gy zijt van my ge-eert, gediend, verciert men deugt,
Dan kan't my noyt t'onpas geschien.

Josua 23. 11. *Betwaert u Ziele op het aldernaerstigste.*
Prov. 16. 17. *Wie boozsichtigh is die bernint sijn Ziele.*
1 Petr. 1. 22. *Maectit u Ziele supber door de gehoorzaam-*
heyt der waerheyt in den Geest.

LXXXV. *Op een ongeval, my door onvoorsichtigheyt*
overkomende.

IK die niet selden ongeval,
En vind in 't jammer tranen-dal;
Quam laetst met wat geselschap gaen,
Des nachts, tot dat wy quamen aen
By eene Vaert, waer over wy
Doen wilden na de and're zy.
Een Veerman quam van d' ander kant,
Om ons te halen van het Landt;
Doen liep een yder in de schuyt,
Doch ik bleef daer tot 't leste uyt:
Maer eer dat sy noch voeren heen,
Soo ben ik mede in getreên:
Doch mits de schuyt was vol gelaên,
Soo ging ik op de steeven staen,
Daer 'k meende dat ik vry wel stondt,
Het welk ik anders haest bevondt:
Want doen men 't schuytje haelden voort,
Soo viel ik by na buyten boort;
Waerom ik riep: hou vast, ik sal
Hier anders licht wel doen een val;
Vermits ik noch niet wel en sta:
Maer laes! ik wist het al te spa,
Dat ik stondt qua ik in de boot;
Want of ik riep, en scheen in noodt,
Noch hielder niemant 't schuytje stil;
Waer door ik qualik na mijn wil

Bekomen kon een beter steê,
 Maer most al vreesend' varen mee.
 Doch doen de schuyt wat heeft gefwacyt,
 En al te schielik heeft gedraeyt,
 Of al te vreemden slinger gaf,
 Soo viel ik van de sterven af.

Veel menschen acht ik dat bestaen,
 Gelijk als ik daer heb gedaen,
 Die meenen dat na Godes Wet,
 Haer doen en handel is geset;
 En sy dies zijn gantsch buyten noodt;
 Maer dat haer deugden zijn soo groot,
 Dat Godt haer wel genadelijk
 Sal namaels nemen in sijn Rijk.
 Dus denk ik dat sich meenig vleyt,
 Die noch soud' zijn heel onbereyt;
 Indien de doodt hem smeedt in 't bedt,
 Dan sou hy dapper zijn ontset,
 En voelen staeg een groot gequel,
 Van't geen hy meende daer hy wel
 Voor sijne Schepper in bestondt:
 En voelen soo dat hem de grondt,
 Daer sijne timmering op staet,
 Al valt ontglijt en heenen gaet:
 En sou licht bidden om respijt,
 Op dat hy noch na dese tijdt
 Mocht beter leven, als hy heeft
 Tot heden toe voor Godt geleest.

Maer laes! de doodt die valt als dan,
 De mensch wel licht soo dapper an,
 En geeft hem sulken fellen slag,
 Dat hy het niet verdoen en mach:
 Maer moet met Charons boot dan voort,
 En raekt als ik soo buyten boort.

O! die benaetheyt is te groot,
 Die soo bestaet, als hem de doodt
 Komt slepen in het duyster graf,

En snijt de draet des levens af.

Dies is 't van nood' dat elk sijn staet
 Wel onderfoekt, terwijl hy gaet;
 Op dat hy in sijn laetste dag
 Niet heeft te maken dit geklag:
 Och! had ik doch geleest in deugt,
 En niet geacht des Werelts vreugt.
 Och! waerder noyt van my gehoort,
 Een eenig onnut, ydel woort.
 Och! had ik 't twisten doch gemijt,
 En noyt geleest in haet noch nijdt.
 Och! waerder doch geen pronkery,
 Van yemandt oyt bespeurt aen my.
 Och! had ik noyt om dit, noch dat,
 Een opgeblasen hert gehadt;
 Maer al wat ydel is versackt:
 In't kort, och! had ik 't soo gemackt,
 Dat ik waer heden onbelaën,
 En namaels mocht ten hemel gaen.
 Maer laet een yder (wie het zy)
 Hem wel bereyden, t'wijl dat hy
 Noch mach (op dat hy vry mach zijn),
 Van alle wroeging, smert en pijn,
 En sich niet vindt bedroogen, dan
 Wanneer hy 't niet verdoen en kan.

1 Cor. 10. 13. *Wie hem duncken laet dat hy sta/die siet
 wel toe dat hy niet en valle.*

Syr. 3. 26. *Soodanigh goetduncken heeft'er veel bedro-
 gen; ende haer vermetelheyt heeft haer ter neder gestooten.*

Een andere toe-eygening op't selve voer-val.

WY die des nachts te samen gingen,
 (Gelijk verhaelt is) in een schuyt,
 Die konnen dankt my sonderlingen,
 Op Godts Gemeente zijn geduyt:

Als

Als Godts Gemeente leeft in vreden,
 Soo komter somtijts ymandt by;
 Die waent, dat hy als d'ander leeden,
 Eengoet, en Christlik Litmaet zy.
 Soo lang hy buyten druk mach leven,
 Soo schijnt hy wel te staen, doch staet
 (Gelijk ik deē) maer op de ti even:
 Die hem (als my) heel licht ontgaet;
 Want dan wanneer defelle bar en
 Op Godts Gemeente vallen aen,
 En die met kruys en druk beswaren;
 Soo kan hy qualik blijven staen;
 Ja valt dan af, mits hy eerst waende,
 Dat hy stondt wel in Godes Boot;
 Maer die sich nedrig stelt, blijft staende,
 Schoon Godts Gemeente raect in nootd.

Matth. 13. 21. *Hy is wankelbaer: Want als 'er d'uch en
 verbolginge opstaet/ om des Woordts wille/ soo veergeret
 hy hem tersiont*

LXXXVI. *Op Arbeyden en rust.*

IK werk en woel my meen'gen dag,
 Soo moed', so mat, so mat, dat ik verlang (met lusten)
 Na d' avondt; op dat ik dan mach,
 Van mijne arrebeydt, en moeylik werken rusten,
 Als ik mijn werk heb afgedaen,
 Soo is 'et rusten my seer soet, en seer vermaecklik,
 En als ik hen te bed genaen,
 Soo valt het slapen my seer aengenaem en smaeklik.
 Maer Ziel behoord' ik na de rust
 Niet meer te hoopen, die niet is vermengt met droomen?
 O Ja ik wis! ik hebook lust,
 Om in de soete rust eer lang te mogen komen.
 Maer Ziel mijn werk is noch niet af,
 Seer veel ben ik mijn Heer noch schuldig te betalen,

Eer dat ik neder sijg in 't graf;
 Maer och ! ik kan 't niet doen volkomen altemalen.
 Wat raet mijn Ziel ? daer in voor my
 Veel werk, en weynig tijt: geen tijdt sal ik beleven,
 Soo lang, hoe lang dat die ook zy;
 Daer in ik mijnen Godt volkoomen eer kan geven.
 Maer Ziele, of ik wel ter neêr
 Des avondts in het graf geruft sal kunnen sijgen,
 't En zy dat eerst noch mijne Heer,
 Van my volkomen werk en eere komt te krijgen?
 Wat my belangt, my dunkt van ja;
 Ik kan schoon onvolmaekt, wel rusten sonder vreesen;
 Maer Ziele hier moet Godts genâ
 De oorfaek dan van zijn, want anders kan 't niet wesen.
 Op Godts genade moet ik aen,
 Daer door kan ik vermaek, en hoop, en troost verwerven;
 Maer wierd my geen gena gedaen,
 Soo most ik, niet alleen hier eens maer eeuwig sterven.
 't Komt altijd daer op aen, dat Godt
 My moet genadig zijn; want swaer is 't sich te dragen
 Volmaektelik na Godts gebodt;
 Doch schoon ik 't niet en doe, ik hoop hem te behagen.
 Op Godts genâ, verlang ik dan,
 (Soo 't Godt belieft) dat my de avondt by sal komen;
 Op dat ik eens mach rusten, van
 Mijn arbeydt die ik doe, en slapen sonder droomen.
 Mijn Ziel hoe soud' ik lange tijt,
 Hier wenschen op der Aerd' te zijn ? mits ik mijn dagen
 Met druk en kommer meest verslijt ?
 Des avondts wensch ik niet dat ik noch weêr sal dragen,
 Het pak dat ik droeg op den dag;
 En als mijn werk is af, soo gae 'k haest leggen slapen;
 En rust dan soo ik rusten mach:
 Voorwaer waer is dan tijdt, voor my, geneugt te rapen?
 De arbeydt baert my selden vreugd,
 En als ik leg en slaep soo schep ik ook geen vreugde,
 't Zy my een vijle droom verheugt;

Doch meest soo smack ik dan of druk, ofgeen geneugde.

Mijn Ziel hoe soud ik niet met lust

Verlangen na die rust? ik denk als ik moet strijden,

Och! waer ik nu doch wel gerust,

Soo waer ik buyten noodt: om schipbreuk hier te lijden.

Doch Ziel, 'k moet niet met ongedult

Mijn tijt (alwaer die lang, die doch is kort en nietig)

Besteen; neen Ziel, 'k ben voor mijn schult

Wel schuldig lange tijt te werken onverdrietig.

Wel aen, ô Godt! help soo mijn loop

Hier stieren, dat ik mach na 't rusten seer verlangen;

En hebben staeg een soete hoop,

Dat gy my in u rijk, eerlange tult ontfangen.

Psalms 3. 6. *Ich hoope daer op dat ghy soo genadigh zijt: mijn herte verheugt hem dat ghy soo geeren helpt.*

Apoc. 14. 13. *Saligh zijn de dooden die in den Heere sterben/van nu aen: Ja de Geest seydt/dat sy rusten van haren arrebejdt/want haer werken volgen haer na.*

Op 't voorgaende.

En mensch die in de sonden heeft,

Na's vlees begeerte lang geleet;

Maer nu met ongemak, sijn pak gaet dragen;

En dat hem 't pak, 't welk hy nu draegt,

Gedurig wroegt, en quelt, en knaegt;

Waer door hy walgt voor 't geen hem ging behagen;

En keert dieshalven sich tot Godt,

En houdt waer dat hy kan 't Gebodt,

't Welk Godt, tot onse heyl, ons heeft gegeven:

Soo heeft hy, na hy 't lastig pak

Heeft afgeleyt, steets groot gemak;

Ja kan in Godt gerust en vroolik leven.

Matth. 11. 29. *Neemt mijn Jock op u/en leert van my dat ich ootmoedig en sachtmoedigh van herten ben/ende ghy sult ruste booz u Ziele binden.*

LXXXVII. *Op Abrahams Offerbande.*

Doen God met Abram heeft gemaakt een heyl verbont,
 Beloofd hy hem met een, te maken tot een Vader
 Van een ontelbaer tal; en maekten hem ook kond,
 Door wien dit groote Volk soud' komen allegader:
 Te weten Izaak, die Sara sijne Vrou
 Noch baren soud', gelijk sulks ook daer na geschieden.
 Dies Abram wiert getroost dat sulks geschieden sou.
 Maer liet wat vreemder saek, Godt quam hem haest ge-
 bieden,

Dat hy dit eenig Kindt soud' off'ren als'et Vee;
 En schoon't onmoogelik schein dat Godt sijn Woordt
 kond' houwen,

Als sulks geschied', nochtans hy na Godts Woorden deê:
 En bracht sijn lieve Kint (voorwaer een vast vertrouwen)
 Ter plaets daer Godt de Heer had sulks te doen belast;
 Vast denkend' God kan hem weêr van de doot verwekken.
 Hy maekt de plaets bereydt, en bindt sijn Soone vast,
 En leyt hem op het hout, om't offer te voltrekken:
 Maer Godt die meerder sag op sijn gehoorzaamheyt
 Als d' uysterlyke daedt, sondt eene van sijn Booden
 Die Abraham belet; en van Godts wege seydt,
 Dat hy niet voort sal gaen sijn lieve Kindt te dooden:
 Doen hielde Abram op, en Godt heeft dese daedt
 Gehouden voor gedaen. Voorwaer een groot geloove
 Bleek hier in Abraham, want hy straks heenen gaet,
 Als Godt maer spreekt sijn Kindt van't leven te berooven.

Na even soo gelijk als Abram wiert geboon
 Om sijn beloofde Soon te offren en te dooden,
 Soo wort ons ook belast ons aertse Leên te doon,
 En in gehoorzaamheyt te volgen Godts gebooden,
 Al sijn s' na ons verstandt juyft soo nootsaeklik nier,
 En dat ons weynig nut dunkt in't Gebodts belevn,
 Soo moeten wy uyt kracht om dat'et Godt gebiedt
 Ons tot gehoorzaamheyt gantsch willig overgeven.
 Wanneer ons Godt beloofit te maken heerelyk,

En

En ons met een belast onselfeven te versaken.
 Al heeft versaken zelfs van heerlijkheit geen blijk,
 Wy moeten nochtans ons ten offer willig maken;
 Een saek die niet dan door 't geloof wort uytgewrocht.
 Want sonder het geloof kan niemandt tot Godt komen;
 Godt wordt niet door vernuft reyn offer toegebracht.
 De doot der aerstche leen sal 't vlees te veel voor schroomen;

En dan wordt selden Godt recht offer toegebracht.
 Want door het wangelooft en oude traege herten,
 Soo worden dik wils veel excusen opgelocht.
 Of 't dus en soo niet wel kan gaen met minder smerten,
 Hier argueert men af, hier disputeert men om;
 Hier toe weet men veel stof van gints en weer te halen,
 En dit 's eylaes! d'oorsack waer door het Christendom
 Al vast vervloeyt, en komt by trappen noer te dalen.
 Elk roept wel dat wy Godt gehoorsaem moeten zijn,
 Maer op de lichtste wijs sou elk dit garen gissen,
 Versaken alles, al is 't vleesch te groote pijn;
 Men wil sijn lieffte Kindt als Abram soo niet missen,
 En die dat al wil doen, en soekt wat eng te gaen,
 En seyt de weg is smal, ten mach dus breed niet wesen,
 Dat ruykt te veel van 't vlees, en sulks dient weg gedaen,
 Die moet een vijs-hoofst zijn, die muggen soekt te leeten.
 Men eyscht bewijs, en vraegt, waer of 't in Godes
 Woordt

In naekte termen staet, hoe lang het hayr mach wesen;
 Hoe juyft het kleedt moet zijn eer 't mach door d'enge
 poort;

Waer datter van Tabak oyt wert verbodt gelesen;
 En sulke vragen meer: die veeltijts meest ontsaen
 Uyt een vertraegt gemoet, en hert voor 't kruys-pad gril-
 lig:

Want soo men Abrahams voorbeeldt socht na te gaen;
 En dat elk tot de deugt van herten was gewillig;
 Soo soud' men dik wils daer soo seer niet regen strij'n,
 Maer soeken om voor al, in prijkel niet te blijven,

In deugt en heyligheyt, elk om de meest te zijn;
En soo sou vast in 't goet elk dan den ander stijven.

Hebr. 11. 17 Dooz het geloobe offerde Abraham Isaac doen hy beproeft wert/en gaf ober den eenig geboren/daar hy de belofte ontfangen hadde: tot welke gesept was in Isaac sal u dat zaedt geheeten worden. En hy dachte/Godt kan hem wel weder van den dooden verwecken; waer dooz hy hem weder tot een gelijkenisse der bezijsniffe ontfingh. Genes. 22. 1.

Matth. 10. 37. Ende soo wie Vader ofte Moeder meer bemint als my/die en is mijns niet waerdigh: Ende wie sijn Soone of Dochter meer bemint als my/die is mijns niet waerdig: En soo wie sijn krups niet op en neemt/en volght my na / die is mijns niet waerdig.

LXXXVIII. Op de Geboorte Christi.

ALs sich de mensch soo had verlopen,
Dat hy in sonden lag versloopen;
Soo heeft hem Godt nochtans bemint;
Ja soo dat hy om dees' elenden
Weer van de menschen afte wenden,
Gefonden heeft sijn eenig Kindt.
Een Kindt hoewel seer rijk van goede,
En alderedelst van gemoede;
Nochtans hier arm, en slecht verscheen;
Ja soo dat hier schier nimmer minder
Ter werelt komen Menschen-kinder:
Daer scheen naeu deksel voor sijn Leen;
Naeu plaets voor hem om op te leggen;
Maer 't schijnt wel naest, uyt Lucas seggen;
Of 't beeste stal sijn leger wiert.
Een krib waer uyt de beesten eeten,
Waer by hecl licht is af te meten,
Dat hy aensienlik noch verciert
Hier op de werelt is verscheenen;
En soo was ook sijn staet al heepen;

Sijn gansche leven (als men leeft)
 Al was hy ook een Konings Soone,
 Soo quam hy sich hier soo vertoonen,
 Als had hy d' Aerd' niet waert geweest.
 Een voorbeeldt dat ons moet verstreken,
 Om ons tot ootmoedt op te wekken:
 Want quam dien aldergrootsten Heer
 Soo kleyn, en slecht hier op der aerde;
 En was 't een Dienstmaegt die hem baerde:
 Soo zijn wy immers alle seer
 Verplicht, om ons gering te stellen;
 En niet met hoogheyt ons te quellen;
 Maer nedrig ons te stellen aen;
 En denken dat de Knecht niet meerdet
 Is als sijn Heer, dies wy (als weerder)
 Hem niet voorby en moeten gaen,
 En echter siet men 't veel geschieden,
 Dat na aensienlikheyt veel lieden
 Geweldig poogen: Ja op dat
 Men sich aensienlik mach doen lijken,
 Soo sietmen hoe hier toe veel rijken
 Niet sparen arrebeydt noch schat.
 Men siet ook veel dat arme poogen
 Wat groots te zijn in and'ren ooggen,
 Niet siende hare onmacht aen:
 En komt men ymandt aen te spreken,
 En seggen dat dit zijn gebreken
 En vruchten die uyt vleesch ontstaen;
 Soo gaet m'er met veel reden tegen;
 Men seydt daer 's geen Godtsdienst gelegen
 In 't uyerlijke kleedt, als 't hert
 Maer is ootmoedig en verslagen;
 Daer in heeft Godt alleen behagen:
 Gelijk wel eer gesproken wert,
 Verscheurt u hert en niet u kleëren,
 Dies als wy 't hert maer recht verneëren,
 Godt op 't kleedt soo naeu noyt sag;

Wat scheelt'et hoe dat wordt gesneeden,
 Of't ruym of eng is om de leden;
 En ook wat stof het wesen mach.
 't Is waer het hert is 't principale
 Daer Godt op fiet, ja altemale:
 Als dat niet kleyn is in der daat,
 Soo sal 't uytwendig kleedt niet geiden,
 Schoon men sich hier soo need'rig stelden,
 Als die in hare kleeders gaet.
 Maer ik acht waerheyt Syrach's reden,
 Dat 's menschen lacchen, galk en kleeden,
 Sijn 's herts gestalte heel ontdekt:
 't Schijnt niet wel mooglik dat een mensche,
 Wiens herts verlangen lust en wenschen
 Na God en 't Hemels wesen strekt,
 Sich soo veel met sijn kleedt sal quellen,
 Dat hy sich daet'lik soekt te stellen
 Gelijk des Werelts mode wert;
 En schoon't sijn broeder mach bedroeven,
 Noch echter daer in niet te toeven;
 Maer in sijn opset valt volherdt.
 Wat sal m'hier anders uyt besluyten,
 Wy die niet sien als maer van buyten,
 Dat sulken hert noch niet te recht
 Vernedert is, en niet geleert heeft
 Van Christo (die hem heel verneert heeft)
 Ootmoedig zijn, en kleyn en slecht.
 d'Apost'len plegen ook te leeren,
 Om niet uytwendig met de kleeren
 Of ander çierfel en gewaet,
 Het lijf te çieren: Maer alleene
 Het hert te çieren met'et geene
 Dat in Godts oogen çierlik staet.
 De Heer beloofden eertijts mede,
 De Docht'ren Zions neer te treden;
 Om dat sy stout, aensienlik groot,
 En çierlik haer uytwendig stelden,

En lieten pracht en aensien gelden :
 Dies Godt haer maken wild' ontbloomt
 Van alles sulks ; en haer elenden
 En plagen in de plaetsen senden ;
 Ja voor de goede reuk een stank ;
 En voor 't gekrulde haer een kaelheyt ;
 En voor de schoone kleur een vaelheyt ;
 Soo seer mishagden hem haer gank.
 Wel laet ons uyt 'et voorbeeldt leeren
 Van Christus ons heel te verneeren ;
 Siend' verder als de Werelt oogt :
 En niet na't geen dat hoog schijnt haken ;
 Maer ons gelijk de kleyne maken ;
 Op dat ons Godt hier na verhoogt.

Luc. 2. 7. Sy haerden haer eerste geboren Zoon / ende sy wand hem in doeken / en leyde hem in een kribbe: Want sy geen plaetsen in de Herberge hadden.

Luc. 9. 59. De Vossen hebben hooften / en de Vogelen des Hemels hebben nesten: maer de Sone des Menschen heeft niet / daer hy sijn hooft op legge.

Matth. 11. 29. Leert van my dat ick ootmoedig en sachtmoedig van herten ben.

Rom. 12. 16. Acht niet wat'er hooge is / maer macht u de neederige gelijk.

1 Petr. 3. 3. Welcker bereytinge en sal niet zijn uptwendig / in haer blechte ofte omhanginge des goudes ofte aantekking der kleederen. 2 Tim. 2. 9. Esai. 3. 17.

LXXXIX. Op een Kat die beslooten was.

IK ging in onse schuur onlangs een Kat besluuten, (ten ;
 Die (soo het schijnen mocht) haest liever was daer buy-
 Want doen ik eens de deur een weynig op liet gaen,
 Soo snapt hy straks daer uyt, als had hy reedt gestaen.
 Hier op soo viel my in: hoe datter veele sonden
 Gaen uyt des menschen hert, soo haest het is ontbonden ;
 Soo liefd', en vreesse Godts het herte niet en sluyt.

Soo berst het lichtelik tot veele sonden uyt.
 Het ooge poogt te sien 't geen schoon is en gevallig;
 Het oor heeft gaern 't geluyt dat soet is, en liefstallig;
 De neus dat lieflik riekt, de mont dat lekker smaect;
 En 't heele lijf voelt gaern dat hert en sin vermaect.
 Soo dan geen vreesse Godts wordt in het hert gevonden,
 Soo gaet de lust te ver, en berst wel uyt tot sonden:
 Sy schijnen als de Kat tot uytgaen reë te staen,
 Dies dient 'et hert wel dicht door vreesse Godts gedaen.

Matth. 15. 19. *Uyt het herte komen boose gedachten / dieberpe / overspel / etc.*

Prov. 23. 17. *Dijn herte en volge niet de sondaers; maer zy daeghlyckes in de vreesse des Heeren.*

Syr. 42. 9. *Mijn kinderen / als 't u wel gaet / soo siet toe; ende blijft in de vreesse des Heeren.*

X C. Op 't handelen van een Kan.

IK had onlangs een Kan met nat,
 Die goot ik uyt, en merkten dat,
 Soo haest het water daer uyt droop
 Dat straks de windt dan binnen sloop.
 Het is natuurlijk dat'er niet
 Is hol, of wordt vervult met yet.
 My dunkt; des menschen hert gelijkt
 Seer wel een sulken kan: Want wijkt
 De deugt daer maer een weynig van,
 Soo neemt 'et straks weër ondeugt an.
 Daer d'eene komt, de ander gaet,
 Daer 's altijt yet in, goet of quaet.
 En onder alle sonden is 't
 Dat hoogmoet met de meeste list
 Daer in sluypt; ja sy is wel daer,
 Eer dat men 't weet, of wert gewaer.
 Om maer een woort dat ymandt spreekt,
 't Gemoet tot hoogmoedt wel ontfleekt.

't Neemt

't Neemt licht de yd'le eere aen,
 Soo'er yet wat prijslik is gedaen.
 't Lofstuyten maekt het hert verheugt;
 En dat geschiedt niet of de deugt
 Van ootmoedt wordt met een gemist,
 En dat aleer men daer op gist.
 Dies soo men 't hert niet wel en sluyt,
 Soo drijft de sond' de deugt daer uyt.
 Elk doe dan in sijn aerden vat
 De deugt, en pas wel op sijn schat:
 Op dat ny end'lik niet bevint
 Dat hy heeft in sijn Kan maer windt.
 O Godt! gy die de herten kent,
 Doch ootmoedt in mijn herte sent;
 Op dat ik mach (inet mijn advijs)
 Van herten seggen, **GODT DE PRYS.**

Tob. 4. 10. *De hoobaerdigheyt en laet noch in u herte /
 noch in u woorden heerschappye hebben; want sy is een
 begin van alle verderffnisse.*

Rom. 12. 16. *En houdt u selve niet booz wijs.*

Matth. 12. 43. *Als de onreyne geest uyt de mensche geba-
 ten is / etc.*

XCI. *Op de oefening van een Hovenier*

EEn Hovenier die op sijn Hof,
 Niet wel en past: maer is wat slof,
 Om 't vuyl of onkruyt uyt te wiën;
 Die sal in 't voorjaer lichtlik sien,
 Dat 't onkruyt neemt de overhandt,
 En wast als oster waer geplant.
 En hy heeft groote moeyt' daer van,
 Eer hy 't weer suyver krijgen kan.
 Maer soo hy 't straks ging wieden uyt,
 Met lof, en wortel als het spruyt,
 Soo soud' hy met een weynig wiën,

Sijn Hof des Somers schoonder sien ,
 De aerde schijnt van beter grondt ,
 Als doen het onkruyt daer in stont :
 Het goede zaedt dat krijgt dan kracht ,
 En wort volkomen voort gebracht.

Wel gy die in u jonkheyt zijt ,
 Ik bid u neemt wel waer u tijt ,
 En zijt niet achteloos noch slof ;
 Om wel te wiën uw's herten Hof ,
 Want soo gy 't nu geen acht en slaet ,
 Maer d' ondeugt vast in wort'len laet :
 't Sal soo haest zijn met vuyl vervult ,
 Dat gy 't weër swaerlik suyv'ren sult .
 Dies plukt , ey plukt , terwijl 't is kort ,
 Op dat 'et niet u meester wordt :
 Doet vroeg de ondeugt uyt de weeg ;
 De deugt heeft des te beter deeg ;
 En dan sal staeg ook u gemoet ,
 Veel beter zijn gestelt tot 't goet ;
 Als doen 't met ondeugt was beset :
 Want die de deugt op 't hoogst belet .

Maer lacy ! men heel weynig siet ,
 Dat ymandt in sijn jonkheyt wiët ;
 Het onkruyt schijnt te kleyn in 't oog ,
 Men denkt wanneer 't is vast , en hoog ,
 En dat men 't klaer bekennen kan ,
 Soo sal ik 't wel eens vatten an ,
 En plukken 't met de wortel op ;
 Nu pluk ik licht maer af de top :
 En onderwijl soo wast de sond' ,
 Soo vast en diep in 's herten grondt ,
 Dat als men al eens wied , en plukt ,
 Men 't halve quaedt noch naeu uytrukt :
 Want m'is soo eygen aen het quaedt ,
 Dat als men 't alderquaedste laet ,
 En volgen d'algemeene fleur ,
 Soo meent men 't mach soo heel wel deur ;

Sich selven men boetvaardig schout ;
 Doop , Avondmael men onderhoudt ,
 Als waer men Leden van Godts Kerk ;
 Maer onderwijl soo blijkt aen 't werk ,
 Dat 't hert noch is al teer vervuylt ,
 En d'ondeugts wortel daer in schuylt .
 Wanneer 't eens regent op 't onkruyt ,
 Soo spruyt de wortel weder uyt .
 Soo ook als 't hert eens oorfaek krijgt
 Tot ondeugt , ondeugt daer uyt stijgt ;
 Waer aen men merken kan dat niet
 De Wortel heel is uytgewiêr .

Klaeghl. Jer. 3. 27. *O hoe goetd is 't een Jongelinc /
 dat hy dat jock des Heeren van der jeugt opneemt .*
 Math. 3. 8. *Doet oprechte vruchten der boete .*
 Hosea 7. 15. *Sy bekeerren haer maer niet techt .*

XCII. *Op 't Lijden Christi.*

Komt Menschen treuct en weent , g'hebt dubbelt stof
 en reden ,
 Wanneer gy wel bedenkt wat Christus heeft geleden ,
 Doen hy hier heeft verkeert in 't jammer traenen-dal ;
 Denkt wat hy spot en smaet most lijden overal :
 Hoe dat hy wert verdrukt , verstooten , en verschooven ;
 Ja lijden aen gedaen ; 't welk noch de smaet gaet boven :
 Ja van sijn dienaer selfs , van Judas Ischarjot ,
 Is hy verkocht , verraên , geleverd tot een spot .
 Men heeft een dooren kroon , uyt spot , voor hem gaen
 maken ,
 En spotlik opgeset : waer by hy staeg most smaken :
 Maer hy heeft met gedult , als een onnoosel Lam ,
 Geleên ; wat haet , wat smaet , wat spot dat op hem quam .
 Ook heeft men hem , helaes ! geleyt op sijne leden ,
 Een kruys , een bitter kruys , waer meê hy voort most tre-
 den ;

Tot dat men hem daer heeft met nagels aen gehecht,
 En hem soo met 'et hout na boven opgerecht: (ren;
 Daer hing 't sachtmoedig Lam doen tusschen Moordena-
 Die om haer boosheyt daer meê opgerechtet waren,
 In dese groote noodt heeft Christus noch gebeên,
 Voor die waer van hy heeft dus veele leet geleên.
 Daer hing het Lam beset met Wolven ende Draken,
 Die sperden tegen hem haer monden op, en spraken:
 Fy uws, hoe sijn breekt gy den Tempel, ende recht
 Die in drie dagen weêr, gelijk gy hebt gesegt:
 Meer spottelicke reên hy aen 'et kruys noch hoorden;
 Maer doen 't was al vervult, soo sprak hy dese woorden:
 Riëpluyd', *Ely, Ely, Lamma Sabachtany,*
 Dat is: Mijn Godt, mijn Godt, waer om verlaetje my.
 Helaes! mijn keel is droog, mijn tonge voel ik kleven
 Aen het gehemelte mijns monds! Ach droevig leven!
 Hier schijnt voor my geen drank, als galle en azijn:
 Mijn hulp, helaes! mijn hulp schijnt ver in dese pijn;
 Ja zelfs mijn Vaders gunst die schijn ik hier tederven:
 Dus vast mijn kracht vergaet, en wort gelijk potscherven.
 Waer, waer of oyt een mensch dus weynig hulpe vandt?
 Doch Vader mijne geeft beveel ik in u handt.
 Doen hy dit had geleydt heeft hy den geest gegeven;
 Daer scheyden hem de doot doen van het droevig leven:
 Daer hing 't onschuldig Schaep, daer hing 't onnoosel
 Lam;

Waer aen men in de druk noyt gramschap en vernam:
 Maer ging het altemaël geduldelyken lijden,
 Om ons van Hel, en Doodt, en Duyvel te bevrijden;
 Om ons, maer stof en aerd', om ons maer drek en slijk
 Om ons, seg ik, daer door te brengen tot sijn rijk.
 O weldaet overgroot! daer 's stof, hoewel dit lijden
 Het hert tot treuren dringt, met eene te verblijden.
 Dank, dank en lof zy hem, die dit heeft uytgewrocht;
 En ons tot vrygheyt door Christum weêr gebrocht.

Elk denkt nu by hem zelfs ik heb mijn Heer bedrogen,
 Veracht, bespot, vermaet, gelastert en bespoogen;

Ik heb mijn Meester selfs gebracht in pijn en noot ;
 Ja met mijn eygen handt genagelt en gedoodt.
 Want 't was om mijnent wil dat hy alsoo veracht wert ,
 Dat hy alsoo bespot , verdrukt , versmaet , belacht wert.
 Om my is 't dat hy slaeg en geesling heeft geleên ;
 Voor my is 't dat hy heeft soo vroomelik gestreên.
 Ach ! als men dit bedenkt , wie sal niet treurig klagen ;
 Want selve de natuer kond' 't ongelijk niet dragen :
 De Son is schuyt gegaen , en heeft 'er om getreurt ;
 Het kleet des Tempels is daer door in tweeën gescheurt :
 De doode quamen uyt de graven menigvuldig ; (dig ;
 De Aerdkloot heeft getchut en wert soo 't schein ondul-
 Ja 't heeft altemael om Christi doot geweent ;
 Dan menschen al te veel die bleven noch versteent ;
 Die achten 't lijden niet , noch wat het wou bedieden :
 Maer laet ons wijser zijn als die versteende Liedén.
 Laet ons met d' Aerdkloot vry onstellen ons , wanneer ;
 De Son sich wat verschuyt , en stract niet op ons neêr.
 Als 's morgens ons de Haen komt in de ooren krayen ;
 Laet ons met Petrus dan ons' sônden vry beschrayen ,
 Voor dat wy meenigmael versaecten onse Godt ;
 Ja voor dat hy van ons soo dikwils is bespot.
 Laet ons ook wrack'loosheyt uyt dit ons voorbeelt leeren ,
 Van hem die in sijn leet noyt wrake ging begeeren :
 Hy die de heerschappy en eer en aensien vloot ,
 Ons met sijn voorbeelt sterk tot alle kleynheyt noodt :
 Wy mogen hier met hem ons' eygen wil niet leven ,
 Maer moeten onse wil aen Godes overgeven ;
 Opneemend' onse kruys als Christus heeft gedaen ;
 Ja selfs wanneer men wil met onsten offer gaen ,
 Veel meer noch als 'et kruys niet swaer is om te dragen :
 En naeu een kruys sou zijn quam 't niet door ons mishagen , (woordt ,
 't Geen selfs het lijf niet raekt ; ja maer een vluchtig
 Is immer meerder reên dat men geduldig hoort.
 Och ! laet ons alijst sien , dat Christi droevig sterven
 Voor ons niet is vergeefs : maer dat wy mogen erven

Sijn Rijk en worden rijk door sijn armoed' en scha,
Het welk soo sal geschien, soo wy hem volgen na

Eesai. 53. 6. Hy was de alder-verachtste en ontweertste / vol
smerten en krankheden / Ec. Doerwaer hy droeg onse
krankheden / en onse smerte nam hy op hem / etc. Waer hy
is om onser misdaden wille gewondt / en om onser sonden
wille gebroochen; de strassinghe leyt op hem op dat wy brede
hadden / en door sijn wonden zijn wy geheelt / etc. Doen hy
gestraft en gemartert wiert en deede hy sijn mondt niet op;
geelyk een Lam dat tot der slachtbank geleyt wort / en als
een Schaep dat stom is voor sijnen Scheerder / ende sijne
mondt niet op en doet.

Hebr. 13. 12. Waerom Jesus oock / om dat hy het volck
sande hepligen / door sijn eygen bloet heeft geleden buyten
de Poorte. Daerom soo laet ons nu tot hem uptgaen
buyten den Leger / en sijn versmaetheyt helpen dragen.

XCIII. Op 't gaen in goet en oock in regenachtig weder.

I K ging eens wand'len langs de wegen,
En t' wijl ik ging soo quam een regen,
En maecte my al vry wat nat,
Waer door ik straks te snelder tradt;
Ik werde van de buy gedreven,
Als of 'et Paert wiert 't spoor gegeven,
Waer door ik ging de weg veel eer,
Dan of 't gebleven had moy weêr.
En doen soo quam in mijn gedachten;
Hoc traeg wy zijn in 't deugt betrachten,
In dese aengename tijt:
En hoe wel eertijts groote vlijt,
Ons ouders deden doen de dagen
Sijn boos geweest, vol noorde vlagen;
Al was de noot doen groot, en sterk;
Noch groeyd' en bloeyden Godes Kerk,
Veel meer als in dees' vrye tijden,
Daer in m'om deugt schier niet moet lijden.

't Schijnt

't Schijnt of door soetheyt van de tijt
 De Pelgerom schier neder gelijt.
 En door dit trage deugt beleven,
 Wy Godt wel dubbeld oorfaek geven;
 Om ons (soo hy ons noch bemint)
 Te senden buy'en noorde wint.
 't Schijnt weldoen doet ons meer vertragen;
 Dies sal men spoên, Godt dient te jagen.
 Voorwaer een dwaesheyt in de mensch,
 Dat nu hy 't weêr heeft na sijn wensch,
 Gaet 't deugden padt veel trager treden,
 Als doen m' hem alle smaect aendeden.
 Och! laet ons doch noch waken op;
 Eer dat ons Godt ook met'et sop
 Van kruys en lijden komt begieten;
 En doet ons 't leven schier verdrieten:
 Het welk hy licht haest sal bestaen;
 Soo wy dus traeglik blijven gaen.

1 Petr. 4. 17. *Want het is tijdt / dat het oordeel begint
 aen den hupse Godts / is 't dan dat het eerst aen ons be-
 gint / wat eynde sal 't dan worden met die geene / die aen
 't Evangelij Godts niet en gelooben?*

XCIV. Op 't onverhoets sterven van een swaerlijvig man..

'k **S**At tot een Koopmans t' Amsterdam,
 eens aen 't Kantoer, daer doen ook quam
 Een Vries, een Schipper soo'et scheen,
 Een Man heel swaer van lijf en Leên,
 Hy was volslagen dik en hoog,
 En dies aensienelik in 't oog:
 Doch hoe geweldig hy ook leek,
 Sijn nietigheyt noch ineerder bleek:
 Want t'wijl hy na de reek'ning keek,
 Sijn hoofd al sachjes neder streck;
 En hadden wy hem niet gevat,

Hy heel ter Aerd' gevallen had.
 Maer nu soo leyden wy hem neêr,
 En sagen soo terstont niet meer
 Verstant, noch krachten in de Man;
 En 't leven scheid' ook straks daer van.
 Een voorval dat wel meer gebeurt,
 En waer aen dat ik heb gespeurt,
 Hoe nietig dat een mensche is,
 Al schijnt sijn leven noch soo wis;
 Al was de Reuse sterk en groot;
 Al heeft'er Somsøn veel gedoodt;
 Hoe heerlijk ook Belzazer scheen;
 Hoe God'lik ook Herodes reên,
 Het volk geacht heeft en vol geest;
 Noch heeft de doodt haer niet gevreesd;
 Maer haer al t'samen neêrgeltort:
 Ja schielik 't leven afgekort.
 En dat gaet noch soo dag aen dag,
 De doodt haelt alderleye slag,
 Hoe sterk, hoe heerlijk, wijs of rijk;
 Hy maektse alle tot een lijk.
 Veel onverhoets: Dies niemandt leeft,
 Die hier een uurtje seker heeft.
 En echter blijkt, aen 't geen men werkt,
 Dat menig 't soo niet aen en merkt;
 Men leeft als of d'onsterflikheyt
 Sich hier alreê waer by geleydt;
 Men stelt sich schier als Goden aen;
 't Lijf wort alom veel ciers gedaen,
 En meest het hoofd; het hayr dat wort
 Gekemt, gekrult, en is 't te kort,
 Of vreemt van kleur, gekrult, noch sacht;
 Daer wort een pruyk op 't hoofd gebracht.
 Daer gaet de sot dan strijken heen,
 En meent hy 's meerder als gemeen;
 Te meer, bewijst men hem veel eer,
 Met knikken, neygen, knielen neêr;

't Welk veel gebeurt , ja sulken soet ,
 Die eertmen dikwils meer als Godt.
 Doch veele zijn van minder staet ,
 En opgetoyt in minder graedt ;
 En worden dies ook min ge-eert :
 Doch elk is (dunkt hem) eere weert :
 En in 't gemeen bewijst men meer
 Het schepsel , als de Schepper eer.
 Daer 't schepsel doch niet yet en heeft ,
 Dat hem de Schepper niet en geeft ;
 Verstant , memory , schoonheyt , kracht ,
 Wordt al van Godt hem toe gebracht.
 Houdt die sijn hulpe maer eens of ,
 Soo leyt de mensch terstondt in 't stof ;
 Geen lit hy meer verroeren kan ,
 Al is hy noch soo grooten Man.

Psalms 39. 5. Hoe gantsch niet zijn alle menschen / die
 doch soo seker leven.
 Syr. 10. 12. Heden Koning / morgen doodt.

XCV. Op 't sluyten van Poorten of Deuren.

WAnneer de dag is weg gekroopen ,
 En dat de nacht ons komt beloopē ,
 En ik my voegen wil na 't bedt ;
 Soo ga ik poort en deuren sluyten ,
 Op datter niemant komt van buyten ,
 Die my berooft , of rust belet.
 En dan komt wel in mijn gedachten ,
 Het sluyten dat noch staet te wachten ,
 En eens sal zijn voor eeuwelijck ;
 Na Christus komen sal te uyten ,
 Gaet van my boosen , blijft daer buyten ,
 g'Hebt part noch deel hier in mijn rijk.
 Hoe naer is 't buytens-huys te blijven ?
 Wanneer de koud' 't lijf doet verstijven ?

Of dat de lucht wordt (in der nacht)
 Beset met storm, en sture vlagen?
 Met bliksem, en veel donderslagen?
 Waer door men 't eynde schier verwacht?
 Maer och! veel banger sal 't noch wesen,
 Als die sentency wordt gelesen;
 Ik ken u niet, wilt buyten staen.
 Want dan sal alle goet verdwijnen,
 En alle noodt terstont verschijnen,
 Het hert sal van benaetheyt slaen?
 Het licht sal alles zijn geweken,
 't Gewisse sal onlijd'lik steken,
 Gelijk een worm die noyt vergaet;
 Daer sal alom zijn droevig huilen,
 Ja 't salder banger als in kuylen
 Vol Leeuwen zijn. O droeve staet!
 Nu als de quade soo verstoeten,
 En 't Rijk wel vast is toegesloeten,
 O, ô! hoe vredig en gerust,
 Sal 't voor die binnen zijn dan wesen?
 Sy sullen dief noch onweêr vreesen;
 Maer hebben 't alles wat haer lust.
 Voorwaer 't verscheel is niet te uytten,
 Van 't eeuwig binnen zijn, of buyten.
 Och! of men dat te recht bedacht!
 En overleyde, als wy poorten
 Of deuren sluyten, van wat soorten
 Wy mogen zijn van Godt geacht.
 Licht sal 't besluyt zijn twijfelachtig,
 Maekt men sich selfs maer recht indachtig,
 Hoe weynig nut wy rechten uyt.
 Is 't soo laet ons terstont op waken,
 En eer wy slapen, sien te raken
 In Godts gena: licht of hy sluyt.
 En als de deur is toegesloten,
 Hoe lang, en bang 't ons heeft verdrooten,
 Soo wort hy noyt weêr opgedaen.

Hier kan men altijd weêr ontslyten,
 En laten ymandt in van buyten;
 Maer dan sal 't al heel anders gaen,
 Die's avondts in een Stadt wil wesen
 Die ver is weg, die spoeyt (uyt vreesse
 Van al te laet) sich dapper voort.
 Laet ons soo haesten in te komen,
 Ter plaets daer rust noyt wort ontnomen,
 Eer Godt noch slayt des Hemels poort.

Matth. 25. 10. Ende die daer bereypt waren/gingen met hem in ter buyloft: ende de deure wert toegeslooten. Daer na quamen d'andere maegden / seggende: Heere / heere / doet ons op; maer hy antwoordende/ sprack: Doorwaer ick segge u / ick sien u niet.

Hebr. 4. 1. Soo laet ons dan byeesen / dat wy de beloften / in te komen tot sijnder ruste / niet en verlaten: en niemant van ons bevonden en wordt / dat hy daer buyten blijve.

XCVI. *Op seekere voorvallen my ontmoetende, onder 't waren in een Veerschuyt.*

WAnneer ik onder in een Schuyt,
 Som wijlen strek mijn leden uyt;
 Soo beurt'et wel, dat ik aldaer
 In 't duyster wordt de staep gewaer;
 En na dat die weêr is gegaen,
 Soo wort'er dikwils op gedaen
 Een luyk, waer door de Son sijn licht
 My schijnen laet in mijn gesicht;
 Waer voor mijn oogen zijn beschroomt,
 Soo haest het haer beichijnen koomt;
 Want 't valt haer moeyelik, en twaer,
 Wanneer 't soo schielik komt by haer.
 Door dien dat door de duysternis,
 't Gesicht te seer bedorven is.
 Maer als 'k een wijl weêr heb geweest
 In 't licht, soo wort het niet gevreesst;

Ja't

Ja 't valt dan aengenacm en soet,
 En 't doet verheugen het gemoet.
 Dus dunkt my dat 'et meê bestaet,
 Met die op 't padt der Sondaers gaet,
 En in de sonden leyt en slaept,
 Sijn vreugt in d'yd'le dingen raept;
 Ja die als voor sijn Goden houdt,
 Daer hy van herten op vertrouwt;
 Doch nu van Godt verlichting krijgt,
 En dies uyt sijne slaep opslijgt;
 Die Mensch heeft dan een groote strijt,
 Vermits hy door te langen tijt,
 In 't duyster zijn wiert gansch veraert,
 En dies veel sonden heeft gebaert;
 En nu hem Godt aen 't herte roert,
 En 't licht als voor sijn oogen voert;
 (Hocwel 't zijn Ziele wel behaegt)
 Maekt dat hem sijn gewisse knaegt;
 En bijt, en tergt, dat hy naeu weet,
 Waer hy sich wenden sal van 't leet.
 Vermits hy weêrsijts wort geparst,
 Nu dringt de een, dan d'ander hartst.
 Indien hy dan sijn oogen sluyt,
 En bluft het licht der waerheyt uyt;
 Soo wordt hy erger als voorheen.
 Eer dat het licht hem noch verscheen
 Maer soo hy sich dan wat verpijnt,
 En met geweld als 't licht verschijnt,
 Sijn oogen opent; ja met vlijt
 Soekt in het licht te zijn alijt;
 Soo voelt hy dat het hem verheugt,
 Ja leeft dan in veel meerder vreugt,
 Als doen hy in het duyster lag,
 En niet het licht der waerheyt sag,
 Hocwel hy doe sijn dertel vleys,
 Scheen gantsch te geven sijnen eys;
 Want daer door komt noyt ware rust;

Want als hy heeft geboedt sijn lust,
 ('t Welk haest geschiet) soo walgt hem 't geen,
 Dat eerst voor hem wat lekkers schein,
 Ook komt dan dikwils in de steel,
 Van wellust, hooft-pijn, herte wee;
 Verschrikking, dulheyt, fiersyn;
 Verrotting, krimping, leede pijn.

Maer die van 't licht om schaduwert wert,
 Gevoelt wat anders in sijn hert,
 Indien hy 't licht dan niet versmaet;
 Maer sich daer door bewegen laet:
 Ja hoe hy meer de deugt hanteert,
 Hoe hy 't deugt doen noch meer begeert:
 Want hy gevoelt hoe daer uyt
 Gerustigheyt en vreugde spruyt;
 En vreë met Godt, en sijn gewiss';
 En met sijn evenmensch; Ja is
 Vol hoope, dat hy 't namaels al
 Wat hy begeert genieten sal.

O Licht! hoe aengenaem zijt gy?
 Ik wenschte dat ik altijd my
 Van u omschaduwert vinden mocht,
 Op dat ik noyt verkeert en wrocht.

O Godt! soo ik noch ergens mis,
 (Gelijk 't niet dan te blijklik is)
 Soo stelt my 't licht wat klaerder voor,
 En wijst my doch het rechte spoor;
 Ja sterkt daer by ook mijn gesicht,
 Dat ik noyt schroom noch schrill voor 't licht;
 Maer daer met lust en vlijt na haek,
 En u mach dienen met vermaek.

Prov. 4. 19. Der Godloosen weg is doncker / en sy en
 weten niet waer sy vallen sullen.

Joan. 1. 8. Dat was dat waerachtige licht / 't welk alle
 menschen verlicht.

2 Petr. 1. 19. Ende wy hebben een vast Prophetisch
 Woort / ende gy doet wel dat gy daer op acht / als op een
 licht / dat daer schijnt in een donckere hoeck.

NA Christus was in d'aerd gedoocken,
 Soo is hy wederom ontlooken;
 Doch is op d'Aerde niet gebleven;
 Maer heeft ten Hemel sich begeven,
 En schoon hy scheen van geender waerden,
 Als ook sijn poogen hier op aerden;
 Soo had hy nochtans fulke krachten,
 Dat Aerde, Lucht, noch Menschen machten
 Hem konden houden hier beneden;
 Maer is na boven door getreden.

Een voorbeeld dat ons moet verstrecken,
 Om onse herten op te weckken;
 Om uyt de sonden te ontwaken,
 En na den Hemel onste maken:
 Dat is, om met 't gemoet hier boven
 By Godt te wand'len, hem te looven:
 Soo wy hier na gedurig poogen,
 Soo sal ons Godt ook eens verhoogen:
 En schoon wy hier vernedert lijken,
 Soo sal 't nochtans eens alles wijken,
 Wat ons nu op der Aerd' mach houwen:
 En dan soo sal men klaer aenschouwen,
 Hoe helder 't wesen Godts mach lichten,
 Dat nu leyt scheem'rig in 't gesichte.
 Hier is 't dat wy 't volmaekte missen,
 Maer daer is 't sicker en gewisse.
 Maer op dat wy dat wis verkrijgen,
 Soo moet men hier uyt 't stof optijgen;
 En niet aen 't sienlik blijven hangen,
 Maer aen 't on sienlik met verlangen,

A. Cor. 1. 9. Ende doen hy dit geseyt hadde/wert hy opgenomen dat
 sy't sagen / ende een wolcke nam hem op van booz haer oogen / etc.
 Col. 3. 1. Daerom zijt ghy nu opgestaen met Christo/soo soekt dat
 daer boven is / daer Christus is sittende ter rechterhandt Gods/
 smaekt dat Hemels is / en niet dat aertsch is. Want ghy zijt gesto-
 ven/en utwe leben is verhoogen met Christo in Godt: als Christus/
 die onse lebenis/hem openbaren sal; soo sult ghy ook met hem open-
 baren in der Heerlijckheyt.

XC VIII. Op 't snoeyen en ente in de Lente.

IS Bouman nu u tijt, in dese soete Lenten,
 U Boompjes na den eyfch te enten;
 En daer weêr lootjes op te fetten, daer gy acht;
 Dat gy goê vruchten af verwacht.
 Maer Bouman leert hier uyt; u Kinderen te snoeyen,
 In hare Lente-tijdt en groeyen:
 En plant haer weder in, t'wijl fy zijn in haer jeugt;
 De rechte lootjes van de deugt.
 Wilt gy dat aen u Boom komt goede vrucht te wassen;
 Soo dient gy daer nu op te passen;
 Wilt gy dat uwe Kindt in deugden groeyt, en bloeyt,
 Soo siet dat gy 't nu ent, en snoeyt.
 Soo gy de Boom niet ent, maer laet in 't wild' opstijgen;
 Soo sult gy geen goê vruchten krijgen.
 Wel leert dan, Bouman leert, uyt uwe Boomen enten,
 Dat gy u Kinders in haer Lenten,
 En onderjarigheyt, het quaet af-wennen moet;
 En in haer weder planten 't goet.

Syr. 7. 25. *Hebt gy Kinderen soo leertse/en buyghet hare
 hals van jonghs op*

XC IX. Op versagetheyt en kloekmoedigheyt der Honden:

Ens hoord ik op een Avondt-stondt,
 (Soo als ik gaen quam) eenen Hondt;
 Die blafte met een luyde stem,
 Soo lang ik verre was han hem;
 Maer doen ik dichte by hem quam,
 Soo was 't dat ik geen Hondt vernam:
 Hy sweeg doen stil en school voor my;
 Maer doen ik hem wat was voorby,
 Soo quam hy weder voor den dag:
 En blafte weder als hy plach.
 Waer aen ik merkte dat 'et beest,
 Niet seer kloekmoedig is geweest.

Maer 't leek (door dien hy school soo ras)
Dat hy een bloode blaffer was.

Siet hier gy die van deugden roemt,
En u een dapper Krijgsman noemt;
Siet Pocher, fiet hier hebje nu,
Het rechte evenbeelt van u:
Gy roept wel luyd' van deugt en goet,
En hoe een Christen leven moet;
En segt ook dat gy met gedult,
Veel Kruys en druk verdragen sult;
Maer als'er deugt moet zijn gedaen,
En 't op een dulden dient te gaen,
Dan is 'et met u bykans niet;
Geen kloekheyt men dan in u fiet;
Gy hebt de kloekheyt, als de hondt,
Niet in de grondt, maer in de mondt.

Ey gy die hier in zijt gerackt,
Ik bid u dat gy 't beter maekt;
Zijt waerlik kloek, en niet in schijn,
En wilt geen bloode blaffer zijn;
Doet als de kloeke Honden doen,
Die bijten eer men 't sou vermoên.
Ik wil u dan in dit geval,
Een voorbeelt toonen, 't welk u sal
Met ving'ren wijzen, hoe gy moet
Al swijgend' neerstig zijn in 't goed':
Ik quam eens met mijn Vader gaen,
Daer ik een groote Hondt sag staen,
Wy liepen dichte by sijn spijs,
Het welk de lincker werde wijs,
En quam al swijgend' na ons treên,
En quetsten datelik mijn been;
Ja heeft mijn Vader met geweld,
Terstont ter aerden neêrgevelt;
Hy greep hem onder aen sijn broek,
En rukten daer uyt ook een hoek,
En dat al sonder groot gebaer;

Waer meê hy heeft bewesen klaer ,
 Dat sijn kloekmoedigheyt bestondt ,
 Niet in de mondt , maer in de grondt .
 Soo even moet gy metter daet ,
 En niet met veele bloote praet ,
 Betoonen u kloekmoedigheyt ;
 Want in het doen de kloekheyt leyt .
 Die luyde roept van sijn bedrijf ,
 Heeft veeltijts 't doen niet veel om 't lijf ;
 Het spreekwoort is al lang geweest :
 De blootste honden blaffen meest .

2 Petr. 2. 8. *Sij spreken hooghmoedige woorden van
 Weltheyt / daer niet na en volghet.*

1 Theff. 4. 11. *Wy vermanen u / etc. dat ghy stille weest /
 en het uwe beschiect.*

C. Op 't Zeylen met een Schuytje.

't **G**eburd' eens dat ik in de Zaen ,
 Wild' met een Schuytje zeylen gaen ,
 En schoon de Wint blies vinnig op ,
 Soo sett' ik echter 't Zeyl in top ;
 My docht ik had een stijve Boor ,
 En dies licht van de windt geen noodt .
 Ik stak van Landt , maer doen ik quam
 Daer ik de vrye windt vernam ;
 Ontschoot het my ; want siet de macht
 Des Wints , heeft soo veel by gebracht ,
 Dat 't boortje onder water ging ,
 En ik in 't schuytje water ving ;
 En 'k dreef , na dit mijn ongeval ,
 Te met ook na de lager-wal .

Ey let of 't dus niet meê en gaet ;
 Met veele van een kleynen staet ,
 Die door wat erf , of huwelijk ;
 Haer met een weinig dunken rijk .

En mits sy 't goet niet zijn gewent,
 Soo neemt het wel een qualik endt;
 Want sy haer staet soo stelle aen,
 Of 't nimmermeer mocht zijn verdaen:
 Men koopt een Huys, of Tuyn, of Schuyt;
 Men bouwt, men plant, of vaert wel uyt,
 En koopt, en handelt gins en weêr;
 Men teert men smeert gelijk een Heer;
 En licht loopt het Fortuyn haer mis;
 Soo dan het goet niet groot en is,
 Soo valt haer schuytje om als mijn,
 Waer door s' een last en plage zijn,
 Voor die haer crediteerden 't goet;
 Of nu mits yrindschap hulpe doet.
 Voor waer het is een stout bestaen,
 Op kleyne winst soo breed te gaen;
 Doch schoon men 't doet op groot gewin,
 Het quaet is licht niet veel te min;
 Want 's Heeren goet onnut verquist,
 Al heeft men 't veel, is leer gemist.

Luc. 15. 13. *Hy bracht het sijne door niet brassen.*

2 Petr. 2. 13. *Sy brassen wel van de uwe.*

Prov. 21. 17. *Die geern in wellust leeft/die sal gebreck lij-*

den.

Luc. 16. 19. *En rijk man leefden alle dagen lekkerlielk /
 etc.*

Cl. *Op 't reyn over 't Ys elk om 't snelste*

WY sien hoe 's Winters over 't Ys,
 Veel Menschen reyn elk om prijs,
 Jagantche troepen siet men wel
 Dan komen tot dat seltsaem spel;
 Daer menig dan om prijs en eer,
 Soo dapper sich stelt in de weer,
 Dat hy (al is 'et kout) soo woelt;
 Dat hy al dikwils rollen voelt,

Langs

Langs sijne kaken 't filtig nat ;
 Soo dat hy wort seer moed' en mat ,
 Voorwaer hy 's hier soo besig in ,
 Al of een overgroot gewin,
 Voor hem in desen handel stak ;
 Daer 't loon niet is als ongemak.
 Of dunkt 'et ymandt meer te zijn,
 Ik seg het is een bloote schijn ;
 Want beeldt hy sich niet in , 't is niet ;
 Verdwijnt de lust 't spel baert verdriet.

Welgy, die prijs begeerig zijt ,
 En schroomt om eer , voor moeyt noch vlijt ;
 Ik weet een kost'lik goet voor u ,
 't Welk krijg-baer is , indien gy nu
 U vlijt daer toe soo seer aenlegt ,
 Als van het reyn is gesegt :
 Dat 's 't eeuw'ig leven. O ! een staet ,
 Die 't alles hier te booven gaet.
 En om te komen tot dat goet ,
 Hier deugt bewesen worden moet.
 Wel aen dan Christ'nen komt en speelt ,
 Gy die aen troepen zijt verdeelt ;
 Komt seg ik luttig op de baen ,
 En spant nu elk sijn krachten aen ,
 Om desen prijs loopt elk voorby ,
 En lijf niet datter ymandt zy ,
 Die meerder lof als gy verkrijgt ,
 En hooger in de deugt op-stijgt :
 Doch schoon gy ymandt hooger siet ,
 Laet echter 't loopen daer om niet ;
 Want 't is hier soo niet dat juyfteen ,
 Die snelst loopt , krijgt de prijs alleen.
 O neen , maer yder diele jaegt ,
 Die krijgt soo veel als hem behaegt.
 Nu gy die Christen troepen heet ,
 Laet sien hoe gy u plicht bekleet ;
 Ik sie wel dat gy prijs bemint ,

En garen eer en rijkdom wint ;
 Maer soekt de alderfekerst' niet ;
 Maer die gelijk de schaduw vliet :
 Elk jaegt om 't seerst om tijtlik goet ,
 En soekt 'et hier in overvloet .
 Ja door d'uytwendigheyt , en pracht ,
 Tracht elk om meest te zijn geacht ;
 Als d'een wat sierlik gaet gekleet ,
 Soo schijnt het d'ander bykans leet ,
 Dat hy niet sulken nieuw fatsoen
 Meê straks mach aen sijn leden doen ;
 Ja is beschaemt , wanneer hy niet
 Soo juyl gelijk hy and're siet ,
 Is hoofs en net ; ja overal ,
 Vindt hy schier aen sich selfs misstal .
 Dus gaet het niet met 't kleet alleen ,
 Maer ook met 't huysraet in 't gemeen ;
 Elk soekt op 't seerst te steken uyt ,
 Licht of 't een gek tot eere duyt .
 't Welk 't meelle loon is dat het geeft ,
 En lichtmen noch dit loon niet heeft :
 Want die soo uytleeft in de pracht ,
 Licht wordt van yder uyt gelacht .
 En doch wat heeft de pronkaert meer ,
 Als windt , en ingebeelde eer ?

1 Cor. 9. 24. En weet ghy niet / dat alle die na de prijs
 loopen / dat sy wel alle loopen / maer een verkrijght de
 prijs ; loopt nu alsoo dat ghy die verkrijght.

2 Petr 1. 5. Doet al u neersigheyt daer toe / dat ghy uyt
 u geloove deught bekijft / etc.

CII. Op een ongeval my overkomende door stoutelik
 op 't Ys te ryen.

ALs eens het water stijf en hert,
 Door groote kou gebakken wert,

Soo ging ik ryen over 't Ys,
 (Gelijk dat is des Kinders wys)
 Ik deê voorwaer ook Kinder werk;
 Vermits het Ys noch was niet sterk.
 Had ik myn Ouders raet gedaen,
 Ik waer soo niet van Huys gegaen.
 Maer 'k sag vast Ryers hier en daer,
 Die 'k swaerder achte als ik waer,
 Dies wild' ik hoewel met gevaer,
 Het meê eens wagen hier en daer:
 En schoon ik 't kraken heb gehoort,
 Soo reed ik echter noch al voort;
 Soo lang tot dat ik eenmael quam,
 Daer ik nog swakker Ys vernam,
 En doen ik quam op 't olik wrak,
 Soo keerd' ik na de wal my strak;
 Maer lacy! op dien eygen stont,
 Soo sonk ik neder na de grond:
 Waer door ik dapper wiert ontstelt;
 Doch myne Maets, daer meê in 't velt,
 Die haelden my straks uyt de floot,
 Dies ik van 't leven had geen noot.

Siet gy die gaern op 't ruyme gaet,
 Hier hebt g' een beelt van uwe staet;
 Gy schynt niet wyser als een Kindt;
 Want schoon hy die u Ziel bemint,
 U raet te blyven by tyn Leer,
 Noch wilt gy loopen wyt en veer;
 U dunkt Godts goetheyt is soo groot,
 Gy hebt niet licht van 't leven noot;
 Gy siet vast and're voore gaen,
 U dunkt, ik mach wel achter aen;
 Ik ben soo goet noch wel als die,
 En geene, die ik om my sie.
 Een ander ryt met volle vaert,
 En gy als op een hinkent Paerdt.
 Gy hoort en siet Godts dreyyen wel,

(Als 't krakend' Ys) doch voor 't gequel
 Schijnt gy niet veel te zijn beschroomt,
 Voor dat de bleeke Doodt eens koomt,
 En onverhoets u nedervelt,
 Dan wort u herte seer ontstelt,
 Dan sucht gy als ik deê, eylaes!
 Wat heb ik doch bestaen, ik dwaes!
 Dat ik my niet heb laten raên!
 Om in het prikkel niet te gaen;
 Maer staeg te kiezen d'engste kant:
 Want dan soo waer ik nu op 't Landt.
 Maer och! het is gevaerlik dan,
 Al roept g'om hulp veel Menschen an;
 Ja zelfs ook Godt, dat gy versoen
 Sult krijgen, dat gy 't kondt verdoen.
 Doch evenwel is 't op het lest,
 Noch noodig om te doen sijn best.

2 Petr. 2. 5. *Sy hebben verlaten de rechte weg / en sijn
 gaen dwalen.*

CIII. *Op de sendinge des Heyligen Geestes tot de Aposte-
 len, op den Pinxter-dag.*

ALs Christi Dienaers vierig baden,
 (Eendrachtelik) en haer ontladen
 Van alle aeriche woeldery,
 Soo quam de Heyl'ge Geest haer by;
 En soo ontrent, en in haer werken,
 Dat sy die ongeleerde Klerken
 En Leeken waren, nu voortaen
 Soo spraken, dat 't elk kond' verstaen,
 't Zy waer sy woonden, in wat Palen;
 't Zy ook gcoeffent in wat talen,
 Haer sprake was voor yder klaer,
 En soo was yders spraek voor haer.
 Voorwaer een sack waer uyt wy leeren,

Hoe dat niet meest de Geest des Heeren
 Ter plaets komt daer het meenig dunkt ;
 Te weten daer van punct tot punct
 Men alle dingen weet t'onleden,
 Met veel en verghaelde reden ,
 Die men met vreemde termen mengt ,
 En na de konst te voorschijn brengt :
 Maer herten suyver van d'affecten ,
 Die oyt tot quaedt of sonden strekten ;
 En gantsch gewillig tot het goedt :
 Godt biddende met waer' ootmoedt ,
 Dat hy haer hulp en kracht wil toonen :
 Daer in is 't dat Godts Geest wil woonen ;
 Daer wort de gaef wel meer vermeert ,
 Als oyt door School-konst wort geleert.
 En immer wel soo veel gegeven ,
 Als noodig is tot 't eeuwig leven,
 Een gaf die hy wel noyt bekoomt ,
 Die staeg in School-konst leyt en droomt.

Wel dan gy die u wilt verkloeken ,
 Om konst en wijsheyt hier te soeken ;
 Soekt , soekt daer sy te vinden is ;
 In Christi School daer gaet men wis ;
 Dies laet u Kind'ren daer studeeren ,
 En soekt ook selve daer te leeren.
 Stelt u gelaten en bereydt ,
 Te worden van de Geest geleydt :
 Legt af wat hier mach hinder geven ,
 Dat is het oud'en sondig leven ;
 En bidt , ja bidt gestaeg den Heer ,
 Dat hy sijn Geest sendt meer en meer.

Actor. 2. 1 Ende als den Pinxterdagh verbult was / &c.

1 Tim. 4. 7. Beffent u selven in de Godsaligheyt.

Actor. 9. 6. Heere wat wilt ghy dat ick doen sal ?

Math. 11. 25. Ik dancke u Vader des Hemels en der Aerden / dat ghy dit dooz de wijsse en berstandige verborzgen hebt / en de kleynen oopenbaert.

1 Cor. 1. 19. Want aengesien dat de Werelt dooz haer wijsheyt God in sijn wijsheyt niet en bekende / so beliefsden 't God dooz sotte Predicatie salig te maken / die daer aen geloofden. L 5 C VI. OP

CIV. *Op de gelegentheyd van een Schipper.*

EEn Schipper die met prijkel heeft
 Lang op de woeste Zee gefweeft,
 En heeft veel tegenspoet gehad,
 Die is 't vermack als hy een Stadt
 Of goede Haven word gewaert;
 Vermits hy buyten prijkel daer,
 Sijn Schip mach rustig leggen aen;
 Soo maer sijn Schip dan is gelaën
 Met sulke goederen, als hy
 Dan op die plaets mach brengen vry;
 Maer is sijn Schip gelaën met goedt,
 Dat hy daer geensints brengen moet,
 Soo is 't gevaerlik uytter Zee,
 Te zeylen na een sulke Ree;
 Vermits hy licht in korten tijdt,
 Raekt Schip, en goet, en alles quijt.
 Een mensch die op der Aerden heeft,
 In druk en kommer lang geleeft,
 In 't vreugt te reysen na het graf,
 En van 't gewoel te laten af;
 Indien hy altijd op der Aerd
 Sijn Ziel sorgvuldig heeft bewaert;
 En 't soo gemackt, dat in Godts Rijk,
 Sijn waer mach komen vryelijk;
 Ja sulken mensch is 't graf een kust,
 En haven daer hy leyt gerust.
 Veel prijkel, angst, gevaer en noodt,
 Komt hy t'ontzeylen door de doodt;
 Want t'wijl hy leefden, licht sijn hert,
 Met water overstollept wert;
 Vermits de baren seer ontstelt,
 Staeg op hem stormen met gewelt;
 Soo dat hy dikwils prijkel stondt,
 Om heel te raken in de grondt;
 Dit prijkel leyt hy alles af,

Wanneer hy neder sijt in 't graf.
 Maer die met sonden is belast,
 En over al aen 't aertsche valt;
 Ja heett sijn heyl daer in geset,
 Voor die is 't graf een groufaem bed;
 Ja in het graf te moeten gaen,
 Is 't schriklikst dat hy mach bestaen:
 Vermits sijn Ziel sijn waerste pandt,
 Dan raekt in 's Duyvels wreede handt;
 Die 't selfde maer voor roof-goedt acht,
 En om des Menschen onheyl lacht.

Voorwaer hy is in Inoode schijn,
 Ja in de grootste noot en pijn,
 Die soo sijn gangen heeft gemaekt,
 Dat hy in sulken haven raekt.

O Godt! toont my het rechte spoor,
 Stelt my het Licht der waerheyt voor;
 Op dat ik door de duysternis,
 De rechte Haven niet en mis.

Apoc. 14. 13. Saligh zijn de dooden die in den Heere
 sterben / van nu aen / ja de Geest seyd / dat sy rusten van
 hare arbeeydt / want haer wercken volgen haer na.

Prov. 11. : 7. Als de Godloose sterft / soo is de hoope uit.

CV. Op de gemeene sorgvuldigheyt der Ouders, om haer
 Kinderen voor ongeluk te bewaren.

DE Ouders in 't gemeen die sijn heel sorgvuldig,
 Om hare Kinderen voor schade te verhoën;
 Elk wil aen ongeluk niet garen heeten schuldig;
 Dies letmen wat, en waer het Kindt kan schade doen;
 Vyer, water, mes, of yet daer prijkkel in mach steken,
 Daer keert en hout men 't af; men maekt een hek, of schut,
 Noch is men niet gerust; daer wordt staeg na gekeken,
 En sulck een sorg die is voorwaer heel goet en nut.
 Doch 't is naturelik; men siet 't ook in de beesten;

Het

Het kost haer vlees en bloedt, wanneer sy broên, en voên.
 Sy zijn heel neerstig om haer jongen op te queesten;
 Ja doen meer vlijt om die, als haer zelfs wel te doen.
 Dus speurt m'een liefde in meest alle creaturen,
 In 't geen 't natuerlik lijf, en sijne welvaert raekt:
 Maer om tot Godt, en goet, de Kinderen te sturen,
 (Daer in haer heyl bestaet) wort weynig werks gemaakt.
 'k Sie hier een groot gebrek, ð Ouders in u plichten,
 Gy gaet alleen in 't goet u Kinderen niet voor;
 Maer soekt daer van der jengt het quaet soo in te stichten,
 Dat, als g'eens anders wilt, hebt by haer geen gehoor.
 Gy pleegt u oogen-lust in 't çieren van u Kinder;
 Daer pronkt en praelt gy meê, gy kleedt haer fier en sijn;
 Gestikt, geprikt, gekoordt; gy wilt niet dat sy minder
 In aensien en gewaet, als hare makkers zijn.
 Gy went van jongs haer tong ook veel tot lekk're dingen;
 De beurs moet zijn gevult, 't welk haer heel licht beweegt
 Tot dobb'len, speelen, en onnuttelik door brengen;
 Vult hem vry dikwils op, hy wordt haest weêr gelegd.
 Dus set g' haer op weg om tot 't verderf te loopen,
 En soo sy (na verloop) wat hard'en snelder gaen,
 Als u be ooging was, en gy wel eer gingt hoopen:
 Soo kant gy met gewelt u daer dan tegen aen:
 Gy kijft, en knort, en mort, en wort heel onverduldig;
 Gy straft met mondt en handt, maer lacy! al te laet;
 Het boompje is te steeg, al bindt gy 't menigvuldig,
 Sijn eerst gewassen krom niet licht weêr recht en gaet.
 Wat 's 't of gy ook al eer haer yet wat soekt te buygen,
 Als onderwijlen zelfs u voorgang qualik raedt,
 En zelfs u tucht soo is dat sy daer quaed uyt suygen,
 Door dat gy in de tucht houdt regel, voet noch maet:
 Maer roept uyt toornigheyt, hou op gy hersebekken;
 Of anders schobbe jak, hondt, krenge, of vuyle swiju;
 Of ezels-kinnebak, of bi oeder van de gekken;
 Of woorden die in kracht wat min of meerder zijn.
 Voorwaer daer 's weynig vrucht van sulke tucht te wacht-
 ten;

Maer wel het tegendeel ; sy gaen u na in 't quaedt,
 En leeren van u selfs het schelden en verachten ;
 Haer dunkt dat 't haer soo vry als hare Ouders staet.
 Voorbeelden zijt gy haer in meer ongere dingen :
 In 't misbruyk van Tobak, van Bier en Brandewijn,
 In brassen, suypen, en lichtvaerdelik te singen,
 En sulke dingen meer, die gantsch onchristlik zijn
 Voorwaer gantsch krachteloos moet wesen al u tuchten,
 Als gy in sulck (of vry noch minder) quaedt gaet voor ;
 Al ttraft gy noch soo fel, 't sal wesen sonder vruchten :
 U voorgang is in 't quaedt voor haer veel eer een spoor.
 Wel Ouders wat is doch u oog-wit met u Kinder ?
 Is 't om tot eer en staet te brengen haer op Aerd ?
 Soo doet gy dwafelik, en kiest het slechtst en 't minder,
 Voor 't geen dat best, en meest is voor u Kinder waerd.
 Haer heyl bestaet niet in voorspoedig hier te leven ;
 Maer in hier na by Godt te smaken 's Hemels goedt.
 Waer toe gy schuldig zijt haer hulp en spoor te geven ;
 En sorgen voor de Ziel als gy voor 't Lichaem doet.
 Wel laet ons, gy en ik, voorsichtig hier in wesen,
 Dat wy voor 't Lichaem niet alleen hier zijn beducht ;
 Maer voor de Ziel veel meer ; en laet ons in de vreesse
 Des Heeren haer op voên, met matelijke tucht :
 En gaen voor al haer voor met sulken goeden wandel,
 Die haer gemoet en hert staeg tot de deugt ontfleekt ;
 En dat sy merken uyt ons' doen, bedrijt, en handel,
 Wat dat haer staet te doen, schoon datmen niet en spreekt.
 O Godt ! helpt ons hier in, de saek is heel gewichtig ;
 Daer is tot onse plicht verstant en kracht van doen.
 Men doolt hier licht indien men niet gaet heel voorsich-
 tig,
 En soeken na u Woordt de Kinder op te voên.

Syr. 20. 12. *Buyget uwe kindt den den hals/ op dat het
niet hartneckigh en worde.*

*CVI. Op de gewilligheyt eens Kindts om tot sijn rust-plaect
geleyt te worden, door ontneeming van sijn Speeltuyg.*

DEs Avonds is mijn Vrouw gewoon,
 t' Ontkleeden onse oudste Soon;
 Laetst was sy op haer tijdt gereedt,
 Maer't Kindt en wou niet zijn ontkleedt;
 Al was't zijn tijdt van ruste al:
 Want siet her hadde meer geval,
 In eenig speltuyg dat'et had,
 Waer meê'et vast te speelen sat.
 Ik nam op al den handel acht,
 En nam'et speeltuyg met voordacht;
 Doen was'et Kindt terstondt bereydt,
 Te worden tot de rust geleydt,
 Ik had bedenken of het Kindt
 Daer door wel worden mocht ontsint;
 Mits't soo wel veel met Kinders gaet,
 Wanneer m' haer speelen wederlaet:
 Maer neen, het Kindt deê dese reys
 Te beter na sijn Moeders eys.

Hoewel dit was maer Kinder-werk,
 Soo ging nochtans mijn oogemerk
 Al verder als op't Kindts bedrijf:
 Want dat en had niet veel om't lijf.
 Maer'k dacht wy sijn gelijk dit Kindt,
 Ook veel tot speelen seer gesint:
 Elk heeft sijn speeltuyg en sijn Spel,
 Daer in hy soekt sijn heyl en wel:
 d'Een eenig Vee tot speeltuyg houdt,
 Een ander Silver-gelt of Goudt;
 Een ander Man, of Wijf, of Kindt;
 Een ander Landt of Sandt bemint;
 Een ander Huys, of Thuyn, of Schuyt,
 En soo al voort; Elk kiest vast nyt
 Tot sijne speeltuyg, 't geene dat
 Hy voor hem selven dienstig vat.

Nu is 't des Menschen plicht aen Godt,
 Al speelende op sijn Gebodt
 Te letten; 't welk in sich ver vaet,
 Een noodiging tot beter staet;
 Tot rust, tot vreugd', tot 's herten wensch;
 Een staet die dikwils van de mensch,
 Niet hertelik en wordt betracht;
 Mits hy te veel op 't speeltuyg acht.
 En Godt die echter hem bemint,
 Meer als een Vader doet sijn Kindt,
 Beneemt hem dan het speeltuyg wel,
 Op dat hy immer door 'et spel
 Sijn Ziel-heyl niet versuymen sou;
 Maer in sijn Godtsdienst zijn getrou,
 Want om te worden opgewekt,
 De tucht tot middel wel verstrekt;
 En deugt geoeffent door onspoet,
 Brengt rust en vreugde aen 't gemoet:
 Maer wel gelukkig is de Mensch,
 Die als 't hem hier gaet tegen wensch,
 En van sijn speeltuyg wort vervreemt,
 Het alles soo ten besten neemt,
 Dat hy daer door met vlijt en lust,
 Terstont soekt na sijn Ziele rust;
 En is gelijk het Kindt bereydt,
 Te worden tot de rust geleydt.

Maer of het niet al meer gebeurt,
 Dat dan de Mensch te hertlik treurt;
 Niet treuren dat tot deugt verwekt,
 Maer treuren dat tot ondeugt strekt;
 Tot wan-gunst, wrevelmoet en haet,
 Tot knorren, morren, en meer quaedt;
 My dunkt het dikwils soo wel lijkt:
 Een merk en teken waer aen blijkt,
 Hoe seer het speeltuyg wordt bemint,
 En dat ons overtuygt een Kindt.
 Wel dan, wanneer ons tegenspoet,

't Zy hoe, waer door, of waer ontmoet,
 Soo laet ons sien, of niet de Heer
 Dat alsoo stiert, om ons te meer
 Daer door van 't Aertfch te trekken of;
 En tot de deugt te geven stof:
 Niet doende als een Hondt; die bijt
 De steen, niet diese na hem smijt.
 Al schijnt 'et dat een Mensch 't ons doet,
 Men 't altijd soo niet nemen moet:
 Want Godt die onse voordeel kent,
 Sulk quaedt welt 'onsen voordeel went.
 Doen 't Godt hier Adam wensch'lik gaf,
 Ging Adam sijne Schepper af;
 Maer doen hy hem die staet ontnam,
 Hy weder tot sijn Schepper quam.
 Had ook Manasse niet geleên,
 Hy hadde licht ook niet gebeên,
 Doen Petrus was in waters noot,
 Hy met sijn stem tot Christum vloot.
 Dat ook 't verlooren Kindt weêr tradt
 Tot sijne Vader, en hem badt,
 Daer heeft de noodt hem toe gebrocht;
 In weeld' hy ander selschap socht.
 Soo meen ik gaet 'et noch wel toe,
 Wanneer een Mensch bemerrikt hoe
 Onseker is des Werelts staet;
 Hoe licht sijn heyl hem hier ontgaet;
 Dat hy daer uyt dan oorsaek neemt,
 Om niet van heyl te zijn vervreemt,
 Te keeren tot des Heeren Leer,
 Om daer te vinden hoe hy weêr
 Een beter staet bekomen mocht,
 Als daer hy eerst heeft na gesocht.

Voor my ik danke Godt, dat hy
 Met tegenspoet al dikwils my
 Als met de handt heeft heen geleydt
 Ter plaets daer ruste is bereydt.

En 'k bid ook Heer doet noch voortaan ,
 My vast op uwe wegen gaen ;
 En soo mijn voet door voorspoet dwaelt ,
 Ik bid door onspoet my weêr haelt.
 Doch matigt soo u tucht en roê ,
 Of sendt my soo veel krachten toe ,
 Dat ik in ('t zy wat) tegenspoet ,
 U loven mach in mijn gemoet.

Hebr. 12. 11. Alle straffinge als sy tegenwoordigh is, en wort niet aengesien voor een byolik, maer voor een doebig dinct: Maer hier na salse een vreedsame vrucht der gerechtigheyt geben den geenen die daer door geoeffent worden.

CVII. Op 't pijn stillen door Opium.

ALs ymandt mist gesontheids gaven ,
 Het zy door honger, dorst of slaven,
 En 't Lichaem wordt beset met pijn,
 Die schier ondragelik schijnt te zijn ;
 Word *Opium* wel ingegeven,
 En soo (soo 't schijnt) de pijn verdreven :
 Doch dat de pijn dan minder schijnt,
 Komt niet dat pijns-oorzaak verdwijnt :
 Maer door verdooving van 't gevoelen,
 Schijnt nu de pijn soo niet te woelen.
 Dies als men dus de pijn veel sust,
 Met een wel 't leven wordt geblust.
 Dus als de noodt niet hart komt dringen,
 Dit kruyt niet licht kan voordeel bringen.
 't Is beter als 't kan zijn gedaen,
 Dat men pijns-oorzaak doet verlaen.
 Een Mensch die door het sonden plegen,
 Heeft na de Ziel een quael gekregen,
 Die metter tijdt vast dieper rackt,
 En dies 't hem somtijts pijnlik maekt ;
 Ja is voor hem een herte knager,

En hy dies garen mist die plager,
 Neemt somtijts wel een middel aen,
 Waer door de pijn schijnt te verlaen:
 d' Een soekt sijn hert tot rust te bringen,
 Met yd'le Liedekens te singen;
 Een ander leest een kluchtig Boek;
 De derde doet vast ondersoek,
 Wat dees' of gene doen of laten;
 De vierde stelt sich om te praten,
 Hier in een Veer-schuyt, daer op straet,
 Of daer men om een praetje gaet;
 De vijfde 't hert in rust wil stellen,
 Door 't sien en hooren van Klucht-spellen;
 Een ander somijds sich vermeyt,
 En hier en ginder eens uyt-weyt;
 Een ander geeft sich om te drinken,
 Of soo sijn quel-geest neer mocht sinken;
 Dus soekt en vint'er menig rust;
 Dus wort 't gewillē wel gesult;
 Maer 't zijn voorwaer vergiste dingen,
 Die waerlik lust noch rust aenbringen;
 Maer dooven sonds-gevoelen uyt,
 Het welk de mensch in beet'ring stuyt.
 Soo dat de quael niet wort vermindert,
 Maer quaels gevoel soo wat verhindert;
 En als men veel die midd'len kiest,
 't Gewillē 't leven wel verliest.
 Doch schoon sy moet een wyl hier swijgen,
 Sal nochtas weēr eens boven stijgen,
 En knagen soo tot in 'et hert,
 Dat noyt weēr rust gevonden wert.
 Dies 't beter is met 't kruyt te werken,
 Dat of kan setten en versterken;
 Dit doet versuchten tot den Heer,
 En schult-belijden wonder seer:
 En als men sich dan hoedt voor sonden,
 En niet de Ziel laet weder wonden;

En dat men door de geest beweegt;
Voortaan de deugt niet yver pleegt;
Soo raekt 't gewisse weêr in 't leven,
Dat anders wel had schuyt gebleven.
Wel dan gy die gewont moogt zijn,
Soekt dus verlichting voor u pijn.

2 Petr. 3. 5. Moetwillens en willen sy niet weten.

Actor. 13. 46. Het was van noden dat u lieden het woordt
Godts eerst geseydt soude worden; maer nu ghy dat van
u verstoot / en u selven onwaerdigh acht des eeuwigen
Lebens; Siet soo keeren wy ons tot de Heydenen.

Rom. 2. 5. Na u verstockte en onbekeerlijcke herte / verga-
dert gy u selven een schat des toorns / op den dag des
toorns / etc.

CVIII. Op de Gelykenis van de vijf wijsse en dwase
Maegden.

ALs Christus had vertelt van 't eynde deser Aerde,
En veel omstandigheyt den volken openbaerde,
Soo seyde hy hoe 't sal gaen met die Godtsdienstlig zijn;
Soo waerlik in der daet, als uytterlik in schijn.
Sy sullen zijn gelijk tien Maegden of Speellinnen,
Die tot een Bruydegom uyt-treden, om hem binnen
Te leyden tot sijn Bruyt; en t'wijl dit inder nacht
't Gebruik was moester licht met haer zijn uygebracht;
Ook om aensienlik haer hier in te gelaten,
Soo nemen sy al t'saem meê Oly, Lampen, Vaten,
En vijf hier van als Wijs, die deden in 't gemeen
Haer Lampen Oly in, en Vaten vol met een;
Maer vijf hier van als Dwaes niet in haer Vaten deden,
Maet in haer Lampen sy een weynig namen mede;
Dus treên sy alle uyt den Bruygom te gemoet,
Maer mits hy wat vertoest, en niet heel vaerdig spoet;
En ook terwijl de nacht tot rusten is geschapen,
Soo vallen s' alle neêr, en geven haer tot slapen,
Tot dat ter middernacht haer ymandt op doet staen,

En feydt de Bruygom komt, rijft wilt hem tegen gaen;
 Doen stonden s'alle op, en cierden hare Lampen;
 Maer fiet der Dwafen Licht verkeerd' in vuyle dampen;
 Mits d'Oly was verbrandt, dies spreken s' d'ander aen;
 Doet van u Oly ons, ons Licht schijnt uyt te gaen:
 De Wijse spaken neen, wy mogen doch niet missen,
 Gaet daer men Oly koopt, en wilt u beter wissen:
 De Dwase gingen heen, doe quam de Bruygom voort,
 En fiet de Wijse gaen met hem in door de Poort.
 Doen quamen d'ander ook en riepen Heer doet open,
 Wy zijn met d'ander ook tot u uyt komen loopen:
 Hy sprak ik ken u niet, gy sult daer buyten staen,
 Voor u en wordt de deur noyt weder op gedaen.
 Dus gaet het en sal't gaen, met die nu Christ'nen heten,
 Soo die het waerlik zijn, als die het haer vermeten.
 Nu die het waerlik zijn dat dunkt my zijn de geen,
 Die niet met Lamp en Vat gaen slecht en ledig heen;
 Dat is die niet met Doop, noch Avontmael, noch Preken,
 Noch met een Pelgrums kleedt, noch met van deugt te
 spreken

Te vreden zijn; maer doen daer Oly by, dat's Geest,
 En dienen met het hert haer Schepper aldermeest;
 De Dwase dunkt my zijn die haer by dese stellen,
 Als Leden van een Kerk, als Broërs en Metgezellen;
 Haer licht in d'eerste komst wel eenigstins ook schijnt;
 Maer door de minste windt het wederom verdwijnt.
 Sy zijn heel traeg en loom, en houden haer te vreden,
 Als sy uytwendig haer gelijk de and're kleden,
 Ter Predicati gaen, en houden Avontmael,
 Hier rust dan 't herte op, als waer dat 't principael:
 Maer 't recht vernieuwde hert, afkeurig van de sonden,
 Geneygt tot Godt en goedt, word in haer niet gevonden.
 Nu 't wijl dat Christu's hier niet daet'lik openbaert,
 Soo vallen s'all' in slaep, en schieten in der Aerd:
 Doch daer sal haest een stem haer komen in de ooren:
 Staet op, u Koningh komt; gy sult u Vonnis hooren.
 Daer sullen sy al t' saem dan vo or den Rechter staen,

En die sijn Licht dan brandt sal met hem binnen gaen :
 Maer d'ander heel verbaest , die niet in hare Lampen
 En hebben dat haer Licht , maer niet als vuyle dampen ;
 Die sullen dan met ernst haer keeren tot de geen ,
 Die scheenen op der Aerd haer Broeders ende Leên :
 En bidden geeft ons wat van uwe goede werken ;
 Komt ons met uwe Geest en Oly doch versterken ;
 Maer 't antwoordt sal dan zijn , Bidt ons vry niet soo seer,
 Wy hebben niet te veel , maer hadden liever meer :
 Gaet tot de Troosters , die u plachten troost te geven :
 En seyden dat men juyst soo streng niet hoefd' te leven.
 De Dwasc sullen gaen en nemen hare vlucht
 Tot dees' en gene vast ; maer 't is vergeefs gesucht :
 De deur wordt toe gedaen , daer is niet meerder hoÿen :
 Doch echter sullen sy noch roepen ; Heer doet open ,
 Dat ziju van onse Maets die binnen zijn getreên ;
 Wy zijn van eene Kerk , en onderlinge Leên :
 Wy plachten in u naem al vry wat uyt te rechten ;
 Een yder hieldt bykans ons voor u eygen Knechten :
 Maer 't antwoordt sal dan zijn ; de Deur is toe gedaen ,
 Ik ken u stemme niet , gy sult daer buyten slaen.
 O schriklik buyten zijn ! daer niet en sal verschijnen ,
 Als eeuwig , eeuwig weê , en 't hert vol leet en pijnen.
 Wel wie , die dit bedenkt , sal niet na Christi raedt ,
 Staeg waken , en voor al , sich hoeden voor dat quaedt.

Matth. 25. 1. Dan sal het Hemelrijck zijn gelijck thien
 Maegden / etc. vers 13. Daerom waecht / want ghy en
 weet en dagh noch de ure niet / in welke des menschen
 Sone komen sal.

Deut. 10. 12. Dient den Heere uwe Godt van gantscher
 herten / en van gantscher Ziele

Matth. 23. 22. Wee u ghy Schijst-gelcerden en Pharizeen /
 ghy Gebeynsaen / die munte / anijs en komijn vertient , en 't
 swaerste des Wets laet ghy achter ; te weten poÿdeel /
 barmhertigheyt en geloobe.

CIX. *Op wenschen in pijn om verlichting.*

Korts als my groote pijn quam woelen door de leden ;
 Ja pijn die my seer swaer en vinnig heeft bestreden ;
 Doe dacht ik , och wiert doch de pijn soo veel versacht !
 Dat ik een weynig kon tot ruste zijn gebracht :
 Doch hoe ik socht en wrocht ik kon geen rust bekomen ;
 Doch metter tijdt is my de pijn soo veel ontnomen ,
 Dat ik wat rusten kon ; dies ik nu bykans hadt
 De staet daerom ik in de pijn riep en badt.
 Doch na een korte rust myn baet-lust noch verhitte ,
 En t'wijl ik altijd lag , soo dacht ik mocht ik sitten ,
 En lesen in een boek , en schrijven op pampier ,
 En loopen door het huys , dan gints dan weder hier.
 Dit worde mede soo ; doe dacht ik mocht ik loopen ,
 Om na dan eys mijn waer te koopen en verkoopen :
 Maer eer dit dus noch is , soo komt in mijn gedacht ,
 Dit wenschen heeft geen endt ; dus word ik niet gebracht
 Tot 't gene dat ik wensch , dat 's een gerustig leven :
 Want licht'lik wordt mijn quael wel nimmermeer ver-
 dreven.

Dies is het voor my best dat ik my houd' gerust ,
 Het ga my soo 't my ga , en weêr de verder lust.
 Maer t'wijl 't my aldus gaet , so denk ik hoe wy menschen
 Ook altijt om wat nieuws (ons dunkt wat beters) wenschen :
 Een arme Bedelaer die denkt waer ik een Boer ,
 En dat ik na mijn Vee om mijne vruchten voer ;
 Een Boer die eygen heeft , wat Koeyen ofte Schapen ,
 Die denkt och waer 't mijn Landt , daer sy haer voeder ra-
 pen ;
 Bekomt hy dit , hy denkt , had ik noch soo veel meer ,
 Dat ik mei Koets en ros mocht rijden wijt en veer. (wen
 Wanneer hy dit verkrijgt , soo deukt hy , mocht ik schou-
 De arbeydt tot het Vee , en d' Akker laten bouwen ;
 En wesen als een Heer die sijne rent verwacht ,
 Die van sijn Landt-zaet hem wort in sijn huys gebracht ,
 Wanneer hy dit verkrijgt , sal noch al verder pogen

En wenschen nu hy is van aentien en vermogen
 Te zijn een Edelman (en soo hy dit ook wort ;
 Hy wenscht een Prins of Heer te worden in het kort :
 Komt hy tot sulken staet , hy is noch niet te vredn ,
 Hy wenscht dat men hem tot een Koning kronen deden ;
 Soo hy een Koning wort van maer een Koningrijk ,
 Hy heeft noch niet genoeg , hy wenscht'er drie gelijk :
 En schoon hy krijg'r'er drie , hy sal noch verder wenschen ,
 Ja wenichen dat hy waer een Heer van alle Menichen ,
 Als Alexander was , en schoon hy wordt het al ,
 Zijn wenichen houdt niet op , als hy maer hooren sal ,
 Dat hier of ginder noch een Werelt mochte wesen ;
 Hy sucht , en wenscht dat die hem mede mochte vresen :
 Soo dat indien begeert niet ingebonden wert ,
 Sy altijt verder gaet ; ja sonder endt volhert .
 Dus niet de rijkdom leyt in veele goet beheeren ,
 Maer in vernoegsaemheyt , en weynig te begeeren .
 Hoe menig is'er arm met hoopen tijdlik goet ,
 Alleen om dat begeert' staeg verder leyt en wroet .
 Dies is de beste raedt om tot geluk te raken ,
 Om voor begeerte eens een breydel toom te maken ;
 Te meer noch als ons Godt soo vele gunst bewijst ,
 Dat hy na noodrust ons heel rijklik voeten spijst ;
 Of drukt de noodt te hert , soo hebben wy te keeren
 Tot Godt , en van hem hulp ootmoedig te begeeren ;
 Niet biddend' dat hy juyst ons dus of soo veel geest ;
 Maer soo veel als de Ziel tot heyl van nooden heeft .
 Voorwaer die sijn begeert' dus kan in ruste stellen ,
 En is voortaan niet meer een slave van haer quellen ;
 Die is de alderrijckst' die op der Aerden woont ,
 Soo rijk dat hy voorwaer is waert te zijn gekroont .

1 Tim. 6. 6. Maer het is een groot gewin Gods salig sijn /
 en hem te laten genoeg ; Want wy hebben niet in de
 Werelt gebracht / 't is openbaer wy sullen daer ook niet
 in droagen . Als wy voetsel en beekiel hebben / soo laet ons
 te vreden zijn : Want die daer rijk wullen worden vallen
 in behorngen / & .

CX. Op Kebes Tafereel.

't **S**cheen Kebes eertijts wou met dese prent uytbeelden,
 Hoe dat de menschen hier op aerd haer rolle speelden;
 Doch wat dit alles is wort niet met klaer bescheyt,
 En soo 't wel passen sou, by dese prent geseydt.
 My dunkt hy kan wel zijn gevoeglik vergeleken,
 Met 't geen dat Christus komt Mattheus seven spreken;
 Van d' wijd' en enge poort, de breed' en smalle baen,
 Waer door de eerlce veel, de laetlce weynig gaen.
 Nu om op dese prent noch nader yet te seggen,
 En om des Heeren spreuk met eenen uyt te leggen;
 Soo laet ons eens besjen hoe 't met de Mensche gaet,
 En wa' er wordt gesocht in dees en gene staet.
 Soo haest de Kinder zijn bequaem om yet te leeren,
 Soo brengt men haer ter School, om wijsheyt te ver-
 meeren;

Maer mits de Kinder dit wat streng en lastig valt,
 Vermits'er van haer garen wat wesen wil gemalt;
 En mits de malle waen sich cierlik komt vertooncn,
 En met veelfoetigheyt de jonkheyt wil beloonen,
 En ook haer gaven gansch om niet gewillig schenkt,
 Soo gaen de Kinders om van haer te zijn gedrenkt;
 En oeffenen haer spel, nu dit, dan weêr een ander,
 En wanen soo vast vreugt te plegen met malkander;
 Doch na een jaer of tien soo gaet dit spel te niet;
 't En lust haer niet meer, elk dunkt hy beter siet:
 Doch waen en onkund' blijft haer noch in 't herte sitten,
 En doet op nieuws haer weêr tot dit en dat verhitten.
 Sy geven haer tot 't geen dat licht het hert verlokt,
 En dees tot dese sond', geen' weêr tot and're rokt.
 Elk volgt opinies raedt. Veel soeken om te paren,
 En dan van staet te zijn, engelt en goet te garen;
 Dies gaen sy tot 't Fortuyn, en kijken neerstig uyt,
 Waer dat sijn gave smakt, en happen na een buyt.
 Soo dit om noodruft is soo is 't geen quade sake;
 Maer 't oogwit in de saek kan 't quact en sondig maken;

Gelijk het veeltijts doet: Want siet hoe dat het gaet,
 Een yder soekt bykans eer, wellust, hooge staet,
 De meesten hoop dat zijn naturelijke Menschen,
 Die na natuers vermaek haer poogen is, en wenschen.
 Doch onder dit getal ook vele wand'len gaen,
 Die seer Godlooselik veel boosheyt nemen aen;
 En geven soo haer selfs tot moorden, rooven, steelen,
 Tot Swijnsche gulfigheyt, tot hoeren en bordeelen;
 En dese al te saem, daer nu af is geseydt,
 Gaen op de breede weg die ter verdoem'nis leyt.
 'k Versta by dese weg de eygen liefd' en wille,
 Die maken 't alles ruym in baetsucht en geschillen;
 De Poort die hier op staet is 't Politijcke recht,
 Dit maekt (doch selden) noch dat m'ergens raekt of
 hecht,
 't En zy men is heel groot, en van soo lange beenen,
 Dat men kan over huys en galge stappen benen;
 Gelijk die groot zijn doen, doch voor elk in 't gemeen
 Is tusschen huys en galg seer groote ruymt te treên.
 Voorwaer een breede weg, en Poort schier sonder posten,
 't Waer niet wel mogelijk dat ymant daer aen bolt en;
 Hoe dat men swaeyt en swiert, 't en raekt haer nimmer-
 meer,
 't Zy aen het huys of galg, en die staen wonder veer.
 Hier hindert geen krakeel, geen twisten, pleyten, vech-
 ten;
 Het is hier ruym genoeg, men kan 't'er al uytrechten.
 Log en bedrog is hier een gantsch onstraflik quaet,
 De spot en boertery hier selfs aensienlik staet.
 't Is hier ook daegliks werk malkander te blameeren,
 En door 't fenijn des tongs malkander heel t'ontereen.
 Hoe men hier rookt en smookt, daer is soo ruyme lucht,
 Daer hoeft niet om de stank eens uyt de Poort gevucht;
 Ja 't is hier ruym genoeg te dansen en te springen,
 Met 't hantje over 't hooft te spelen en te lingen,
 Hoe men hier kloft en schiet, men raekt niet uyt de
 baen:

Men kan met kaert en bort by troepen speelen gaen ;
 Ja 't is 'er alsoo ruym dat heele troepen wagens
 Daer teffens kunnen deur , en dat ook schoon al dragens'
 Een hoop ontuchtig volk , en datter nevens gaet
 Een groot getal en sleep , Lakkeyen tot haer slaet,
 En schoon meest yder hier is uyerlik te kennen ,
 Soo gaens'er nochtans ook die soo schijn-heylig be-
 nen ,

Dat menig haer siet aen voor rechte Dienaers Godts ,
 Daer s' in het herte zijn verachters Godts gebodts.
 Ook komen voor het volk als Priesters haer verschijnen ,
 Die 't kleet is heel onsfacht , en die het Lichaem pijnen :
 En dees (het schijnt wat vreemts) gaen meê op 't breede
 padt ,

Want haer Godtsdienstigheyt geschiet om eer of schat.
 Nu schoon dir meeste volk die tot 't Fortuyn haer geven,
 Haer herte zijn getfelt om met vermack te leven ;
 Soo valt'er nochtans niet al voorspoet en geluk :
 Maer menig vindt ook wel na 't Lichaem groote druk.
 Veel sonden brengen selfs haer straf en plagen mede ;
 By wellust , eere , schat , gaen vele tegenheden :
 De wellust baert veel siekt' , de siekt' het Lichaem smert ,
 Door eersucht knaegt ook veel de spijt tot aen het hert ;
 De nijt en gierigheyt zijn schat-suchts Metgesellen ,
 Die dik wils nacht noch dag niet laten af van quellen ;
 Maer brengen somtijts wel tot dievery en moort ,
 Waer door het Lichaem wordt gestraft met Swaerdt of
 Koordt.

Doch somtijts worden sulc' noch eerder wel ontbonden ,
 Door hertelik berou en kennis van haer sonden :
 Doch 't meeste gros dat gaet in sond' en ondeugt voort ;
 Het zy met luk of druk , elk kiest de ruyme poort.
 Nu 't wyl dees grooten hoop de breede weg voort wan-
 d'len ,

En dat den eenen dus en and're soo weêr hand'len ;
 Soo komt de dood en schiet , dan dees dan die in 't hert ,
 En scheurt soo Lijf en Ziel van een met groote smert.

Dit is haer eynde hier: Maer na dit droevig s'cheyden,
 Soo vallen s' in een poel daer toe dees weg haer leyden.
 Hier vinden sy haer vrucht; hier werden sy geloont;
 Dat is, van haer gewiss' en 't helsch gespook gehoont.
 Nu uyt het vorig tal die gantsch natuerlik leven,
 Haer sommige ook wel op d'ander weg begeven;
 Een weg waer by men kan de Wetten Godts verstaen,
 Die letterlik de plicht eens Christens wijten aen.
 De eene post des Poorts is Liefde Godts, en d'ander
 De Liefd' des Naesten, dees staen dichte by malkander.
 Nu op dees smalle weg (die aen het water leyt,
 En dicht ontrent een vyer) dient met voorlichtigheyt
 Gegaen, of 't hapert licht, mits hy heeft weynig breete;
 Hy lijdt niet dat 'er wordt gegeven of gesmeten;
 Men mach door dronkenschap of sulke taken meer,
 Niet wijt en swierig gaen, of daetlik valt men neêr.
 En t'wijl dat dese weg is hoog en steyl te treden,
 Soo mach men met het oog niet kijken na beneden,
 Dat maekt een suyseling, en dat het alles maekt,
 En waer door dat men licht van boven neder daelt.
 Dies moet men na om hoog gedurig slaen de oogen,
 En staeg met neerstigheyt, ja alle yver poogen
 Te komen tot de plaets die boven is bereyt,
 En hebben in het werk gestaeg omsichtigheyt;
 Te meer dewijl der staeg veel Roovers loopen loeren,
 Om sulke Pelgeroms van boven af te voeren;
 Dies sy ook moeten zijn gewapent en gekleet,
 Met sulks waer door sy haer behoeden voor het leet.
 Gods Woordt is Roer en Swaerd, waer meê sy kunnen
 vechten,
 Wanneer haer ymandt wil ten quaden onderrechten;
 Sy gorden ook het lijf met waerheyt dicht en vast,
 Op dat begeert des vleesch niet uyt en puylt en wast.
 Ootmoedt en sachtmoedt zijn dees Pelgroms sachte rok-
 ken;
 Sy dragen ook al om 't geloove tot haer stokken;
 En schoon hier by de weg wel veel rust-huyfen staen,

Wil-

Wilvaerdigheyt en hoop doen haer gedurig gaen,
 Doch 't beurt eylacy! wel, dat ymandt met behagen
 Dus aen het loopen trekt, en weêr komt te vertragen.
 Sy vinden op de weg een Poort van weynig ruymt',
 Waer door een yder wordt die boven wil geschuymt
 Hier dient gebukt te zijn, of 't hoeft dat sal men stoten,
 En somtijds dient men 't lijf om ruymt' ook wel t'ont'
 blooten;

Dies soo de kleeders zijn aensienelik en groot,
 Sy raken licht soo vast dat het te rugge stoot.
 Of soo het haer hangt lang en wilt om 't hoeft te swacyen,
 Kan licht ook raken vast, en doen de loop omdraeyen.
 Soo dat'er op dees weg wel menig trekt aen 't gaen,
 Maer voor de enge poort daer blijft men dikwils staen.
 Soo lang men sacht mach gaen, en sonder tegenheden,
 Soo gaet men al wat voort; Maer moet'er zijn geleden,
 En dat de poort vereyft, dat men het hert ontkleet
 Van eygen-wil, ey fiet! hoe menig dan afstreeet.
 Maer, ô! dat kleyn getal dat vroom komt door te dringen,
 Dat voelt dan in het hert een soete bron ontspringen:
 Haer onderlinge liefd' die maekt het alles soet;
 Sy spreken van haer reys en van het Hemels goet.
 Sy soeken op de weg malkander te versterken,
 En elk is ander staeg een spoor tot goede werken;
 Sy hebben rust en vreê; of komt'er eens geschil,
 't Is daetlik weêr gesust; een yder buygt sijn wil.
 Godt is haer Leytsman ook, en geeft haer sijne gaven,
 En komt haer aen de Ziel met troost en hope laven,
 En soo de Vyandt haer te swaer en lustig drukt;
 Hy sendt haer hulp en kracht, en maekt dat 't haer gelukt;
 Of soo sy in haer loop door 't mooye weêr vertragen,
 Soo sendt hy haer een buy om haer al voort te jagen;
 En schoon dit lastig schijnt, en enkel tegensoet,
 Soo suyvert en versterkt het nochtans haer gemoet.

Nu t'wijl dit soete volk dus stil en vredig wand'len,
 En t'wijl ty van Godts Rijk, en haer verlossing hand'len;
 soo komt de slaep des doodts, en leyt haer sachjes neêr:
 Maer

Maer Christus sal eerlang haer al te samen weêr
 Op wekken, en haer dan ter plaets en stede leyden,
 Daer hy al over lang haer kamers ging bereyden.
 Een plaetse daer 't al is wat dat men wenicht bereyt,
 Alwaer sy sullen zijn tot in der eeuwigheyt.

*Wel wie sal niet, die dit insiet, de ruymt' begeven;
 En dringen voort, door d'enge Poort, tot 't eeuwig Leven.*

Want

*Daer 's groot gevaer, in ruymt' voor haer, die ruymte soe-
 ken,
 Maer siet de engt, wis voordeel brenge, die haer verkleo-
 ken.*

Endaerom

Matth. 7. 13. Gaet in door de enge Poozte: Want de
 Poozte is wijd / en de weg is breed / die ter verdoemenis
 leydt; en vele zijnder die door dese in gaen: ende de Poozte
 is eng / en de weg is smal / die tot den leven leydt / en luttel
 zijnder die hem vinden.

GODT DE PRYS.

SANG-RYMEN,
OF
LIEDEKENS.

Tot vermaeck der deugt-lievende Sangers.

RECHT. 5. 12.

Wel op / wel op / Debora / wel op / wel op /
en singt een Liedeken.

TWEEDE DEEL.

Tot de SANGERS.

Sangers die nu lang gesmaekt hebt
Lekk're spijs, en u vermaekt hebt,
In veel Sangen die vermaert zijn,
Ja als puyk by een vergaert zijn;
Licht g'uw lust daer in gebluft hebt,
En tot slechter spijs nu lust hebt,
Wil' een Moes-gerecht dat slecht is?
Loop niet wijt, want hier gerecht is:
Hier is Moes dat elk gefondt is,
Sels een Ziele die gewondt is.
Singt, ey singt! maer niet om eeren;
Singt, ey singt! maer om te leeren;
Singt, ey singt! om Godt te loven;
Singt een sang, die wil na boven.

De Deugt verheugt.

STEMME: O boose domme Jeugt, &c.

- 1 **D**e deugt / de ware deugt / is edelder dan gout ;
 Wel hem die daer te recht sijn hert en sin op bouwt.
 Hy boelt dooz deugt veel vzeugt / ja vzeugt die hem gelust /
 In pijn / druk / ongebal / stelt deugt het hert gerust.
- 2 Hy vaelt dooz deugdens kracht een soetheyd in sijn hert /
 Waer dooz sijn Ziel verquikt / en opgetogen wert ;
 Hy wordt dooz deugts vermaek getroost in sware pijn /
 Deugt seyd: ey weest gerust / 't sal namaels beter sijn.
- 3 Deugt giet in 's Menschen harte de aldergroofte vzeugt ;
 Niets is 'er dat de Mensch / als deugt / het hert verheugt ;
 Geen Wijn of soete drank / geen Feest of Maeltijdt vzeet /
 Die 't hert als deugt verheugt / maer geeft kontrary leet.
- 4 't Geloobe is de Boom / daer dese vzeucht up vbleopt ;
 Wie die wel mest en snoyt / maekt dese lustig groeet
 Gortmoedt / liefd' / vze / gedult / sijn vzeuchten diese geeft ;
 Dooz waer die dese smaekt het alderlekkerst heeft.
- 5 Dees vzeucht' en deugden sijn rechte wapens booz de Ziel /
 Waer mee sy kan verlaen die opt haer lastig viel :
 Geen vyandt (wie het sy) kan tegen haer bestaen ;
 Wanneer sy met de deugt hem tegen soekt te gaen.
- 6 Hoe seer dat ymandt wordt veracht / bespot / versmaect /
 Die windt / wanneer hy met gedult en liefde slaet :
 Die 't al geduldig lijdt om Godt wat men hem doet /
 Doelt vzeugt ook in de druk / want druk die smaekt hem soet.
- 7 Mits hy dan dunkt / ik ga dus vaerdig tot Godt spoen /
 Te lijden met gedult is 't best dat ik kan doen.
 De Ziel heft sich tot Godt / wanneer het Lichaem lijdt ;
 Wanneer 't vles wordt gekruyst soo is de Geest verlijdt.
- 8 Wel hem / die 't Vles soo dooz de Geest te onder drukt ;
 Maer meer siet men de Geest dooz 't Vles ter neer gerukt.
 't Vles heeft hier pet booz 't oog / doch 't is maer enkel waen /
 Want na een schijn van vzeugt soo heeft de vzeugt gedaen.
- 9 De Geest siet hier geen hulp / als dooz 's harts innig oog /
 Als dat is recht verlicht / siet hy sijn hulp om hoog ;
 O vzeugt ! dooz deugt / die soo 's harts oogen sijn verlicht /
 Dat hy dooz vast geloof Godt klaer van verre sicht ;

10 En seydt altijd: O God! 't is wel hoe dat gy 't boegt
 Heer utwe wil geschie / soo ben ik vergenoegt.
 Om soo te wesen / Godt / dat waar mijn 's harten wensch.
 Helpt my o Heer hier toe! mitsgaders yder mensch.

Gewoel baert druk.

STEMME: De koude Winter is vergaen.
 Of: Daer was een Harder wijs vermaert.

1 **H**et selschay van een goede vriendt
 Ik kan (dunkt my) boozdeel geven /
 Als d'een ten goede d'ander dient /
 Ent' saem in eendzacht leven /
 Als men soo doet
 Is 't selschay goet /
 Na ik eens vant beschreven.

2 Doch veel geselschay / groot gewoel /
 Moedt van my niet gepresen ;
 Want ik my dikwils beter voel
 Ensaem en stil te wesen /
 Om onder soek
 In Godes Boek
 Te doen / en wat te lesen.

3 Of't zy in eenig ander bladt /
 Daer ynt ik yet kan leeren /
 En daer dooz dat mijn kennis wat
 En deugt ook mach vermeerden /
 Waer na ik haek /
 O soet vermaek !
 In stilheyt Godt te eeren.

4 Het aert sch gewoel my niet en lust :
 Ik kan daer niet in vinden
 Als dzoessheyt / druk / en veel onrust /
 En licht de deugt verflinden
 Dooz sulken vzeugt /
 't krenkt aen de deugt /
 En 't schaed' hem diese minden.

5 Want daer veel selschap is vergaert,
 Wordt menigmael gesproken
 Dat twist / onrust en moeyte baert /
 En d'ed'le Dye gebroken.
 Om maer een leur
 Komt wel getreuw /
 Dooz klappaerts vperig stoken.

6 En als men al gescheyden zy /
 Soo voelt noch menigh 't sijniden /
 Dooz knaging van het geen dat hy
 Gedaen heeft / of moest liden.
 Soodat 't gelwoel
 (Na ik geboel)
 Seer seiden baert verblijden.

7 Mijn vreugde die ik somtijts smaekt
 Is een Gedicht te maken /
 Dat is mijn by al meer vermaekt
 Als 's Werelts vreugt te smaken.
 En word' verheugt
 Dooz hoop / in vreugt
 Hier na by Godt te raken.

8 't Is best vooz my / en minste pijn /
 Gerust en stil te leven /
 En (waer ik kan) deughts knecht te zyn /
 Ja vast daer aen te kleben ;
 't Is hier geen scha /
 En 't sal hier na
 Noch 't grootste voordeel geben.

9 Adieu dan Werelt / groot gelwoel /
 Adieu dan sotte vreugde /
 't Is druk dat ik van u geboel /
 En 'k bind' by u geen deugde /
 'k Bind in de deugt
 Al meerder vreugt /
 Als gy my ont verheugde.

10 O Godt ! neemt gy my tot u knecht /
 Sterkt my in druk en liden ;

Stuurt my op uw wege recht /
 Op dat ik vroom mach strijden /
 En namaels zijn
 Doo; u Menschijn /
 En my niet u verblijden.

11 Dit is mijn beê van u / O Godt!
 Laet my dees beê verwerpen /
 Sterkt my dat ik na u Gebodt
 Mach leven ende sterben /
 Tot uwer eer /
 En namaels / Heer /
 U koninkrijk be-erven.

Wijs te wesen , is Godt te vreesen.

STEMME : Rosemont die lag gedoken
 Of: Als de Heer ons komt beproeven.

1 O ! Wat bindt men al Beminders
 Van des Wijshepts hooge trap /
 Maer eplacp ! weynig binders
 Van de ware wetenschap /
 Wijshept daer men meest na jaegt
 Godt niet alderbest behaegt.

2 Ware Wijshept (soo wy lesen)
 Is (als Sprach ons vermeld)
 Godt van herten recht te vreesen /
 Dat is Wijshept die der gelt :
 Dat se heeft sal van sijn Heer
 Daer voo; krygen prijs en eer.

3 Menig Mensch wil hoog geleert zijn /
 Maer soekt Wijshept die niet baet;
 Want hy wil van elk ge-eert zijn /
 Als hy sich wat hoogs verstaet ;
 Ja verhest dan soo sijn hert
 Dat sijn Ziel gewondet wert.

4 d' Oeffening daer elk toe gesint is /

Geest

Geest geen groote nuttigheyt :
 Maer die van elk minst bebindt is /
 Is (gelijk als Paulus seyd)
 Tot veel dingen seer bequaem /
 Maer is weynig aengenaem.

5 Hy is wijs / al schijnt hy slecht'lik /
 Die sijn Schepper dient te recht /
 En sich niet stuk-wijs draegt knecht'lik /
 Maer in all's is Godes knecht /
 Sulken een veel dingen weet /
 Schoon of hy eenvoudig heet.

6 Wilt na sulke wijsheyt jagen /
 Wieje bent / of wesen meugt ;
 Dreeft u Godt / wilt hem behagen /
 Soekt na Wijsheyt in de deugt ;
 't Sal u hier zijn wonder goedt /
 En hier namaels vallen soet.

 Schijn doet doolen.

STEMME: Altijdt altijdt zijnder Sotten.
 Of: Elk heeft sijn besonder drijven.

1 **S** Alomon die sag een Hoere /
 Die een Jong'ling heeft gekust /
 Onbeschaemt / upt vuple lust /
 Ging hem tot onkupsheyt voeren /
 Schoot hem end'lik niet bedroch.
 Sulken Vrouw is heden noch.

2 Wel wat of sy mach beginnen ?
 Dat sy dus verweent / en schoon /
 Waer vooz pder sielt ten toon /
 En soo pder lokit tot minnen ;
 Daer sy is een vuple Hoer /
 Kerpne Maegt / noch echte Moer.

3 O ! wat heeft sy Jongelingen
 (Dilwils) vooz een blyde nacht

In elendigheyt gebracht /
 Dooz haer vlypen / dooz haer haer singen /
 Dooz het streelen dat sy streelt /
 En de deuntjes die sy speelt.

4 Sy schijnt ciereelik vooz oogen /
 En sy toont een soet gelaet /
 Is ook minnelik van praet.
 Echter soo wordt sy bedrogen
 Die se mindt: want die in haer
 Dan veel valsheyt wordt gewaer.

5 Schoon haer kleeders ciereelik lijken /
 En sy jengdig / schoon en wel /
 Is een oude mozffel.
 Want die haer gaet recht bekijken /
 Vind se niet gelijk sy schijnt /
 Al haer schoonheyt dan verdwijnt.

6 Die sy eens krijgt in haer wooning /
 Die een nachtje by haer rust /
 (Uyt begeert / en vuple lust)
 Krijgt niet anders vooz beloning
 Als de uytterste elend /
 Die niet weder van hem wendt.

7 Schouwt dan / lieve Jonge-lieden /
 Dese Hoere valschen smoot /
 Die der menig byacht in noot /
 En haer ware ging aenbieden ;
 Ja sy doet dit even-staeg
 Nocht de menschen alle daeg.

8 Sy kan streelen / minlik vlypen /
 Lieff'lik kust sy met de mond :
 Maer die 't smaekt die wordt gewondt /
 Sy gaet 't quaedt in goedt verdopen /
 Geeft 'et quaedt een vzeemde schijn /
 En noemt het dan moy te zyn.

9 O die Hoer ! die boose Spookster /
 O die vals vermomde Vrouw /
 Is soo loos en vol ontrouw.

O't is sulken twiste-stoek fier /
 Groot verderf / en staeg verbziet
 Bzengt sy aen / en anders niet.
 10 Wilje weten / jonge Jeugde /
 Wie ik met dees' Hoere meyn ?
 't Is de Werelt seer onreyn /
 Die u lokt tot veel ondeugde /
 Ja s' is jupst in haer bedryf
 Als een ober spelig Wyf.

³s Vlees vreugts vruchten, zijn maer suchten.

STEMME: Wat vindt men nu al blinde Liën,
 Of: Na u begeer Maegdekens fiet.

1 **A**Ls ik te recht (in mijn gemoet)
 Bedenk mijn kotte leven /
 Daer in mijn dzuk / en tegenspoet /
 En ook mijn vreugt en blydschap soet /
 Al die ik heb bedreven ;
 2 Soo komt (als in een spiegel klaer)
 My dese sake blijken /
 Dat al mijn vreugt (hoe soet die waer)
 By al mijn droefheyt / dzuk / gebaer /
 Niet eens is te gelijken.

3 Want fiet mijn vreugt ('t welk vreugde schein)
 Die voer seer haest daer henen ;
 Ja als een damp en rook verdween /
 Of wert ook dikwils in geweën
 Verkeert en droefbig steenen.

4 't Gedenkt my / hoe het in mijn seugt
 Soo menigmael gebeurden /
 Dat ik schiep myn vermaek en vreugt /
 En my in dingen heb verheugt /
 Daerom ik dikwils treurden.

5 Mijn vreugt was ik veel eerder quijt
 Als mijn droefheyt en suchten /
 Mijn vreugt die duerde nae een tijd /

Daer tegen mijn dzyk / droefheyt / spijt /
Wou my schier niet ontbluchten.

6 De dzyk die bleef waer dat ik ging /
Ja dikmael gansche dagen /
En was my als een wichtig ding /
Dat swaer aen mijne leden hing /
Ja schier niet om te drag'n.

7 Ik kond' mijn droefheyt (na mijn wil)
Niet lossen t' allen tijden /
Al was ik dikwils eenzaam stil /
En ook niet niemant in geschil /
Noch kond' ik niet verblijden.

8 Want mijn gemoet daer was staeg in
Een knaging / van 't gebeurde /
Dies was dooz knaging dan niet min
Mijn dzyk / en seer beswaerde sin /
Als doen ik s' eerst betreurde.

9 Dies vind ik nu dat mijn geneugt /
(Gepleegt in al mijn dagen)
Niet waerdig is de naem van vzeugt
(Hoe seer ik my ook heb verheugt)
Te voeren en te dragen.

10 Want siet / ik hier noyt vzeugt bekoom /
Of moet daer tegen lijden /
En siet mijn vzeugt is als een droom /
Mijn dzyk gelijkt een tegen-stroom /
Die my steeds komt bestrijden.

11 Wel denk ik dan in mijn gemoet :
Waer toe ben ik gehooren /
Altijt te lijden tegenspoet /
En dzyk en droefheyt seer onsoet /
En dan noch gaen verlooren !

12 Maer neen / o neen ! getwis ik ben
Geschapen tot de vzeugde /
Een vzeugt die ik niet smaken ken /
't Zy ik mijn Ziel eerst heene sen /
Verselschapt niet veel deugden.

13 Mijn Ziel die moet tot geender stee /
 Besmet zijn met de sonden /
 Maer zijn ver selschapt met de byce /
 En noch veel and're deugden mee /
 Dooz liefde t' saem gebonden.

14 Indien ik dit te recht bestel /
 Gewis soo sal ik komen
 Daer my geen dykt ontmoeten sel /
 Maer daer de soetste byrugde wel
 In volheydt wordt genomen.

15 Wel aen den Ziel / (mijn waerste yandt)
 Ik wil u vaerdig maken /
 Op dat wy in ons Vaderlandt
 (Het welke Enoch eertijds vant)
 Te samen mogen raken.

16 Want dus te leven ben ik moe /
 Ik wensch een beter leven /
 Mijn Vaderlandt reck ik na toe /
 Daer niemandt iemandt smaet aendoe /
 Maer byrugde word bedreben.

De mensch verslijt, met druk, sijn tijdt.

STEMME: O jonge Jeugt blyhartig.

1 **W**at is mijn tijdt gebleven
 Die Godt my heeft gegeven ?
 Waer is de tijdt die my verscheen ?
 Daer in ik dikwils heb geleen /
 Sy is als rook verdweenen /
 Ja schynt mijn naeu verscheenen.
 Soo haest is sy geblogen heen.

2 Nu is 'et seer verbaerlikt /
 En 't schynt vooz my beswaerlikt /
 Om wederom soo langen tijdt
 Te leven op der Aerd / (in strijt /
 Met soo veel tegenheden

Als ik nu heb geleden)

Als ik nu ben alrede quijt.

3 Ons leven hier op Aerde

Dat is van geender waerde.

Ons' dagen zijn een kleen getal /

En seer vol d'zulk en ongebal /

Ja al ons levens dagen

Die gaen daer heen met klagen /

De slaep (seydt men) is 't soetst van al.

4 Hier by is af te meten /

En sekerlik te weten /

Dat 's Werelts vzeugt geen vzeugt en is ;

Maer niet als druck en droeffenis ;

Ja waer dat wy ons wonden

Daer binden wy elenden :

De droef heyt gaet hier niemant mis.

5 Maer dit is troostelijke /

Vooy die hier soekt Godts sijke /

Dat hier sijn sijk niet lang sal staen /

Maer dat'et haest sal zijn gedaen

(Hier) met sijn klaeglik treuren /

En dat 't haest sal gebeuren

Dat hy in d'euw'ge vzeugt sal gaen.

6 Alwaer hy noyt sal binden

Noch stroom / noch tegen-winden /

Ja niet de minste d'zulk of pijn :

Maer sal daer altydt v'olick zijn /

En hem (tot allen tijden)

Met sijnen Godt verblijden /

En blinken als de Sonneschijn.

7 O overgroote vzeugde !

Wie sou sich niet tot deugden

Hier schikken / maer een wepnig tijdt ?

Die haest en baerdig henen glijdt /

Om namaels met Godts Done /

(Die ons met vzeugt sal kroonen)

In eeuwigheyt te zijn verblijdt.

8 Hoe fouden wy doch menschen
 Doch lang te leven wenschen
 Hier in dit jammer Tranen-dal ?
 Daer sulken bzeugde komen sal /
 Vooz die haer Godt hier bzesen /
 En dienstbaer willen wesen.

Die Godt alleen heeft / heeft et al.

9 Ik wensch niet lang te leven /
 Soo Godt mijn maer wil geven
 Vergeving van mijn sond' en schult :
 Gelyk ik Godt hoop dat je sulc
 Vergeven mijne boosheyt /
 En groote Goddeloosheyt /
 Waer mede dat ik ben verbult.

Aan de Jeugt.

STEMME: Allekmaer wel schoone Steet.

1 **G**hy Jeugden / die nu heden zijt
 In uwe fleur en beste tijdt /
 En staet ten toon /
 Als Bloempjes schoon /
 Of Roosjes soet /
 Of bloeyt gelijk de Telp doet ;

2 Gedenkt hoe haest het u sal gaen /
 Dat al u schoonheyt is gedaen /
 En dat'er wel
 Gerimpelt vel
 Men u aenschijn /
 (Ja na een kortetijd) sal zijn.

3 Gy zijt nu heden in u fleur /
 Veel bzeugde schijnt'er vooz de deur /
 Het schijnt vooz u
 Als ofje nu
 Noch in u jeugt
 Bekomen soud' een groote bzeugt.

- 4 Maer neen 't en is niet soo het schijnt /
 A jeugt / u vzeugt seer haest verdwijnt /
 Als ramp u quelt /
 En 't hart onstelt /
 Soo is 't gedaen /
 O Jeugt ! u vzeugt is haest vergaen.
- 5 Dies soekt noch (liebe jonge Jeugt)
 Een beter schoon / een soeter vzeugt /
 't Welk u niet sel
 Ontblieden snel /
 Gelijk hier doet
 A Jeugt / u vzeugt / u schoon en soet.
- 6 Maer daer voor u al is bereyd
 (Van aenbegin tot eeuwigheyt)
 Volmaekte rust /
 Uw's herten lust /
 Soo gy hier leeft
 Gelijk als Godt bevoelen heeft.
- 7 Vraegt iemandt hoe hy leven moet ?
 Ik segge leeft op dese boet :
 Voor al lieft Godt /
 Dit 's sijn Gebodt /
 't Hoogst dat men bindt /
 A naesten als u selfs bemindt.
- 8 Soo dese dengden in u zijn /
 In ware daet / niet in de schijn /
 Soo sal (gewis)
 Wat meer deugt is
 Uyt dese reyn
 Staeg bloeyen als uyt een fonteyn.
- 9 Wel aen dan Jeugt / soekt (wie se zijt)
 Dat gy u hier in lustig quijt /
 Op dat s' in deuge
 Opwassen meugt /
 Dan dag tot dag /
 't Waer my een vzeugt dat ik 'et sag.

Aen T. J. Dochter, tot troost in haer langdurige
Sick-quale.

STEMME: O boose domme Jeugt, &c.

Of: Mijn droefheyt moet ik, &c.

- 1 **H**et lyden (jonge Maegt) dat gy nu heden lijdt /
Dat acht ik booz u bleesch te zyn een harde strydt :
Maer troost u selver / Maegt / denke dat u druk en pijn
Is booz uwaerde Ziel een rechte M. deccijn.
- 2 Want gy hadt anders licht om 't Geestelik niet gedacht /
Als gy misschien nu wel op 't Geestelik neemt acht :
Wat schaet 'er of u blees hier somtijds lydt gequel /
Is maer u Ziel gesondt / soo staen u saken wel.
- 3 Dalt u her lyden hier somtijds wat strang / en bang /
Soo troost u selfs / en denkt 't en sal hier zyn niet lang /
Want gy sult hastlik zyn verherlike van Gods Soon /
Indien gy hier maer leeft gelijk hy heeft geboon.
- 4 Misschien zyt gy beswaert / om dat Godtsheplig Woord
Van u niet is beleeft / gelijk 'er wel behoort
't Is goet / verlaet u by / maer wanhoopt nimmermeer
Dat booz u geen gena sou wesen by den heer.
- 5 Denkt niet als Cajam dee : mijn sonden zyn te veel /
Te groot dat Godt se my vergeben sou geheel :
Maer doet noch 't geen u dunkt dat van u dient gedaen /
Ver nedert u booz Godt / laet liefd' u hart ombaen.
- 6 Weert haet uyt u gemoet / myt twist / maer vree bemint /
Wijst hoogmoedt van u af / zyt nont tot prael' gesint /
Laet geen onguet geklay op uwe tonge zyn /
Want dat is booz u Ziel maer doodelik fenijn.
- 7 Roept Godt oormoedig aen / en bid hem om gena
Booz u boozleden schult / eer dar 'er is te spa /
Bidt hem dat hy u wil afnemen 't lastig pak /
Het welk gy dagliks draegt met grooten ongemak.
- 8 Doch wilt / wanneerje bidt / niet op u wijshepe sien /
Maer segt : Godt niet mijn wil / maer uwe moet geschien.
Misschin gy u hier weer te swak toe binden sult /
En denken dat dit niet van u kan zyn verbult.
- 9 Maer neen / woordt daer in niet mistroostig / maer houdt
moedt /

Soekt maer soo veel gy kunt dat gy Godts wil boldoet.
 Godt eyscht (na mijn begriep niet meerder van de Mensch
 Als hy vermacht te doen / en dat 's sijn wil en wensch.

10 Stelt uwe hoop op Godt / die kan u baerdig wel
 (Indien het hem beliest) afnemen dit gequel ;
 Als ik wensch dat hy sal / of soo je langer strijdt
 Soo wensch ik dat gy 't hier geduldig alles lijdt.

11 't Welk u in dese staet een medechijn kan zijn /
 Want soo gy 't niet en doet soo lijdt gy dubbelt pijn ;
 Dit weet ik (dunkt my) klaer / mits ik u dzoebte staet
 Doo? onderbinding hen / dies geef 'ku dese raedt.

12 Nu dochter neemt in dank al 't geen dat ik u geef /
 't Is na u eys geschiet dat ik dit Liedtje schreef :
 Als 't juist alles niet sin rijk op rijn te pas /
 't Is na mijn gaef gedaen / en na mijn herte was.

Troost-Liedt aen mijn eenige Moey, in haer
 Weduwlijke staet

STEMME: Fijn Godtvreesende Helden.

1 **I**s uwe bzeugt berdweenen ?
 Nu dat uw' Echts-genoot
 Gebaren is daer henen /
 Derwonnen van de Doodt ?
 Wilt al te seer niet treuren /
 Want desen staet
 ('t Zp bzoeg of laet)

Mofst u of hem eens beuren.
 2 Hoopt dat gy haest na desen
 Sult weder zijn vergaert /
 En eenwig t' samen wesen
 Daer bzeugde bzeugde baert /
 Daer nopt sal schepden komen /
 Noch ongeneugt /

Maer daer de bzeugt
 In volheyt wordt vernemen.
 3 't Is troostlik dat de genen
 Is toegesepdt gelukt /

Die hier geduerig weenen /
 En sitten in den dyck /
 Schier als van elk ver schoben ;

Alsulke Lien
 Die zijn gesien

By Godt den Heer hier boben.

4 O! die Godt maer alleen heeft
 Te hulp / te vriendt / te baet /
 En hier niet yet gemeen heeft
 Met 's Werelts hooge staet /
 Behoeft geen troost van menschen ;
 Want Godt alleen
 (En anders geen)

Die troost hem na zyn wenschen.

5 Is u uw' bzeugt ontnamen
 Lichaemlik ? Soo houdt feest
 Met Godt en alle vrouwen /
 Inwendig na de Geest ;
 Soekt uwen heul aen Gode /
 Die sal in pijn
 U Trooster zyn /

Houdt gy maer zyn geboden.

6 Dics Ziel is rijk van deugden /
 En schoon / is waerlik rijk :
 Hy leeft in weeld' en bzeugden /
 Al schijnt hy armelijck :
 Want hy houdt alle dagen
 Met Gode feest /
 Is bly van geest /

Al schijnt hy seer ver slagen.

7 Wilt rijk en cierlik maken
 Uw' Ziel / ja wilt daer booz
 By slooben ende waken /
 Die neering kan men dooz
 Een groote schat verkrijgen /
 Want die s' aenwaet
 Die sal in staet

Gedurig hooger stijgen

8te Wensch

8 'k Mensch Godt (de ware Goetheyt)
 Uw' Ziel sal daegliks voen
 Met d' alder soetste soetheyt /
 't Welk hy belooft te doen
 Die hem van herten vreesen /
 In overbloet
 Sal 't soetste soet
 Dooz sulken eeuwig wesen.

Opwecking der Deugt.

STEMME: Van het Vlas, &c.

Of: Weest welkom Bruydegom, en, &c.

- 1 **S**taet op / bedaert / o Jeugt! 't is tijdt /
 Soekt noch te zijn dat gy niet zijt:
 Schikt u tot deugt
 Terwylhe goet doen meugt.
- 2 Gy wilt doch immers in Godts Rijck
 Hier namaels Godt wel zijn gelijk.
 Maer slaepje wat
 Soo misje licht die schat.
- 3 Want u de Doodt licht sleept na 't graf
 Eer 't morgen is / ook schoon hy gaf
 U noch rispijt
 Al byn een rupme tijdt /
- 4 't Waer noch eens tijdt. En bukten reer
 Soud gy dees uwe tijdt besieen
 Na uwe vleys /
 Begeerte / lust en eys.
- 5 Gelykse licht ook zijt gesint /
 Om sulks te doen als gy bemindt /
 Tot 's Werelts mal
 U niet meer lusten sal.
- 6 Maer Jeugt! waer mee sult gy den Heer
 Van dienen? en bewijsen eer /
 Daer vooz gy meugt
 Hier namaels zijn in vzeugt?

7 Met sinnen dof en gantsch verlust /
En met een kinderlik vernuft /

Met vel en bien /
Dat angstlik is te sien ?

8 En offren God soo op het geen
Dat niet en deugt / het sluinst alleen.

O ! dat 's te snoot /
Die dwaasheyt waer te groot.

9 Wat sal Godt zijn gediens met d'zekt ?
Met stramme leden vol gebreke ?

Met een lichaem
Schier nergens toe bequaem ?

10 O Jeugt ! dient Godt van deser uur /
Bedwingt u blees / buygt u natuur

Tot Godes Leer /
En offert uwen Heer

11 Het edelst op / het frist en 't best /
Siet dat gy 't pit van 't eerst / noch 't lest

Diet voor hem spaert /
't Loon is 't wel dubbelt waert.

12 Deugts loon is hier / en by den Heer /
't Is hier vermack : doch namaels meer.

Dies schikt u Jeugt
Tot deugt / terwylje mengt.

Selden rust.

STEMME: O nacht jaloersche nacht.

1 **M**Et hoop en vrees verlijt de mensch sijn tijdt/en leven:

Hy hoopt en wenscht om yet daer na sijn herre strekt ;

Hy vrees en sorgt dat Godt hem geen geluk sal geben /

Het welk onrustigheyt / en strijdt in hem verwekt.

2 Hoyt kan hy waerlik rust in 't aertsch bedrijf bekomen /

Want schoon hy 't al verkerijt daer na sijn herte haekt /

't Is onrust : want sijn hert wordt daer van ingenomen /

Daer dient dan voor sijn pandt gesorgt / gebreest / getwaekt.

3 Of mist hy 't geen hy wenscht / soo lyt hy meerder smert ;

Want

Want als hy derden moet sijn hope van geluk /
 Soo komt de rouwe en knaegt / en blyt / en tergt sijn herte /
 Dat hy (hoe hy sich wendt) bedompelt lept in d'ruk. (schen

4 Dooz byees / dooz soz / dooz d'ruk / dooz hope / en dooz wen-
 Is steets 't gemoet ontroert / en nimmer recht gerust /
 Dit gaet soo rondt / het is en 't blyft ook by de Menschen /
 Soo lang tot haer de Doodt komt slepen na sijn kust .

5 Doch 't kan geschien (schoon 't geen men wenscht niet is
 verkregen)

Dat pmandt is gerust / en in sijn hert verheugt /
 Doch niet 't en zy sijn hoop in weldoen is gelegen /
 En dat hy hoopt op 't loon booz sijn gedane deugt ;

6 Dat 's rust: maer sonder dat is hier naeuw rust te binden /
 Men sozgt / men hoopt / men draeft / men rent / men speelt /
 men maet /

Men ploegt / men Zaeyt / men Dogft / men trekt dooz storm
 en winden /

Men spit / men delst / men graeft / tot men in d' Aerde valt.

7 Dan heeft men rust / indien men salig komt te sterben ;
 Geen hoop / geen sozgt / geen byees / geen d'ruk / geen smert / geen
 pijn

Is daer: maer daer sal men al 's Werelts onheyl derden /
 En die dan salig is sal e: uwig salig sijn.

Aen de Nieuw-getrouwde.

STEMME: Wat mach Goosen toch gebreken.

1 **B**rupbegom / met uwe Vrouw /
 'k wensch u lukt in d' Echte staet /

En ik wensch dat u het trouwen

Dienen sal tot heyl en baet ;

En dat gy na Godes raedt

Sult dees staet bekleden

Seer bequaem /

En te saem

Altydt sijn in vreden.

2 Wilt u altydt minlik dragen /

Liest malkander waerje meugt /

Soekt malkander te behagen /
 En zijt daegliks t' saem verheugt /
 Maekt u byzolik in de deugt /
 Wilt u nimmer voegen
 Om u vleys
 Na sijn eys
 Gansch te vergenoegen.

3 'k Wensch u kind'ren om u sulsen
 Bloepen / supst als rankjes soet /
 (Soo't u wil is) en verbullen
 Staeg met vzeugde uw' gemoet /
 En haer schicken tot'et goet ;
 Bugt haer teere sinnen
 Van der jeugt
 Tot'er deugt /
 Op dat s' u beminnen.

4 'k Wensch hem Godt tot u sal keeren /
 Ende zegeneu uw' dis /
 Op dat gy u meugt geneeren
 Soo't bequaem en eerlik is /
 En dat hy in droeffenis
 Wil uw' Trooster wesen.
 Welke hy
 Sal / soo gy
 Hem soekt recht te vreesen.

5 'k Wensch u d' alderbeste wensch :
 'k Wensch u Zielen groote schat /
 En dat gy als Christen Menschen
 Sult betreden 's Levens padt /
 Ende wand'ien na Godts Stadt /
 En ut' saem vermaken /
 Eeuwelyk
 In Godts Rijck.
 Wilt hier doch na haken.

Aan J. W. Soon.

S T E M M E : Helena.

- 1 **M**ijn vriende / gy zyt nu dooz de roode Zee gegaen /
 Gy zyt nu in d' Woestijn / die moet gy dooz passeeren /
 Al eer gy komen sult daer gy meugt triumfeeren.
- 2 Daer dient in dees' Woestijn (die gy zyt in getreen)
 Gebuldig haet en sntaedt / en spot te zyn geleen ;
 De vpyandt laet niet af van stryden en beyden ;
 Dies dienje nacht en dag wel hroomelik te stryden.
- 3 De lusten van het vleesch die dienen ingetoomt /
 Het quaet (hoe schoon verblomt) dat dient te zyn geschzoomt ;
 Het dient te zyn volbracht dat van u is begonnen /
 De vpyandt die u quelt die dient te zyn verwonnen.
- 4 Niet die alleen begint het loon is toegeseyt :
 Maer die volherdend' strydt die is de kroon bereydt.
 Strydt als een kloek Soldaet / wilt uw' beloften houwen
 Wilt op uw' hooftman (God) in angst en noodt betrouwen.
- 5 Als 't u hier somtydts komt wat ongeballig booz
 Soo denkt : dit poortje tradt mijn Meester eertyds dooz
 Dees' weg is hy gegaen / dit selfd' heeft hy geleden /
 En wilt soo met gedult gewillig 't padt betreden.
- 6 'k Wensch Godt u troost sal zyn in dyk en ongebal /
 En dat hy ober u sijn zegen stozten sal /
 En u al meer en meer in 't goe voornemen striben /
 Op datje in sijn Wet stantvastelik meugt blyben ;
- 7 En gaen op 's Lebens padt al ver en verder boozt /
 En wijken nimmer af van Godes heylig Woorzt.
 Siet dan aen utwer sy Godts gunst niet wordt verhindert /
 Maer siet dat g' u gebrek van dag tot dag vermindert.
- 8 En neemt Godts waer Leer al vast en vaster aen /
 En wilt op 't deugden padt al ver en verder gaen.
 Wilt Christi soete jok / en last gewillig dragen ;
 Dit doende suldy Godt gewiss'lik wel behagen ;
- 9 En krygen tot u loon / booz uw' gedane deugt /
 Het schoone Hemelryk en d' aldersoetste dreygt :
 Maar toe ik wensch dat Godt sal ober u sijn zegen
 Afsstozten / op dat dit van u mach zyn verkeygen.

Al dat vreugt hiet, en verheugt niet

STEMME: Gy vraegt my of ik selfs, &c.

Als sich mijn Ziel verheft / en kilint by Godt om
hoog /

Dan is de Werelt spot / en onheyl in mijn oog.

O! als mijn hert

Niet aen de Werelt vast is /

Maer van 'et aerds ontlast is /

Dan ben ik by van sinert.

(heugt)

2 Dan sit ik op Godts Croon / dan is mijn Ziel ver-
Dan blieten dooz mijn hert de Beekjes vol geneugt.

Maer soo 'k van daer

Gens sie des Menschen staet aen /

Ja sie die in der daet aen /

Soo bind ik dat by haer

3 Ellend' en jammer is / en droef heyt / ongebal ;
Ja dat'er niets niet is als d'ruk in 't Aerdsche dal ;

Want soo ik weer

Dael op de Aerdsche dingen /

Soo komt my d'ruk ontwingen /

En dalen op my neer /

4 Als of 't een dikke damp / of nebel mochte zijn /
Maer in ik (hoe 'k my wend) niet vind dan enkel pijn.

Maer dan soo schijnt

De Son / en laet haer stralen

Tot in mijn herte dalen /

Maer dooz de mist verdwijnt.

5 Hoyt is mijn hert te recht dooz 's Werelts vreugt-
verheugt /

Want selden duert 'et lang of 't is weer ongeneugt.

Maer sulken vreugt

Kan waerlikt 't hert vermaken /

Die men hier komt te smaken

Dooz middel van de deugt.

6 Soo ik ga speuren na mijn tijdt die is booz by /

En proef of sulken tijdt my weer behaeglijk zy /

Soo sluyt ik neen ;

Want al mijn gausche jaren /

(Die negentien zijn) waren

Dol droefheyt en geweent.

7 Mijn soetste vreugt die ik op aerden waerlijk krijg
Is / als ik met mijn hert en sin ten Hemel stijg /

En wand'len ga

Met Godt en alle broomen /

Waer by ik hoop te komen

Eens wesentlijk hier na.

8 O Godt ! laet doch altydt de ware Sonneschijn
My stralen in't hert / en noyt verborzen zijn /

Op dat ik dy /

O Godt ! te recht mach loben /

En stijgen daegliks boven

By u / en wesen bly.

De beste pracht is voor een Maegt,
Dat sy haer stil en zedig draegt.

STEMME: Wilder dan wilt, wie sal mijn temmen.
Of: Heft op u hert, opent u ooren.

1 **W**EL Maegden wilt gy u bercieren /
Soo siet dat gy tot ciersel draegt

De zedigheyt / en goe manieren ;

Dat 's 't schoonste ciersel voor een Maegt :

2 Ja 't prachtelik voor haer om te dragen /

Het eerlikt om haer mee te kleen.

Wie gaet opt and're pracht behagen /

Zijn 't wijse Liens : gewiss'lik neen.

3 Want nimmermeer en sullen Wijssen /

Die recht in Godes vreesse staen /

Het ciersel aen de kleeders pzijsen ;

Maer tot de zedigheyt ons raen.

4 Dat is'et tierfel daer de Maegden
Wel certijds mee verciere haer /
Daer sp haer Schepper mee behaegden.
Och! of et heden noch soo waer.

5 De zedigheyt / 't manierlik wesen /
Dat maekt een Maegt seer hoog geacht /
Sy wordt daerom bemint / gepresen /
Al schijnt'et by ern slechte macht.

6 Geen boerterp / geen sotte reden /
Geen banden / hoorven / kanten sijn
Verciere haer soo seer als zeden ;
Wanneer die wel gematigt sijn.

7 Wel Maegden ! wilt u dan verciere /
Met tierfel dat u tierlik staet /
Met zedigheyt en goe manieren ;
Dat 's tierfel dat uw' Zielen baet.

't Is niet al hoog dat hoog schijnt,
Noch laeg dat laeg in 't oog schijnt.

STEMME: Van Grobbendonk.
Of: Jacob is uytgetogen.

1 **W** sien hoe alle dagen
De menschen haer behagen
Meest scheppen in dat hoog
En heerlik is in 't oog.

2 Daer nochtans Godt de Heere
Gebiedt / en ons komt leere /
Van 't hooge af te staen /
En 't laeg te hangen aen.

3 Doch wel na 't hoog te haken /
Daer toe men komt te raken
Dooz middel van de deugt /
Dat is / tot 's Hemels brenge.

4 Niet na dat in de Werelt
Schijnt hoog en schoon bepeerelt :

Want dat is enkel schijn /
En kan niet waerlijk zijn.

5 Want die is op-gerefen /
Die heeft gedurig vzesen
Dat hy / tot sijn on-eer /
Eens vallen sal ter neer.

6 Maer die sich houdt beneden /
En in dien staet te vreden /
Die heeft gemak / en sal
Niet doen een quade val.

7 Die hoog staet moet nootwendig
Eens vallen neer ellendig /
En komen tot een staet
Daer in hem yder haet.

8 Dat slecht schijnt is te prijfen /
Dat laeg leydt sal eens rijfen /
Die hier niet is gesien
Wil Godt de kroone bien.

9 't Is troostlik voor de genen
Die hier gedurig weenen /
En zijn van elk veracht /
Bespot / versmaet / belacht ;

10 Dat Godt haer sal verhoogen /
En setten daer sy mogen
Al doen wat haer gelust /
En eeuwig zijn gerust.

11 O ! die by Godt mach leven /
Is waerlik hoog verheben /
Die heeft geen vrees om weer
In 't laeg te vallen neer

12 Och ! of doch alle Menschen
Die na dat hoog is wenschen /
Recht trachten na dat hoog
In daet is / niet in 't oog.

Aen de M. M. Dochter.

STEMME: 't Hemelrijk is een schoon Prieel.
Of: Waer toe mijn Ziel, waer toe gescient.

1 't I S goedt zijt gij gesint voortaan
Niet verder 't dool-padt in te gaan /
't Is recht / 't dient boozgenomen /
Maer blijtig dient'er na getrachte
Om van 'et padt te komen.

2 Zijt gij van 't padt / soo siet dat gij
Dan niet blijft stille staen ter sp,
Maer wilt dan naerstig haken /
Om van 't verkeerde padt / op 't padt
Der Waerheyt te geraken.

3 Die sich van 't dool-padt heeft gemacht /
Is noch niet op 'et padt geraekt /
Dat waerlik 't rechte padt is.
Veel sozz en moept' heeft hy / eer hy
Op 't padt / en in Godts Stadt is.

4 Veel kruys / veel druk en tegenspoet /
Veel ongeval hy lijden moet
Die op 'et padt geraekt is ;
Maer die trekt dooz / en wijkt niet af /
Sal komen daer 't volmaekt is.

5 't Loon is beloost / niet die begint /
Of stukwijs sijdt / maer die verwint
Belooning toe-geseydt is /
En die tot in 'et end volhert
De kroon tot loon bereypt is.

6 Dunkt u de weg tot Godes Stadt
Te zijn een ongemaklik padt /
En laet g'u daer dooz keeren ?
't Padt is 't (soo 't schijnt) maer wijsse loon
Soo moet gij 't padt passieren.

7 Een die yet siet van bez' daer hy
Sou gaern zijn by / doch om daer by

Te komen sehjnt verbaerliik /
Maer soo hy wilig ging daer na
Hy quam'er ja niet swaerliik.

8 Soo ook / die wilig dient sijn Godt
Die bait'et soet / al tijdt hy spoot /
't Is hem (upt liesd' tot Gode)
Geen dzuk / dat dzuk sehjnt / maer hem bzeugt
Te doen na Godts Geboden.

9 Des Heeren last is licht en soet
Te dragen / vooz die 't wilig doet ;
Maer die'et bloot siet dragen /
En selfs niet dzaegt / die dunkt'et swaer /
En 't sai hem niet behagen.

10 Macht u gewillig onderdaen
Uw' Heer en treedt op sijne paen /
Wilt hem van herten bzeesen /
Op dat gy namels eenwelyk
Met hem verheugt meugt wesen.

11 Nu Dochter 't planten is genucht
Wanneer de Planten dzagen bzuicht ;
Het Rijmen is my soetheyt /
Als ik maer sie dat mijn Gedicht
A tot'et ware goedt leydt.

Aen M. J. Dochter.

STEMME: Poliphemus aen de stranden.

1 **N**Ademael ik / waerde Nichte /
Om te dichten
Nen u my nu bind verplicht /
Soo wil ik u pet berichten /
Ende stichten /
Soo ik kan / met een Gedicht.

2 Widy utwe lofen eere
Staeg vermeerren /
En gedurig vrolik zijn ;

Soo wilt u van mi aen keeren

Tot Godts Lere /

Maerelik en niet in schijn.

3 Dan soo sal m' u hooglik prijfen /

En bewijfen

Ger / daer men besoldingt wert ;

Dan soo suldy b'reugt genieten /

Die sal blieten

Stadig dooz u jeugdig hert.

4 Wildy dooz u reden wesen

Seer gepresen /

Spreekt niet of 't en zy'et past :

Quaedt geklap berderft goe zeden /

En beel reden

Zijn een ander licht een last.

5 Wildy ciersel aen uw' leden /

En u kleden

Cierlik / soo siet datse draegt

Zedigheyt en goe manieren

Die verciereu

Op het alderschoonst een Maegt.

6 Wildy ook van uw' gebreken

Zijn ontfteken /

En eens werden wel gesondt /

Laet Godts Woordt uw' salve wesen /

Dat kan g'neesen /

Schoon men swaerlik is gewondt.

7 Wildy lelik're spijse smaken /

En vermaken

U met Most en soeten Wijn /

Soo wilt op ten Hemel rjfen /

Daer sult gy se

Vinden die sal lekker zijn.

8 Wil' een groote schat verkrijgen /

Ende stijgen

Op in hooge staet en macht /

Soo wilt ware dengden plegen /

Sulke wegen
 Wordt men dooz tot staet gebracht.
 9 O die staet ! daer alle menschen
 Wel om wenschen,
 Doch niet trachten na met blijt ;
 Wensch ik dat gy in sult treden /
 En bekleeden
 Gewelick hier na altijdt.

't Geen 't Vleesch onsoet is, de Ziele goedt is.

STEMME: Gy Volkeren des Aertrijs al.

1 **D**iens herte leydt bedwelmt in bocht
 En heeft ter werelt geen genocht /
 Geen seest en vzeugt hem blijdschap an /
 Mits vzeugt sijn hert niet vanden kan ;
 2 Dooz dien 'et in de dampen leydt :
 Maer waerom hier van maer gesepdt ?
 En die sijn Ziele onbedacht
 In duyle souden heeft gebracht /
 3 Is nimmermeer te recht verheugt /
 Dooz dien de Goddelijke vzeugt
 Hier tot sijn Ziele in en dzingt /
 Dooz dien die is met sond' omringt.
 4 Die wil dat van sijn herte vliet
 De bochtigheyt / die eete yet
 Dat hem is bitter in de mondt /
 Want bitter is sijn hert gesondt.
 5 Die vooz sijn Ziel wil Medecijn ;
 En van sijn quael genesen zijn /
 Die ga en kruys sijn weelig vleys /
 En geef dat nimmer sijnen eys.
 6 En dient de Werelt nimmermeer /
 Maer dient alleen den Opper-Heer ;
 Dat 's sause vooz cen Ziele goet /
 Doch smaeku 'et vleesch niet al te soet.

7 Een Ziele niet aen sonden vast /
Maer die van sonden is ontlast /
Die kan te midden in de pijn
Verheugt / en bly / en vrolijk zijn.

8 Want schoon 'et bleesch al pijn lijdt /
En staet gedurig in den strijdt /
En dikwils raekt in groote noot /
Ja schoon 'et lichaem wordt gedoodt ;
9 Soo maer de Geest het bleesch verwinnt /
En sijne tochten t' samen bindt /
Soo blijft de Ziele ongequeet
Ja wordt daer beter door gestelt.

10 Wy sien hoe 't in de Werelt gaet /
Dat d'een verliest is d'ander baet /
Hoe 't bleesch te enger wert benert /
Hoe dat de Ziel te rijker wert.

11 Wel hem die 't bleesch te onderdrukt /
En maekt dat het sijn Geest gelukt /
En maekt sijn Ziel van deugden rijk /
Sijn schat wordt dan onmetelyk.

12 Die sijne Ziel van sonden speent /
Die wordt veel rijker als hy meent ;
Des Ziels gesontheit is gewis
Een schat die niemandt kenlik is.

Aen G. W. Dochter.

STEMME : De Winter is vergangen.

1 **H**et geven is beswaerlik
Dooz die heeft wepnig schat /
't Dermanen is verbaerlik /
't Wordt licht verkeert gebat ;
Doch echter is 't nootfaellik /
En dient somtijds gedaen /
En dan is 't ook vermaeklik

Als 't

Als 't minlik wordt ontfaen.

2 't Is soet bemint te werden /
 Soohy die mint is goet /
 En daer in wil volherden /
 Doozwaer dan is 'et soet ;
 Maer die bemindt wil wesen /
 Moet sien / gedenkt dit Maegt /
 Dat sy upt liefd'en vzeesen
 Haer weder minlik draegt.

3 Niet siuers / maer altoos zedig /
 Vol liefd' / en sonder haet ;
 Niet twistende / maer vzedig /
 Ontlast van alle quaedt.
 Godt wil de menschen minnen /
 Ja treen met haer in d' Echt /
 Als hy aldus haer sinnen
 En herten bindt gerecht.

4 Wilt Godt / die u komt smekken /
 Nennenen tot u Hoost ;
 Geen vzeugt sal u ontbzekken /
 Soo gy hem maer geloost ;
 Maer dan moet gy begeben
 H Speelnoots / en alleen
 Men uwe Hoostman kleven /
 Hem minnen / anders geen.

5 't Qua selschay moet geschout zijn /
 De sonden afgesnoept /
 En op den Steen gebout zijn
 Daer niet dan goedt upt bloeyt :
 Wie pek komt aen te raken
 Die bindt sich haest besmet ;
 Maer die 't niet komt genaken
 Houdt sich wel repn en net.

6 Wilt Godt u Schepper eeren /
 En dienen waerje meugt /
 Soo sult g' u lof vermeeren /
 En smaken 's Heruels vzeugt.

O Maegt! soo dese vreugden
 Uw' hert eens had omvaen /
 Gy voegd' u straks tot deugden /
 En naemt uw' Minnaer aen.

7 Doch hoe uw' hert gesint is /
 Is u bekend / niet my /
 Proeft eens of 't ook verblindt is /
 En doolen gaet ter sy ;
 Indien gy zijt genegen
 Tot goedt en Godt voor al /
 Soo wensch ik dat Godts zegen
 U vruchtbaer maken sal.

8 Het valt my soet te schrijven /
 Kan ik met een gedicht
 U tot uw' Minnaer drijven /
 En tot u schuld'ge plicht.
 Klopt hy noch aen uw' deure /
 Doet op / en noodt hem aen /
 Of gy sult het betreuen
 Wanneer hy is gegaen.

Nijdt baert Strijdt.

STEMME: Het regent seer en ik word nat.

1 **A**ls Nijdt des Menschens hert regeert /
 Soo wordt de Mensch getozmenteert ;
 Mits hy van dien

Gedurig wordt geraden /
 Om sijn parthy de rug te bien.

2 En soo hy dan niet durft bestaen
 Te doen gelijk hy word geraen.

Soo komt de Spijt
 En knaegt hem aen het herte /
 Daer hy inwendig pijn door lijdt.

3 Of soo hy soekt (na 't hem behaegt)

Sijn bypandt leet te doen / soo knaegt
De Spijt noch meer /

Door dien hy licht valt onder /
En dat sijn bypandt wordt sijn Heer.

4 Dan knaegt de daet hem sonder rust /
En 't spijt hem dat hy niet sijn lust
Uptwerken mach ;

Maer dat hy soo moet binggen
Dooz die hy gaern vertreden sag.

5 Dus valt 'et swaer de Nijdt te boen /
En in het hert te laten bzoen /
Sy haert verdriet /

En maekt de mensch onrustig /
Het zy dat hy uptwerkt of niet.

6 O boose Haet ! wat werkje al
De mensch veel drukt en ongeval /
En staeghe pijn ;

Diens hert gy komt bekruppen
Kan nimmer recht gerustig zyn.

7 Wel weert dan upt u hert de Nijdt /
Dat swarte spook / wie datje zyt ;
Bemint de deugt /

Die sal u meer vermaken /
Daer in is booz u herte bzeugt.

Een Helt is hy die sijn Gemoet
Houdt in balans , in quacdt en goet.

STEMME : Schoonste Nimphje van het Wout.

1 't I Seen wijs en machtig Man
Die staeg kan
Zijn natuer te recht beheeren /
En in drukt en tegenspoet
Zijn gemoedt

(Schoon 't ontroert) kan wel regeeren :

- 2 Ja is sterker als die velt
 Met gewelt
 Legers / en kan Steden winnen /
 Want hy weert een vband af /
 (Sonder staf)
 Die hem listig velt van binnen.
- 3 Die een rechte Christen is /
 Heeft gewis
 Met dees' vbandt staeg te strijden ;
 Want hy moet hier om sijn Godt
 Smaet en spot
 Van de boose Werelt lijden.
- 4 't Welk hem dikwils valt onsoet /
 En sijn bloedt
 Wel doet spjingen heen en weder.
 Maer het is een dapper Velt
 Die dan stelt
 Sijn gemoet gerust ter neder.
- 5 't Welk is een rechte Christens ampt /
 Als hy kempt /
 Sijn gemoet ter neer te vellen /
 En als hy van pmandt lijdt
 (Die 'm benijdt)
 Sich weer-wrakeloos te stellen.
- 6 Wel hem die weer-wrakeloos
 Sich altoos
 In de tegenspoet kan dragen /
 Hy belet dan door gedult
 Dat geen schult
 Hem komt aen het herte knagen.
- 7 Want die wrakel-sucht daegliks boedt
 In 't gemoedt /
 En pleegt wrakel door ongenoege /
 Voelt dan lichtlik aen sijn hert
 (Daer door) smert /
 En hem sijn gewisse woegen.
- 8 Die sijn selfs een Heere is /
 Kan gewis

Sijn party doen niet uptrechten ;
 Want wanneer hy wijkt en ijdt /
 In de strydt /
 Maer kan dan sijn bypandt bechten ?
 9 Immer sijnen bypandt kan
 Dan niet van
 Hem een Heer of Meester werden ;
 Want hy dan niet met geweld
 Ymandt belt /
 Die hem listelik beserden.
 10 Ymant die niet becht noch slaet /
 Ja niet slaet /
 Te verwinnen / is geen eere ;
 Maer die sijn gemoet regeert /
 En beheert /
 Als 't ontroert / dat is een Heere.

Hy 's sot en bot , die knort op Godt.

STEMME: Het jaer is langer als den dag.

1 **W**EL Mensch waerom dus onbernoegt ?
 En tegen Godt dit moeyen ?
 Als 't Godt niet sijnst altydt en boegt
 Na wensch / soo hoort m'u kroyen.
 2 Maer segt eens / of gy 't recht'lik doet ;
 Gewis 't is sonder reden :
 Want Godt geeft dat g'in oberbloet
 A spijzen meugt en kleden.
 3 Soo Godt met u in 't recht wou treen /
 En na verdienst kastijsden /
 Gewis hy vant wel dubbelt reën
 Om u te laten lijden ;
 4 Maer neen / Godt soekt altoos u heyl /
 Geeft onberdient u zegen /
 Hy maekt voor u de wegen beyl /
 Om Godtsdienst by te plegen.

5 Waer voor dat gy hem schuldig zijt
 Te loven en te prijzen /
 En om u (hoe 't u ga) altijd
 Dankbaerlik te bewijzen.

6 Of soo gy moeren wilt / soo mozt
 Vyp tegen uwe sonden /
 Daer toe is dubbelt stof / dus knoxt /
 Want sy u Ziele wonden.

7 Wilt die voor Godt (met ongedult)
 Vyp hertelik beklagen /
 Bidt om vergiff' nis voor u schult /
 Wilt Godt u hert op-dragen.

8 Mozt nimmermeer in dees Woestijn /
 Schoon 't u in 't aertsch gaet tegen.
 Maer laes ! gy schijnt dan straks te zijn
 Tot moeren seer geneegen.

9 Of mozt gy om dat Godt de Heer
 A somtijdts straf / en pijn doet ?
 't Is dwaesheyt / doet 'et nimmermeer /
 Want Godt weet best hoe 't zijn moet.

10 Godt straf u niet op datje sulc
 Van hem af keerig werden ;
 Maer dan soo proeft hy u gedult /
 En of gy kunt volherden.

11 Als Godt u slaet / en straffe sendt /
 Aen 't Lichaem / of inwendig /
 Soo gy maer recht volherden kent /
 Soo zyt gy niet elendig.

12 't Volherden dient / 't zy 't met ons mach
 Of voor- of tegen-windt zijn ;
 In voorspoet / vzeugt / in ramp / geklach /
 Moet Godt altijd bemint zijn.

13 't Is niet genoeg of men hem mindt
 Wanneer men in elend is /
 Indien men anders zy gesint
 Wanneer de roe gewent is.

14 Maer moeten hier / in vzeugt of dzulk /

Gedurig Gode byzesen /
 Ons moet noch ramp / noch ook geluk /
 Hier hinderlik in wesen.

15 Wy Menschen moeten dees Woestijn
 Geduldig door passeeren.
 't kan altydt voor de windt niet zyn /
 Een Schip moet wel labceren.

Die Wysheyt schort, en kracht begeert,
 Tot Godt met syn Gebeden keert.

STEMME: Sal ik noch lang met heete tranen.

1 **M**ijn Heer! mijn Godt! mijn waarde Vader!
 Mijn Hoop! mijn Troost! mijn Hulp in 't goet/
 O gy Fonteyn! en levens ader /
 Die wysheyt geeft in overbloet /
 Geeft my se Heer

Staeg meer en meer /
 Op dat ik u mijn Heer / mijn Godt / te recht
 Wach dienen / als een vroom en trouwe knecht.

2 **M**ijn hope staet in u / O Heere!

In u stel ik mijn hert gerust /
 Wilt doch mijn hoop en troost vermeerren /
 Ontsteekt mijn herte staeg met lust

Tot uwe Wet /

Op dat ik niet

U hulp altydt / O Heer! kan dag tot dag
 In deugde meer en meer toe nemen mag.

3 **O** Godt! vergeef my mijne sonden /

Daer mee ik swaer beladen ben /
 Daer van ik niet kan zyn ontborden /
 't Zyn door u hulp / daer door ik sien.

O Heer maekt my

Van sonden vry /

Die ik heb opt of immermeer gedaen /
 Heer wilt met my niet in 't gerecht gae.

4 Ik dank u Godt / hoor u weldaden /
 Die gy my overbloedig sendt /
 En dat gy hoor my wt genaden
 A Soon liet komen in elend /
 Daer 'k u niet van
 Recht danken kan /
 Dies bid ik u / O Godt ! voldoet doch gy
 Met uw' genaed' 't geen hier gebreke by my.

5 Op u Heer wil ik my verlaten /
 Doet uwe wil / dat is mijn wensch /
 't Is u bekent wat my kan baten /
 (Veel beter als my / nietig Mensch)
 A Heer alleen
 En anders geen /
 Schoon 'k bid : O Heer bewaer my hoor 't berdziet /
 Nochtans niet mijn / maer uw' wille geschiet.

Aen den Aetheur.

STEMME: Hoe leg ik hier in dees elende.

1 **D**it Liedt moet ik in 't kort verhalen /
 Aen u mijn geeste Broed'ren vrient /
 Mits 's Heeren Geest door u komt stralen /
 Tot ons / 't welk niet verswegen dient /
 Dat in' hem hier van alleen moet prijfen /
 Komt dit u schrift met ving'ren wijfen.

2 Mits 't ons niet nood' / of komt bescheynen /
 Op 't geen in dit of gene school /
 Waer door m'er beele siet verleyen /
 't En zy dat ik hier inne dool ;
 Maer 't u van Godt een goede gaben /
 Is nut / en soet de Ziel te laben.

3 'tWyl ik dit sie door u opzingen /
 Krijg lust hier door tot dit vermaen /
 Ten eynd' gy niet hier inced' soude swijgen /
 Maer met u gaef mocht verder gaen ;

Godt wil / gelijck'er staet geschreven /
Die neerstig zijn / noch meerder geben.

4 Dat 's soo gy poogt met alle kracht /
Om te doozien Godts heylig Woorz /
En staeg doozwandelt met gedachten /
In't geen hy leert te treden voozt /
Godt sal laet g'u dat niet verdzieten /
Veel heyl ons upt u boesem gieten.

5 Dat ons soo'n goet staet te verwachten /
Baert hoop / en bzeugt / my in 't gemoet ;
Doch 'k voel noch weer in mijn gedachten /
Dat my op 't hoogst bedzoeben doet :
Gy sult bep'd' listg' en felle strijden /
Van de Satan noch moeten lijden.

6 Quaet en onheyl kan hy uptrechten /
Dooz wijse Lien; en die dan doet
Na sijne wil / soo kan hy slechten /
Waerheyt / en Deugt onder de voet /
Nopt traegheyt sal hem doen verbepen /
Kan hy u't sonden padt in lepen.

7 Gy in u boek stelt vele saken /
Die u somwijlen zijn ontmoet /
En ons / en u tot nut kond' maken /
't Geen my hier ook bedenken doet /
Hoe ik wel eer gebogelt in 't bliegen /
Heb dik gepoogt om te bedzien.

8 Ik had ten hoogsten dan verlangen /
Een van 't geslacht in 't net te sien /
Waer mee 'k'er veele konde vangen /
Ja meer als van som and're thien /
Of dees of die my dooz 't slag bloogen /
Na soo'n voozseyt / scheen al mijn poogen.

9 Niet om my daer mee te verdoegen ;
Neen / neen't en was de meening niet ;
Maer dat sijn aert hem konde boegen /
Tot mijnen dienst (dat was het) siet /
Om 't geen hier in van my gesproken /
Sal u de Dypvel ook bestoken.

10 U gaef hebt gy van Godt ontfaangen /
 Tot 's naesten heyl / en u profijt ;
 Waer weet de Dupbel / met verlangen
 Soekt uwe Ziel met list / uyt nijt ;
 Hopt meer profijt booz hem gevonden /
 Als wijse Liens gebracht tot souden.

11 Want pder roept als sultke Liedden /
 Van groot verstant / als dees of geen /
 Het Vlees / en Werelt dienste bieden /
 Waer sal 't eenboudig volksje heen ;
 Want haer verstant dooz kloekie reden /
 Kan 't quaet (dooz schijn) als goet doen kleden.

12 Dus wilt (mijn Vriendt) sijn valscheit mijden /
 En is 't dat gy de sonden haet /
 En die geensins in u wilt ijden /
 Hy 't daer mee noch niet rusten laet ;
 Hy weet (als Sprach certijds sepde)
 Wat weg de Mensch van Gode leyden.

13 Hy stelt de Mensch schijn-wijsheyt booren /
 Niemandt als hy de Schryft verstaet /
 Een pder dient na hem te hooren /
 Of dat hy anders doolen gaet ;
 Soo raekt de Mensch tot hovaerdye ;
 't Wellk pder Christen staet te myen.

14 Hy sal hier dooz in liefd' vertragen /
 't Wyl hy sijn naesten wepnig acht /
 Dooz groot geboel en sels behagen /
 En hoog gesweeft van sijn gedacht' /
 Geen volk is 't waert hem te begeven /
 By haer / dies moet hy eensaeim leven.

15 Hier mee mijn vrient neemt dit in 't goede ;
 Want siet hier in mijn wensch / en wit ;
 Dat gy u meugt booz onheyl hoeden /
 En met wijsheyt u Ziel besit.
 Gozlof hier mee / al eer ik swijge /
 Versoek weer yet van u te krijgen.

Aen Jan M. V.

STEMME: Hoe leg ik hier in dees elende.

1 **D' E** En min brenge d' ander in. **H** schryben
 (Mijn Broeder naden geest) dat pozt
 My soo dat ik niet stil kan blyben;

Maer wijsheyt is 't daer 't my aen sehozt,
 Niets kan ik wil de Son niet stralen /
 En komt Godts Geest niet op my dalen.

2 **H** En heb in 't goet geen hulp uyt Scholen /
 School-wijsheyt drijft mijn pen noch handt /
 Geen Schoolgeleertheyt doet my dooien ;
 Maer dool ik 't is uyt onberstant /
 Des niet Godt gaet het spoor my wijzen ;
 Dies ik / noch 't School niet beu te pyssen.

3 **S** En acht mijn schyft (na luydt uw's reden)
 Tot laefnis dienstig vooz de Ziel /
 En raedt my verder voozt te reden /
 Ik wensche' dat Godt my onderhjel /
 Dat ik naech verber voozt mocht leeren /
 Om uyt te brennen 't lof des Heeren.

4 **H**eyl dat gy schijnt uyt my te wachten /
 Daer toe bind ik geen gaef in my /
 't Is waer Godt geeft de swakke krachten /
 En set ook d' arme gaben by.

Soud' ik wat heyls vooz u uytgieten /
 Soo most ik 't eerst van hem genieten.

5 **D**ies wacht niet op onwisse gaben ;
 Maer gaet gy voozt / om met Godts Woorzt
 Te spijsen ons / en Ziel te laben ;
 't Welk zijn kan als m' u reden hoozt ;
 En kont afree ons doen verquikken /
 Dooz 't geen u Godt komt toe te schikken.

6 **L**aet dees noch gene Aertsche saken /
 Of wat het zy / u uyt hier in
 Vertragen of af keerig maken ;

Daer 's

Daer 's noot om hulp / tot Ziels-gewin /
 Hier kondt g'een middel toe verstreken /
 Dies houdt niet op van op te wekken.

7 Boorwaer de Heer moet zijn gepresen /
 Dat hy ons die genaed' bewijst /
 Dat wy dus soet' lik mogen wesen /
 Van u en and're staeg gespijst.

Och ! of er maer meer vruchten bleken /
 Gy soudt misschien te liever spzeken.

8 Gy leert uyt uwe vogel-netten /
 Wat lagen ons de Satan leyt /
 Hoe hy sijn strikken weet te setten /
 En hoe bedzieglik dat hy vleyt.

Gy leert ook hoe men dient te waken
 Als hy sijn strikken soo komt maken.

9 Wanneer een koopman komt te hooren /

Dat Dieven loeren op sijn gelt /
 Hy waekt / en soekt se te verstooren ;
 Soo moeten wy ook zijn gestelt ;
 En sien staeg uyt / aen alle hoeken /
 Waer ons de vyandt wil besøeken.

10 Gy acht te groot (dunkt my) mijn gaben /
 Wist gy hoe slecht ik ben / ik meen
 Gy soudt daer mee soo hoog niet dzaben ;
 Want och ! mijn wijsheyt is seer kleen :
 Ik bind geen wijsheyt / waer siet gy se
 In my ; die waerdig is te prysen.

11 Doch uwe leering is wel waerdig /
 Booz my te drukken op mijn hert ;
 Want somtijds wel een leek hobaerdig /
 En tros op sijne kennis wert ;
 Al is de gaef van geender waerden /
 Noch pocht / en roemt de arme Nerde.

12 Hier kond' ik my mee toe begeven /
 Vermits alreede dooz mijn pen
 Vershepde leerings zijn beschreven /
 Doch daer 'k maer een werk-tuyg van ben ;

De kracht die 'k had om sulks te uypen /
Quam van mijn selfs niet / maer van buypen.

13 't Is waer de Dumbel wil inwik'len /
Op veel dat Wijsheyt in haer siekt ;
En kan de Mensch met hoogmoet prik'len /
Als hy maer eens een reden spreekt /
Als 't niet veel / maer is 't liefstallig.
Die spreekt / dunkt 't licht al seer geballig.

14 Op weet de Mensch volk in te geven ;
Te trotsen op sijn boerteryp /
Op vracht / op staet ; Op sepd / verheben
Zijt gy / roemt / roemens stof hebt gy.
D' Aerdwozm die gaern sich wil verhogen /
Die volgt het spooz / en wordt bedrogen.

15 Dus zyn sijn strikken loos / en vecke :
Dies vriendt laet ons staeg onniesien /
Op dat wy doch sijn Meester speelen /
Hier toe wil Godt ons hulpe bien.
Nu Vriendt / ik dank u booz u gifse /
En 'k bid neemt weer in dank dit schryfse.

Aen G. W. D.

STEMME: Te Rijssel in 't vergulde Radt.

1 **A**ldzael ist wat met mijn Gedicht /
'k Wil nochtans niet u eps verwerpen /
Maer 'k wensche recht te zyn verlicht /
Om u pet heylsaems in te scherpen.

't Welk kan geschien dooz reen ; doch meest
Dooz Godes Woort / en sijnen geest.

2 't Krups is een Christens wiste deel /
Dat hem op aerden mach gebeuren ;
Dies is / O Maegt ! een Christen veel
Geyangt met angst / en dukt / en treuren.
Maer och ! wat noodt is 't noch als hy
Sijn geest heeft licht / en byp / en bly.

3 Want daer door bindt hy / schoon hem 't kruys
 Al dapper yzangt / noch wel genoegen.
 De beste vree is binnens huys ;
 Want die belet het innig woegen ;
 Al is 'er bukten een rebel /
 Is binnen vree / het gaet noch wel.

4 Ja dese vree is 't kostelijkt /
 Van al dat ymandt opt beminden /
 Schoon ymandt waer van schat de rijkt' /
 Hy 's arm / kan hy dees' vree niet binden /
 En diese waerlik in sich heeft /
 Is rijkt' / hoe armlik hy ook leeft.

5 Maer och ! tot dese kost' lijkheyt
 En kan men niet dan swaerlik komen ;
 Daer eyscht voor af veel azebeydt /
 Ser 't rijke Godts wordt ingenomen ;
 Niet die begint ; maer strijdt / en wint /
 De ware rust en vrede vindt.

6 Dies 't best is (dat ik weet / O Maegt !
 Met vlijt na dese vreed' te pogen /
 En slaen naeu acht wat Godt behaegt /
 En doen sijn wil na al 't vermogen.
 Dit doende sullen wy hier naer
 Of hier noch worden rust gewaer.

7 En spruyt 'er somtijds wat onkruyt /
 't Welk dreygt het goede te verpletten /
 Soo moet men dat straks wieden upt /
 Ser 't sich tot voortgaen komt te setten ;
 Waer is een Hof soo goedt van aerd' /
 't Welk nimmer cenig onkruyt baert ?

8 Wy zijn ook aerd' / en volgens dien
 Geneygt te dragen aertsche vruchten ;
 En sulks moet echter niet geschien /
 Dies moet een Christen dikwils suchten :
 Van 't Vlees wordt hy tot sond' geraen /
 En van de geest tot wederstaen.

9 't Welk in hem baert een stage strijdt /

De strijdt / een kruys booz Vlees en sinnen /
 Doch soo de sonden wordt gemijdt /
 En dat de Geest komt t' overwinnen ;
 Soo wordt het kruys veel lichter / dan
 Doen hy het eerstemael vatte aen.

10 Het geen eerst suer scheen / wort noch soet /
 Gewoonte kan natuer verwennen ;
 Die in de sonden leeft / kan 't goet
 En mit der deugden niet bekennen ;
 Want deugt die groept / en bloeyt wyt Geest /
 Verheugt het herte aldermeest.

11 Doch elk smaekt hier niet eben veel /
 Deugts vrucht / al doen s' de selfde deugden ;
 D' Een smaekt terstont na d'oeff'ning veel /
 En d'ander weer heel weynig vrugden.
 Doch 't loon der deugden is geijck /
 Die hier is arm / wort namaels rijck.

't Sal niet zijn dat yet is ;

't Sal yet zijn dat niet is.

STEMME: Laet ons een Schey-Liedt singen.

1 **N**iets heeft'er duur op aerden /
 't Schept / of berdwijnt / wat hier yet schijnt ;
 Ja ook hoe groot van waerden.

2 Een sijke / hoe verheben /
 Sal dooz de doodt / beropt en bloot /
 Zijn schatten haest begeben.

3 Twee die in d'Echt vergaren /
 Zijn wel een wijl / doch in der pl /
 Komt haer de doodt ont paren.

4 De soete Somer-blagen /
 Zijn ons naeu by / of 't is dat wy
 Weer krijgen suere dagen.

5 Wy sien de Son naeu schijnen /
 Of by daelt weer in 't westen neer /

En't

En 't Ncht gaet hier verdwijnen.

6 De Mensch van Godt geschapen /
Is naeu gebaert / of valt in d'aerdt /
Als ging hy leggen slapen.

7 Al wat hier is booz oogen /
Dat sal gewis / hoe schoon 't ook is /
Niet lang hier wesen mogen.

8 Ep laet hem elk bereyden
Met ware deugt / om eens verheugt
Van hier te mogen scheyden.

9 Och! kond' hem elk soo dragen /
Dat schult / noch spijt / na dese tydt /
Hem quam aen 't herte knagen.

10 Van waer 't geen noodt te baren /
In Charons boot; want bukten noodt /
Is men dan van de baren.

11 't Zy blijd'lik / of niet vzeesen;
Ja hoe het gaet; 't zy vzoeg of laet /
't Moet eens gescheyden wesen.

Aen D. C. en H. A.

STEMME: Wilt gy een Pelgrums weg in gaen

1 **D**E Menschen wenschen veel om rust /
En trachten ook na 's herts vernoegeu /
En dat elk meent dat lust wylblust /
Daer gaet hy sich na boegen.

2 Lust baert onrust soo lang men haer
Niet blust / geblust / komt rust te boren
d' Een soekt rust hier / en d' ander daer /
Maer veel niet na 't behooren.

3 En om dat men niet wel en tracht /
(Schoon of men soekt) tot rust te komen;
Soo wordt de rust van veel (soo 'k acht)
Ook selden recht vernomen.

4 En gy die u in d'Echt begeest /

Is 't mede licht om rust verwerpen;
Maer weet dat gy na dat gy leeft /
Rust hebben sult of derben.

5 Rust hebben: soo dooz repne Min /
A herten' samen zijn gebonden /
Rust derben soo gy van 't begin /
Tweespaltig wozt bevonden.

6 Doch uwe rust sal soo niet zijn /
(Schoon u de trou mach wel gevallen)
Dat gy daer by van d'ruk / en pijn /
Sult by zijn / neen; niet allen.

7 De Troulust sal dan zijn gedaen /
En u (als 't wel is) rust doen smaken;
Maer and're onrust sal booztaen /
A licht te meer gevallen.

8 Want d'Echte staet en is soo niet /
Of lijtsaemheyt is nut te leeren:
Godt sprak met kommer en verdriet /
Sult gy u staeg geneeren.

9 Doch dese kommer is gemeen /
d'Echt kan veel d'ruk en pijn versoeten;
Twee zijn elks troost / een heeft'er geen /
Als d'ruk hem komt ontmoeten.

10 Daerom is 't Brudegom en Bruyt /
Niet byrent dat g'u in d'Echt laet voegen;
Als d'Echt is recht / soo spruyt daer wpt
Veel soetheyt en vernoegeen.

11 't Vernoegeen blust heb lust: haert rust /
En doet de Mensch blyhertig leven:
Een die niet heeft / en ook niet lust /
Wat 's die aen veel bedreben?

12 Nu twee geliefden / dit 's mijn raedt:
Soekt in vernoegefaemheyt te leven;
't Haert rust / ja kan in d'Echte staet
Een wonder boozdeel geben.

13 En om vernoeget te zijn (daer toe)
Dient repne liefde u boven allen;

Want

Want sonder liefd' sal d' Echt u / hoe
Wel schijnend' / niet gevallen.

14 Gy Brupt verquist met soete reen /
En vriend'lik zijn 't hert uws beminden ;
Maekt u sijn druk als 't dient gemeen /
Op dat hy troost mach binden.

15 En gy ook Bruptgom laet u min /
U Brupts (als zijt g' haer hoofd) gemeen zijn ;
Gy moet voortaan van hert en sin
Niet meerder twee maer een zijn.

16 Nu Broer / en Suster wat ik raed /
Dat hoop en wensch ik sult gy leeren :
Mint staeg malkander hoe het gaet ;
En dient vooz al den Heere.

Aen A. J.

STEMME : O Heylig Salig Bethlehem.

1 **W**EL dien (seyd / David) die niet gaet /
Ter plaets daer haer de Sondaers keeren :
Noch daer men spot / of boertig praet ;
Maer lust heeft in de Wet des Heeren.

2 Apt 't eerst spruyt wee ; verlies van saem ;
By Godt / en mede by de Menschen ;
Apt 't laest vermaekt / en een goe naem /
En by gebolg meer als wy wenschen.

3 Maer laet ons Davids woorden / met
Opmerking eens wat ontleden /
Sijn lust te hebben in de Wet ;
Wat 's dat ? of hy de geen hier mede

4 Prijst Salig / die met soetigheyt
Gods Boek doozsoekt / en komt te lesen ;
En daer van spreekt ; ja dat uytleydt /
Dooz die het duyfster schijnt te wesen ?

5 't Schijnt ja ; want dat is groot en veel /
Wy konnen Godt daer mee behagen /

Doch niet genoeg; 't is maer een deel:
De Boom moet meer als bladers dragen aen /

6 Wat nut byengt het de Bouman /
Dat hy sijn Boomen schoon siet bloepen?
Verciert niet spruyten / en niet bla'en /
Als daer geen vruchten aen en groepen.

7 Wat 's of men Godts Woordt dag en nacht
Met lust door leeft / en daer van hand'len;
't Is niets / soo men niet neerstig tracht /
Om na 't bericht des selfs te wand'len.

8 Dies vrient laet ons 't vermaek niet gantsch
In 't lesen noch in 't schryben soeken;
Maer verder gaen. Doch 'k laek nochtans
Het schryben niet / noch lust tot boeken.

9 Want dat is beyde nut en goet;
Doch boven nut kan nutter wesen:
Een nedzig / sacht / gedwee gemoet /
Gaet boven singen / schryben / lesen.

10 Wel dien die sulke vruchten draegt;
't Baert hier en namaels hem geneugde;
Ja schoon hy somtijdts sucht en lalact /
Noch voelt sijn hert inwendig vzeugde.

11 Maer och! 't bereyft niet weynig blyt /
Om sulke Christenen te werden;
't Is nu / eylaes! een quade tijdt /
Om recht in 't goede te volherden.

12 Niet door vervolg / neen / maer men wert
Genoodt / gelokt / schier t' allen sonden;
Ja dikwils listelick besert /
Van Duyvel / Werelt / Vlees en sonden.

13 De Werelt die in boosheyt leyt /
Die trekt door dwang / of lokt met reden;
De sonden ('t welck wellustigheyt
En pzaecht / en staet is) trekken mede.

14 Het Vleesch is of uyt eygen aert /
Of ander sins geneygt ten quaden;
Dies 't lichtelick met de sonden paert /

Te meer mits sulks hem wordt geraden.

15 De Dupbel (die niet ledig gaet)
Die speelt / en werkt ontrent dit allen ;
Dies 't Chyften volk groot pykiel staet /
Om uyt het Chyftendom te vallen.

16 Mijn Vriendt wy die dit pykiel sien /
Ep laet ons altijdt neerstig waken /
Of siet wy sullen niet misschien
Maer seker in 't verdriet geraken.

17 Laet ons de werelt / sond' / noch v'eyg /
Noch ook de Dupbel yet toe-bieren.
Maer altijt af slaen haren eyg ;
En na Godts Woordt ons leven stieren.

Een yder neemt sijn tijdtje waer ,
Als Swaluw , Kraen , en Oyevaer.

STEMME : Laet ons een afscheyt maken.

1 **N** is de Winter henen /
Haer vrecht die heeft gedaen /
Het Is dat is verdweenen /
Mits de Lenten is verscheenen ;
Die ons valt soet en liefliik aen.

2 Sy haert ons veel genougden /
De Aerdkloot wort verciert /
Het liefste schijnt vol vreugden /
't Is of d'heel natuer verheugden /
De Lientwilt singt en tiereliert.

3 De Swaluw siet men sweben /
Vliegt ober gras en kruidt ;
De Mug schijnt weer te leben /
En met vreugt sich te begeben /
Om 's Menschen bloet te sungen uyt.

4 Wy sien hoe d' Opebaren /
Haer tijdt ook nemen waer /
Die kortz noch bezre waren /

Vliegen hier nu t' saem by paren /
 Gelyk men siet / soo hier en daer.

5 Het Muschje heeft (upt minnen)
 Op 't nesje sich geset /
 Om vrucht te mogen winnen /
 En wy sien ook hoe de Spinnen /
 Seer konstig vrypen menig net.

6 Nu 't gras begint te groeyen /
 Hoort men ook ('t welk is soet)
 't Geblaer en seugdig loeyen /
 Van de nut en vruchtbaer' koejen /
 Het welk den Hupsman voordeel doet.

7 De Son die laet syn stralen /
 Sijn soete glans / en schijn /
 Was liefslik op ons dalen /
 Waer door dat het altemalen
 Nu schijnt vol seugt en vreygt te zijn.

8 Alleen de Mensch eplacp!
 Blijft na de Geest noch hout /
 't Schijnt hy geen conuersacp
 (Schoon al toont hem Godt syn gratie)
 Met syne Godt inwendig houdt.

9 't Hert blijft noch onherboren /
 Ja schier alleen de Mensch
 Schijnt noch te zijn als boren /
 Schoon al klinken in syn ooren /
 Godts Woorden na syn wil en wensch.

10 De klare beekjes stroomen
 Staeg over hem seer soet /
 Hoe of et doch mach komen /
 Dat'er nu niet woxt vernomen
 In hem een Godlik nieuw' gemoet :

11 Het schijnt dat dese tijden
 Soo salig niet en zijn /
 Als soet en sonder lijden ;
 Mits men sich nu mach verblijden /
 En Christ'nen heeten sonder pijn.

12 Maer wee ons! soo Godts goetheyt /
 Tot weeld' getrokken wert /
 En niet tot goedt 't gemoet leydt.
 Wee ons! soo dees tydt (vol soetheyt)
 Ons' herte meer en meer verheert.

13 Dies raed' ik (wie 't mach wesen)
 Sijn tydt te nemen waer /
 En dat hy wil in desen
 Dypen tydt / veel leering lesen :
 Hyt Swaluw / Kraen / en Opebaer.

Aen J. J. en N. H.

STEMME: Hoe leg ik hier in dees elende.

1 **E**n / gy die d' Echt zyt in getreden /
 En aen malkander u verbindt /
 Met handt / met mondt / en alle leden ;
 Zyt ook inwendig soo gesint ;
 Om niet meer twee / maer een / na desen /
 In boospoet / en in dyuk te wesen.

2 Wat is de Echt / als in de herten
 Der echte Lien geen liefde woelt ?
 En dat dooz liefd' elk anders smerten
 Niet als syn eygen smert geboelt ?
 Doozwaer 't is nutter byz gebleven /
 Als sonder liefd' in d' Echte begeben.

3 Maer als dooz liefde twee geminden /
 Soo worden tot den Echt verfocht /
 Dat sy geen ruste konnen vinden /
 Eer sy te samen zyn verknocht ;
 Soo is 't gemeenlik booz bic beyden
 Vereenigt beter dan gescheppen.

4 De liefde doet 'et alles voegen /
 Schoon of de lystocht schraelder zy ;
 Sy hebben nochtans haer genoeggen /
 Nu meer als doen sy waren byz.

Doet sulke liefd' u t'samen binden/
 Soo sult gy u verbeterd binden.

5 't Is vooz u Bynpdegom een zegen /
 Hebt gy van Godt in uwen hups /
 Een Vrouw die zedig is verkeren /
 En helpen dragen wil u kruys;
 Vermits sy 't suer sal doen versoeten /
 Wanneer u onheyl komt ontmoeten.

6 Een goede Vrouw is als de Sonne
 Die 't gantsche hups rontom beschijnt;
 Daer veel onheyl ('t zy hoe begonnen)
 Geijck de nebel dooz verdwijnt;
 s' Is als een kusse dat de steenen
 Men stukken mozz' len doet daer henen.

7 Gy Bynpdt soekt dit voozbeeldt te volgen /
 Denkt wat een kussen is gesepdt:
 Toont (hoe u Vriendt is meer vervolgen)
 Vem des te meerder vriendlikheyt;
 Versoet dooz sachtheyt sijne sinnen /
 En wilt soo 't quaet niet goetd verwinnen.

8 Doch 'k hoop daer sal geen oorzack wesen:
 Maer als'er oorzack komt dit doet
 Wilt beyde alle onheyl vreesen/
 En vooz de eerste twist u hoet /
 Soovalt de tweede niet te schroomen /
 Daer licht meer onheyl upt soud' komen.

9 Nu 'k wensch dat u de Heer sal zeeg'nen /
 Met liefd'; op dat 't zy hoe 't u gaet /
 Dat gy medliander meugt beseeg'nen /
 Na recht bereys der Echthe staet.
 Maer soekt vooz al u Godt de trouwe /
 Die gy hem schuldig zijt te houwen.

Aen N. G.

STEMME: O Heer gy staet altijd in mijn sinnen.

1 't **G** Een (na gy segt) dat gy hebt voozgenomen /
 't Is noodig tot der Zielen Saligheyt /

Maer

Maer eer men wel tot sulken saek kan komen /
 Soo dient het hert al vyz wat booz bereydt. (den

2 't Moet dooz Godts Woorzdt tot afkeer van de sou-
 Gebracht zijn / en gedwee / en mirw gemaakt ;
 Ja soo dat 't soekt daer van te zijn ontbonden ;
 En noyt niet lust / meer sonden wetens smaekt.

3 Maer soekt (als 't soo van 't quade is ontledigt)
 Duchtbaer te zijn in 't goed' / en weinscht / en tracht /
 Om niet sich selfs en Godt te zijn bevezigt ;
 Ja bidt daer toe Godt aen om hulp en kracht.

4 Is dus u hert bereyt / soo wilt vyz komen
 Tot 't noodig werk / des niet / maer is u hert
 Noeh van de sond' of werelt ingenomen /
 Soo beyt noch wat tot gy bequamer weert.

5 't Doen is van nood' / doch nutter kan het laten
 Noeh zijn / wanneer men 't niet niet ernst begint ;
 Maer dat men 't komt alleen upt sleut t' aenbaten ;
 Of om 't genot / of pmandt die men wint.

6 Ach ! dan kan 't doen tot grooter onheyl strekken ;
 Want die Godtsdienst lichtbaer dig pleegt / verdoemt
 Sich selfs daer dooz : want hy dan schijnt te geliken
 Met Godt / en 't geen daer Gedt in wordt genoemt.

7 Dies ondersoekt (mijn Vynde) u hert te degen /
 Siet of gy daer ook anders pret in vindt /
 Als vzeese Godts het welk u doet bewegen /
 En tot Godts dienst (in schijn) doet zijn gesint.

8 Is 't vzeese Godts (gelijk ik 't hoop te wesen)
 Soo treet vyz toe : en maakt een vast beslupt /
 Om Godt booztaen al meer en meer te vzeesen ;
 En om het quaedt geheel te weeren upt.

9 Men kan het quaedt in 't eerst soo selden scrypen /
 Dat 't gantsch niet reyt ; maer leyt als doot ter neer ;
 Maer mer'er tijdt soo moet men 't quaedt soo nypen /
 Dat (schoon het persi) noyt nypberst tot een Veer.

10 Soekt dus (mijn Vynde) dooz oeff'ning 't quaet
 te weeren ;
 Roept Godt om hulp en kracht gedurig aen ;

Met hem kan men de grootste byandt keeren /
Die sonder hem niet tegen waer te staen.

11 En als 't gemoet tot Godt aldus bereydt is ;
Soo sie wel toe dat gy niet weder dwaelt :
En dat de geen / daer Eva dooz verleydt is /
Niet van 't eng / op 't rupme weer en haelt.

12 't Vereyscht veel werk op 't enge padt te raken /
Maer meerder noch daer op te blijven gaen ;
't Is veel met Godt een vast verbondt te maken /
Maer dan genoeg wanneer dat wordt voldaan.

13 Ach ! swaerlik is 't volstandelik te blijven /
Ten eynde toe ; mits 't vleys baert kruys. Doch (Dient)
Gaet niet te rug / alschijn ik 't swaer te schryven ;
Hy bindt ook vzeugt die Godt met pber dient.

14 Mijn schryven dient alleene tot waerschouwing
Of gy misschien noch misten hier of daer ;
En 'k hoop het sal ook dienen tot opbouwing
Van Godes kerk. Daert wel : en denkt dit naer.

Aen A. D.

STEMME: Helena

1 **M**et kommer en verdriet / met druk en hert en-leet /
Met swaren azeheydt / en prikkeling van 't sweek/
Sprak Godt tot Adam / sult gy u op d' Aerd geneeren ;
En tot de Dion : met pijn sult gy u Zaedt vermeeren. (goedt)

2 Wel mocht men vtragen / Heer / is 't dan de Mensch niet
Te leven by en bly / in rusten en boozspoet ?
't Schijnt ja ; 't wort soo betracht : Doch 't kruys geeft baek
meer boozdeel :

Want daer dooz komt men wel tot Godt / en beter oorzdel.
3 Hoe dat ? maer als de Mensch des werelts heyl outgaet /
Soo siet hy eerst hoe los hy in de werelt staet ;
Hoe wepnig hy daer aen mach houwen en veertouwen /
En echter is 't soo dat hy ergens aen moet houwen ;

4 Want als hy niet yet heeft / daer op sijn herte siet /
Soo wort hy desperast / en valt in doods verdriet.

Dies

Dies als hem 't Hertſch ontgaet / ſoo ſoekt hy op en neder /
 Soo trekt (gelijk 't Compas) ſijn herte heen en weder
 5 En mits hy weet dat hy op 't Hertſch niet ſteunen mach /
 (Want dat hy heden heeft dat miſt hy d'ander dag)
 Soo ſcheydt hy ſijn gemoet van 't onder-aertſch getwemel ;
 En ſoekt dies beter trooſt / waer doch? maer in den Hemel.
 6 Aen wie? maer aen ſijn Godt : die ſijne Ziel bemint /
 Daer hy is 't dat hy trooſt / en ware ruſte vindt ;
 En hier toe drijft hem 't krups : Want dikwils ſonder 't ſelbe/
 Soo ſond' het Hertſch vermaek 't gemoet geheel bedelben.
 7 Wel is 't krups dus nut / hoe 't dan ſoo ſeer geſchroomt?
 En waerom 't liebet niet met luſt betwellekoomt?
 Maer 't vlees is 't ſeer onſoet / dies wort 't veel gebloeden ;
 En daerom aſht en 't veel ook voor haer niet van noden.
 8 Maer 't is niet ſoo het ſchijnt / 't is nut voor menig
 Menſch :

Dies raed' ik u / O Maegt? ſchoon 't u na wil en wensſch
 Hier althijt niet en gaet / dat gy 't ſiet wel te batten ;
 Vernoeegen en gedult / zyn voor u groote ſchatten.
 9 Hebt gy geen Hertſche ſchat / als menig groot en veel /
 Denkt 't is hier haest genoeg ; hy Godt is 't beſte deel.
 Laet daer u herte zyn gebest op 's Hemels goeden ;
 Soo ſult gy (ſchoon hier arm) noch rijk zyn van gemoede.
 10 Wordt gy ook niet ge eert / ge-acht / en ſoo ontſien /
 Gelijk men dikwils doet geleerd' en rijke Lien :
 Soo keert al weer tot Godt / en denkt die ſiet wel neder ;
 Als ik die eer en min / ſoo doet hy 't my ook weder.
 11 Gaet dus in alles voort / en houdt u aen den Heer /
 Dat is de rijkſt' / en grootſt' / de byent / trouſt' en noch meer.
 Ik weet geen beter raedt voor u en my te geben /
 Als dat wy ſtaeg op hem 't oog hebben in dit leven.

Aen verſcheyde Dochters.

STEMME: O Zalig Heylig Bethlehem.

L Aet onſeens door de Velden gaen /
 Daer veel Leermeesters voor ons woonen ;
 Ja daer de Boeken open ſtaen /
 Die ſonder Letters ons vertoon /

2 En hoe / en wat ons staet te doen ;
Te weten / in Godts Wet te bloeyen ;
En supst gelijk het jeugdig groen /
In onse Lente tijdt te groeyen.

3 Gy / die nu in u Lente zijt /
Wilt op de tijdt niet vlyt nu passen ;
Ontluykt / en spruyt / 't is wassens tijdt /
Dat nu niet groeyt sal licht niet wassen.

4 Stijgt uyt de sonden als het krupdt /
Komt uyt de swarte Werde steyen ;
En spruyt en bloeyt / als 't bloempje spruyt /
Als 't bocht en warmte komt te kreyen.

5 't Is droevig dat wy / die in warmt'
En regen staen na 's herten wenschen /
En worden als van Godt om-armt ;
Noch zijn soo doz en koele Menschenen.

6 Ach ! ach ! het stom onwetend lof /
Dat overtuypt ons wel te degen ;
Want die al heeten uyt het stof
Der sonden op te zijn gesiegen /

7 Staen diktwijs noch soo doof / of sy
Weer gansch ter Werden souden steyen /
Daer 't gras (als 't regen kreyt / als wy)
Komt groen en jeugdig op te steyen.

8 De Werde / sehoon al is sy swert /
Die geeft ons vrucht om af te leven /
Als sy besaept / be-arbeydt wert ;
Ja dan siet men haer rijcklikt geben.

9 Veel meer behoort het Godlikt Zaedt
In ons (wy redelijke Menschenen)
Te wassen ; want ons broeg en laet /
Het Hemels Licht beschijnt / na wenschen.

10 Dies laet de Liefde en 't Beloof
Te recht in onse herten woenen /
Soo sullen wy niet doz / noch doof /
Maer groen en jeugdig ons vertoonen.

11 Nu laet ons noch wat zijn in 't Delt /

En verder uyt de krunnen leeren /
 Hoe 't met ons menschen is gestelt /
 In 't komen en in 't weder keeren.

12 Wy zijn als gras (soo Petrus spreekt)
 Het gras dat wordt schier af gebeten /
 Soo haest als 't uyt'er aerden steekt /
 Of wordt eerlang ter neer gesmeten.

13 Ja schoon het rijft tot in den top /
 Soo kan nochtans niet lange wassen :
 't Verwelkt seer haest. Dit kan men op
 Ons leven (dunkt my) lydig passen :

14 Gelyk als 't gras veel pyntel lydt /
 Eer het tot in den top kan komen ;
 Alsoo wordt ons ook licht de tijdt /
 Eer wy valwassen zijn / ontnomen.

15 De Doodt die rukt'er veel in 't graf /
 Schier eer sy uyt haer Moeder stijgen ;
 Ja meest smyt hy se 't leven af /
 Eer sy door ouderdom neer stijgen.

16 D'En sikt door pest / en d'ander wort
 Door 't Swaert gebelt van sijn partye ;
 Een ander wordt sijn tijdt verkort /
 Met groote hant of koud' te hpen.

17 En schoon de Mensch geen toeval krijgt /
 Hy kan nochtans niet lang hier wesen ;
 Sijn temperment verloopt / dan sijt
 Hy neer / gelyk hy is geseen.

18 Wat is 't dan met de mensch ? eplaes !
 Of hy schoon lang hier omgegaen heeft ?
 Hy 's dan niet meer als wormen aes /
 En hop / hoe schoon hy ook gestaen heeft.

19 En laet ons onse nietigheyt /
 Hyt gras en kreydt soo kienmen leeren ;
 Dat wy tot sterben zijn bereydt /
 Als ons de Doodt komt oberheeren.

Aen M. C. D.

STEMME: Van den 8 Psalm

1 **S**choon of een Lichaem sterk is en bolwassen /
 Soo dient men nochtans daer wel op te passen
 Met spijs en drank sal 't blijven in die gract /
 Want anders het haest weder neder gaet.

2 Soo ook al is een Mensch al hoog en veere
 De Deugt-trap opgeklimmen tot den Heere ;
 Soo dient hy nochtans staeg in 't geen hy werkt /
 Het dat hem na den Geest boedt en versterkt.

3 Hier toe is nut Godts Woordt niet ernst te lesen ;
 Ook kan 't bermanen hier toe dienstig wesen ;
 Noch meest als elks gemoet ten goede strekt /
 En garen wil tot deugt zijn opgewekt.

4 O ! o ! dan kommen sulke t' samen spraken
 't Gemoet en hert seer sterken en vermaken ;
 Ja soo dat 't Lichaem noyt sulck boedsel smaekt.
 Noch het dat hem soo sterkt noch soo vermaekt.

5 De Deugt (als liefde oeff'nen) geeft ook sterkheyt ;
 Ook schoon men al sijn kracht daer aen te werck leydt.
 De oeffening maekt lust / de lust maekt sterk /
 En deugt hoe meer gedaen hoe beter werkt. (ken ;

6 Kracht wordt ook vast / door vees met Godt te spre-
 Want hy sendt hulp wanneer wy daer om smecken.
 Nu om te wassen op in deugt en 't goet /
 Dees midd'len men in 't wezrik stellen moet.

7 Men moet op 't padt vertragen noch omkijken ;
 Want sulck omsien doet wel geheel beswijken.
 Dies moet men soo men wil door d' enge Doort /
 Met neerstigheyt gestadig dzingen voort.

8 En houden ons vast door 't geloof aen Gode ;
 En door de liefd'. Siend' staeg op sijn Geboden /
 En treden voort daer ons die wijssen heen ;
 Al strijdt'et ook met 's vleesch vernuft en reent.

9 Aldus / aldus gedurig voort te treden /

Dat

Dat kan en sal schoon dooz veel tegenheden /
 Het Lichaem ook tot swakhelyt woꝝdt gebracht /
 Staeg geben 't hert inwendig nieuwe kracht.

10 Ja sal 't gemoet ook troost en vzeugde haren ;
 Want schoonder yet het Lichaem mach beswaren ;
 En dat ons Godt (soo 't schijnt) hier onspoet sendt /
 't Woꝝdt dooz 't Geloof ten besten al gewent.

11 't Verlies van goe / ja sulke lieve Vrienden /
 Die ons na Ziel en Lichaem daegliks dienden /
 Natuerlik dzoefheyt vzeugen aen het hert :
 Maer dit versacht en licht weer seer de smert.

12 Wanneer men denkt of vast'lik kan gelooven /
 Dat hare Zielen rusten by Godt boben :
 Men weet dat 't hier was als een woeste Zee /
 En dat by Godt is rust en stille vee.

13 Dit oberdenken en soo goedt vertrouwen /
 Kan dzoefheyt in balans en mate houtwen ;
 Ja soo dat schoon het ooge weent en treurt /
 Het hert nochtans inwendig blijdschap beurt.

14 De hoop om weder eens by een te komen /
 In 't selschap Godts en alle ware vzoemen ;
 Daer noyt / daer noyt (hoe lang geweest) eens weer
 Sal scheidten komen / troost 't gemoet ook seer.

15 O wonderlijke kracht ! O diepe soetheyt !
 Die schoon men treurt de vzoemen in 't gemoet leydt.
 Dooꝝwaer 't is soo verborgen kracht en schat /
 Dat geen natuerlik Mensch die opt bevat.

16 Wel kan men hier alreede sulks gebeuren /
 En kan der sulke vzeugt nu zijn by treuren ;
 En is goet selschap hier soo lief en soet :

O ! o ! wat vzeugt en soetheyt sal 't gemoet (nen :
 17 Van scheppen / als 't by Godt in rust mach woo-
 En dat Godt sich in 't selschap komt vertoonen /
 En blinken laet sijn vzoelijke Menschijn :
 Dooꝝwaer 't sal daer (int) onuytspreeklik zijn.

18 O Maegt ! soo wy dit hepl nu recht bevatten /
 Soo sou gewis vooz ons al d' aertsche schatten /

En eer / en wellust / of sulks in waerby /
Maer schijnen niet als dzek en slyk daer by.

19 Wel dan / nu Maegt / om eens soo ver te raken /
Dat men dees heyl-tray waerlik mach genaken ;
Soo laet ons daegliks voortgaen in het goedt /
En sien niet om dooz vooz noch tegenspoet.

20 Maer houden staeg het oog tot Godt hier boven /
En als met arme dooz liefd' en gelooben /
Dem vast omhelsen. O ! gewiss' likt hy
Sal ons dan 't eeuw'ig heyl eens setten by.

Aen G. D. en M. J. Weduwen.

STEMME: O Kersnacht schoonder dan de dagen.

1 't **V**erlies van goet kan dapper smerten /
't Verlies van eer gaet seer aen 't herte /

Maer 't missen dan een Bedt-gevoelt /
Daer mee men nimmer schier verschilden ;
Maer dat d' een staeg als d' ander wilden /
Dat maekt de rouw noch alsoo groot.

2 't **I**s ook niet vzeent / maer gaet op reden ;
Want schepding van gesonde leden /
Dat baert natuerlik smert en pijn :
Maer al dit leet wozt wel verstenen /
En met 'er tijdt schier heel vergeten ;
Maer dan is 't tijdt voozichtig zijn.

3 Als ymandt komt uyt 't siek-bedt stijgen /
Licht weer een and're siekt sal krijgen /
Indien hy sich niet dapper hoet /
Soo siet men 't dikwils ook gebeuren /
Dat dertelhept wel komt na treuren ;
Want rouw' is lastig vooz 't gemoet.

4 't **V**ermaek / 't is Menschlik) wordt verkoren /
En rouw vzeengt hier niet weer 't verloren /
Dies scha verdoost / 't hert wozt weer bly :
Maer / O ! de maet dan wel te houwen /

Is werks genoeg voor jonge Vrouwen /
Licht rackt dan zedigheyt aen 't si.

5 Dies om 't verlies niet al te klachtig /
En in 't verdooven weer aendachtig
Te wesen / dient in sulken staet
Als gy ook eens zijt in gekomen /
Dies ik dees' stof had voorgenomen /
Schoon 'k niet en weet hoe 't niet u gaet.

6 Indien 't verlies u noch doet weenen /
En gy hebt droefheyt om de gene
Die u sijn door de doot ontscheurt :
Doo laest u herten en gedachten /
Met Godes Woordt en wil betrachten ;
Dit baert wel troost wanneer men treurt.

7 Of is uw' rouwe wat versehoven /
Laet aendacht nochtans niet verdooven ;
Want die 't gemoet houdt in balans.
Daer aendacht wijkt vergaen goe zeden /
Curiosheyt / dertelheyt / klap-rede /
Daer toe sterkt dan haest 't her te gantsch.

8 En dat betaemt geen Christen vrouwen /
Die moeten haer hier supber houwen /
Manierlik / zedig / kuyt en stil.
Op soekt u altijd soo te dragen /
Doo sult gy Christum soo behagen /
Dat hy u Trooster wesen wil.

Geen booser wonden,
Als door de sonden.

STEMME: Zijt gy in angst en schroomen.

1 **O** Sonde! boose sonde!
Hoe smert en bijt uw' wonde :
Op bijt met uwe tanden /
Tot in de ingewanden.

2 En geeft vergifte sicken /

- En dood'lijke gebreken ;
 Ja waer gij wordt besitter /
 Daer maekt gij 't alles bitter.
 3 En doet het herte lijden /
 Of hier / of na dees tijden ;
 Geeft hier u wond' geen smerte /
 Soo sal s' hier na in 't herte
 4 Gelyk een abder bijten ;
 En doen dooz pijn upkrijten ;
 O ! o ! verbloekte sonden /
 Hoef smerten mij u wonden.
 5 Doozwaer hy 's noch gelukkig /
 Die hier (al valt 'et d'zulkig)
 Te recht in sijnder herte /
 Gevoelt u wondens smerte.
 6 Want die krijgt dan noch hope /
 Hier na u smert t'ontloopen /
 Die hier sijn schult gaet boeten /
 Sal billik niet weer moeten
 7 Hier na daer straf vooz lijden /
 d' Een straf kan d'ander vzyden.
 Doch dit moet eenmael waer zijn /
 Dat uwe straf moet swaer zijn.
 8 Wel wie sal dan niet vzeesen
 Van u gewont te wesen ;
 En wie van u gebeten /
 Mach nu niet garen weten
 9 Hoe dat sijn Ziel gewont is :
 Op dat hy als hy 't kond is /
 Mach na genesing soeken /
 En raedt in Godes Boeken.
 10 Het middel daer beschreben /
 Nu ons tot heyl gegeven /
 Is boete / ware boeten /
 Daer wy dooz soeken moeten
 11 Genesing onser Zielen /
 En 't quaet daer wy in vielen /

Dees boet' en sond' ontladen /
Geschiedt by trap en graden.

12 De eerst' is sels' kennis /
En weten van Ziels schemmis.
De tweed' om wondes smerten
Bedroeft te zyn van herten.

13 De derd' is sonden hater /
En willig sonden later.

De vierd' is / te doen merken
Ong' deugt en goede werken.

14 Mer bidden en met smeken /
En veel met Godt te spreken;
Dus moet men gaen by treden /
Dan qua tot goede zeden.

15 En weeren soo de sonden;
Eerst leggende tot gronden /
Sich sels' wel onder soeken /
En ook met een Godts Boeken.

16 Dit brengt tot sonden kennis
't Verstant tot haet van schennis;
De haet tot sond' betreuren;
't Betreuren tot afskeuren.

17 Van weder quaet beginnen /
Sond' laten Deugt beminnen;
Deugt minnen / deugt hanteeren /
Hanteeren vaster leeren.

18 Wanneer men aldus handelt /
En boozt het Deugt-padr wandelt;
Soo wort de Ziel genesen /
En heeft niet meer te breezen.

19 Maer / och! wat grooter smerte /
Geboelt hier dooz het herte;
Eer men soo ver kan raken /
Dat men weer troost kan smaken.

20 Veel soeter is't de gene /
Die van syn Jeugt alheene /
Sich schikt tot ware deugden;

Die baren 't herte bzeugden.

21 Maer gy / o boose sonden!
Greeft 't herte sulke wonden /
Dat naeu in veele jaren
Weer troost kan openbaren.

22 Wel wie sal u niet haten /
Die dit recht komt te baten /
En u als Slangen blieden /
Die haer seijn ons bieden.

23 Op mist gewis goe kennis /
Die niet en bliedt u schennis ;
Men kan u leelikheden
Niet schuld'ren uyt met reden.

24 Maer deugt die is te roemen.
Met roem niet om te noemen.
Men bindt de grootste bzeugde /
Dooz 't plegen van de deugde.

Schijns bedrog baert veel verdriet,
Door naeu toefien men s' ontvliedt.

STEMME: Sal ik noch lang met heete tranen.

1 **W**at is de Werelt met haer luyfter ?
Dat somtijdts noch pet schijnt / is niet ;
Haer schoonste glans bebindt men duyfter /
Wanneer men haer te recht besiet ;
Haer heyl dat rust
Gantsch op de lust /

Dan 's Menschen hert ; dies snijdt de lust / en waer
Dan 't wesen af / en siet wat daer blijft staen.

2 't Sal weynig wesen (na mijn voordeel)
Ja min als niet ; want neemt : wat 's 't goudt ?
Daer menig in stelt soo groot voordeel /
Dat hy 't als voor sijn Afgodt houdt ;
Wat 's 't meerder waerdt
Als steen / of aerdt ?

Doortwaer niets meer / acht men 't niet meer te zijn /
 Haer meeste nut betreft de Medecijn.

3 Doch 't is ook nut om meed' te hand'len,
 Maer die dat doet / of 't selfd' bewaert /
 Is 't baek een lust; want gaet hy wand'len /
 Het drukt en hangt hem seer beswaert.

Ook schoon al is 't

Vast in sijn lust /

Hy breeft een dief / of ander ongebal;
 Dies (sonder dienst is 't ondiens' oberal.

4 Eens meende pmandt ryk te wesen /
 En was 't ook soo men 't worden mach;
 Want hy veel stoffe had gelesen /
 Apt d' Werd' / 't welk elk vooz goudt aen sacht;

Sijn rijkdom duert /

Tot dat men 't puert /

En 't selfd' niet meer vooz goudt / maer aerd' aensiet /
 Vooz welk besien sijn schat wierdt rat te niet.

5 Dus is de Werd' it in al haer deelen /
 Haer heyl bestaet al meest in waen /
 Dies wil men haer te recht sien speelen /
 Soo dient de waen eerst afgedaen;

Want sonder dat

Schijnt sy noch wat /

Maer schepdt men heel het wesen van de schijn /
 Soo sal s' in daedt vooz niet meer minbaer sijn.

6 Wel is 't (soo 't is) dat sy meer smerten /
 De Mensch als vzeugt en soetheyt geeft;
 Hoe komt dan dat des Menschen herte
 Soo vast noch aen de Werdelt kleeft?

d' Oorzack hier van

(Soo 't merken kan)

Is onkund'; want dat baek d' oorzack is / dat
 Een ding (veel) niet soo 't is wort opgevat.

7 Wel hoe 's de Mensch noch soo onkundig!
 Dewyl hy hoozt veel wijse raedt?

Maer om dat hy niet naen en bondig /

Op alle saken acht en staet ;

Want schoon hy hoozt

Uyt Godes Woordt /

Verhalen 't onderschept van goet en quaet /

Noch vat sijn hert 't verscheel niet in der daedt.

8 't Welk doet sijn acht'loosheyt in 't hooren /

Want als hem leerings stof komt vooz /

Soo leent hy niet sijn hert / maer ooren ;

Dies 't niet en dzingt tot binnen dooz :

En door de lust

Tot Aertsche rust /

En staet / en cer / wort soo sijn hert verhert

Dat 't dings-waerdv vooz hem niet kenbaer wert.

9 Maer om nu daer toe weer te komen /

Dat men elk ding niet onderscheyde

Kan aensien / dient eerst wech genomen

's Blesz oordeel ; 't welk 't verstandt verlepdt.

En dan getracht /

Dat men naeu acht /

Op yder dings gebolg / en vruchten staet /

En sien of 't Ziel of Lichaem schaed' of baet

10 Dit doende sal men klaer bekennen /

Elk dings waerdv ; en als men 't kan /

Soo sal men hert en sin licht wemmen /

Om 't nutst / en best te nemen an ;

Dat 's 't geen ; waer uyt

De Ziele spruyt

Een ontwaerdeclik goet / hier / en hier na /

En 't Lichaem ook meer voozdeel doet als scha.

11 Welk heyl ontstaet en bloeyt uyt deugde

Als liefde en sachtmoedigheyt /

En sulke meer ; want sulks meer vreugde

Als d' Aertsche overbloedigheyt

't Hert baert. En oac

Is wel een schat /

Ja d' alderkosteliks' vooz Lijf en Ziel.

Doozwaer elk had een schat soo 'm deugt gebiel.

Van veel gequel, droefheyt, en pijn,
De Menschhe selve oorsaek zijn.

STEMME: Sal ik noch langer met heete tranen:

1 **D**E Werelt is seer vol droefheden /
En leelikheden / gelijk men siet ;
Maer soo 't de Menschen selfs niet deden /
Hy waer noch dus beklaglijk niet.

Er / wellust / schat /

En 't gene dat

Daer meer af hangt / ontstelt des Menschen hert /
En geeft vooz rust / veel quellust / strijt en smert.

2 Elk waer een Prins / kond' hy beheeren /
Sijn tochten tot de pdelheyt ;
En liet vooz liefd' sijn hert regeeren /
En was tot vrede staeg berepdt :

O! dat waer lust /

En dan waer rust

En soetigheyt noch groot hier op ter Aerd' ;
Dan wiert versoet 't suur dat natuere haert.

3 Nu lijdt / en strijdt / en draeft'er menig
Om eer / soo seer / dat 't goet en bloedt
Verstint / en wint / schoon 't somtijds eeuwig
Vermaek en kitt'ling d' herff'wen doet ;

Meer heeft men niet /

't Meest is verdriet ;

Mant mits men moet een anders eer sien meer
Als g'engen ; soo hpt spijt (uyt injdt) 't hert seer.

4 Hier uyt ontstaen verscheyde stryden ;
Met mondt / met handt / met swaert / met pracht ;
Elk wil om eer veel doen en lijden ;
Noch twist / noch lijfs-verdriet men acht.

By klepnen is 't

Veel woorden twist ;

Die groot zijn strj'n om eer / met pracht en swaert
Soo dat alom 't eer soeken quellin'g haert.

5 Om wellust's quellust op te volgen /
 Dient men ook sterck aen 't werck / aen 't doen ;
 Een dag-huer is haest opgesvolgen /
 't kost veel na tong-lust sich te voen.

En wat 's noch dat ?

m' Is 't soet haest sat ;

Doch dat 's noch 't minst / daer 's meer / de wellust spruyt
 Veel siekte / pijn / droef zijn / kort leven uyt.

6 Een Guls gaert toont sich als een Wercken ;
 Hy 's vol ontset / heeft schaemt noch eer /
 Hy kijft en knort / versumpint sijn werken ;
 't Wyf spijt haer leet / dies kijfste weer ;

Dies wort'et huys /

Dol twist en krups /

't Lijdt door versump aen 't Lijf gebreuk en noodt ;
 Dus is 't verdriet uyt wellust ook seer groot.

7 't Goet hebben sijkt wat meer te wesen ;
 Vermits dat handt en oog' verbult ;
 Maer gy schat-soeker moogt wel breezen /
 Want gy'er veel om lijden sult

Eer 't u vernoeft ;

A hert dat wroeft

En bijt u / als 't u hier of gints mislukt ;
 Ook maekt de sorg u borens back bedrukt.

8 Doch dat noch 't slimst is by 't vergaren /
 Is ; dat daer by gaet veel krakkeel ;
 Elk wil sijn eer en recht bewaren /
 Hier uyt ontstaet het plepten veel /

En woorden-schrijt /

Waer door de nijt

Vast wast / en elk soo dapper maekt vergramt /
 Dat m' niet alleen met mondt / maer handen kempt.

9 't Gerucht hier van maekt veel ontstelden /
 Elk bindt sijn aenhang in sijn quaet /
 Waer uyt ontstaet veel twist / en schelden /
 En achterklap / en quade raet.

En sijn sp groot /

Daer 't quaet uyt spzoot /

't Ont=

't Ontstelt wel Doop en Ste'en; ja 't gantsche Landt
Maekt in rumoer / en licht in quade standt.

10 Dus is de quelling / die de Mensch
Sich selfs en and're doen / heel groot;
Ja soo dat Menschen somtijds wenschen
(Apt desperaetheyt) na de Doodt;

Alleen om dat

Eer / wellust / schat /

Sy niet na wensch verkrifgen hier op Aerd;
Dies eere / wellust / schat veel plagen baert.

11 Eylaeg! een saek om te beklagen /
Dat men sich dus slaefachtig maekt /
En dat men niet scheidt meer behagen
In 't geen daer 't hert tot rust dooz raekt.

Soo elk (vernoegt)

Na tydt sich voegd' /

En leefden onderling in liefd' en vree /
En dat elk ander als sich selbe dee;

12 Dan soud' de Wer'le soo quaet niet wesen /
Als sy nu is. Doch echter waer
Natuers verdyet noch al te vreesen /
Maer niet als nu / soo veel en swaer.

De siekt' en pijn

Soud' minder zijn;

Want dooz het ongeregelt leben / wort
De Mensch al veel met siekten oberstort.

13 En schoon nature baerd' ontstelling /
Soo soud' (als d' ommeegang soo soet
En hulpsaem was) 't niet sulke quelling
De sieke baren als 't nu doet.

En als natuer

In goe bestuec

En tijde moecht zijn / en blijven by de Mensch /
By leefd' in soetigheyt schier na sijn wensch.

Kiest zijn, voor schijn; 't wis voor 't onwis!
Dient Godt; u heyl heel seker is.

STEMME: Sal ik noch met heete tranen.

1 **H**oe wel m' hier mocht gewenschter leven /
Soo elk daer recht waer toe gesint;
Tydt schijnt nochtans geen kans te geven /
Tot sulken eeuw; mits men bevindt

Dat meer en meer /
Goet / wellust / eer /

Geacht wort en betracht. Dies moet m' alleen
Met d'hoop tot sulken eeuw niet zijn te vreen.

2 Te meer nu eere / wellust / schatten /
Hier soekers hert veel quelling geeft;
Soo dient m'pet beters op te vatten;
Daer 's pet dat maekt dat m' eeuwig leeft /

In volle vreugt:
Dat 's repne Deugt;

Daer dooz verkrijgt men meer / of men hier had
Al 's Werelts eer / vermaekt en groote schat.

3 Hier voelt Deugts-pleger troost in 't herte;
Ja schoon hy lijdt / van die 't benijdt /
't Wach vel en vleesch een weynig smerten;
Maer 't hert / het edelsi blijft bezijt:

En strijd hy dooz /
Soo is'er vooz

Hein soo veel eer / vermaekt / en schat bereydt /
Als hy begeert by Godt in eeuwigheyt.

4 O groot geluk! dat sulke gaven
Noch krijgbaer zijn vooz slechte Licn.
Wie sal met Werkens-dzaf sich laden /
Die 's Daders tafel koint te sien

Dol opgedist?
O wonder is 't /

Of waert / soo die sich hielt met dzaf te vreen;
Te meer / soo'p seer ter Tafel wierdt gebeem.

5 Creet aen dan gy Liefhebbers allen /
 Hoe ongeacht / hoe hieyn van vzeugt /
 Hoe arm van staet; wilt sterk aenballen /
 Om Godt te offren repne deugt.

Godt siet niet toe

Dan wie / maer hoe

Hij wordt gedient. Waer op dan volgt 't besluyt;
 Wie hij des Hemel gordt sal deplen uyt.

Aen A. en H. C. D.

STEMME: Nau begeer Maegdekens siet.

1 't **I**s goedt hebt gy met uwe mondt
 De Werelt gaen versaken;

En 't is veel (is 't uyt 's herten grondt)
 Dat gy met Godt een vast Verbondt
 Van liefd' en trou gingt maken.

2 Maer meer is 't als gy in de sijnjt /
 De Vpandt kond verwinnen;

En dan 's 't genoeg / wanneer gy zijt
 Geweest hier besig / al u tijdt /
 Om Godt op 't hoogst te minnen.

3 't **I**s weynig pijn te neemen vooz /
 Noyt quaedt te sullen hand'len;
 Maer | waer der is 't / 't Bles geen gehooz
 Te geben; en noch swaerder / 't spooz
 Ons Heylandts na te wand'len.

4 't **I**s in belofte licht te gaen /
 Maer och eplaes! 't volbringen /
 (Daer op het al sal komen aen)
 En is soo licht'lik niet gedaen;
 Maer eyscht vyz groote dingen.

5 Wat doch? maer een gevolg van goedt;
 Ja sulke goede werken /
 En sulck een sacht gedwee gemoet /

Dat elk daer upt / in oberbloet /
 U liefd' tot Godt kan merken.

6 Indien gy wist wat nut hier in
 Dees Godt dient waer te leesen ;
 Soo meen ik soud' u hert en sin /
 Tot Godt / en goet met meerder min
 Ontsteken als voor desen.

7 Nu is'er 't nut / schoon't niet (soo't is)
 En schijnt in onse oogen ;
 Want Godts belosten zijn gewis /
 En al't geen hy belooft heeft / is
 Van wel doen en verhoogen.

8 Wel aen schikt u soo / dat gy meugt
 Van Godt verheben werden ;
 Zijt daeglikis neerstig in de deugt ;
 En schoon't booz't vlees viel ongenengt /
 Wilt nochtans staeg volherden.

9 Eenbuldig zijt in u gewaet /
 Schoon m'u daerom bespotten ;
 Veracht de pracht / en hooge staet ;
 Want hoogmoet / en veel Lijf-cieraet /
 Kenteekens zijn der Sotten.

10 Trekt gramschap upt / weert ongedult /
 Wilt u sachtmoedig toonen ;
 In't hert / zijt niet goe ze'en verbult /
 En laet geen onreyn dooz u schult /
 U Ziele opt bywoonen.

11 En soekt Godts Woelt boozt dooz en dooz ;
 Wat u staet meer te plegen /
 Dat sal't u alles stellen booz :
 Volgt maer alleen ons Heylandts spooz ;
 Soo gaet gy wisse wegen.

Door schult belijden, en sonden mijden,
Komt 's Geests blyheyt, en Ziels vryheyt.

STEMME: Hest op u hert, opent u ooren.

- 1 **V**erhoort o Heere! mijn gebaden /
Ik roep uyt dieper noodt u aen;
Want ik soo dapper word besreden /
Dat ik den strijck naen uyt kan staen.
- 2 **J**a / ach! ik sal noch gantsch versinachten /
Soo my geen bystant wordt gedaen;
Want ik kan niet met mijn eegen krachten
Mijn weerpactie niet verstaen;
- 3 **M**its sy te veele zijn / en krachtig /
Daer helpt geen schoot van een Musschet;
En schoon ik maek 'er een onmachtig /
Soo strijck een ander weer te bet.
- 4 **I**k ben rontom aen alle zijden
Van haer omcingelt / en benert;
Dies ik gedurig heb te strijden /
Of licht het quaet goets Meester wert.
- 5 **M**aer och! waer sal ik henen keeren /
In sulke noot / om hulp en kracht?
Tot Menschenen? neen: Maer tot u Heere /
Want gy alleen hebt gebens macht.
- 6 **O** Heer! hebt doch niet my medoogen /
Sluyt u genade deur niet toe;
Maer geest my wijsheyt en vermoogen /
Op dat ik doch u wille doe.
- 7 **G**y weet wat of mijn is van nooden /
Of voor- of tegen- spoet / na 't vleys:
't Geen dienstigst is om u geboden
Te onderhouden / is mijn eys.
- 8 **O**f mest / of moept de Boom / en ranken /
Soo als sy vruchtbaerst mogen zijn;
En geest mi' een hert dat u kan danken /
't Zy 't is in voor- spoet / d'zulk of pijn.

9 Och! mocht ik sulke gunst genieten /
 Dat waer mijn wensch. O gy Fonteyn!
 Ontspringt; en wilt u Geest uytgieten /
 En maekt mijn Conscientie reyn;

10 Op dat die / als een rechte Rechter /
 My tot mijn plichten wijst / en my
 Hoyt wil toelaeten dat ik 't slechter
 Sal maken als u wille zy.

11 'k Bekien / O Godt! dat ik hoor besen
 Gesondigt heb; ja dag / aen dag:
 Och! laet dat 't dierbaer bloedt genesen /
 Van uwe Soon; 't welk sulks vermach.

12 En wilt hoorzaen my krachten geven /
 Op dat ik doch tot uwer eer
 Mijn tijt (die kort is) mach af leven /
 En bloepen staeg in deugden meer.

GODT DE PRYS.

Een Gedicht over mijn Geboorten-dag,

*Sluytende het negentiende Jaer mijns Ouderdoms wesende
na het naefte onthoudt den 12 Junii des Jaers 1659.*

NA dat mijn Vader seydt, en my heeft gaen verklaren,
Soo sluyt ik heden nu al vry verscheyde Jaren,
't Getal is negenthien: Voorwaer een lange tijd
Voor die se leven sal, te meerder, is 't met strijdt;
Maer nu is sy voor my als waer sy naeu verscheenen,
Want sy is als de rook na korten stondt verdweenen.
Het schijnt naeu tijdt geleen dat ik ter Werelt quam,
En eerst mijn voedsel aen mijn Moeders borsten nam;
Doch my is onder dit al vry wat overkomen,
Ik hebber vry wat druks en droefheys in vernomen,
Somtjids soo was ik hoog, maer meest soo lag ik laeg,
Veel droefheyt quam my voor, en naeu een soete vlaeg.
Ik heb van al mijn tijd en leven niet behouwen,
Als dat my mijn bedrijf noch menigmael baert rouwen,
Om dat ik niet en heb geleest na Godes Woordt,
Gelijk ik 't nu wel wou, en soo ik had behoort.
Indien ik soek de tijd die Godt my heeft gegeven,
Ik vind' se nergens niet, waer mach sy zijn gebleven?
Sy is my haest ontsnapt, en sy keert nimmer weer.
Och! had ik die besteedt tot Godes lof en eer.
't Verscheelt nu niet of ik geleest had in veel deugden,
Of in veel sonden boos, of overgrootte vreugden;
Of dat ik had geleest in d'aldergrootste pijn,
't En kan geen groot verscheel nu voor mijn lichaem zijn.
En voor mijn Ziel sou 't my nu grootliks kunnen baten,
Had ik het goed gedaen, en 't quaedt wat meer gelaten;
't Geen ik nu heb versuymt, 't welk my nu meerder knaegt.
Als al mijn ongeval, hoe seer 't my heeft mishaeft.
Godt heeft mijn menigmael geroepen tot bekeering,
Door siekt' en ongeval, en met veel goede leering;
Waer door ik somtijds heb een goet opset gehad:

Maer laes ! ik ging seer haest weer op het oude padt ,
 Na dat Godts straffend' handt van my was afgevaren :
 't Zy na dat in mijn buyk quaem pijnen openbaren ,
 Of anders in mijn hoest , of eenig ander lit ,
 Of na ik hier of daer te veele was verhit ;
 Of na een heete koorts mijn pijn deê gevoelen ,
 (Gelijk hy gister noch quam door mijn leden woelen)
 Of na een felle sijk heeft in mijn duym geknaegt ,
 Of na een siekte my te bedde heeft gejaegt ,
 Of na een kruympe broodt bleef in mijn keele steken ,
 Soo is'er weynig vrucht van mijn opset gehleken :
 Of dat ik in een droom dit groote wonder al
 Vergaen sag , (soo het scheen) gelijk 'et eenmael sal ;
 Gelijk my is vertoont , en dat verscheyde malen ,
 Waer door dat sulken schrik quam op mijn leden dalen ,
 (Vermits ik scheen te sien een brand seer schrikkelijk)
 Dat ik terstont tot Godt nam mijn toe vlucht , en wijk .
 Maer lacy ! al te haest is het my weêr vergeten ,
 Gelijk als alle ding wordt door de tijdt versleten .
 Maer nu cen wijl geleên , doen ik was achtien jaer ,
 Doen maekte Godt sijn macht aen my weêr openbaer ;
 Hy liet ik weet niet wat my sitten in de leden ;
 Of ik en weet niet waer , 't welk my soo heeft bestreden ,
 Dat ik al somtijts dacht dat ik verhuysen sou ,
 Daer ik (doen soo ik was) noch lieft niet aen en wou ;
 Want ik gevoelden my beswaert te zijn met sonden ,
 Waer van ik (eer ik sturf) wou garen zijn ontbonden .
 Godt zy gelooft , dat ik daer niet in ben versmoort ,
 Maer dat ik nu heb tijdt te leven na sijn Woordt ;
 Het scheen somtijdts of ik mijn Kist al hoorde maken ,
 En sag daer op gespreydt een swaert rou- draegend laken ,
 Waer doot ik sulken sebrük gekregen heb van 't quaet ,
 Dat het my doenmaels heeft , en nu noch heden baet .
 Doch niet dat ik nu ben gelijk als ik behoorden ,
 Want ik noch niet genoeg beleef des Heeren Woorden ;
 Maer ik wil nu voortaan van mijn Geboorten-dag ,
 My schikken tot de deugt , soo veel ik immer mach .

Ik wil met't oude jaer de oude Mensch verlaten,
En met't nieuwe weer de nieuwe Mensch aenvaten.
Godt zy geloof, dat hy my soo gewaerschonwt heeft,
Dat ik door sijne straf voor sonden heb gebeeft;
't Welk my al meer en meer gaet tot de deugden drijven,
En't welk de oorsack is dat ik besta te schrijven,
Om my, en yder mensch, soo veel ik immer kan,
Te porren tot de deugt, en't goedt te raden an;
Het welk is 't beste werk dat men hier mach aenvaerden;
Want wat is doch de vreugt en weeld' op deser aerden?
Ik die nu heb geleest al vry een ruyme tijdt,
Wat is 't nu, 't is voorby, en ik de tijt ben quijt?
Of ik nu had besteedt mijn gantsche levens dagen
In weeld', in overvloet, soo 's menig sou behagen,
Wat waer het nu voor my? en wat sou 't voor my zijn
Indien de Dood my straks verpletten met veel pijn,
En rukt my na het graf, en smeet my voor de Pieren,
Alwaer ik dan soud' zijn een aes voor vuyle dieren.
Ey! wat behielt ik dan van al mijn vreugden soet,
Als in mijn sterrefdag een knaging in 't gemoedt;
En namaels sou 't voor my noch zijn al meer beklaglijk;
Want ik dan sinaken soud' een knaging onverdraeglijk:
Het welk (soo 't Godt belieft) nu wel kan zijn gemijt,
Soo ik maer doe mijn best, in maer een stipke tijdt:
Want wat is doch mijn tijdt, al leefd' ik hondert jaren,
Als maer een stipke tijdts, als sy is weg gevaren;
Mijn tijdt is als de rook, na korten stondt niet meer,
De tijdt vliegt snel daer heen, en sy keert nimmer weer.
Wel ik wil noch mijn tijdt, die nu mach achter komen,
Besteeder na Godts wil, dit heb ik voorgenomen.
O Godt! zijt gy mijn hulp in alle deugt voortaan,
Op dat ik mach, ó Godt! recht op u wegen gaen.

Aen verscheyde Zongelingen.

EN acht u eys niet quaet: maer quaet acht ik voor my
Om na u eys te doen, met Sang of Rijmery.

Hoe

Hoe soud' hy Sang'rig zijn die in elend en noot leeft ?
 Wat kan hy geven doch die niet als Sout en Broodt heeft ?
 Doch hy geeft veel die van siin nood'ge noodrust geeft,
 Ja geeft veel meer als die veel geeft en meerder heeft.
 't Gaet met 'et geven veel, dat rijker armer wat geeft ;
 't Palt niet dat die niet heeft veel geeft aen die veel schat
 heeft.

Ik acht mijn selver leeg, en sonder schat te zijn,
 Of soo ik yet wat heb't is Godes schat, niet mijn :
 'k Wil u dan na de gaef die 'k heb (die klein of niet is)
 Vermanen tot de deugt. Ik hoop u geen verdriet is
 Te leven in de deugt, waer datje immer kent ;
 Ja om daer vroomlik in te blijven tot den endt.
 Ik raed' u (als mijn selfs) pleegt altijd waerje meugt goet,
 't En is God niet genoeg of men somtijts eens deugt doet,
 En dienen stuk-wijs hem, en stuk-wijs onse vleys ;
 Neen, Godt wil meer van ons, 't geheel is sijnen eys.
 De strijdt dient aengevaert, en daer moet in volhart zijn,
 Mits wy nu allen op een enge weg benart zijn,
 Die nu niet strijden wil, die rackt gewiss'lijk doodt ;
 Maer die sich dapper weert die blijft wel buyten noodt ;
 Doch strijdt valt swaer voor 't vlees, mits strijdt 't vlees
 baert onsoetheyt,

Maer strijds loon is een kroon vol vreugt, gemackt van
 goetheyt.

'k Wensch dat God ons al t' saem sal setten op sijn Troon,
 En kroonen ons uyt gunst met die verçierde Kroon ;
 Maer soo dat sal geschien, soo moet van ons gemijt zijn
 Te wijken achterwaerts wanneer wy in den strijdt zijn ;
 Die een goedt Krijgsmā is, vlucht niet als d' Vyant staet :
 Maer vecht soo lang tot hy sijn Vyandt gansch verstaet,
 De Vyandt daer ik nu van spreek dat is den Duyvel,
 Die ons gedurig bidt (met list) senynig suyvel :
 Hy pronkt de sonden op, vernist haer moy en frey,
 Hy biedt ons eenen steen in schijn van eenig ey :
 Hy hift 't vlees op, waer door 't vlees Vyant van de Geest
 wordt :

't Vlees prijft de vrucht, waer door het vlees Geests Vyant
meest wordt.

Dies moet men tegen 't vlees in strijdt gedurig staen,
Mits 't vlees (door Duyvels list) de Geest soekt te verlaen,
De Geest moet boven, en daer moet van ons gelet zijn
Wat vlees of Geest begeert, en sien dat w'in Godts Wer
zijn

Niet traeg noch achteloos; maer yv'rig en met lust
Daer speculeeren in, en zijn in Godt gerust.

't Welk ik wensch dat van ons altijd alsoo geschien sal,
Ten eynde op dat Godt de Kroon tot loon ons biën sal,
En setten op het hooft. O vreugt! ð soete vreugt!

'k Wensch Godt ons helpen sal om soo te zijn verheugt.

'k Wensch ik sal sien dat elk in deugt gedurig toe neemt.

Siet hier 's een slecht gedicht, 'k bid dat gy 't all's in 't goe
neemt.

---

*Aen mijn Eerwaerdige Stiefmoeder, ter eeren
dien selve.*

Eerwaerde goede Vrou, ik vinde my verplicht
Om u tot dankbaerheyt te schenken een Gedicht,
Voor 't goedt dat gy my hebt gedaen, ð Kroon der Vrou-
wen!

Sint dat mijn Vader u (na Moeders doot) ging trouwen
O overgoede trouw die Vader heeft gedaen

Voor my, want ik heb sint van u veel goedt ontfanen,

Ja weldaet overgroot, 't welk niet is uyt te spreken,

Schoon of ik 't wilde doen, 't sou my aen macht ontbre-
ken;

Gy hebt my alle tijdt ge-eert, gedient, bemint,

Dat ja van dny sent Moers naeu een soo doct haer kindt.

Maer ik deë quaedt aen u, 't welk gy al hebt verdragen,

Om 't kleinst my niet gestraft, om 't grootst somtijts ge-
slagen,

Doch niet na mijn verdienst; maer gy (met woorden soet)
Hebt

Hebt my het quaedt verboôn , en pord' my tot'et goet.
 Gy hebt voor my geforgt by dagen en by nachten ,
 Wanneer ik elders was , en gy my t' huys verwachten ;
 Wanneer ik somtijds heb , of hier of daer geleên ,
 Soo maekt gy u my in droefheyt seer gemeen ;
 En als ik kranklik was , en niet mijn sefs kon redden ,
 Soo hebt gy my gedient , daer ik lag in mijn bedde ;
 Ja dat met groote liefd' , en seer ontsteke lust :
 U liefd' (hoe dat'et ging) wert nimmer uytgebluft ;
 Ja ik verstom'er voor , als ik ga overdenken
 Wat weldaet dat gy my tot dus lang hebt gaen schenken ;
 Gy zijt my na den Geest een dienstelik voorbeeld ;
 Gy hebt my in de deugt veel jaren voor-gespeelt ;
 En zijt nu noch gesint (na dat ik kan bemerkten)
 Om my steeds voor te gaen in deugt , en goede werken.
 O overvloedigheyt van goedt en deugt , 't welk gy
 Hebt menig jaer gedaen (soo onverdiend) aen my.
 Maer wat sal ik u doch tot dank nu weder geven ,
 Voor al het goedt dat gy wel hebt aen my bedreven ?
 'k En kan u nimmermeer met woorden seggen dank ,
 Gelijk ik schuldig ben te doen mijn leven lank.
 Doch echter dank ik u met dit eenvoudig schriftje ;
 Ik bidde neemt dit aen voor een dankbaerheys giftje.
 Ik hoop ik u voortaan gedurig danken sel ,
 Met yet wat dadeliks , en doen niet meer gequel.
 Ik bid vergeeft my doch het quaet dat ik gedaen heb ;
 Ja dat ik tegen u soo menigmael begaen heb.
 Ik seg vergeeft het my , gedenkt dat doch niet meer ,
 Ik hoop u dienst te doen , en niet te quellen weêr.
 Gy zijt nu in een staet dat u veel tegenheden ,
 Veel pijn en ongemak komt schieten in de leden ,
 Soo dat gy swaklik wordt door pijn en ongemak ,
 En dient gedient te zijn , tot lichting van u pak ,
 Ik hoop van nu voortaan u trouwelik te dienen ,
 Soo lang als Godt ons beyd' sal willen tijdt verlienen ;
 Tot dankbaerheyt aen u , voor 't goedt van u gedaen ,
 't Welk ik (dus lang) van u heb rijkelijk ontsaen.

Ik wensch dat onse Godt ons sal gebenedijden,
Dat wy met Hem hier na ons eeuwelik verblijden.
Dit wensch ik u tot loon, voor u gedane deugt,
En wensch met u te zijn in die gewenschte vreugt.
O Godt! helpt ons hier toe, stort over ons uw zegen,
Op dat die soete vreugt van ons mach zijn verkregen.

Aen mijn Eerwaerdige Stief-Moeder.

Eerwaerde Stiefmoêr, 'k moet tot trooft u yet wat dichten,
Op hoop of 't u yet mocht vertroosten, en my stichten.
Ik weet gy zijt bedroeft; eensdeels om dat g'een tijt,
(Die 'k hoop dat kort sal zijn) van ons gescheyden zijt,
Ten and'ren om dat u gedurig in 't gemoet leyt,
Dat Godt u, om u sond, niet toonen sal sijn goetheyt,
Soo veel dat gy hier na sult smaken 's Hemels vreugt,
't Welk somtijts my bedroeft, en somtijts weêr verheugt.
Wat dan het eerst aengact; ey laet u dat niet smerten,
Schoon gy uyt d'ooge zijt, gy zijt niet uyt ons herten.
'k Hoop ook dat gy niet lang dus ver van ons sult zijn;
Doch trooft u aldermeest met 't mind'ren van u pijn.
En schoon gy voor een wijl van ons zijt afgeweken,
Denkt daer om niets dat gy van yder zijt verstecken;
Maer denkt, tot uwer trooft, dat Godt (die 't suer verfoet)
Gedurig by u is, en vrientschap aen u doet.
Hy is 't die dag en nacht voor u beliest te waken;
Met hem kondt gy gestaeg een soete reden maken;
Hy is 't die u besorgt, hebt gy hem maer alleen,
Soo hebt gy meer als ons, dus stelt u hert te vreên.
Maer siet, ik weet gy zijt beswaert met uw' gebreken;
Ja soo dat gy schier waent van Godt te zijn verstecken;
't Is goedt, 't behaegt Godt wel, dat g'u gebrek betreurt;
Maer laet wanhoopigheyt noyt in u zijn gespeurt.
Godt heeft seer troostelik gesproken tot de gene
Die geestlik arrem zijn, en om haer sonden weenen;

Hy

Hy wil haer Trooster zijn; ja heeft de Saligheyt
 Alfulke sekerlik hier namaels toegeseydt.
 Eylaes! wat siet m'er al die vast haer selven vleyen,
 Veel meer als die te recht haer schuldt voor Godt be-
 schreyen;

Van't recht bedroefde volk en vindt men naeiliks yet;
 Maer om het Aertsch bejag men veel bedroefden siet.
 Ey! gy die niet om 't Aertsch met druk dus zijt beslow-
 mert;

Zijt om het geestelik ook niet te seer bekommert:
 Gedenkt aen Christi Woort, en hoopt op Godts gena,
 Ons' Heylant heeft geseydt; 't is beter dat ik ga,
 Dan dat ik altijd blijf. Hy wild' de plaets bereyden,
 Daer hy 't bedroefde Volk hier na eens in sal leyden;
 Daer haer noyt drukken sal, noch droefheyt, siekt, noch
 pijn:

Hoopt dat gy mede een van dat getal sult zijn.
 Schouwt droefheyt waer gy kondt, en wilt in Godt ver-
 blijden;

Gy sult misschien te eer ontlast zijn van u lijden; (moet
 Want droefheyt, druk, en angst, en staeg een swaer ge-
 Maekt lichtlik dat het bloet bederft en onheyl doet.
 Ey neemt dees rijm tot troost, 't is na mijn slechte gave
 Gedaen, uyt gunst om u in uwe druk te laven.
 't Sou vreugde voor my zijn te hooren, dat gy waert
 Meer vrolik in de hoop; en min met druk beswaert.
 Het welk ik hoop dat u noch eenmael sal bejeeg'nen,
 Waer toe ik bid, en wensch, dat Godt u staeg sal seeg'nen.
 Ik bid dan noch voor 't lest: troost u met Christi doot;
 De ware Sone Godts quam niet vergeefs in noot.

LOF-DICHT:

Over't Godtsalig afsterven van mijn waerde
Stief-Moeder

A E F J E J A N S:

*Overleden Huysvrouw van mijn Vader CLAES JANSZ,
in den Heer ontslapen den 19 September 1669.*

DAer leyt die Mart'lare gedoken in der Aerde:
Wiens lof ik certijts heb geroepen overluydt:
Voorwaer ik hadde reën, doch nu ken ik haer waerde
Noch meer; ja soo, dat ik noch eens moet kryten uyt:
O licht! ô helder licht! hoe klaer hebt gy geblonken;
U liefdes stralen zyn gantsch verre uytgebreyt;
Wie maer eens met u sprak kon sien u liefde vonken,
En wist te spreken van u deugt en heyligheyt;
Ja selfs de Medicijns, daer van gy menigmalen
Met pijn bejegent zyt, die seggen (t'uwer eer)
Dat sy van sulken mensch niet weten te verhalen,
Wiens patienti, gehoorsaemheyt soo seer,
Als d'uwe bleek; en soo waert gy in u leven:
In uw jeugt waert gy u Ouders hulp en stut;
Voorwaer gy hebt van jongs u gantschelik overgeven,
Om niet te zyn u selfs, maer ander Lieden nut.
Hoe slecht u spijs en drank en kleeding ook mocht wesen;
't Was altijt wel, gy waert venoegt, hoe 't ook mogt gaen;
Had maer u Volk wat deegs, daer voor scheen al u vreesen;
Dies socht gy 't haren dienst altijt gereet te slaen.
En onder alle die oyt van u dienste voelden,
Ben ik de meeste wel; want my van mynder jeugt
Veel ongemak quam voor, 't welk gy soo seer verkoelden.
Als u oyt moog'lik was, en dat met lust en vreugt:
G'hebt driemaal negen jaer aldus met my gehandelt,
Ja hebt my niet alleen aen't Lichaem goedt gedaen;
Maer zyt my na den geest soo vroom ook voorgewandelt;

Dat gy ons eeuwelik sult tot een voorbeeld staen,
 Ach! ach! nu treurt mijn hert, wanhoopig weêr te vinden
 Een sulken licht, en beelt, en baken als gy waert,
 Och! och! och! dat de doot soo 'n mensch ook moet
 verslinden!

Ik wenschte dat gequel, en doot u had gespaert,
 Maer dat is nu te laet, ik wil u Schepper loven,
 Dat hy een eynde heeft gemaekt aen uwe pijn;
 Te rusten in den Heer, te zijn by God hier boven,
 Is voor u beter als in 't jammerdal te zijn.
 't Is waer gy scheent somtijts noch lusten wat te leven,
 Doch niet om hier u tijdt in wellust te besteen;
 Onnen, dat socht gy niet; maer om aen Godt te geven
 Een reynder Ziel; en ons noch meerder dienst met een,
 Wat hebt gy al gefucht, om u Ziels arremoden!
 Die woegt gy dikwils swaer, al was sy vaek niet groot,
 Doch Godt die altijd weet de sijne te behoeden,
 Die heeft u meer verlicht in 't eynde, voor u doot;
 Soo dat gy wel gerust na Godt scheent te verlangen,
 Ja soo dat ik u noyt soo hoop'lik heb gespeurt:
 My dunkt een klaer bewijs, dat Godt u wil ontfangen,
 In sijn volmaekte Rijk, daer niemandt oyt en treurt.
 O wel gelukkig eynd! die soo van hier mach varen,
 Wat schaet 'et nu of gy in droefheyt, druk, en pijn
 Geleest hebt, ruym een tijt van tienmael seven jaren?
 Voorwaer 't kan voor u nu in 't minst niet schaed'lijk zijn.
 Wat voordeel gaf 't nu ook, of gy u gantsche dagen
 In wellust had belteedt, in hoogmoedt, pracht en prael?
 In schat-sucht, en soo voort u vlees hadt gaen behagen?
 Voorwaer 't was nu voor u gansch ydel altermael.
 Wat voordeel kan 't ook zijn dat gy u selfs versackten?
 En in der eenvoudt Godt u Schepper hebt gedient?
 Mitsgaders menig mensch waer aen g'u dienstbaer mack-
 ten;

Ja soo dat gy daer door bequaemt soo menig vrient
 Voorwaer seer veel: voor eerst, nu een gelukkig ende;
 Waer van de laetste uur soo dierbaer is, en waert,

Dat ſchoon, Godt hier een Menſch ſijn wensch geheel
toefende;

Hy nochtans ſulken ſchat noyt hebben ſou op Aerdt.
Doch dat 's noch niet by 't geen dat gy noch ſult genieten;
Na dat gy weêr uyt d' Aerdt ſult weſen opgewekt;
Dan ſal Godt u met vreugt, en blijdschap overgieten;
Ja ſoo dat noyt u hert na yet meer wensch'liks trekt.
O wenschelijke ſtaet! wie ſoud' ook Godt niet vreeſen,
En trachten mee, als gy, na een ſoo ſalig endt?
Wie ſou met u niet garen in die volmaektheyt weſen,
Daer niemant druk, noch pijn, noch droefheyt komt ontrent?

Wie ſou 't, met u, daerom niet alles hier verlaten,
En met de Viſſchers gaen, en volgen Chriſtum na?
Wie ſoud' ſijn Vaêr, ſijn Moêr, Wijf, Kindt niet lievet
haten,

Als in de laetſte uur t' ontbeeren Godts gena?
Wie ſoud', met u, daerom niet garen hier zijn de minſte
In kleeding, ſpijs en drank, in huysraet en ſoo voort?
Voorwaer g' hebt ſulken ſchat en overgroot winſte,
Dat (ſoo men 't recht bedocht) gy ſlaeg wiert na geſpoort.
Mijn Ziel grypt moet om u te volgen voort na deſen,
Op dat hier meê ons' liefd' en vrientschap niet verdwijnt;
Maer op dat die, hier na, volmaekter noch mach weſen,
Wanneer het God'lik licht oneyndlik ons omſchijnt.

Aen T. 7. Dochter

HOe ſeer de Liefde Godts, eylacy! leyf verſchooven,
En men haer daegliks liet in veele ſeer verdooven;
Soo blijkt 'et evenwel dat ſy noch woont in u;
Want waert gy ſonder liefd', 'k geloof gy ſoudt my nu
Soo errenſtachtig niet vermanen, tot de dingen
Die hier en namaels ons veel ſoetigheyt aenbringen;
Ja ſchoon al taegt gy veel mijn boek, of rijmery, (my.
Gy ſondt nochtans (ſoo 'k meen) geen brief dus ver aetu
Want die alleen na kunſt en na geleertheyt vragen,

Die konnen uyt mijn boek geen voordeel met haer dragen.

Maer die d' eenvoudigheyt in Christo recht bemint,
 Die meen ik dat daer in wel yet tot leering vindt.
 O Maegt! 't is seer van nood' malkander t' onderrechten:
 Vermits dat ons' party komt daegliks dapper vechten,
 En soekt ons met geweld te krijgen van de baen,
 Die final, en glipp'rig is, en swaerlik om te gaen;
 't Zy men voorsichtig is, en soeken wel te letten,
 Ja noyt, als met voordacht, de voeten neer te setten.
 Maer anders mist men licht; 't vlees wil gedurig lucht,
 't En gaet op 't kruyspadt niet, 't en zy met harde tucht;
 Maer soekt met alle vlijt sijn tochten te volbrengen,
 't En wil des Geests vermaek en welstant niet gehengen;
 Maer socht staeg haer verderf; waer door de Geest veel
 lijdt,

En heeft soo met het vlees, soo lang sy leeft een strijdt.
 Ja niet met 't vlees alleen, maer mede met de sonden
 En Werelt; ja ook met de Duyvel (t' allen stonden)
 Die als een grimmig Dier rontom de Mensche gaet,
 En waer hy plaetse vindt, zijn wreede klauwen slaet.
 O Maegt! hoe dient de Geest van God te zijn bekrachtigt,
 Soo hy van alle dees niet worden sal bemachtigt;
 Voorwaer soo Godt haer staeg niet dapper by en stontd
 Sy wiert van haer party verdelgt tot in de grondt.
 Maer neen, God wil dat niet; maer soektse te beschutten,
 En, als s' haer lustig quijt, in noodt te onderstutten;
 Waer door sy na den slag behouden kan het velt,
 Hoe seer sy ook van haer partye wordt gequelt.
 Och! die met Pauwelus mocht spreken dese reden:
 (Als hy sijn eynd' verwacht) ik heb den strijt gestreden,
 Behouden het Geloof, van nu aen is de Kroon
 Des levens my bereyt, tot mijn soldy en loon;
 Die ik verkrijgen sal met alle ware Vechters,
 Vanden rechtvaerd'gen God, en Rechter aller Rechters.
 Voorwaer sijn heyl is groot die dus in 't endt bestaet;
 Maer 't blijkt dat het met veel eylacy anders gaet.

De loop wordt wel ge-endt , maer och , eylaes ! hoe selden
 Behoudt men een Geloof dat voor den Heer sal gelden.
 Och ! of de Sone Godts , als hy sich openbaert ,
 Aen ons wel vinden sal geloove op der Aerd.
 't Scheen Christus twijfelde , en 't is eylaes te duchten ,
 Dat hy veel Boomen dan sal vinden sonder vruchten :
 Of vinden anders daer onrijpe vruchten aen ;
 Ja licht het meerendeel met wilde vrucht belaën.
 Men hoort noch van 't geloof wel veel en dik wils spreken.
 Maer 't is eylacy ! meest verselt met veel gebreken.
 Elk seydt , 'k geloof dat Godt almachtig goedertier
 En ook rechtvaerdig is , en wijs in sijn bestier.
 Dus spreektmen met de mondt , maer lacy met de werken
 Verloochentmen het veel ; want hier aen kan men 't
 merken ,

Dat 't hert niet recht en vat gelijk de mondt het seydt.
 Want soo men valt geloofd' aen Godts Almachtigheyt ,
 Soo soud' men hem daer door gewis ontsien en vreefen :
 En soo men recht geloofd hoe overgroot sal wesen
 Syn goet heyt voor die hier op sijn beveelen let ,
 Soo sou men zyn met lust ontsteken tot sijn Wet.
 En soo men valt geloofd' dat hy is een recht Rechter ,
 En dat het al en al , hoe diep verhoolen , echter
 Is naekt en bloot voor hem , en niet in 't minst bedekt ;
 Soo sou men daer door sijn tot toeficht opgewekt (naer
 En doen (schoon hier bedekt) noyt yet waer van men hier
 Geen rekenfchap durft doen voor Godt en sijne Vier-
 schaer ,

Ik seg geloofd' men recht daer wiert aldus gewrocht ,
 En dan waer 't een geloof dat ons wat baten mocht.
 Nu Maegt laet ons toefien , om sulke vrucht te dragen ,
 En hebben een Geloof daer meê wy Godt behagen ,
 Dat door de liefde werkt en levendig verschiint ,
 Op dat ons fundament niet als het sandt verdwynt.
 Wanneer de regen plaft , de winden dapper dond'ren ,
 En als een felle stroom het huys bespoelt van ond'ren :
 O wee ! die sijn Gebou dan niet recht vast en staet ;

Want dan sal 't zijn geen tijd te plegen goede raedt.
 Maer nu, nu is 't de tijt 't getimmerd' te versterken,
 Nu is 't de tijdt om spijs die duren mach te werken:
 Nu is 't de uer om winst te doen, en sulc waer deur
 De Ziel mach worden rijk, en vry zijn van getreur.
 Elk heeft wat daer hy meê een neering kan beginnen,
 Sijn plicht is om met 't pondt, of dric, of vijf te winnen.
 Nu toont gelegentheyt, entijt, en alles soet;
 Voorwaer 'tis vreemt dat men geen meerder voordeel
 doet.

Het schijnt dat Godts gena tot weelde wert getrokken,
 En dat sich menig Mensch door vryheyt laet verlokken.
 Noyt heeft 'et Christenrijk soo heerelik gestaen,
 Als doen het wiert vervolgt en alle smaet gedaen:
 Want men 't doen alle daeg sag wassen en vermeerren;
 Maer sint de strenge tijdt in vryheyt ging verkeren,
 Soo schijnt 'et afgegaen te zijn van dag tot dag,
 Want het floreert nu niet gelijk het eertijts plag.
 De liefde schijnt helaes! al meerder te verkouwen,
 't Welk voor een Godd'lik hert bedroeft is aen te
 schouwen.

O dwaesheyt al te groot! dat nu de Mensch vertaegt,
 En in dees' gulden tijt geen beter vruchten draegt.
 Och! of (gelijk een schat) deestijdt wiert waergenomen,
 Op dat Godt met sijn roe niet weder hoeft te komen,
 Waer meê hy daegliks dreygt: en 't schijnt of 't onse beurt
 Eerlang wel wesen mocht, soo God geen beet'ring speurt.
 Nu Maegt, tot een besluyt, ik bid ons Godt sal geven,
 't Geen ons van nooden is om na sijn wil te leven;
 En soo 't hem aldermeest tot eere dienen mach,
 En ons tot saligheyt in Christi Oordeel-dag.

GODT DE PRYS.

S P I E G E L

Voor de Levendige:

Waer in

Verscheyde sonden ende quade werken (waer door de Menschen in de Verdoemenisse komen te geraken) vertoont worden: Mitsgaders de elendige staet / die de Goddeloosen na desen leven te verwachten hebben; doch wordt (op het dunstentste deel na) niet soo schrikkelik vertoont / als de Godloosen die seibe sullen vinden: den Propheet Esaias seydte / cap. 13. vers 9. Des Heeren dag komt grouwelik, toornig, grimmig, om dat Landt te verdelstrueren, en de Sondaers daer uyt te vernielen. Gewisselik in een decretelike en elendige staet sullen de Sondaers namaels zijn / booz nup onmogelik om dien selven uyt te spreken; doch wort hier achter schrikkelik en afsgriffelik vertoont: alles ten dien eynde / op dat een yder daer door een schrik en af keer van de sonden soude mogen krijgen / welke de oorzaken zijn waer door de Menschen in de gemeide staet sullen geraken.

Ik wil by desen een yder gewaerschout hebben / sich selven niet te vleyen / denkende dat hy die elendige staet niet en heeft te verwachten / wanneer hy in dese nabolgende gebreken niet allen (doch meest allen) volkomen is. **O** neen / dat moet van niemant opt gedacht worden; maer yder heeft veel eer te soeken / soo veel hem mogelik is / om van die allen wel gesuyvert te zijn / Godt te bidden om genade ende quijtscheldinge van het gene daer hy noch niet volkomen in en is.

Nu Leser treedt vorder, en spiegelt u selve.

Predik. 11. 3. Als den Boom valt / hy valle Zuyde
waerts ofte Noordwaerts / na welke plaetse hy
valt / sal hy liggen.

Een afgestorven Sondaer spreekt :

NU vind' ik waer de Spreuk die Salomon ging seggen :
Soo 't Boompje neder valt soo sal het moeten leggen :
Want ik die leg en slaep, en neêr-gevallen ben,
Noyt tot myn oude stant eens weder komen ken.
Ik hebbe desê Spreuk, met noch wel meer by desen,
(Doen ik noch wakker was) in Godes Boek gelefen ;
My wert ook menigmael goedt onderrecht gedaen,
Hoe ik de spreuken most (in Godes Boek) verstaen ;
Hoe noodig dat'et was om deugdelik te leven,
En 's Werelts woest bedryf in alles te begeven ;
Maer dat stondt my niet aen, dies heb ik na Godts Woort
Schier nimmermeer geleest, gelijk ik had behoort.
Ik ging de need'righeyt uyt mijne herte roeyen,
En ging in plaets mijn lijf heel çierelik optoeyen,
Met veelderleye kleur, en staeg een nieuw fatsoen,
Al wat een ander deê dat wild' ik mede doen,
Als 't maer opfichtig was ('t was ook hoe sy haer kleeden)
Als ik 't bereyken mocht ik 't daetlik mede deede.
Ik schiep in sulck geprael een overgroot vermaek,
Maer laes ! nu is 't voor my een al te droeve saek :
Het Lichaem dat ik doe soo pracht'lik ging verçieren,
Dat moet alleen nu zijn maer aes en spys der Pieren :
Tot loon voor mijn geprael, ik stadelik verwacht,
Dat Godt eens seggen sal ; gaet van my, zyt veracht :
Ook sal my in den dag des Oordeels seer beswaren,
Dat ik ging (in myn tydt) veel gelt en goedt vergaren ;
Want ik niet mild'lik was, maer leefden als een vrek,
Ik àchten 't niet al leed' een ander al gebrek ;
Als ik maer voor myn selfs wat lekker had te vreten'
Soo sorgd' ik vorder niet wat and'ren souden eten ;
Ik prees een groot gewin, als ik 't maer krijgen kon,

Hoewel ik 't menigmael niet rechtelik en won;
 Ik dreef mijn koopmanschap met veelderleye Liedén,
 Die ik voor hare Waer maer ging een weynig bieden,
 Ik heb haer goedt veracht, tot dat'et was het mijn,
 Dan noemden ik het weêr heel fraey en moy te zijn.
 Ik korten ook wat gelt als ik mijn goedt betaelden,
 Want ik haer goetje dan weêr wonder slecht afmaelden:
 En als ik wederom mijn goedt verkoopen sou,
 Soo was 't dat ik daer voor by hoopen hebben wou;
 En kreeg 'k'er dan die van mijn goedt de kennis misten,
 En niet de rechte prijs van fulke dingen wisten,
 Daer heb ik groot profijt en voordeel aen gesocht;
 Want ik aen fulke Liêns mijn Waren duur verkocht:
 Ik heb haer mijne goedt te wonder hoog geprefen,
 Ik sey: mijn Waer is fraey, ja sy is uytgelesfen;
 Sy hebben my geloofst, en gingen op my aen,
 En by de koopmanschap daer most dan zijn een vaen,
 Dat wy (met groot vermaek) dan met malkander dronken
 En op een hooffe wijs wy dan malkander schonken;
 Waer door ik somtijts wiert verlaên met bier en wijn,
 En lag daer onder 't Volk gelijk een gnorrig Swijn.
 Ik heb ook menigmael gevoedt in mijnder herte
 De boofse haet en nijdt, tot mijn selfs last en smerte,
 Ik wenschten die en die veel quaedt en ongeluk,
 Om dat ik van haer had geleên een weynig druk:
 Ik socht haer waer ik kon te quellen en te krenken; (ken.
 In Neering, Koopmanschap, en waer ik 't kond' beden-
 Ik deê dit niet allen om mijn profijt en baet:
 Maer eer om dat ik haer maer gunden enkel quaet.
 Ik ging ook menigmael een groote twist aenvaerden,
 Om maer een leur en feur, 't welk groote moeyten baer-
 den;
 Waer door by menig Mensch de liefden is verkleent,
 Ja daer ook menig Mensch heeft droevig om geweest.
 Ik socht waer dat ik kon het altijd soo te wenden,
 Dat ik (hoe dat'et ging) bleef aen de langste enden;
 Ik socht mijn eygen baet, ik socht na mijn profijt,

Schoon dat een ander al daerom wat rackten quijt ;
 Ik sleepten 't al na my , al was 't niet heel rechtvaardig,
 Ik docht het goet dat is al vry wat moeyten waerdig ;
 Ik achten niet de spreuk die my wel is geleert :
 Doet aen een ander soo als gy aen u begeert,
 Ik liet ook menigmael mijn tonge lustig springen ,
 Om and're Liedden schand in 't openbaer te bringen ,
 Dat eerst verhoolen was , dat maekt' ik met mijn tong
 Dat sichic een yder Mensch het langs de straten song ;
 Dat was my groote lust , ja 't ging mijn hert vermaken ,
 Ik tradt een ander neer , om selver hoog te raken ;
 Ik wilde zijn by 't Volk voor vry wat groots gekent ,
 Een Heer , die (als hy wil) sijn Dienaers henen sendt.
 De Hoohmoedt stak mijn hert op veelderleye wijzen :
 Ik wiert geweldig trots als ik my hoorde prijsen ,
 Al was 't niet om mijn deugt , maer om een slimme saek,
 De prijs (waer door die quam) die was my groot vermack ;
 Ook quamen menigmael uyt mijnen monde vloeyen
 Veel woorden vuyl en nors , 't welk daegliks sicheen te
 groeyen ,
 Ik swoer heel licht een eed , en vloekte menigmael ,
 Ik droeg ja waer ik ging met my een vuyle tael ;
 Ik hadde veel geklap , veel praet die sonder slot was ,
 Ja die ook menigmael heel ongeregelt bot was ;
 Doch 'k schiep daer echter in noch vry al groote vreugt ,
 En 't gaf ook groot vermaek aen onse jonge Jeugt.
 Ik liet ook menigwerf mijn tonge lustig swieren
 In veel onnut gefang en ydel tierelieren ,
 Waer door de domme Jeugt wert vrolik ende bly ,
 En voor mijn boertery ook dik wils presen my ;
 Ook voed' ik in my vuyl' en snoed onkuysche lusten ,
 Die ik na mijn begeert niet altijd uyt en blusten ;
 Maer heb my door de schaemt daer somtijts voor bevrijt ,
 Doch 't was wel mijn begeert , schoon ik het heb gemijdt ;
 Ik achten niet de Spreuk die ik wel had gelesen ,
 Dat wie een Vrouw aensiet om hare lieflik wesen ,
 En in sijn hert begeert te slapen by die Vrouw ,

Dat

Dat die dan hoerdery in sich bedrijven sou.
 Ik achten dese Spreuk voor my te veel geschreven,
 Ik wilde aen mijn vlees al meerder ruymte geven;
 Ik dacht 't is menschelik, dat staet men immer toe,
 Godt fiet niet juyst altijd soo naeu wat dat ik doe.
 Ik heb ook Godes Volk, die wat onnoefel waren,
 Verdrukt, bespot, versmaet, tot haerder groot beswaren;
 Maer sy als Schaepkens sacht, en daer in sonder schult,
 Die leden 't altemael van my met groot gedult;
 Ook heb ik noch een aerdt met my staeg omgedragen,
 Dat ik steeds was gesint om tegen Godt te klagen,
 Al kreeg ik over-deel, en schier het grootste lot,
 Noch knord' ik evenwel, en morden tegen Godt;
 Ik dankten nimmermeer hem hertelik, en vierig,
 Voor dat hy tegen my was mild en goedertierig;
 Ik gaf hem nimmer dank, al kreeg ik noch soo veel,
 My docht ik had altijd noch minder als mijn deel.
 Ik ging ook tegen Godt om sijne daden vloeken,
 Wanneer hy my met siekt' en seeren quam besoeken:
 'k Was onverduldlik, en leedt met groot verdriet,
 Ik dacht aen Christi kruys en bitter lijden niet.
 Ik heb ook menigmael afgodery bedreven,
 De Goeden aengebeên die niet en konden geven,
 Ik heb alleen gesteunt op Menschelijke reên,
 En heb Godts ware Leer als met de voet vertreên;
 Jaging al menigmael Godts wijse Raedt verachten,
 Die ik ook wel met spot seer schimpelik uytlachten;
 En als ik somtijts een van Godes Woorden sprak,
 Soo was 'et dat 'et my heel spottelik uytbrak;
 Ik deê het maer om prijs te krijgen van de Menschen,
 Waer na ik alletijdt ging hartelijke wenschen.
 Ik heb altoos gehaekt na 's Werelts sotte vreugt,
 Waer in dat ik mijn hert heb dikwils seer verheugt;
 Het scheen ik niet en dacht dat noch een dag sou komen,
 Waer in dat menig mensch voor God sal staen met scho-
 men,
 En dat Godts Oordeel eens sal over allen gaen,

Dat

Dat yder na sijn werk sal moeten loon ontfaen ;
 Ik leefde jabykans gelijk de stomme Beesten , (sten,
 Die Godt geen dienst en doen , maer soeken haer te mee-
 Soo socht ik ook geen dienst aen mijnen Godt te doen ;
 Maer socht waer dat ik kon my lekkerlik te voên-
 My wert so veel gepreect van Leeraers, vroomen Mannen,
 Hoe noodig dat het was de sonden uyt te bannen ,
 Hoe licht de felle Doodt ons eens betrappen kon ,
 Gelijk hy menig Mensch doen haestelik verslon ;
 Maer ik heb 't niet geacht , en staeg uytstel genomen
 Tot op een ander tijdt , als 't beter soude komen ,
 Als 't beter passen mocht , tot op mijn sterfeday ,
 Dan wild' ik met berou aen Godt doen mijn geklag.
 Maer laes ! doen was 't te laet , my wert geen tijt gegeven
 Om recht berou te doen van mijnen Godd' loos leven :
 Want fiet , de felle Doodt my met sijn pijlen schoot ,
 Dat in een oogenblik ik was daer heen en doodt ;
 Doen heeft men my gemaect een wooning in der Aerden ,
 Van weynig voeten lang , en schier van geender waerden.
 Doen moft ik altemael begeven 's Werelts lust ,
 Daer op mijn hert en sin te vooren had gerust :
 Nu leg ik heden noch in dese kleyne wooning ,
 En wacht voor mijn bedrijf van Godt gestaeg belooning,
 Ach ! had ik nu geleest gelijk ik had behoort ,
 Ach ! had ik doch geleest na Godes heylig Woordt ,
 Ach ! had ik Godes jok gewilliglik gedragen ,
 Ach ! had ik doch gesocht mijn Schepper te behagen ,
 Ach ! waer ik doch te recht mijn Heere na-gegaen ,
 Ach ! had ik sijne kruys op mijnen hals gelaen ,
 Ach ! mocht ik nu weêr eens mijn oude tijdt verhalen ,
 Ik soud' al wisser gaen , en vry al minder dwalen ,
 'k Sou doen (waer dat ik kond') na Godes wijse raedt ,
 En doen al meerder deugt , en vry al minder quaet.
 Maer dit mach niet geschien , mijn suchten is verlooren ,
 Ik leg nu staeg en wacht om Godes stem te hooren.
 Mijne werk is al gewrocht , dies ik voor mijn bedrijf
 Gedurig loon verwacht in dit verrotte lijf.

De tijdt is nu naby, dat Godt sal in de Wolken
 Verschijnen, om eens recht te doen met alle Volken;
 Den dag, den grooten dag, daer van geschreven staet,
 Sal nu haest zijn vervult, een dag voor velen quaedt:
 Het glinst'ren van de Son sal nu wel haest verdwijnen,
 En op het Aerdtrijk niet eens weder komen schijnen,
 In plaets dat hy wel eer soo heet en lieff'lik stak,
 Soo sal hy werden swart gelijk een hayren fak.
 De Maen daer sal men ook een teken aen bespeuren;
 Want sy haest worden sal bloedt verwig van koleure,
 Seer schrikkelik voor die waer van het wordt beschout,
 Noch meest die op den steen sijn huys niet heeft gebouwt.
 De Sterren sullen ook haer eerste plaets begeven,
 En vallen op der Aerdt, de Aerdkloot sal ook beven;
 Ook sal der onder 't Volk dan jammer zijn en noodt,
 Ja sullen door de vrees versinachten tot'er doot.
 Dit alles moet geschiën eer Godt sal openbaren,
 Om al en yder Mensch sijn vonnis te verklaren.
 My dunkt dit altemael nu heden al geschiet;
 O schrickelijke dag! nu nadert mijn verdriet:
 Nu sal my Godt wel haest uyt dese slaep opwecken,
 En met sijn harde stem my uyt der aerde trecken,
 En geven my ook loon, het welk ik sal ontfaen,
 Na dat ik mijne werk op Aerden heb gedaen. (menr.
 Ik wacht dan na Godts stem, daer menig voor sal schroo-

Christus.

Staet op gy Dooden al, en wilt ten Oordeel komen.

Sondaer.

O schrickelijke stem! ô vreeselijke dag!
 Voor die Godts Koninckrijk nu niet beerven mach.
 Rechtvaerdelijke Godt, waer voor ik sta met beven,
 Vergeeft my doch mijna schult en sondelijke leven.

Christus

Hier is nu geen gena, u loon sal moeten zijn

Te

Te gaen voor eeuwelik in d'eeuwig' helsche pijn ;
 Want gy hebt certijts my al vry te seer verschooven ,
 Gy wildet niet aen my , noch aen mijn macht gelooven ;
 Gy deed' u eygen wil , gy deed' uw eygen raedt ,
 En hebt mijn goede Leer heel spottelik vermaet ;
 Dies sal men u nu weêr heel spott'lik mart'liseeren ,
 En smijten in een vyer dat niemandt kan verteeren ;
 Want doen ik hong'rig was gy my geen spijte gaest ,
 En doen ik dorstig was hebt gy my niet gelaest ;
 Ik ben een gast geweest , en 'k kreeg van u geen steede ,
 Ik ben ook naekt geweest , gy hebt my niet gaen kleeden ;
 En ik ben krank geweest , als ook gevanckelijk ,
 En gy besocht my niet , maer naemt van my een wijk ,
 Dies is'er geen gena voor u , door al u sonden.

Sondaer.

O Heer ! ô Heer ! wanneer heb ik u soo gevonden ?
 Eens hong'rig dat ik u liet hongêr lijden strank ?
 Of dorstig , dat ik u niet laefden met mijn drank ?
 Een gast , en dat ik u niet ging tot mijnent noden ?
 Of naekt , en dat ik u geen kleeders heb geboden ?
 Of krank , gevanckelijk , en u niet heb besocht ?
 Wanneer heb ik doch soo verkeerdelijk gewrocht ?

Christus.

Al wat gy hebt gedaen een van mijn minste knechten ,
 Dat gingt gy even selfs aen my alsoo uytrechten ;
 Gy hebt mijn waerde Volk, mijn Schaepkens sacht en goet,
 Veracht, bespot, vermaet, vertreden met de voet ;
 Maer sier, sy fullen nu met my in vreugde leven ,
 En u sal men nu aen den Duyvel overgeven ;
 Want die hebt gy gedient, doe gy een dienaer waert ,
 Dies sult gy nu met hem ook moeten zijn gepaert.
 Komt hier mijn dienaers nu , komt hier met uwe banden ,
 En bindt de quade Knecht sijn voeten en sijn handen ,
 En werpt hem dan ter stondt in 't eeuwig' helsche vyer.

Engel.

Engelen.

Alwaerde Majesteyt, u dienaers zijn alhier,
Wy doen uw' groot bevel, het welken haest voldacn is.

Sondaer.

O wee! hier koom ik nu daer schijn van Son noch
Maen is:

O schrickelijke val! hier kom ik in een Poel,
Waer in ik anders niet als pijn en weedom voel;
Mijn tanden klat'ren seer, en schijnen t'saem te kijven;
O wee! nu ben ik daer ik alle tijdt moet blijven.
O schrickelijke vlam! wat heb ik doch bestaen,
Dat ik na Godes wil niet altijd heb gedaen?
Nu gaen sy heen met Godt in d'aldersoetste vreugde,
Die ik heb spottelik versmaet om hare deugden.
O schrickelijke Hel, noyt ik 't gelooven wou,
Dat in u sulke pijn en weedom wesen sou.
Ach! waer ik nu bevrijdt met duysent jaer te branden,
Of tien-mael duysent jaer te gaen op hekel-randen,
En mocht dan weêr een tijdt beleven als ik plach,
Ach! wat soud' ik al doen voor mijne sterref-dag;
Al mocht ik dan de tijdt van duysent jaer beleven,
Ik sou my niet een uur van 't ware padt begeven;
Maer laes! 't is nu te laet, dat mach nu niet geschiên,
Godt sal my sulken tijdt gewis niet weder biên;
Maer ik moet eeuwelik dees helsche pijn gevoelen.
Ach! had ik nu een drop om eens mijn tong te koelen,
Maer ongenadigheit, dat wordt my niet verleent.
O Godt! hoe is u hert doch heden soo versteent?
Waer benje Bergen nu? waer benje heuvels, vlekken?
Komt nu en valt ter neêr, en wilt mijn aensicht decken.

Bergen.

O neen, gy kunt van ons nu niet verplettert zijn.

Sondaer.

Wel heb ik dan geen hulp aen u in dese pijn?

Soo roep ik tot de Doodt, die menig plag te vinden:
 Komt gy dan waerde vriendt, en soekt my te verslinden;
 Schiet my met uwe pijn, schiet my doch vaerdig Doodt,
 Want dese helfche pijn die valt my al te groot.

Doodt.

't En kan nu niet geschiên, mijn kracht is my benomen,
 'k En kan u nimmermeer te baet of hulpe komen,
 Mijn macht heeft uyt-gedient, mijn werk is al gewrocht;
 Ik heb'et alles al waer na ik eertijds socht,
 Ik heb'et altemael, en alles al verslonnen,
 Ja wie dat het ook was die heb ik al verwonnen,
 Soo dat ik nu niet weer, gelijk ik eertijts plach,
 Ja niet een enig Mensch ter neder vellen mach:

Sondaer.

O wee! ô swacke troost! wat sal ik doch beginnen,
 Nu my de felle Doodt niet meer kan overwinnen;
 Wie sal ik doch tot hulp nu roepen in dees staet?
 O wee! ô wee! ô wee! ik weet my geenen raedt.
 Waer zydy Duyvels nu, waer na ik eertijts hoorden?
 Die my soo menigmael soo listelik bekoorden;
 Waer is nu uwe hulp; waer is uw onderstandt
 Die gy my hebt beloofd eer'k voelde dese brandt?
 Wel Duyvel spreek nu eens, en troost my in dit lijden.

De Duyvel.

Dees pijn, hoe swaer s'u valt, en suldy nimmer mijden.
 Dit is nu uwe loon voor dat gy certijts my
 Hebt trouwelik gedient, in Hoogmoedt, Hovaerdy,
 In Nijdt, Twist, Gulfigheyt, en wat 'k u meer geboën heb.
 Aen my hebby geen hulp, mits ik met u een loon heb.

Sondaer:

O wreede helfche Vorst! sal dit nu zijn mijn loon,
 Voor dat ik heb gedaen al wat gy hebt geboën?

O spook!

O spook ! ô helsche spook ! sal 'k eeuwig in dees pyn
zyn?

Sal voor myn dienstbaerheyt dit loon nu eeuwig myn
zyn?

O schrik'lik ongeval ! ach wee ! ach wee ! ach wee !

Wat heb ik doch bestaen dat ik u wille deê ?

O schrickelyke pyn ! ik kryt schier als de donder ,

Gelijk een yder doet met my hier in 't bysonder ;

Ja ook de Duyvels selfs die kryten schrickelyk ,

Hoewel sy nochtsaens zijn als Heeren van dit Ryk.

O schrik'lik hels verdriet ! ô duysterheyt vervaerlik !

Onlydelyke pyn lyd' ik hier staeg beswaerlik.

O schrickelyke Poel ! ik lyd' in u het geen

Dat eertyts , ja voor my onlydelyke schein ;

Ja 't schynt voor my ook nu onmogelik te lyden ,

En echter kan ik u niet eens een stipke myden :

Gy sult myn woonhuys zyn tot in der eeuwigheyt ,

Myn hoop , myn troost is uyt , de rust is my ontseyt ;

'k En sal geen oogenblik hier ruste mogen smaken ,

Godt sal aen dees myn pyn geen cynd' of uytkomst ma-
ken.

O wee ! ô wee ! ik ben daer ik ook blyven moet ,

Ja altydt eeuwelik in dese helsche gloet.

S P I E G E L

Voor de Levendige:

Waer in

Verscheyde deugden ende goede werken vertoont worden: mits gaders de heerlijke staet die de Gelobigen na desen leven te verwachten hebben; doch wort op het duyfsenste deel na niet soo heerlik vertoont als die selve die sullen vinden; want het is my onmogelyk die heerlijken staet na de rechte forme en mate uyt te beelden; want Paulus seyt 1 Cor. 2.9. Dat het geen ooge gesien en heeft, noch dat'er geen oore gehoort en heeft, noch dat'er in geen Menschen hert gekomen is, dat Godt bereyt heeft den genen die hem lief hebben. Sok seyd Paulus noch op een ander plaets / 2 Cor. 12. daer hy van sijn hooge openbaringe spreekt / hoe dat hy op-getrocken wiert tot in den derden Hemel / seyd: Dat hy daer on-uytsprekelijke woorden hoorde. Merke / on-uytsprekelijke woorden! heeft den hoog-verlichten Apostel Paulus de groote blijdschap niet konnen uytspreeken / hoe heel te min dan ik / die my op het duyfsenste deel na hy hem niet wil gelijken. Gewisselik een ober-groote / ja on-uytsprekelijke bzeugde is de Geloobigen / of anders de Gods vruchtigen bereydt; wel waerdig om sich tot alle goede werken te schicken / ende het jolk des Heeren op sich te laden / en sich dese na-volgende deugden te ontwerpen.

Doch om een eenboudig goedt meenend hert niet te seer te verlaen / soo moet ik dit noch seggen: dat niemandt heeft te denken / schoon hy in dese nabolgende goede werken niet alle soo volkomen en is / als sy hier vertoont werden / dat hy dan niet salig soude mogen worden; ey neen! gewis hy sal wel genade vinden by God / indien hy al sijn naerstigheyt aentwendt om daer volkomen in te werden; want dit doende soo is hy daer in alreede volkomen. Exempel aen het Vrouwken met haer twee Nijtkens.

Apocal.

Apoc. 14. 12. Salig zijn de Dooden die in den Heere
sterben / van nu aen : ja de Geest seyd / dat sy van
hare arbeeyden rusten / want haer werken
volgen haer na.

Een afgestorven Godsalige spreekt.

TE recht is 't dat men seyd : wanneer de lieden ster-
ven,
Dat sy dan na die tijdt een groote rust be-erven ;
Ik die gestorven ben , en leg hier in een grat ,
Heb met mijn sterrefdag geleydt veel onrust af.
't Is even nu met my , of ik by lichten dage
Mijn werk had afgewrocht , na mijne Heers behagen ,
En dat ik savonds my ter neder heb geleydt ,
En nu hier leg en rust van mijnen arbeeydt.
Ik leg nu staeg en wacht dat ymandt my sal wecken ,
En my als met sijn stem uyt dese hutte trecken ,
Niet om soo wederom te wercken als ik plach ,
O neen ! maer dat ik loon daer voor ontfangen mach.
Mijn loon dat sal nu zijn de aldersoetste vreugde ;
Want ik heb al den dag gewrocht met vele deugde ;
Ik socht , waer dat ik kon , te doen na Godts bevel ,
Waer voor ik nu tot loon by Gode wonen sel :
Ik ging de need'righeyt in alle deelen prijsen ,
Dies ging ik my a'tijdt heel nederig bewijsen ;
Mijn kleet was wonder slecht , en sonder hoofsche pracht ,
Ik heb mijn leven noyt de pronkery ge-aecht : (den
In plaets dat menig Mensch veel pracht hing aen sijn le-
Soo ging 'k met need'righeyt mijn Lichaem schoon be-
kleeden ,
Dat was my beter pronk als oyt een Mensche draegt ,
Een pronk , een pracht die Godt ja boven al behaegt.
Ik wert ook menigmael van Menschen seer verschooven ,
Doch door de need'righeyt soo dreef ik altydt boven ;
Niet juyft lichamelik : maer Geestelijker wijs ,
Want siet , de Geest verwon het vleesch , dies had ik prijs-
Ik

Ik heb ook nimmermeer onrechtelik gehandelt
 In Neering, Koopmanschap: maer heb onrecht gewan-
 delt,

Ik sochte nimmermeer bedriegelik te gaen,
 Maer heb opregtelik myn Koopmanschap gedaen.
 Ik gaf ook mildelik een aelmoes aen den Armen,
 En droeg staeg over haer een hertelik ontfarmen;
 Ik dacht, als ik wat geef dat geef ik van het geen
 Dat ik van myne Godt een wijtje heb te leen,
 Godt had'et my beschaft, niet dat ik daer van soude
 Een lekkerlijke dis, een vette tafel houden:
 O neen! gewis alsoo alleenig niet voor my,
 Maer om mijn even-Mensch daer van te deelen by,
 Gelijk ik heb gedaen, endat na mijn vermogen;
 Ook heb ik nimmermeer een ander Mensch bedrogen:
 Noyt heb ik aen'et Volk mijn goedt te dier verkocht,
 Maer heb soo wel na haer als mijn profijt gesocht;
 Ik deê een yder soo gelijk als ik begeerden
 Dat yder aan my deed', ik dacht wat Christus leerden,
 Te weten dat hy seydt, en yder Mensch dus leert:
 Doet aen een ander soo als gy aen u begeert.
 In plaets dat menig Mensch sich gulselik liet vinden,
 Soo was'et dat ik staeg de nuchterheyt beminden;
 Ik werd om hier of daer te gaen seer veel geraên,
 Daer men 'et wijtje dronk en 't veeltjen hoorden gaen;
 Maer neen, dat was geen moy dat van my wort gepresen,
 Ik schiep al meer vermaek in Godes Boek te lesen,
 Het was my grooter vreugt dat ik daer wat in las,
 Als my de sorte vreugt, het suypen, swelgen was.
 Ik heb ook staeg met my de liefde omgedragen,
 Waer door ik 't al verwon, 't was ook wat tegenlagen,
 Hoe seer ik somtijts wert van Menschen, vol van spijt,
 Verschoven en verdrukt, bespot, gehaet, benijdt,
 Soo heb ik 't door de liefd' geduldig al geleden,
 En socht altijd met vlijt na d'oversoete vrede.
 Ik heb uyt liefdens aerdt gebèden mijne Godt,
 Dat hy alsulke Liêns niet geven wou haer lot;

Niet straffen na verdienst, ja wel verdiende schulden,
 Maer wenschten dat elks hert met reyne liefd' vervulden,
 Op dat door liefdens kracht mocht vrede zyn op Aerdt,
 Het welke na my docht was groote schatten waerd.
 De Liefd', de sterke Liefd', die heet'et al verwonnen,
 Wat twilt dat eenig Mensch heeft tegen my begonnen;
 De liefd' verwon'et al, ik heb door liefdens kracht
 Het altemael geleên, gelyk een Schaeppen facht:
 Wanneer my eenig Mensch te onder socht te drucken,
 Op dat'et hem daer door te beter mocht gelucken,
 Soo leed ik 't altemael, alleen om vredes wil,
 Op dat wy immer niet en raekten in geschil.
 Ik wist dat ons de Vreë was altydt seer van nooden,
 Want Godt had in sijn Woordt de vrede ons geboden;
 En 'k dacht het is voor my de aldergrootste eer
 Dat ik hier altydt doe de wil van mynen Heer;
 Ook is my Josefijn als een voorbeeld voor-getreden,
 In kuys en nettigheyt; want hoe ik wert bestreden
 Om overtelte doen, soo bleef ik kuys en net,
 Ja als een Armelynhield ik my onbesmet.
 Ik dacht, wanneer ik ging de hoerdery beminnen,
 Dat ik Godts Koninkryk dan niet soud' mogen winnen,
 Maer dat ik tot myn loon, voot soo een vuyle daet,
 Hier namaels eeuwelik van Godt soud' zyn vermaect.
 Dies ging ik my altydt reyn, kuys en suyver dragen,
 En socht waer dat ik kond' myn Schepper te behagen,
 Ik wist dat ik van hem soud' groote loon ontsaen,
 Wanneer dat ik sijn wil volkomen had gedaen.
 Ook socht ik (waer ik kond') als ik yet schaad'liks hoorden
 Van and're Liens, dat ik de selve daet versmoorden,
 En maekten dat'et niet werd ruchtbaer over straect,
 Want daer niet door en quam (gemeenelik) als quaet.
 Ik worde seer bedroeft, wanneer ik van de Liederen
 Een quaet gerucht vernam, of quade daet sag schieden;
 Ik socht (soo veel ik kond') na hare prys en eer; (meer:
 Doch sorgden voor elks Ziel, elks waertste pandt noch
 Ook als my eenig Volk wou prys en eere geven.

Voor eenig mis-bedrijf, van my wel eer bedreven,
 Soo worden ik bedroeft, schier meer met druk belaën
 Om 't oordeel soo verkeert, als dat ik had gedaen.
 Ook socht ik (waer ik kond?) mijn tonge soo te leyden,
 Dat hy noyt tegen 't Volk yet ongeregelts seyde:
 Ja noyt en is van my een harde vloek gehoort,
 Maer heb in tegendeel gesproken van Gods Woordt,
 Dat was my meer vermaek als 't ongeregelt snappen
 Van eenig werelts Mensch, hoe fraey hy ook kond' klap-
 pen;

Godts Woord, Gods ware Woord, daer in was ik gerust,
 En daer te spreken van dat was my groote lust,
 Gelijk ik heb gedaen; niet eens, maer menigmalen,
 En ging eenvoudelik Gods heyl'ge Woordt verhalen,
 Ik deë het niet om prijs, en prate met veel pracht;
 Maer om daer door hier na van Godt te zijn geacht.
 Ook song ik met vermaek, na Paulus ging gebieden,
 Psalmen en Loffangen, ook geestelijke Liedén,
 Waermeê ik Godes Volk heb dikwils seer verheugt,
 En 'k schiep ook selfs daer in seer groot vermack en vreugt.
 Ook dankt' ik dikwils Godt wel hertelik en vierig;
 Voor dat hy tegen my was mild en goedertierig,
 Al had ik juyft na eys niet altijd spijs en drank,
 Noch gaf ik evenwel de goede Gever dank.
 Wanneer ik somtijds my wat sober most geneeren;
 En niet als menig Mensch in vette wellust teeren,
 Soo sprak ik tot mijn God: 't is wel hoe datje 't voegt;
 En was soo met mijn staet te vreên, ja wel genoegt:
 En ook wanneer my God met siekten heeft geslagen,
 Soo heb ik my altijd geduldelik gedragen,
 Ik dacht, dat Godt my dan noch alles niet vergat;
 Maer dat hy dan tot my noch lust en liefde hadt:
 My docht ik was altoos noch meerder straffe schuldig
 Voor mijne sonden quaet, bedreven menigvuldig;
 Want had my Godt gestraft na mijn verdienst en schult,
 Mijn leven waer geweest met strafen druk vervult.
 *k Dacht Christus heeft soo veel geleden en gestreden,

Ja heeft het kruys voor my gedragen op sijn leder,
 En dat ook met gedult, ja knorden nimmermeer,
 Dies waer'et buyten reën soo 'k knorden op mijn Heer.
 Ik socht in Godes Boek wat Godt van my begeerden,
 En weder wat hy my in sijne Woordt af-leerden,
 Ik heb hier dikwils van naeu onderfoek gedaen,
 En socht waer dat ik kond' op 't rechte padt te gaen.
 't Viel my gedurig in dat Godt eens in de Wolken
 Verschijnen sou, om recht te doen met alle Volken,
 En dat een yder dan sou moeten zijn bespot,
 Die niet sijn leven had geleydt na Godts gebodt,
 't Welk my wert veel gepreekt; ook hoe my stont te leven:
 Te weten, dat ik most de Werelt gantsch begeven:
 En schicken my altoos na Gods Gebod en Wet,
 My dragen, waer ik kon, reyn, suyer, onbesinet,
 Gelijk ik heb gedaen, ja dat met liefd' en luste,
 Ik liet alleen in Godt mijn hert en sinnen rusten,
 Ik schiep in Godes Wet mijn lust, vermaeck en vreugt,
 Ik dacht 't is alderbest te leven in de deugt,
 Ook word' ik wel geleert door daeg'liks ondervinden,
 Hoe licht de felle Dood quam menig Mensch verslinden;
 Ja dat ook onversiens, dies dacht ik dat hy my
 Ook meê als menig Mensch kond' haestlik komen by;
 Ik socht altoos alsoo te schicken mijne saken,
 Dat ik steets was bereydt de bleeke Doodt te smaken,
 Op dat hy onversiens my niet betrappen kon:
 Dies hy ook onversiens mijn leven niet verslon.
 Ik heb door dese vriendt een groote rust bekomen,
 Want hy my met sijn komst veel droefheyd heeft benomen,
 Want doen ik heb verkeert in 't jammer-tranen-dal,
 Soo leed' ik dageliks veel druk en ongeval:
 Ik most veel haet en smaet van 's werelts Kinders dragen,
 Ja lijden om Godts Woordt ook dikwils harde slagen,
 En seer verschoven zijn, verslooten om mijn deugt,
 Om dat ik niet als sy en pleegden 's Werelts vreugt;
 Maer nu ben ik gerust, nu leg ik onbekommert,
 Nu is mijn hert niet meer met sware druk beslommert;

Hier is niet eenig Mensch die my verstoeten doet,
 Maer 'k leg hier nu en slaep, een slaepje wonder soet;
 Doch ik hoop nu wel haest uyt dit vertrek te stijgen,
 En tot mijn wooning vry een beter huys te krijgen,
 Een huys dat nier en is van eenig Mensch gebouwt;
 Maar dat by Godt met vreugt van my sal zyn beschouwt.
 Ik leg nu staeg en wacht om Godes stem te hooren,
 Als hy eens seggen sal: ey komt mijn Uytverkooren
 O over-groote vreugt! die my al is bereydt,
 Voor dat 'k mijn leven heb na Godes wil geleydt.
 Ey lieve Jesu komt! en wilt u haest verschijnen,
 Laet nu de gulde Son sijn schijnsel haest verdwijnen,
 Laet nu de bleeke Maen als bloet eens worden root,
 Laet nu de Sterren ook neêrvallen op dees kloot,
 Laet nu dees tekens haest en groote wonders blijken;
 Ja lieve Jesu komt, haelt my in uwe Rijke.
 Ey lieve Jesu komt! en laet my loon ontfaen,
 Voor dat ik uwe wil volkomen heb gedaen.

Christus.

Staet op gy Dooden al, en wilt ten Oordeel komen.

Godtsalige.

O oversoete stem! die ik daer heb vernomen:
 Wat hoor ik bly geschal en oversoet gerucht!
 Ik hoor met soet geluyt Trompetten in de lucht;
 Ik hoor de Eng'len t'saem Basuynen seer eendrachtig,
 Ter eeren haren Godt, die Koning groot en machtig.
 O mijn Verlosser leeft! ô vreugdelyke dag
 Voor die Godts Koningrijk met vreugt be-erven mach.
 Ey Godt! ey goede Godt laet my u Rijk be erven.

Christus.

Ey myn getrouwe Knecht? uw' beê salt gy verwerven;
 Want gy hebt in u tijdt my hertelik gevrees't,
 Ja al u levens tijdt my recht getrouw geweest;
 Gy hebt mijn soete jok gewilliglik gedragen,
 En vlijtelik gedaen na mijnen welbehagen,

En

En my na myne Leer getrouwelijk gedient,
 Dies sult gy alletijdt nu wesen myne vriendt;
 Ja sitten op myn Troon seer hoog, en zyn verheven;
 Want doen ik hong'rig was, hebt gy my spys gegeven,
 En doe ik dorstig was, hebt gy myn hert gelaest,
 En doen ik was een Gast, gy my een Herberg gaest:
 Ik ben ook nackt geweest, en bloot aen myne leeden,
 En gy, gelijk een vriendt, gingt myne nacktheyt kleeden.
 Ik ben ook krank geweest, en ook gevangen swaer,
 En gy hebt my besocht ter plaetse daer ik waer;
 Noch veel weldaden meer hebt gy aen my bewesen,
 Waer door dat uwe naem by my is opgeresen.

Godtsalige.

Wanneer heb ik u Heer gesien op dese wijs?
 Eens hong'rig, dat ik u versaden met myn spijs?
 Of dorstig dat ik u eens drinken heb gebooden?
 Een gast, en dat ik u ging in myn huysen nooden?
 Of nackt, en dat ik u heb kleeders aen-gedaen?
 Of krank, gevankelijk; en ben tot u gegaeu!

Christus.

Al watje hebt gedaen een van mijn minste Knechten,
 Dat gingje even zelfs aen my alsoo uytrechten,
 Die hebby soo gedient, die hebby soo ge-eert,
 Waer door dat uwe schat gedurig is vermeerct:
 Gy waert voorfigtelik, en woud' niet gaen verlooren,
 Dies komt myn goede Knecht, ey! komt myn uytver-
 kooren,
 Besit het Hemelrijk dat voor u is bereydt,
 Ja al van aenbegin tot in der eeuwigheyt.

Godtsalige.

O overgroote vreugt! Daer word' ik opgetrokken!
 Maer siet, daer gaen sy heen, die sal 't soo wel niet locken,
 Daer gaen sy na de brandt, en na de helsche gloet,
 Die my voor desen wel vertraden met de voet,

Daer van ik menigmael veel spot en smaect most lijdē,
 Die my om Godes Woordt soo vinniglik benijden.
 Maer fiet, nu gaen sy heen in d'eenwig' helsche brandt,
 En ik sal sitten bly aan Godes Rechterhandt.
 O wonderlijke Godt, wat sie ik hier geschieden!
 Een yder doet terstont al watje komt gebieden.
 O oververgrootē vreugt! die ik hier heden smaect,
 Mijn hart dat springt om hoog, vol vreugt en soet ver-
 maek;

Ik had'et noyt gelooft dat ik noch soude komen
 Daer soo een soete vreugt, en blijdschap wert vernomen,
 Dat soo een soet vermaek sou stijgen in mijn hert,
 Als hier nu heden wel van my vernomen wert;
 Het is onmogelik dees vreugde te verhalen:
 Want hier niet eenig leet komt in mijn herte dalen,
 'k En weet hier van geen druk, noch hertseer, tegenspoet;
 Maer 't is al enkel vreugt dat ik hier smaken moet.
 Al had ik duysent jaer op Aerden moeten lijdē,
 Het waer wel waert geweest om my hier te verblijdē;
 Had ik maer eens gehad de smaect van dese vreugt,
 Ik hadde voor gewis gedaen al meerder deugt.
 Al waer des Werelts vreugt te saem by een gebonden,
 Soo soud' sy voor gewis soo veel niet zijn gevonden,
 Als dese soete vreugt, die ik hier nu geniet
 In maer een stipken tijts, maer zijn hier by verdriet.
 Noyt wasser op der Aerdt een soo verheven Koning,
 Ja Sael'mon die had self niet soo verçierden woning,
 Niet soo een ruym Palleys, noch soo een hooge Throon,
 Als wel dit schoon Prieel, waer in ik heden woon.
 Hier is geen onreyn in, geen smet of vuyle kladden,
 Of eenig vuyl gebroet van slecten ofte padden,
 Het is hier alles reyn, geen vuyl en mach'er in;
 Het is hier altemael en alles na mijn sin.
 De Eng'len komen hier als vrienden my begroeten,
 En doen my eere aen, ja kussen my de voeten:
 Een yder singt en speelt, met blijdschap overgroot;
 'k En weet hier nu niet meer van Duyvel, Hel of Doodt.

Ik hoor de Eng'len hier seer fraey en lieff'lik queelen,
Ik hoor haer Musika en op Trompetten Speelen.
Ik hoor door al het Rijk een over soet geklank,
Ik ben een weynig stil, en luyfter na den sank.

Engelen-Sang.

Stemme: *O Heere gy staet altijd in mijn sinen.*

1 **H**Eylyg, Heylyg, Heylyg is onse Heere,
Die dese Feest sijn Schaepkens heeft bereyt;
Een yder luygt en singt nu t'sijner eeren,
En doet al wat men doet in vrolikheyt.

2 O soete Feest! *o* Feest van Godt gefegent!
Hier 's noyt gebrek aen kleeding spijs noch drank.
Men wort hier noyt ongunstelik bejegent,
m'ls hier noyt sat, al is m'er noch soo lank.

3 Voorwaer hy's Heylyg, Heylyg, Heylyg, Heylyg,
Die op de Stoel sit, en't hier al verligt:
Lof, lof sy hem die ons hier stelden veylyg,
En dese Feest heeft voor ons aengericht.

4 O helder licht dat ons blik in 't gesichte,
Geen Menschen oog en kond' het eertijts sien,
Dat doe was duyfter is nu klaer en lichte:
Eer, eer sy hem die dit soo doet geschiên.

5 O Schaepkens wilt u waerde Herder looven,
Voor die gena die hy u heeft gedaen,
Hy hulp u doe de Wolf u wilde rooven;
Ja is voor u tot in de dootd gegaen.

6 Dus juygt, en springt, en singt u Heer ter eeren,
Hy heeft u Saligheyt hier vast gestelt;
Hel, Duyvel, Doodt, noch yet kan u meer deeren,
Gebenedijt zy desen vromen Helt.

Godsalige.

O oversoete sang! ik heb van al mijn dagen
Noyt soeter sang gehoort, die mijn soo ging behagen;
Het

Het is onmogelik voor my te spreken uyt
 Dees overgroote vreugt, dit oversoet geluyt.
 Hier is de minste druk of droefhey niet te vinden :
 Hier sleeckt geen heete Son, hier blaest geen koude win-
 den,
 De minste tegenhey men hier niet af en weet ;
 Hier doet de eene Mensch de ander nimmer leet ;
 Hier is noch haet, noch nijdt, men hoort hier niemandt
 kijven ;
 Men fiet hier 't eene Volk het ander niet verdrijven.
 Hier is geen hongers-noodt, men lydt hier ook geen dorst,
 Of quelling in de maeg, of nauwten in de borst.
 Hier komt ook noyt een Mensch de heete koorts bestrij-
 den,
 Hier heeft men in 'et hoeft geen sware pijn te lyden,
 Hier is geen Heer soo groot die immer op ons knort,
 En ongenadelik ons tot het werken port.
 't Is vreugden over al en blijdschap boven maten,
 Het is hier al na wensch vol op tot mijner baten.
 Hier schort niet yet wat aen, 't is alles na mijn wensch,
 De aldersoetste vreugt ontbreekt niet eenig Mensch.
 Waer ben je nu, ô Hel? waer is u overwinning?
 Waer is nu felle Doodt uw' prickel en verflinng!
 Hoe wreet jy wesen meugt, hoe vinnig dat je zyt,
 Ik vrees niet meer voor u, maer ben voor u bevrydt.
 Ik moet nu eeuwelik in soete vreugden leven,
 Hier in dit schoon Prieel, 't welk Godt my heeft gegeven
 Ik ben voor eeuwelik in dit Palleys geset,
 En om hier in te zyn sal my noyt zyn belet:
 Maer ik moet eeuwelik dees soete vreugde smaken,
 'k En sal myn leven hier niet kunnen uyt geraken ;
 Maer daer ik heden ben ik altydt blyven moet,
 Ja altyd eeuwelik in dese vreugden soet.

A E N H A N G S E L.

Een Gedicht over zijn Dochter.

Grietje Jans.

IK heb een dochter, jong en teer,
 Telt jaren drie, of weynig meer,
 Het welk zijn Vader soo bemint,
 Als immermeer schier doet een kint;
 Het welk ik dan heel klaar bemerk,
 Als het doet kindts ondeugdig werk,
 En dat ik haer daer over straf,
 Of raed met harde woorden af;
 Want dan soo beurt'et dat'et weent;
 Doch hoe het huylt en sucht en steent,
 Valt straks weêr na haar Vader toe,
 En schynt schier niet te weten hoe
 't Haer Vader weêr versoenen sal,
 Ja streelt en vleyt en kust my al
 Soo seer, als meenig doen sou, schoon
 Hem gunst en vriendtschap wert geboon.

Een sake die ik soo aanschouw,
 Dat ik se voor my leerlyk houw,
 En vind my daer door oertuygt,
 En in het harte wel gebuygt,
 Om door de druk en tegenspoet,
 En tuchting, die Godt aen my doet,
 Myn oog te keer en tot den Heer,
 En met mijn herte dies te meer
 Tot hem te neygen, en tot hem
 Met een te senden myne stem,
 En spreken, wat ik sincken kan,
 Dat hy my weêr neemt gunstig an.
 Myn lieve Vaertje, seyt myn kint,
 Meer spreekt'et naeu, maer hoe't gesint

Mach

Mach zyn, haer wesen my wel feyt,
 Wanneer dat het my kust en vleyt,
 En schoon ik al ontsteken waer,
 Soo valt myn hert terstont tot haer,
 Soo ook, schoon ik naeu bidden kan,
 Ik weet Godt neemt ook sachten an;
 Maer hier gebreekt'et meest met my,
 Dat soo myn sachten niet en sy
 Gelijk ik merk mijn Dochter aen,
 Die komen diep uyt 't hart van daen,
 En uyt een kinderlyke sucht,
 Neemt sy tot my, hoe 't gaet, haer vlucht.
 Ik vrees te veel, mijn vlucht geschiet,
 Om dat myn hart geen beter siet

GODT DE PRYS.

Op 't gemeene jagen na Schatten.

WY sien hoe menig onverlaegt
 Geduurig na veel Schatten jaegt,
 Ja, met een yver, nacht en dag
 Soekt meenig schatten waer hy mag.
 Hy handelt dan op dese voet,
 En soo hy met dees handel doet
 In sijnen sin niet winst genoeg,
 Soo wendt hy 't op een ander boeg,
 En soekt het aen een ander kant,
 Ja soekt ook dik wils met verstant
 Syn sake kloeklyk aen te gaen,
 Op dat'er nooit iet wordt gedaen
 Van hem, of van een ander man,
 Dat hem tot schade dienen kan.

Maer holla! wat valt my daer in!
 Ik voel iet speelen in myn sin,
 Het schynt een Echo roept, hoe dat
 Veel menschen trachten na de schat,

Die

Die groot is, trachten ja als waer
 De saligheyt geen schat voor haer:
 Men hoort noch fiet nau uyt Godts woort
 Eens iemant iet wat brengen voort,
 Men spreekt veel meer van koopmanschap,
 Men heeft veel eer wat ydel klap.

Maer hier op wort nu licht geseyt:
 't En scheelt ons niet aen laeuwigheyt,
 De wil is goet; maer 't scheelt ons meest
 Aen wijsheyt en een sneege geest;
 Een yder gaef en wijsheys deel
 En is niet even groot en veel:
 Ik sta het toe dat yder wis
 Niet even welbegaeft en is;
 Maer soo een yder met het pont,
 Dat hem van Gode is gejont,
 Met sulken yver nacht en dag,
 Als hy heeft tot 'et aerdsch bejag,
 Socht winst te doen, gewis hy vant
 Dan wijsheyt, ende kreeg verstant,
 Soo veel, als hem, om in Godts Ryk
 Te komen, hier is dienstelyk.

Dat wil ik my en yder dan
 Tot leering hier in raden an,
 Om soo na wijsheyt als na gelt,
 Of iet wat, daer het hert na helt,
 Te jagen, en soo 't niet genoeg
 Dus wint, dan op een ander boeg
 Te wenden, en met ernst en vlyt
 't Verstant te soeken alle tijt;
 Gewis dan sal men wel verstaen
 Wat niet of al moet zyn gedaen;
 Wat ons ter hellen neder leyt,
 En wat ons dient ter saligheyt.

'k Wil vorder noch in dit geval
 Een yder raden, dat hy sal
 Het geen dat hy verstaet, dat Godt

Aen ons beveelt in sijn Gebodt,
 Sien na te komen waert hy mag,
 Op dat hy in den jongsten dag
 Mag vrolik voor Godts aenschijn staen,
 En niet met wroeging is belaeen,
 Door dat hy hier te traeglyk heeft
 Na sijn verstant Godts woort beleest;
 Maer op dat hy in Godes Stadt
 Besitten mag een groote schat.

Prov. 2. 2. Laet u ooren achtig hebben op wijsheyt / en
 neygt u harte met blyt tot den verstande; want is 't dat gy
 dat verstandt roept / en bidt daer om; is 't dat gy dat soekt
 gelijk silber / ende onder soekt gelijk schatten als dan sult gy
 de bryese des Heeren verstaen / en Godts kennisse vinden.

J. C. Godt de Prijs.

Aen H. A. Dochter.

STEMME: De Sinnen gaen met beelden om.

1 't **V**erheugt my dat Gods heylig woort
 Tot in uw ziele dzyngt /

En dat 't niet woort vergeefs gehoozt /
 Als 't in uw ooren klingt.

2 't Is goet dat het uw hert door sijt;
 Doch Maegt dat 's 't noch niet al /

Gy dient daer na te doen met blyt /
 Soo 't dienstig wesen sal.

3 Niet die wel weet / hoe dat hy moet /
 Het loon woort toegesept /

Maer die 'et weet / en daer na doet /
 Die is de kroon berept.

4 't Sal booz u eerlikst zijn en best /
 Dat gy u herte keert

Van d'pdelheyt / en dat gy 't best
 Op 't geen ons Christus leert.

5 Ja 't sal u rust en bzeugde zijn
 Hier en hier namaels ook /
 Al heeft het aerdts een schoonder schijn /
 't Is niets / 't verdwijnt als rook.
 6 De hoogmoet / gulsigheyt en pracht /
 De sotte spotterij /
 Schijnt iet / doch hy 's niet veel geacht /
 Die daer een slaef van sp.

7 Maer die sijn Schepper dient te recht /
 Heeft eer / vermaekt en rust /
 En die gewillig is Godts knecht /
 Sal krijgen wat hem lust.

8 Doch die soo na het beste tracht /
 Wort van een dwaes of sot
 Daerom wel somtijts uptgelacht /
 En schimpelick bespot.

9 Maer van de rechte wijze kien
 Wort hy geëert / bemint /
 Ja wort / 't welk 't meest is / aengesien
 Van Godt voor sijne kint.

10 O Maegt ! een kint van Godt te sijn /
 En staeg in bzeugde soet
 Te leven voor Gods klaer aenschijn /
 Is 't grootste heyl en goet.

11 Maer die by Godt wil sijn gelijck
 Een kint in 's Daders Hups /
 Moet nimmer nemen sijne wijk
 Van Godt om smaet of krops.

12 Maer moet / schoon hem de werelt haet /
 En om sijn deugt bespot /
 Ja schoon men hem veracht / versmaet /
 Steeds houden Godts gebod.

13. Ap Maegt ! gy die nu staet en bloept /
 Neemt doch tot Gode uw heer /
 En siet dat gy 'et quaet affmoept /
 En plant 'et goede weer.

14 Op dat gy naemaels op Godts troon /

Gelyk een Koningin /
 Moogt sitten met Godts liebe Soon /
 En leven t' saem in min.

15 Het welk soo sal geschien / soo gy
 A hier een wepnig tijt
 Houdt van des Duyvels dienste by /
 En Godes dienstmaegt zijt.

J. C. God de Prijs.

Dese volgende Liedtjes zijn gemaakt door
Claes Jansz. Schaep, Vader van wijlen
Jan Claesz. Schaep.

Aen J. J. Schaep.

STEMME: Poliphemus aen de strande.

- 1 **A**ls ik eens dit jonge schaepje /
 En dat knaepje /
 Met mijn lippen gaf een kus /
 Scheen'er dichtens lust te wesen ;
 Kortz na desen
 Doer ik voort en schreef aldus :
- 2 Heer ! wat geeft gy ons al soetheyt /
 Doo? u goetheyt /
 In dit spruytje van een jaer :
 Dies wy schuldig zijn te dragen /
 Alle dagen /
 Dankb're herten met malkaer.
- 3 't Is hier alles / dat wy menschen
 Souden wenschen /
 In dit bloempje klaer te sien :
 Heere wil hem lange jaren
 Wel bewaren /
 En gestage gunste sien.

- 4 Doch ik sou noch liever treuren /
 Door het scheuren
 Van sijn jonge lijf en ziel ;
 Van dat hy / na desen dage /
 Met de trage
 Knecht upt uwe gunste viel.
- 5 Siet hoe woelt het jonge diertje /
 Als een miertje /
 Met sijn leden / met sijn lijf ;
 't Is in al sijn doen en wesen
 Klaer te lesen
 Dat het soekt na tijt verdrijf.
- 6 Soete roosje selden rustet /
 Och ! hoe lustet /
 't Lijkt een vinkje in de kou ;
 Nipt en wipt / het gaet hem pijnen /
 't Soude schijnen
 Of het neerstig wesen sou.
- 7 Soet is het is onse oogen /
 Doch wy mogen
 Niemand hier bedanken af ;
 Van alleen / O Heer ! u goetheyt /
 Die hem soetheyt /
 En dit schoone wesen gaf.
- 8 Hier en is niet meer te roemen /
 Als van bloemen /
 Die hier staen in eenig hof ;
 Noch de planter / hoe vermaerde /
 Noch de aerde /
 Hebben hier de eere of.
- 9 Heer ik wentsche dat u seggen
 Wort verkregen
 In dit spruytje jonk en teer ;
 En dat het hier niet by blagen /
 Maer beel dagen /
 Men ook sijn Ouders eer.
- 10 Door het lest ik hem toe-wentsche /

Dat veel menschen /
 In veel hondert duysent jaer /
 Hem niet souden kunnen geven /
 Maer het leven /
 Dat geduurig is hier na.

C. J. Schaep

Aen J. J. Schaep.

STEMME: Roosmond die lach gedoocken.

- 1 **L**iebe Spruytje / jong van dagen /
 Dat ik van het eerste uur
 Volle gunst heb toegedragen /
 Die soo branden als een vuur /
 Dat het niemant blussen kon /
 Schoon of hy het al begon.
- 2 Dus soo wil ik u toe-wenschen /
 Datje niet en doet gelijk /
 Als meest uw's gelijke menschen /
 Loopen rasen by den dijk ;
 En dan 's avonts laet noch tot
 In der nacht in 't Smockel-kot.
- 3 Ofer iemant tot u seyde /
 Laet ons in dit Hupsje gaen /
 Liebe laet u niet verleyde /
 Loopt'er liever by van daen /
 Denkt / ik soek al beter goet /
 Als all' Smockel-hupsjes soet.
- 4 Dat is Godt van herten vresen /
 En gedenken waer ik ga /
 Hoe ik dan geschikt moet wesen /
 Als ik voor het Ordeel sta /
 Daar het bonnis dan sal zijn /
 Komt of gaet in vreugt of pijn.
- 5 Kindt wy gaen ons heel verblijden /

Datje

Datje nu van sinne bent /
Om het quaet boorzaen te mijden /
Da u swakhcyeft soo ontrent ;

Creeje dan ondankens mis /
Godt niet ongenadig is.

6 Oeffent u niet wacker lesen /
Doch niet staeg en buptens tijt ;
Doch ik klaeg niet over desen /
Wantje byp al besig zijt ;

Hier in steekt al meerder schat /
Als den rijken Cresus had.

7 Wilt de lust der oogen schouwen /
Leest de lesjes / die u Daer
Alleman heeft voorgehouwen /
Van het lang geschiedde haer /

Daer de Doeg / ontrent de hel /
Moye vat aen hebben sel.

8 Kuyge hoeden / krummen scheeren /
Soo de Papen doen ontrent /
Hoot Scharlakens wolle kleeren /
Of sy onder 't rokje bent /

'k Weet boozeker en gewis /
Dat het lust der oogen is.

9 Of u iemant / sonder schzomen /
Hade tot de pronkerp /
Seg / ik heb nu voorgenomen /
Om soo niet te doen als gy ;

Dat 's my beter in 't gemoet /
Als een gladden ruygen hoet.

10 Soekt u liebe Broer en Suster
In de deugden vooz te gaen ;
Seggen sy dan / ons en luster
Noch niet wel ter degen aen /

Seg dan / 'k heb 't u wel gesept /
En mijn part al toegelept.

11 Wilt u qua natuur bedwingen /
Vliet de lusten der jonkheyt /

Geen onguure liedtjes singen /
 Eneen kuyse wandel leyt /
 Overdaet / in spijs of drank /
 Schout dat al u leven lank.
 12 Wilt met uwe Broer hoorz 't leste /
 In u Vaders tujntje gaen /
 Plukt daer van de alderbeste
 Bloempjes die daer binnen staen /
 Dat u uyt een gunstig hert
 Van hem toegeeygent wert.

C. J. Schaep.

Aen H. A. Dochter.

STEMME: Poliphemus aen de strande.

- 1 **G** die soekt u doozst te laben
 Uyt een haben /
 Die by na is uytgedroogt ;
 Ja die schier begint te stinken /
 Soekt u drinken
 By den grooten Hemel-boogt.
 2 Die 't u wel om niet wil geben /
 Om te leven /
 Wijn of mellik wat u lust /
 Wiltse maer van hem begeere /
 In sijn leere
 Soekt u soete ziele-rust.
 3 'k Mensch dat dit u sal gebeuren
 In u treuren /
 En u pijn seer onsoet /
 Die gy hier in 't vleesch moet lpen /
 t' Allen tpen /
 By u Trooster wesen moet.
 4 Och ! hoe dikmael had ik vzeese /
 Dat my deese

Dochter

Dochter werden sou ontrukit /
 Dooz de doodt die op haer mikte /
 Maer God schikte /
 Dat'et hem noch is mislukit.
 5 Och wat isse my bedrillig
 En gewillig /
 In het gene sy my doet /
 Ja sy isser op bedreven /
 Hoe men neven
 Oude luden dienen moet.
 6 Dikmael docht ik / 't is te wonder /
 Hoe bysonder /
 Datse vooz my sorgen kan /
 En ten hoeft hier niet verzwegen /
 Dat ik tegen
 Haer noch soo ondankebaer ben.
 7 Als my sware siekte quelde /
 O dan stelde
 Sy haer soo gediensfig an ;
 Dat het niemant aen haer Moeder /
 Noch haer Broeder /
 Jet wat beter maaken kan.
 8 Als wy t' samen sijn gefeeten /
 Om te eeten /
 Leptse snedig / niet'er blucht /
 Eben staeg het beste beetse
 Dooz mijn steetje /
 Wpt een kinderlyke sucht.
 9 O wat gaet sy soete dingen
 Dooz my singen /
 Sontijds wpt een byzolk hert /
 En dan is 't weer soo benevelt /
 En gesnevelt /
 Dat het nau gehoozt en wert.
 10 Dies soo bid ik / Heer verhebe /
 Datse leve
 Langer als mijn leste dag ;

Anders was ik wel te deegen /

Veel verlegen /

Soo sy my niet dienen mag.

11 Martha lijkt wel weer verreesen /

In de kleeeren van mijn Snaer /

Wist ik iemant van haer Magen /

'k Sou 't haer vragen /

Of sy dus ook niet en waer.

12 't Is niet of hier vruchten stonden /

Die gebonden

Waren aen een groenen boom /

Maer die tot mijn groot vernoegen

Vruchten droegen /

Dooz mijn hooge ouderdoom.

13 Of ik seg / doe by wat minder /

't Geest geen hinder /

Sy en achtet niet een sier ;

Maer sy loopt noch in haer pbeer

Schier te stijber /

't Is als oyl in het vier.

14 Sept sy / wilt soo hoog niet sweven /

En my geben

Sulke hooge eer en lof ;

Dit ken ik wel wederlegge /

Als ik segge /

Gy sijt self hier oorzack of.

15 Maer gy moet boozsichtig wesen /

Dat dooz desen /

Hoogemoet en ydeleer /

Niet mee steelwijs in en dzingen

Dese dingen /

Smijten 't beste goet ombeer.

16 Dit 's dooz u onmatig bidden /

Byt het midden /

Van mijn boesem by gebragt ;

En dooz schaersheyt van het laken

Sink ik maken
Dan wat lapjes opgesogt.

C. J. Schaep.

Aen Dirk Jansz. Schaep,
Gemaekt van sijn Beste-vader, *Klaes Jansz. Schaep,*
over sijn sware siekte.

STEMME: Het maentje schein soo helder. *Of / De*
moortkuyl van de Grooten.

1 ^t **I**s pijkel om te baren
Dooz's werelts woeste baren
Exempel neemt hier an;
Hoe gy verschepde welken
Soo sel zijt deurgestrecken /
Dat ik 't niet seggen kan.

2 Gy scheent al schier verlooren /
Nu weet van nieuws gebooren /
Dooz dien de selle doot /
Al met sijn stalen pijlen /
Soo lang had sitten vijlen /
Noch misten hem die schoot.

3 Hoe meenig was verwondert /
Om dat naeu een van hondert /
Die soo lag in de neer.
Hier weer is opgeresen;
Dies geben wy booz desen
Godt boven al de eer.

4 De Meester / wilt dit weten
En dient ook niet vergeten /
Die / boven alle ding /
Soo neerstig op u paste /
Eer u de doot verraste /
Het leven daer aen hing.

5 Gy hoest de doyre Lijken
 In schaelheyt niet te wijken /
 Soo men met oogen sag ;
 Alleen een bonkje leven
 Was daer noch in gebleven /
 Dat quam weer booz den dag.

6 A ingesouken oogen
 Die waren 't licht ontoogen /
 A ronde wangen / ach !
 Die waren ingeballen /
 Daer was schier niet met allen /
 Soo het te booren plach.

7 Ach sware ongeballen /
 Hnt siekte van de galle /
 Die siegen u in 't hooft ;
 Dat d'ong / met soo veel persens /
 Tot boven in de hersens /
 Dat het u sinnen rooft.

8 A ribben kon men tellen /
 Bedekt met doyre bellen /
 Die waren geel en bleek ;
 A buyk was ingeballen /
 Soo dat'er niet met allen
 Schier na sijn selven leek.

9 A rug met seere sieeden /
 Die u soo pijn deden /
 Dat gy naeu rusten mocht ;
 A zijden / soo te spreken /
 Die waren wech geweken /
 Schoon of men daer na socht.

10 A blees soo schoon verteerde /
 Dat het schier pder deerde /
 Al die het maer aensag ;
 A schinkels sonder kupten /
 Het ruppe vel van kupten
 Was al haer omme slag.

11 A heel boldoende Moeder

Die strekte u een hoeder /
 Sy treurde nacht en dag ;
 Sy mist haer soete slaepje /
 Als sy haer lieve Schacpie
 Aldus elendig sag.

12 Gy hebt haer onverdooten
 Dienst jaren lang genooten /
 Ik sagse nooit gebluft ;
 Hier uyt so moetje leeren /
 U Moeder weder eeren /
 En dat met groote lust.

13 Wat kondt gy in dit leven
 U Moeder weder geven /
 Die soo veel heeft gedaen /
 Dat sy van haers gelijken
 Niemant behoeft te wijken /
 Ik seg niet boven staen.

14 Hoozt wat u Vader seyde /
 Eer dat hy van u schepde /
 Doe hy in 't bedde lag ;
 Hy had geen meerder vresen /
 Als voor sijn jonge Wesen /
 Die hy soo naer aensag.

15 De kranke van te voeren
 Die had sijn quael verlooren /
 Doe kreeg hy dese leer :
 Siet toe / gy zijt genesen /
 Dat gy voortaan na desen
 En sondigt nu niet meer.

16 Gy 't leste van mijn leven
 Is dit aen u geschreven /
 Al is 't niet na de kunst ;
 Mijn liebe jonge Spruytje /
 Ik seg / tot een besuytje /
 Het is uyt volle gunst.

Aen *Grietje Ians*, Dochter van wijlen
I. C. *Schaep*.

STEMME: Van Gooffen.

1 **L**ieve Dochter die ik minne
Hyt het diepste van mijn hert /
Soekt hier is een schat te winnen /
Die u niet ontnoomen wert /
Die geen rober u met smiert /
Opt en sal ontroben /
Dan sult gy Wesen bly /
By den Heer hier boven.

2 Maer gy moet goetschick hier weesen /
En doen na u Vaders raedt /
Dikt wils in 't Bloemtuynje leesen /
Dat daer in geschreeven staet ;
Och ! mijn lieve soete Meit /
Wat hebt gy verlooren /
'k Weet geen pen / Die dit ken
Schrijven na behooren.

3 Evenwel soo moet men roejen
Met de riemen die men siet /
Want ik moet mijn penne snoejen /
Dat sy loopt soo verre niet ;
In de werelt vol verdriet
Mogen wy nu klagen /
Dat de doot Juyst hem schoot /
In sijn jonge dagen.

4 Wilt u stil en sedig dragen /
En manierlik waerje gaet /
Veel te hollen en te jagen
Past geen Meysjes by de straet ;
'k Weet voor u al beter raet /
In de plaets van deesen
Grijpt een boek / Hyt een hoek /
Om wat in te leesen.

5 Wilt u lichaem niet oppronken /
 Als hier meenig Meysje doet /
 Dat is van de werelt bronken
 En onrustig in 't gemoet /
 Dooz de woorem die haer woet /
 Die daer leyt te knagen ;
 Kiest het best / Laet de rest
 In u jonge dagen.

6 Wilt u liebe Moeder eeren
 Doet Peet Hilgonts raet ontrent /
 Die u dikmael plag te leeren /
 Apt het kinder Testament /
 Hoe dat sy gebaren bent /
 Die haer Ouders quelde /
 Liebe Griet Weetje niet
 Wat sy u vertelde.

7 Och ! hoe gaetse u beminnen /,
 Dooz u soete soetigheid /
 En gy hebt u teere sinnen
 t' Eenemael op haer gelept /
 Soo gy dikmael hebt gesept
 Met een vriend'lijk wesen ;
 Dit 's soo klaer In dit Paer
 Als den dag te lesen.

8 Kint ik wensch u booz het leste /
 Dat u Moeder nu vooztaen /
 Soekit booz urwe ziel het beste /
 Met in ootmoet booz te gaen /
 Als u Vader heeft gedaen /
 Wilt sijn boeken lesen /
 Soekit'er in / Hebje sin /
 Om by hem te wesen.

C. J. SCHAAP.

REGISTER

Der

LIEDEKENS.

D e deugt / de ware deugt / is edelder dan gout.	191
Het selschay van een goede vrient.	192
O! wat bindt men al Beminders.	194
Salomon die sag een Poere.	195
Als ik te recht (in mijn gemoet.)	197
Maer is mijn tijdt gebleven.	199
Gy Jeugden / die nu heden zijt.	201
Het lyden (jonge Maegt) dat gy nu heden lijdt.	203
Is utwe vzeugt verdweenen.	204
Staet op / bedaert / o Jeugt! 't is tijdt.	206
Met hoep en vzees verslijt de Mensch sijn tijdt / en le-	
ben	207
Brypdegom / met utwe Drouwe.	208
Mijn vrient / gy zijt nu door de roode Zee gegaen.	210
Als sich mijn Ziel verheft / en klimt by Godt om	
hoog	211
Wel Maegde wilt gy u bercieren.	212
Wy sien hoe alle dagen.	213
't Is goet / zijt gy gesint voortaan.	215
Mademael ik / waerde Nichte.	216
Diens herte leydt bedwelint in vocht.	218
Het geven is beswaerlik.	219
Als Nijdt des Menschen hert regeert.	221
't Is een wijs en machtig Man.	222
Wel Mensch waarom dus onvernoegt.	224
Mijn Heer! mijn God! mijn waerde Vader.	226
Dit Liedt moet ik in 't hoort verhalen.	227
D' Een min brengt d' ander in. A schryven.	230
	Al

R E G I S T E R.

Al drael ik wat met mijn Gedicht.	232
Niet heeft 'er duur op aerden.	234
De Menschen wenschen veel om rust.	235
Wel dien (seydt David/ die niet gaet.	237
Yu is de Winter henen.	239
Gy / gy die d'Echt zijt in getreden.	241
't Geen (na gy segt) dat gy hebt voorgenomen.	242
Met kommer en verdriet / met dyuk en herten-leet.	244
Laet ons eens door de Velden gaen.	245
Schoon of een Lichaem sterk is en volwassent.	248
't Verlies van goet kan dapper smerten.	250
O Sonde ! boose Sonde.	251
Wat is de Werelt met haer luster.	254
De Werelt is seer vol droefheden.	257
Hoewel m'hier mocht gewenschter leven.	260
't Is goet hebt gy met uwe mond.	261
Verhoort o'Heere ! mijn gebeden.	263
Gen Gedicht over mijn Geborsten dag.	265
Aen verschepde Jongelingen.	267
Aen mijn Eerwaerdige Stief-Moeder / ter eeren dien selve.	267
Aen mijn Eerwaerdige Stief-Moeder.	271
Lof-Dicht : over 't Godtsalig affsterben van mijn waer- de Stief-moeder.	273
Aen C. J. Dochter.	275

A E N H A N G S E L,

Van J. C. SCHAAP Gedichten.

Een Gedicht over sijn Dochter Grietje Jans.	301
Op 't gemeene jagen na Schatten.	302

L I E D J E N S.

Aen H. A. Dochter.	304
Aen J. J. Schaap.	306

Noch een Aenshangfel van Liedjes, door C. J. Schaap,
Vader van wylen J. C. Schaap.

Aen J. J. Schaap.	308
Aen H. A. Dochter.	310
Aen Dirk Jans. Schaap.	313
Aen Grietje Jans / Dochter van wijlen J. C. Schaap.	316

